Victor
Hugo

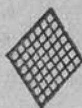

Han din Islanda

Editura Eminescu

Victor Hugo

Han din Islanda

Victor
Hugo

Han din Islanda

traducere de
Micaela Slăvescu

Editura Eminescu

VICTOR HUGO
HAN D'ISLANDE
PARIS, NELSON, 1936

I

Nu mă pot dumiri, spunea regele Cornu,
Cine naiba o fi ; să așteptăm ;
Căci nimic bun nu ne-a venit vreodată
de-acolo.

GENERALUL H. *Revolta iadului*

L-ai văzut ? Cine l-a văzut ? — Eu nu. — Cine atunci ? — Habar n-am.

STERNE, *Tristram Shandy*

— VEZI UNDE DUCE DRAGOSTEA, vecine Niels ? Biata Guth Stersen nu ar zăcea acum aci, pe lespedea neagră, ca o stea de mare uitată de valuri, dacă i-ar fi stat gîndul numai la reparatul bărcii sau la cîrpitul plaselor tatălui ei, bătrînul nostru prieten. Sfîntul Uzuf, pescarul, să-i aline durerea !

— Și nici logodnicul ei, îngînă o voce ascuțită și tremurată, Gill Stadt, băiatul ăsta frumos pe care-l vedeți întins alături de ea, nu s-ar afla acum aci dacă, în loc să-i caute-n coarne lui Guth și să umble după cîștig în blestematele alea de mine din Roeraas, și-ar fi petrecut tinerețea legănîndu-l pe frăține-su cel mic, în copaia agățată de grinzile afumate ale colibei sale.

— S-a zis cu ținerea dumitale de minte, mătușă Olly, răspunse vecinul Niels, cel căruia i se vorbise ; Gill n-a avut nici un frate, și durerea bietei văduve Stadt trebuie să fie cu atît mai amară, căci coliba îi e acum pustie de-a binelea ; iar de va ridica ochii către cer ca să-și mai aline jalea, va da doar de tavanul bătrînesc, de unde mai atîrnă leagănul gol al pruncului ei, ajuns flăcău și dus acum din astă lume.

— Vai de biata mamă ! reluă bătrîna Olly, căci în ce-l privește pe tînăr, e numai vina lui ; ce-a cătat să se facă miner la Roeraas ?

— Așa-i, spuse Niels, blestematele alea de mine ne mănîncă un om de fiecare ascalin de aramă pe care ni-l dau. Ce zici, cumetre Braal ?

— Minerii sînt toți niște smintiți, îi răspunse pescarul. Dacă vrea să trăiască, peștele nu trebuie să iasă din apă și nici omul să se vîre sub pămînt.

— Și totuși, se împotrivi un tînăr din mulțime, Gill Stadt nu avea încotro: a fost nevoit să lucreze în mină ca să-și poată duce acasă logodnica.

— Nu trebuie să-ți pui niciodată viața în joc, îl întrerupse Olly, pentru o dragoste care nici nu face cît ea și nici nu o umple. Halal așternut de nuntă i-a pregătit Gill iubitei lui!

— Vrei să spui că fata s-a înecat de durere aflînd de moartea tînărului? întrebă un gură-cască.

— Aiurea! exclamă cu glas răsunător un militar ce-și croise drum prin mulțime, o știu eu pe fată; era într-adevăr logodită cu un tînăr miner care de curînd a fost zdrobit de o stîncă în galeriile subterane de la Storwaadsgrube, lîngă Roeraas; dar mai era și ibovnica unui camarad de-al meu; alaltăieri a vrut să se strecoare la Munckholm ca să serbeze cu iubitul ei moartea logodnicului; barca s-a lovit de o stîncă, s-a răsturnat, și fata s-a înecat.

Se ridicară atunci mai multe glasuri deodată: — Cu neputință, jupîne soldat! țipau bătrînele. Tinerele amuțiseră, iar vecinul Niels îi aminti răutăcios pescarului Braal vorbele lui de adineauri: vezi unde duce dragostea!

Văzînd împotrivirea muierilor, militarului îi cam sărise muștarul și le ocărîse, numindu-le *cotoroanțe din peștera de la Quiragoth*, ocară pe care ele nu erau dispuse s-o îndure în tăcere, cînd, deodată, se auzi o voce ascuțită și poruncitoare care striga: Gura, gura, pălăvrăgioaicelor curmînd astfel gîlceava. Toți amuțiră, așa cum își încetează găinile larma cînd țipă cocoșul.

Dar, înainte de a merge mai departe, s-ar cuveni poate să descriem locul în care se petrecea scena; era — cititorul a și ghicit, fără îndoială — una din acele clădiri lugubre pe care mila publică și prevederea socială o hărăzesc cadavrelor necunoscute, ultimul adăpost al morților care, cei mai mulți, au trăit o viață amară; unde se adună trecătorul nepăsător, observatorul morocănos sau binevoitor, adesea prieteni sau rude înlăcrimate, cărora o lungă îngrijorare nu le-a mai lăsat decît o jalnică speranță. În vremurile acelea, depărtate de zilele noastre, și prin meleagurile puțin civilizate în care mi-am dus cititorul, nu-i venise nimănui în gînd, ca în orașele noastre de noroi și

aur, să transforme aceste depozite în monumente totodată sinistre și elegante. Lumina zilei nu pătrundea prin vreo deschizătură meșteșugită, de-a lungul unei bolți artistic sculptate, pînă la acele paturi unde oamenii par a fi voit să lase morților cîteva din comoditățile vieții și unde perna pare pusă pentru somn. Dacă se întredeschidea ușa paznicului, ochiul, obosit de cadavre goale și hidoase, nu avea, ca azi, plăcerea de a se odihni pe mobile elegante și copii veseli. Moartea domnea acolo în toată urîțenia și scîrboșenia ei, și nimeni nu se încumetase încă să-i împodobească cu ciucurei și panglicuțe scheletul descărnat.

Sala în care se aflau interlocutorii noștri era spațioasă și întunecată, ceea ce o făcea să pară și mai mare ; lumina zilei se furișa doar prin ușa pătrată și joasă care dădea spre portul Drontheim și printr-un luminator grosolan tăiat în tavan, prin care, după anotimp, odată cu luciri albe și stinse, cădeau ploaia, grindina sau zăpada peste cadavrele culcate chiar dedesubt. Sala era împărțită de-a curmezișul de o balustradă de fier nu prea înaltă. Publicul avea acces în jumătatea din față prin ușa pătrată ; într-a doua jumătate se vedeau șase lespezi lunguiețe de granit negru, așezate una lîngă alta. Paznicul și ajutorul său, care locuiau în încăperile din spate ale edificiului învecinat cu marea, puteau intra în ambele secții prin cîte o ușă laterală, mai mică. Minerul și logodnica sa ocupau două din paturile de granit ; trupul fetei părea intrat în descompunere, căci începuseră să apară pete vinete pe membre de-a lungul vinelor. Trăsăturile lui Gill păreau aspre, întunecate, dar cadavrul era atît de mutilat, încît nu-ți puteai da seama dacă fusese chiar așa de frumos cum spunea bătrîna Olly.

Discuția pe care ne-am străduit s-o redăm cu fidelitate se pornise în fața acestor resturi desfigurate, în mijlocul unei mulțimi mute.

Un bărbat înalt, uscățiv și înaintat în vîrstă, așezat cu brațele încrucișate și capul plecat pe rămășițele unui scaun, în colțul cel mai întunecat al sălii, păruse a nu se sinchisi de vorbele schimbate pînă ce se sculă deodată strigînd : Gura, gura, pălăvrăgioaicelor ! și-l apucă pe soldat de braț.

Lumea tăcu ; soldatul se întoarse și izbucni într-un hohot de rîs cînd își văzu ciudatul interlocutor ; fața albă, părul rar și murdar, degetele prelungi și îmbrăcămintea

de piele de ren a acestuia îi justificau pe deplin ilaritatea. Un murmur se ridică atunci printre femeile amuţite o clipă : — Este paznicul Spladgestului *. — Portarul blestemat al morţilor ! — Diabolicul Spiagudry ! — Vrăjitorul blestemat...

— Gura, pălăvrăgioaicelor, gura ! Dacă azi e zi de sabat, căraţi-vă înapoi la măturile voastre ; altminteri au să plece singure prin văzduh. Daţi-i pace acestui respectabil moştenitor al războinicului zeu Thor.

Şi Spiagudry, străduindu-se să zîmbească îmbietor, i se adresă soldatului.

— Spuneai, viteazule, că această netrebnică muiere...

— Ticălosul ! şopti Olly ; sîntem pentru el doar nişte *netrebnice muieri,* pentru că nu capătă pe un trup de-al nostru, dacă-i încape în ghiare, decît treizeci de ascalini, dar patruzeci pentru un pîrlit de leş bărbătesc.

— Gura, babelor, repetă Spiagudry ; zău aşa, aceste fiice ale diavolului sînt ca ceaunele lor ; cînd se încălzesc trebuie să cînte. Ia spune-mi, viteazule prinţ al spadei, crezi că iubitul acestei Guth, camaradul tău, se va omorî de durere că a pierdut-o ?...

Indignarea îndelung înnăbuşită izbucni atunci cu violenţă. — Ia auziţi-l pe nemernic, pe păgînul bătrîn ? ţipară dintr-odată douăzeci de voci ascuţite şi discordante ; ar vrea să fie un om mai puţin pe pămînt ca să se bucure de cei patruzeci de ascalini pe care-i capătă de pe urma morţii lui.

— Şi ce dacă ? reluă paznicul Spiagudry, parcă preaiubitul nostru rege şi stăpîn, Christiern al V-lea, fie binecuvîntat de sfîntul Hospiţiu, nu s-a numit el însuşi apărătorul firesc al tuturor muncitorilor din mine, pentru ca la moartea lor să-şi sporească vistieria regală cu neînsemnatele lor moşteniri ?

— Multă cinste îi faci tu regelui, îi replică pescarul Braal, asemuind vistieria regală cu sipetul casei morţilor de aci, şi pe el cu tine, vecine Spiagudry !

— Vecin ? răspunse paznicul ofensat de atîta familiaritate ; vecin ? spune mai bine gazdă, căci cine ştie, dragul meu cetăţean al bărcii, dacă într-o bună zi n-am să-ţi împrumut pe vreo săptămînă unul dintre cele şase paturi de piatră de aici. Dealtfel, adăugă el rînjind, dacă vorbeam despre moartea acestui soldat, apoi era doar ca să

* Morga din Drontheim (N.A.)

nu se piardă obiceiul sinuciderii în cazul marilor și tragicelor pasiuni pe care aceste doamne au obiceiul să le trezească.

— Ce tot îndrugi, cadavrule paznic de cadavre, interveni militarul, și ce urmărești cu rînjetul tău amabil ce seamănă atît de bine cu ultimul hohot de rîs al unui spînzurat ?

— Minunat, viteazule ! răspunse Spiagudry, întotdeauna am gîndit că afli mai multă minte sub chivăra jandarmului Thurn, învingătorul diavolului cu sabia și cu vorba, decît sub mitra episcopului Isleif, istoricul Islandei, sau sub tichia pătrată a profesorului Shoenning, cel care a descris catedrala noastră.

— În acest caz, dacă vrei părerea mea, bătrîne sac de piele, lasă baltă cîștigurile de la casa morților și du-te să te vinzi la muzeul de vechituri și curiozități al vice-regelui, la Bergen. Îți jur pe sfîntul Belfagor că animalele rare se plătesc acolo cu aur ; dar ia spune, ce vrei de la mine ?

— Cînd trupurile ce ni se aduc au fost găsite în apă, sîntem obligați să împărțim taxa cu pescarii. Voiam deci să te rog, ilustre moștenitor al jandarmului Thurn, să-l convingi pe camaradul dumitale să nu se înece, ci să aleagă orice alt fel de moarte ; lui trebue să-i fie totuna, și sînt sigur că nu vrea să-l păgubească pe bietul creștin care-i va găzdui cadavrul, presupunînd că pierderea lui Guth îl va îndemna la o asemenea faptă desnădăjduită.

— Te înșeli, milosule și primitorule paznic, tovarășul meu nu va avea satisfacția să fie primit în îmbietorul tău han cu șase paturi. Sau crezi că nu și-a alinat încă, în patul altei Walkirii, durerea pricinuită de moartea celei dintîi ? Poți să mă crezi pe cuvînt, se săturase de mult de Guth a dumitale.

La auzul acestor cuvinte, furtuna pe care Spiagudry o atrăsese o clipă asupra lui se abătu, mai aprigă ca niciodată, pe capul nefericitului militar.

— Cum, ticălosule, țipau babele, ăsta vă e obiceiul ? Să fie a dracului cine o mai iubi netrebnici de ăștia !

Fetele tinere tăceau ; ba chiar cîteva nu se puteau împiedica să gîndească în sinea lor că netrebnicul era tare chipeș.

— Hei ! strigă soldatul, ce-i aici, repetiția unui Sabat ? Chinurile lui Belzebuth trebuie să fie îngrozitoare dacă

este osîndit să îndure larma unor asemenea coruri în fiecare săptămînă !

Nu se știe ce s-ar mai fi întîmplat dacă atenția tuturor nu ar fi fost atrasă de un zgomot ce venea de afară. Larma creștea necontenit și curînd un roi de copii pe jumătate goi, răcnind și alergînd în jurul unei tărgi acoperite pe care o purtau doi bărbați, dădu buzna zgomotos în Spladgest.

— De unde veniți ? îi întrebă paznicul pe purtătorii tărgii.

— De pe malurile de la Urchtal.

— Oglypiglap ! strigă Spiagudry.

Una din ușile laterale se deschise ; apăru un bărbat de neam lapon, scund și îmbrăcat în piele, care făcu semn purtătorilor să-l urmeze ; Spiagudry îi însoți și ușa se închise înainte ca mulțimea curioasă să aibă timpul să poată ghici, după lungimea trupului întins pe targă, dacă era bărbat ori femeie.

Părerile erau încă împărțite cînd Spiagudry și ajutorul său apărură din nou în sala a doua, purtînd cadavrul unui bărbat pe care-l depuseră pe unul din paturile de granit.

— De mult n-am mai pipăit haine așa frumoase, spuse Oglypiglap ; apoi, dînd din cap și ridicîndu-se în vîrful picioarelor, agăță deasupra mortului o uniformă elegantă de căpitan. Cadavrul era desfigurat și membrele pline de sînge ; paznicul îl stropi de mai multe ori cu o găleată veche pe jumătate fărîmată.

— Sfinte Belzebut ! strigă militarul, e un ofițer din regimentul meu ; ia să văd, nu cumva e căpitanul Bollar... de durere că și-a pierdut unchiul ? Nici vorbă, moștenește... Baronul Randmer ? Și-a pierdut ieri moșia la cărți, dar mîine o va recîștiga, și castelul adversarului pe deasupra. O fi căpitanul Lory, căruia i s-a înecat cîinele ? Sau casierul Stunck, pe care îl înșală nevasta ? Dar nu-ți zbori creierii pentru atîta lucru !

Mulțimea creștea văzînd cu ochii. Un tînăr care tocmai trecea prin port, văzînd poporul îmbulzit, descălecă, întinse dîrlogii slujitorului care-l urma și intră în Spladgest. Purta o haină simplă de călătorie, o sabie îi atîrna la șold și era înfășurat într-o largă manta verde ; o pană neagră prinsă la pălărie cu o pafta de diamante i se legăna deasupra feței cu fruntea înaltă și trăsături nobile. Cizmele și pintenii plini de noroi arătau că venea de departe.

Cînd intră, un bărbat scund și îndesat, înfășurat și el într-o manta, și care-și ascundea mîinile în niște mănuși uriașe, tocmai răspundea militarului.

— Și de unde ai mai scos că s-ar fi omorît ? Omul ăsta nu și-a pus singur capăt zilelor cum nici acoperișul catedralei voastre nu a luat singur foc, ți-o garantez !

Cuvintele lui stîrniră două răspunsuri, așa cum halebarda face două răni dintr-o dată.

— Catedralei noastre, spuse Niels, îi facem acum învelitoare de aramă. Se zice că ticălosul ăla de Han din Islanda i-ar fi dat foc, ca să le facă de lucru minerilor printre care se afla și protejatul lui, Gill Stadt, pe care-l puteți vedea aici.

— Cum dracu ! exclamă la rîndul său soldatul, îndrăznești să-mi spui mie, archebuzier secund din garnizoana de la Munckholm, că acest om nu și-a zburat creierii ?

— Acest om a fost ucis, răspunse rece bărbatul cel scund.

— Auziți oracolul ! Hai, hai ! ochișorii tăi cenușii nu văd mai bine decît labele tale, ascunse de mînuși groase în toiul verii.

Ochii omulețului scăpărară.

— Soldatule ! roagă-te sfîntului care te ocrotește ca nu cumva aceste mîini să-ți lase cîndva vreo urmă pe față.

— Hai ! vino afară să ne răfuim ! strigă militarul cuprins de mînie. Apoi, luîndu-și dintr-odată seama : Nu, spuse, nu trebuie să vorbim de duel în fața morților.

Omulețul bolborosi cîteva cuvinte într-o limbă străină și se făcu nevăzut.

Se auzi o voce :

— L-au găsit pe malul de la Urchtal.

— Pe malul de la Urchtal ? spuse soldatul ; trebuia să debarce acolo azi dimineață căpitanul Dispolsen, venind de la Copenhaga.

— Dar nu a ajuns încă la Munckholm, se auzi altă voce.

— Se spune că Han din Islanda ar umbla acum pe malurile noastre, reluă un al patrulea.

— Dacă Han este ucigașul, se prea poate atunci ca omul acesta să fie cu adevărat căpitanul, spuse soldatul, căci știut este că islandezul ucide într-un fel atît de diavo-

lesc, încît victimele par adesea că și-au făcut singure seama.

— Ce fel de om e acest Han ?

— Un uriaș, spuse unul.

— Un pitic, răspunse altul.

— Nimeni nu l-a văzut ? se auzi o altă voce.

— Prima dată cînd îl vezi este și ultima.

— Ssst ! spuse bătrîna Olly ; se pare că numai trei persoane au vorbit vorbă omenească cu el ; acest blestemat de Spiagudry, văduva Stadt, și... — dar a dus o viață necăjită și a avut parte de o moarte necăjită — bietul Gill pe care-l vedeți aci. Ssst !

— Ssst ! șoptiră cu toții.

— Acum, exclamă dintr-odată militarul, sînt sigur că este cu adevărat căpitanul Dispolsen ; recunosc lanțul de oțel pe care i l-a dăruit la plecare deținutul nostru, bătrînul Schumacker.

Tînărul cu pană neagră, care tăcuse pînă atunci, întrebă acum cu înfrigurare :

— Ești sigur că este vorba de căpitanul Dispolsen ?

— Sigur, pe meritele sfîntului Belzebut, răspunse soldatul.

Tînărul ieși în grabă mare din Spladgest.

— Fă-mi rost de o barcă pentru Munckholm, îi porunci el slujitorului.

— Dar, stăpîne, generalul ?...

— Te duci la el cu caii. Vin și eu, mîine. Eu hotărăsc. Hai ! se înserează și sînt grăbit, fă-mi rost de o barcă.

Slujitorul îndeplini porunca și-l urmări apoi cîtva timp din ochi pe tînărul său stăpîn care se îndepărta de mal.

II

Mă voi așeza lîngă tine, iar tu vei spune o poveste plăcută ca să ne treacă vremea mai ușor.

MATURIN, *Bertram*

CITITORUL ȘTIE ACUM CĂ NE aflăm la Drontheim, unul dintre cele patru orașe principale ale Norvegiei, nu însă și reședința vice-regelui. În 1699, cînd s-au petrecut faptele povestite, regatul Norve-

giei era încă unit cu Danemarca și guvernat de vice-regi cu reședința la Bergen, oraș mai mare, mai meridional și mai frumos decît Drontheim, în ciuda poreclei de prost gust dată de celebrul amiral Tromp.

Priveliștea Drontheimului este plăcută cînd vii din larg prin golful ce-i poartă numele; portul, destul de mare, deși corăbiile nu pot intra ușor pe orice vreme, avea înfățișarea unui canal lung, pe care se înșiră, la dreapta nave daneze și norvegiene, la stînga vase străine, despărțire impusă de ocîrmuire. În fund se vede orașul, întins pe o cîmpie bine cultivată și dominat de vîrfurile ascuțite ale turlelor catedralei sale. Această biserică, unul din cele mai frumoase exemplare de arhitectură gotică, cum se poate afla din cartea profesorului Shoenning — atît de erudit citat de Spiagudry — care a descris-o înainte de a fi fost pustiită de incendii repetate, purta pe săgeata cea mai înaltă crucea episcopală, semn distinctiv al catedralei episcopatului lutheran din Drontheim. Deasupra orașului se pot desluși în zarea albăstruie crestele albe și colțuroase ale munților Kole, asemenea vîrfurilor ascuțite ale unei coroane străvechi.

În mijlocul portului, la o bătaie de tun de mal, se înalță, pe o îngrămădire de stînci bătute de valuri, singuratică, fortăreața Munckholm, închisoare aspră, în care era închis pe atunci un deținut vestit prin faima lungii sale prosperități și a rapidei sale dizgrații.

Schumacker, născut printre oamenii de rînd, fusese copleșit cu onoruri de către stăpînul său, apoi prăvălit din scaunul de mare-cancelar al Danemarcei și Norvegiei pe banca acuzaților, trimis pe eșafod dar aruncat de acolo prin mila regelui într-o temniță izolată dintr-un fund de țară îndepărtat. Oamenii pe care dînsul îi ridicase îl răsturnaseră, fără ca el să se poată plînge de nerecunoștință. Se putea el oare plînge că i se rupeau sub picioare treptele unei scări pe care nu o ridicase atît decît pentru a se înălța pe sine?

Cel care întemeiase nobilimea în Danemarca vedea, din depărtarea surghiunului său, cum cei pe care îi înălțase își împărțeau între ei dregătoriile pe care odinioară le ocupase el. Contele de Ahlefeld, dușmanul lui neîmpăcat, îi luase locul de vice-cancelar; generalul Arensdorf dispunea, în calitate de mare mareșal, de gradele militare; iar

episcopul Spollyson exercita funcția de inspector al universităților. Singurul dintre dușmanii săi care nu-i datora lui rangul — vice-regele Norvegiei, contele Ulric-Frederic Guldenlew, fiul natural al regelui Frederic al III-lea — era cel mai generos dintre toți.

Spre această stîncă tristă a Munckholmului înainta acum, destul de încet, barca tînărului cu pană neagră. Soarele se lăsa repede în spatele fortăreței izolate a cărei masă îi intercepta razele, acum atît de orizontale, încît un țăran de pe dealurile din Larsynn, departe spre răsărit, putea să vadă plimbîndu-se alături de el, prin iarba-neagră, umbra nedeslușită a sentinelei de pe donjonul cel mai înalt al Munckholmului.

III

> Dacă reușesc să o fac să înțeleagă graiul ochilor mei ; dacă atunci cînd ei exprimă dragoste, ea încetează să mă privească cu un aer... cum să spun ? mai puțin absent, mai puțin lipsit de viață ; dacă, în sfîrșit, ea-și pleacă ochii în fața mea, cauza-mi este cîștigată.
>
> KOTZEBUE, *Adelaide von Wölfingen*

> Ah ! sufletul nu putea fi rănit mai dureros !... Un tînăr stricat... a îndrăznit să ridice ochii asupra ei ! privirile lui îi pîngăreau puritatea. Claudia ! Acest gînd mă scoate din fire.
>
> LESSING

— ANDREW, DU-TE ȘI SPUNE SĂ sune stingerea peste o jumătate de ceas. Sorsyll să-l schimbe pe Ducknees la poarta principală, iar Malvidius să urce pe platforma turnului mare. Aveți grijă mai ales în partea dinspre donjonul Leului din Slesvig. La ora șapte nu uitați că trebuie tras cu tunul pentru ca să se întindă lanțul portului ; — ba nu, îl mai așteptăm pe căpitanul Dispolsen ; aprindeți mai bine felinarul și vedeți dacă și cel din Walderhog este aprins, așa cum s-a poruncit azi. Pregătiți o gustare pentru căpitan. Și, uitam... să fie pedepsit Toric Belfast, archebuzier secund al regimentului, cu două zile de carceră ; a lipsit azi toată ziua.

Așa poruncea sergentul de zi sub bolta neagră și afumată a corpului de gardă de la Munckholm, aflat în turnul scund care domină prima intrare a castelului.

Soldații cărora li se adresa își părăsiră care jocul, care patul și se duseră să execute ordinele ; apoi liniștea se restabili.

Atunci se auzi afară zgomotul cadențat al unor vîsle.

— Iată-l în sfîrșit pe căpitanul Dispolsen ! spuse sergentul, deschizînd ferestruica zăbrelită care dădea spre golf.

Într-adevăr, o barcă acosta lîngă ușa de fier.

— Care ești ? strigă sergentul cu voce răgușită.

— Deschideți ! Pace și siguranță.

— Nu se intră ; ai permis ?

— Da.

— Să văd ; dacă minți, pe toate meritele sfîntului care mă ocrotește, am să te fac să guști din apa golfului.

Închise ghișeul și, întorcîndu-se, adăugă :

— Nici acum nu-i căpitanul !

O lumină se aprinse îndărătul ușii de fier, zăvoarele ruginite scîrțîiră, drugii de fier fură ridicați. Ușa se deschise. Sergentul privi cu atenție pergamentul pe care i-l întinse noul venit.

— Puteți intra, spuse. Dar stați, se întrerupse el brusc, lăsați afară paftaua de la pălărie. Nu se intră cu bijuterii în închisorile de stat. Regulamentul zice că „fac excepție numai regele și membrii familiei sale, vice-regele și membrii familiei sale, episcopul și șefii garnizoanei" ; nu este cazul, așa-i ?

Fără a-i răspunde, tînărul desprinse paftaua interzisă și o aruncă drept plată pescarului care îl adusese ; de teamă să nu se răsgîndească, acesta se grăbi să se îndepărteze cu obiectul dăruit.

În timp ce sergentul, mormăind împotriva imprudenței cancelariei prea darnice cu permisele de intrare, prindea drugii grei la loc și făcea apoi să răsune sub pasul rar al botforilor săi treptele scării în spirală a corpului de gardă, tînărul asvîrlindu-și mantaua pe un umăr, străbătu în grabă bolta neagră a turnului porții, apoi lunga curte de arme și șopronul de artilerie, unde zăceau cîteva culevrine demontate care pot fi văzute azi în muzeul de la Copenhaga, și de care fu oprit să se apropie de vorba aspră a unei sentinele. Ajunse la marea gratie de fier a

porții următoare, care fu ridicată după ce-și arătă pergamentul. Însoțit de un soldat, străbătu, în diagonală și fără șovăire, ca un cunoscător al locurilor, una dintre cele patru curți pătrate dimprejurul marii curți circulare din mijlocul căreia iese stînca imensă și rotundă pe care se înălța atunci donjonul, zis castelul Leului din Slesvig, din vremea cînd Joatham Leul, duce de Slesvig, fusese întemnițat acolo din porunca fratelui său, Rolf Piticul.

Nu este în intenția noastră să dăm aci o descriere a donjonului din Munckholm. Castelul Leului din Slesvig, destinat unor prizonieri de vază, le oferea, printre alte comodități, pe aceea de a se putea plimba într-un fel de grădină sălbatică destul de întinsă unde creșteau, printre stînci și în jurul înaltei temnițe împrejmuite de ziduri groase și de turnuri, uriașe, tufe de laur ghimpos, cîțiva pini negri și niște tise bătrîne.

Ajuns la picioarele stîncii rotunde, tînărul urcă treptele grosolan săpate ce duceau șerpuind pînă la turnul care, străpuns la bază de o portiță, servea de intrare în donjon. Acolo sună puternic dintr-un corn de alamă pe care i-l dăduse paznicul de la a doua poartă.

— Deschideți, deschideți! strigă îndată o voce din interior, trebuie să fie blestematul de căpitan!

Ușa se deschise și noul venit putu să zărească, într-o sală gotică slab luminată, pe un tînăr ofițer întins alene pe un morman de mantale și de piei de ren, lîngă una din acele lămpi cu trei ciocuri pe care strămoșii noștri le atîrnau de rozetele tavanelor și pusă acum pe jos. Bogăția elegantă și chiar excesiv de rafinată a hainelor sale contrasta cu goliciunea sălii și cu lucrătura primitivă a mobilelor; ținea în mîini o carte și se întoarse pe jumătate către noul venit.

— E căpitanul, nu-i așa? Salut, domnule căpitan! Nici nu-ți închipuiai că faci să aștepte un om care nu a avut încă plăcerea să te cunoască; dar vom face iute cunoștință, cel puțin așa sper? Mai întîi, primește, rogu-te, condoleanțele mele pentru întoarcerea dumitale în acest venerabil castel. Dacă mai stau mult aci, am să devin vesel precum cucuvaia pe care o bați în cuie la ușa donjoanelor în chip de sperietoare, și cînd mă voi întoarce la Copenhaga pentru nunta surorii mele, nici patru cucoane dintr-o sută n-au să mai fie în stare să mă recunoască. Spune-mi, se mai poartă funde roz la poalele surtucului? S-au mai tradus alte romane de franțuzoaica aia, domni-

șoara de Scudéry ? Tocmai citesc *Clelia* ; îmi închipui că se mai citește la Copenhaga. Este îndreptarul meu de bună-cuviință, acum cînd tînjesc departe de atîția ochi frumoși... căci, deși frumoși, ochii prizonierei noastre, știi bine despre cine vorbesc, nu-mi spun niciodată nimic. A ! dacă tatăl meu nu mi-ar fi poruncit ! ...Căci trebuie să-ți spun în taină, domnule căpitan, că tatăl meu, rămîne între noi, mi-a dat însărcinarea să... mă-nțelegi, pe fata lui Schumacker. Dar degeaba mă străduiesc, această frumoasă statuie nu-i femeie ; plînge într-una și nu se uită la mine.

Tînărul, care nu putuse încă să întrerupă noianul de vorbe al ofițerului, scoase un strigăt de mirare :

— Cum ! Ce spui ? te-a însărcinat s-o seduci pe fata acelui nefericit de Schumacker ?...

— S-o seduc, fie ! dacă așa i se spune acum la Copenhaga ; dar îl desfid chiar pe dracu' să reușească. Alaltăieri, fiind de gardă, am pus anume pentru ea un minunat guler franțuzesc din dantelă scrobită, primit chiar de la Paris. Nici nu și-a ridicat ochii să mă privească, deși am străbătut de trei sau patru ori încăperea în care se afla, sunînd din pintenii mei cei noi, cu durița mai mare decît un ducat din Lombardia. Este forma cea mai nouă, nu-i așa ?

— Doamne Dumnezeule ! spuse tînărul, lovindu-se cu palma peste frunte, nici nu-mi vine să cred !

— Nu-i așa ? reluă ofițerul, înșelîndu-se asupra sensului acestor cuvinte. Să nu mă bage chiar deloc în seamă ! E de necrezut, și totuși adevărat.

Tînărul, adînc tulburat, umbla prin încăpere dintr-o parte în alta, cu pași mari.

— Vrei să guști ceva, căpitane Dispolsen ? îl întrebă ofițerul.

Tînărul își veni în fire.

— Nu sînt căpitanul Dispolsen.

— Cum așa ? făcu ofițerul cu voce înnăsprită, ridicîndu-se în capul oaselor ; și cine ești, mă rog, și cum de-ai îndrăznit să pătrunzi aici, la ora aceasta ?

Tînărul își desfăcu pergamentul.

— Vreau să-l văd pe contele de Griffenfeld... adică pe deținutul vostru.

— Contele ! Contele ! murmură ofițerul vădit nemulțumit. Într-adevăr, permisul este în bună regulă ; poartă semnătura vice-cancelarului Grummond de Knud : „purtătorul va putea vizita la orice oră și oricînd, toate închi-

sorile regale." Grummond de Knud este fratele bătrînului general Levin de Knud care comandă la Drontheim, și să mai știi că acest bătrîn general l-a crescut pe viitorul meu cumnat.

— Mulțumesc pentru detaliile de familie, locotenente. Dar nu crezi că mi-ai spus destule ?

„Obraznicul are dreptate", își spuse locotenentul mușcîndu-și buzele. — Hei ! portar ! portarul turnului ! Du-l pe acest străin la Schumacker, și nu mă boscorodi că am dat jos lampa cu trei ciocuri și o feștilă. Voiam să văd mai de aproape o piesă care trebuie să fie de pe vremea lui Sciold Păgînul sau a lui Havar Despicatul : și dealtfel nu se mai atîrnă de tavan decît lustre de cristal.

Apoi, în timp ce tînărul și călăuza sa traversau grădina pustie a donjonului, martirul modei reluă firul aventurilor galante ale amazoanei Clelia și ale lui Horațius Chiorul.

IV

MERCUȚIO
Dar unde naiba poate fi Romeo ?
N-a fost asnoapte-acasă ?

BENVOLIO
Pajul lui
Mi-a spus că n-a dormit azi noapte-acasă.

SHAKESPEARE, *Romeo și Julieta*

ÎNTRE TIMP, UN OM ȘI DOI CAI intraseră în curtea palatului guvernatorului Drontheimhusului. Descălecase, dînd din cap nemulțumit, și se pregătea să-și ducă în grajd caii cînd se pomeni apucat de braț în timp ce o voce îi striga :

— Cum așa! ești singur, Poel ? Dar stăpînul tău unde e?

Era bătrînul general Levin de Knud care, recunoscînd de la fereastră pe slujitorul tînărului și văzînd șaua goală, coborîse în grabă și-l privea acum pe slujitor cu o expresie și mai îngrijorată decît întrebarea.

— Excelență, spuse Poel, închinîndu-se adînc, stăpînul meu nu mai este în Drontheim.

— Ce spui ? a fost aici ? Şi a plecat fără să-l vadă pe generalul său, fără să-şi îmbrăţişeze bătrînul prieten ? Cînd a plecat ?

— A sosit chiar în seara asta, şi tot în seara asta a plecat.

— În seara asta ! În seara asta ! Dar unde s-a oprit ? Unde s-a dus ?

— S-a oprit la Spladgest, şi-apoi a pornit-o cu barca la Munckholm.

— A ! Îl credeam la antipozi. Dar ce caută la castel ? Ce căuta la Spladgest ? Ce mai cavaler rătăcitor ! E şi vina mea, nu-i vorbă, de ce l-am crescut aşa ? Am vrut să se simtă liber, în ciuda rangului său.

— De aceea nici nu este sclavul etichetei, răspunse Poel.

— Nu, ci al toanelor sale. Ei, hai ! probabil că se va întoarce. Du-te de te odihneşte, Poel, şi să-ţi dea ceva de mîncare. Dar spune-mi — şi faţa generalului îi trăda grija — spune-mi, Poel, aţi colindat mult ?

— Domnule general, am venit drept de la Bergen, stăpînul era mîhnit.

— Mîhnit ? Ce s-a petrecut între el şi tatăl lui ? Căsătoria propusă nu-i este pe plac ?

— Nu ştiu. Dar se spune că Înălţimea-sa a poruncit.

— A poruncit ! Spui, Poel, că vice-regele a poruncit ! Dar dacă a poruncit, înseamnă că Ordener se împotriveşte.

— Nu ştiu, excelenţă. Pare mîhnit.

— Mîhnit ! Cum l-a primit tatăl lui ?

— Prima dată în tabără, lîngă Bergen. Înălţimea-sa i-a spus : „Nu te văd prea des, fiule“ „Este cu atît mai bine pentru mine, tatăl şi stăpînul meu ; — a răspuns stăpînul — dacă domnia-ta ţi-ai dat seama de timpul scurs.“ Apoi i-a povestit înălţimii-sale despre drumurile sale prin Nord ; iar înălţimea-sa a zis : „Bine“. A doua zi, stăpînul s-a întors de la palat şi a spus : „Vor să mă însoare ; dar trebuie să vorbesc cu al doilea tată al meu, cu generalul Levin“. Am pus şaua pe cai şi iată-ne.

— Zău, bunul meu Poel, spuse generalul cu voce schimbată, mi-a zis al doilea tată ?

— Da, excelenţă.

— Vai mie dacă această însurătoare nu-i este pe plac, căci aş înfrunta mai curînd dizgraţia regelui decît s-o sprijin. Şi totuşi, este vorba despre fiica marelui cancelar al

celor două regate!... Fiindcă veni vorba, Poel, oare știe Ordener că viitoarea lui soacră, contesa de Ahlefeld, este aici de ieri, venită incognito, și că trebuie să vină și contele?

— N-aș putea să vă spun, domnule general.

— Trebuie să știe, fără îndoială, spuse bătrînul guvernator, altminteri de ce s-ar fi făcut nevăzut?

Despărțindu-se cu un gest prietenos de Poel, generalul răspunse la salutul santinelei și se întoarse tot îngrijorat în palatul din care ieșise îngrijorat cu cîteva clipe mai înainte.

V

Îngenunchiasem... Începusem să-mi înalț sufletul către Dumnezeu, cînd, în spatele meu, foarte aproape de mine, s-a așezat cineva... Am auzit curînd un oftat prelung; apoi, mai aproape de urechea mea, s-a rostit un nume... Nu era numele unei sfinte, era al meu. Slujba se sfîrșise și trebuia să plec, dar nu îndrăzneam să ridic capul... Mă întorc și... îl recunosc.

LESSING

S-ar fi spus că toate patimile îi agitaseră sufletul și că toate îl părăsiseră; nu-i mai rămînea altceva decît privirea tristă și pătrunzătoare a unui om care a ajuns să-i cunoască pe oameni, și care înțelegea dintr-o privire încotro tinde fiece lucru.

SCHILLER, *Viziunile*

CÎND, DUPĂ CE ÎI CĂLĂUZI PE străin pe scările în spirală și prin sălile înalte ale donjonului Leului din Slesvig, portarul îi deschise în sfîrșit ușa apartamentului unde se afla cel pe care îl căuta, primele cuvinte ce-i fură date tînărului să le audă au fost:

— A sosit, în sfîrșit, căpitanul Dispolsen?

Cel care punea această întrebare era un bătrîn așezat cu spatele la ușă, cu coatele rezemate pe o masă de lucru și cu fruntea în palme. Purta o haină lungă de lînă neagră; deasupra unui pat așezat într-un capăt al încăperii se ză-

rea un herb sfărîmat în jurul căruia erau atîrnate colierele, sfărîmate și ele, ale ordinelor Elefantului și Danebrogului ; o coroană de conte răsturnată era prinsă sub scut, iar cele două fragmente legate în cruce ale unei mîini a justiției completau ansamblul acestor podoabe ciudate. Bătrînul era Schumacker.

— Nu, seniore, răspunse paznicul ; apoi, adresîndu-se străinului, spuse : Acesta-i deținutul și se retrase, lăsîndu-i împreună și trăgînd ușa înainte de a putea auzi vocea acră a bătrînului care spunea :

— Dacă nu este căpitanul, nu vreau să văd pe nimeni.

La aceste cuvinte, străinul rămase în picioare lîngă ușă, iar prizonierul, crezîndu-se singur, — căci nu întorsese deloc capul — își urmă visarea

Deodată exclamă :

— Nu mai încape îndoială, căpitanul m-a părăsit ! Oamenii... oamenii sînt precum acel țurțur de gheață pe care un arab l-a luat drept diamant ; l-a tăinuit cu grijă în traista sa, dar cînd să-l caute, nu a mai găsit nici măcar puțină apă.

— Eu nu sînt dintre aceia, spuse tînărul.

Schumacker se sculă brusc.

— Cine e ? Cine ascultă ? Vreo slugă ticăloasă de-a lui Guldenlew ?

— Nu-l vorbiți de rău pe vice-rege, seniore conte.

— Seniore conte ! Vrei să mă lingușești spunîndu-mi așa ? Degeaba ; nu mai am nici o putere.

— Cel care vă vorbește nu v-a cunoscut puternic și totuși vă este prieten.

— Înseamnă că mai speră ceva de la mine ; nimeni nu-și amintește de nefericiți decît în măsura în care mai speră ceva de la ei.

— Aș avea dreptul să mă plîng, nobile conte ; căci eu mi-am amintit de domnia-voastră, în timp ce domnia-voastră m-a uitat. Sînt Ordener.

O fulgerare de bucurie lumină ochii stinși ai bătrînului, și un zîmbet pe care nu-l putu stăpîni apăru prin barba albă, ca o rază printre nori.

— Ordener ! Fii binevenit călătorule Ordener. O mie de urări de bucurie călătorului ce-și amintește de un întemnițat.

— Se poate să mă fi uitat ? întrebă Ordener.

— Te-am uitat, spuse Schumacker posomorîndu-se din nou, așa cum dăm uitării adierea ce ne răcorește și trece ; fericiți dacă nu se-ntoarce sub chip de furtună să ne răstoarne.

— Așadar, conte de Griffenfeld, reluă tînărul, nu vă așteptați să mă mai întorc ?

— Bătrînul Schumacker nu te aștepta ; dar este aici o fată care, chiar astăzi, mi-a amintit că la 8 mai trecute s-a împlinit anul de cînd ai plecat.

Ordener tresări.

— Doamne ! Să fi fost fiica voastră, Ethel, nobile conte ?

— Și cine alta ?

— Fiica voastră, seniore, a binevoit să numere lunile ce s-au scurs de la plecarea mèa ? O, cîte zile triste am petrecut ! Am colindat toată Norvegia de la Christiania pînă la Wardhus ; dar drumurile mele tot la Drontheim mă aduceau.

— Folosește-ți libertatea, tinere, atîta vreme cît te bucuri de ea. Dar spune-mi o dată cine ești. Aș vrea, Ordener, să te cunosc și sub alt nume. Fiul unuia dintre dușmanii mei de moarte se numește și el Ordener.

— Cine știe, senior conte, dacă acest dușman de moarte nu are mai multă bunăvoință pentru domnia-voastră decît domnia-voastră pentru el.

— Îmi ocolești întrebarea ; păstrează-ți, dar, taina, voi afla poate, într-o zi, că fructul din care mușc ca să mă răcoresc este otrăvitor și aduce moartea.

— Conte ! spuse Ordener cu mînie în glas. Conte ! adăugă el pe un ton de reproș și milă.

— Sînt oare nevoit să mă încred în tine, răspunse Schumacker, care în fața mea îi iei mereu apărarea neînduplecatului Guldenlew ?

— Vice-regele, îl întrerupse cu voce gravă tînărul, a hotărît ca pe viitor să fiți liber și fără paznici în tot cuprinsul donjonului Leului din Sleswig. Am aflat vestea la Bergen, și ordinul trebuie să sosească curînd.

— Este o favoare pe care nu îndrăzneam s-o sper și nu credeam să-mi fi destăinuit dorința altcuiva decît ție. Dealtfel, mi se reduce greutatea lanțurilor pe măsură ce crește povara anilor, și cînd beteșugurile mă vor fi făcut neputincios de-a binelea, mi se va spune, fără îndoială : ești liber.

Bătrînul surîse cu amărăciune. Urmă :

— Dar tu, tinere, tot mai ai gîndurile tale nebune de independență ?

— Dacă nu le-aș avea, nu aș fi acum aici

— Cum ai venit la Drontheim ?

— Cum ? Călare.

— Cum ai venit la Munckholm ?

— Cu barca.

— Biet smintit ! Se crede liber și trece de la cal la barcă. Nu mădularele tale îți execută voințele, ci un animal sau materia ! Și le mai numești voințe ?

— Supun ființele dorințelor mele.

— A-ți lua dreptul de a porunci unor anumite ființe înseamnă a da altora acela de a-ți porunci ție. Independența nu se dobîndește decît în singurătate

— Nu-i iubiți pe oameni, nobile conte ?

Bătrînul rîse cu amărăciune.

— Plîng că sînt om și rîd de cel care încearcă să-mi aline durerea. Află dar, dacă încă nu știi, că nenorocirea te face bănuitor, după cum prosperitatea te face nerecunoscător. Dar ascultă-mă, dacă vii de la Bergen, spune-mi ce noroc a dat acolo peste căpitanul Dispolsen. Trebuie să fie o mare fericire, ca să ajungă să mă dea uitării.

Ordener se posomorî și păru încurcat.

— Dispolsen, seniore conte ? Am venit azi anume ca să vorbesc despre el. Știu că se bucura de încrederea voastră deplină.

— O știi ? îl întrerupse prizonierul neliniștit. Te înșeli. Nimeni pe lume n-o are. Dispolsen deține, ce-i drept, niște documente, foarte importante chiar. Pentru mine s-a dus la Copenhaga, la rege. Mărturisesc că mă bizuiam mai mult pe el decît pe un altul, căci, pe vremea puterii mele, nu-i făcusem nici un bine.

— Nobile conte, l-am văzut azi...

— Tulburarea ta m-a lămurit ; m-a trădat.

— A murit.

— A murit ?

Deținutul își încrucișă brațele și-și plecă fruntea ; apoi ridicîndu-și privirea către tînăr :

— Nu-ți spuneam c-a dat norocul peste el ?

Își întoarse ochii către zidul unde atîrnau însemnele măririi sale distruse și făcu o mișcare cu mîna de parcă

ar fi vrut să îndepărteze martorul unei dureri pe care se străduia s-o învingă.

— Nu pe el îl plîng: nu e decît un om mai puțin pe pămînt. Și nici pe mine; ce mai am de pierdut? O plîng pe fiica mea, biata fată! Voi fi victima unei uneltiri mișelești; dar ce va deveni ea dacă-i moare tatăl?

Dintr-odată se întoarse către Ordener.

— Cum a murit? Unde l-ai văzut?

— L-am văzut la Spladgest. Nu se știe dacă s-a sinucis sau dacă a fost ucis.

— Să-ți spun acum ce este important. Dacă a fost ucis, știu eu cine a pus la cale omorul, și totul e pierdut. Îmi aducea dovezile complotului care se urzește împotriva mea; hîrtiile acelea puteau fi salvarea mea și pierzania lor. S-au priceput să le distrugă! Biata mea Ethel!

— Conte, spuse Ordener, salutîndu-l, am să vă spun mîine dacă a fost ucis.

Fără a răspunde, Schumacker îl urmări din ochi pe Ordener care pleca, iar în privirea lui puteai citi seninul deznădejdii, mai înspăimîntător decît al morții.

Ordener se afla acum în anticamera pustie a deținutului, neștiind încotro s-o apuce. Ora era tîrzie și sala întunecată; deschise o ușă la întîmplare și nimeri într-un lung coridor luminat numai de razele lunii, care părea să alerge printre norii palizi. Lucirile ei nebuloase cădeau în răstimpuri pe vitraliile înguste și înalte, închipuind parcă, pe zidul opus, o lungă procesiune de fantome care apăreau și dispăreau în adîncul galeriei. Tînărul norvegian se închină încet și porni către o lumină roșietică ce licărea la capătul coridorului.

Găsi acolo o ușă întredeschisă; o fată îngenunchiată într-un oratoriu gotic, la picioarele unui altar simplu, depăna în șoaptă litanii.

Fata era îmbrăcată în mătase neagră și tul alb, de parcă ar fi vrut să arate că zilele ei se scurseseră pînă atunci în mîhnire și neprihănire. Dar chiar în această atitudine modestă, toată făptura ei vădea o fire deosebită. Ochii și părul lung erau negri, frumusețe neobișnuită în țările nordice; privirea, ridicată spre boltă, părea mai curînd înflăcărată de extaz decît stinsă de reculegere. Ai fi luat-o drept o fecioară de pe țărmul Ciprului sau din cîmpiile Tibrului, acoperită cu vălurile fantastice ale lui Ossian.

Ordener tresări, cutremurat în toată ființa lui, căci o recunoscuse pe cea care se ruga.

Se ruga pentru tatăl ei, odinioară atît de puternic și pentru bătrînul prizonier părăsit.

Se rugă și pentru altul ; dar Ordener nu-i auzi numele ; nu-l auzi pentru că ea nu-l rostise ; dar o auzi spunînd cîntarea Sulamitei, a miresei care-și așteaptă mirele, care așteaptă întoarcerea iubitului.

Ordener se îndepărtă în galerie, respectînd rugăciunea fetei închinată cerului, căci ruga este o mare taină și, fără să vrea, își simțea sufletul cuprins de o bucurie necunoscută, dar profană.

Ușa oratoriului se închise încet, apoi o lumină și un chip alb de femeie se îndreptară spre el prin beznă. Se opri, căci îl cuprinsese cea mai cumplită tulburare din viața lui ; se rezemă de zidul întunecat ; își simțea trupul slab, iar oasele îi tremurau din încheieturi. În tăcerea întregii sale ființe, doar bătăile inimii îi sunau în urechi.

Cînd fata trecu în dreptul lui, auzi foșnetul mantalei și o respirație grăbită.

— Doamne ! strigă ea.

Ordener sări s-o sprijine cu o mînă, căutînd în zadar să prindă cu cealaltă lampa pe care ea o scăpase și care se stinse.

— Eu sînt, spuse el, blînd.

— Ordener ! răspunse fata, căci auzul ei mai păstra amintirea vocii pe care nu o mai auzise de un an.

Luna care trecea lumină bucuria răspîndită pe fața ei, apoi fata se desprinse din brațele tînărului, sfioasă și rușinată, și continuă.

— Seniorul Ordener.

— Chiar el, contesă Ethel.

— De ce-mi spui contesă ?

— De ce mă numești senior ?

Fata tăcu și zîmbi ; tînărul tăcu și oftă. Vorba ei rupse atunci tăcerea...

— Cum de ești aici ?

— Iartă-mă, dacă prezența mea te supără. Venisem să vorbesc cu contele, tatăl tău.

— Și nu ai venit, întrebă Ethel cu voce schimbată, decît pentru tatăl meu ?

Tînărul plecă fruntea ; cuvintele fetei i se păreau tare nedrepte.

— Ești, desigur, de mai multă vreme la Drontheim? continuă fata cu o mustrare în glas. Ție, desigur, nu ți s-a părut prea lungă lipsa ta de aici.

Ordener, jignit, nu răspunse.

— Te aprob, spuse fata, cu vocea tremurînd de durere și mîhnire; dar, adăugă ea cu mîndrie, sper, seniore Ordener, că nu m-ai auzit rugîndu-mă.

— Contesă, răspunse în sfîrșit tînărul, te-am auzit.

— Ą! seniore Ordener, nu se cuvenea să asculți așa.

— Nu te-am ascultat, nobilă contesă, șopti Ordener; te-am auzit.

— M-am rugat pentru tatăl meu, reluă fata privindu-l drept în ochi, parcă așteptînd un răspuns la aceste cuvinte atît de simple.

Ordener tăcu.

— M-am mai rugat, continuă ea neliniștită și părînd atentă la efectul pe care aceste cuvinte aveau să-l aibă asupra lui, m-am mai rugat pentru cineva care îți poartă numele, pentru fiul vice-regelui, al contelui de Guldenlew. Căci trebuie să ne rugăm pentru toți, chiar și pentru cei ce ne năpăstuiesc.

Și fata roși, închipuindu-și că minte; dar era supărată pe tînăr și credea că-i rostise numele în timpul rugăciunii; dar nu-l rostise decît în tăcerea inimii.

— Ordener Guldenlew e de plîns, nobilă doamnă, dacă-l numeri printre persecutorii voștri; și totuși este fericit să fie pomenit în rugăciunile voastre.

— O! nu, spuse Ethel tulburată și speriată de răceala tînărului, nu mă rugam pentru el. Nu mai știu ce făceam, și nici ce fac acum. Cît despre fiul vice-regelui, îl urăsc, nu-l cunosc. Nu mă privi atît de încruntat, te-am jignit? Nu-i poți ierta nimic unei biete prizoniere, tu ce-ți petreci zilele lîngă cine știe ce nobilă și frumoasă doamnă, liberă și fericită ca tine?

— Eu, contesă! exclamă Ordener.

Ethel plîngea; tînărul i se aruncă la picioare.

— Nu mi-ai spus, urmă ea, zîmbind printre lacrimi, că timpul cît ai lipsit ți s-a părut scurt.

— Am spus eu asta, contesă?

— Nu mă mai numi astfel, zise ea blînd, nu mai sînt contesă pentru nimeni, și mai ales nu pentru tine.

Tînărul se ridică dintr-o mișcare pătimașă și nu se putu opri să n-o strîngă la piept într-un elan de fericire.

— Atunci, Ethel iubită, spune-mi Ordener. Sînt al tău. Spune-mi — și-și cufundă privirea înflăcărată în ochii ei scăldați în lacrimi — spune-mi că mă iubești ?

Ce-a mai zis fata nu s-a auzit, căci Ordener, aproape pierzîndu-și firea, îi smulsese de pe buze, odată cu răspunsul, acel consimțămînt dintîi, sărutarea sfîntă care este de ajuns în fața lui Dumnezeu pentru a face din doi îndrăgostiți doi soți.

Amîndoi rămaseră muți, căci se aflau într-una din acele clipe solemne, atît de rare și de scurte pe pămînt, în care sufletul pare să guste ceva din fericirea cerurilor. Sînt clipe de nedefinit, acelea în care două suflete își vorbesc într-o limbă ce nu poate fi înțeleasă decît de ele ; cînd tace tot ce-i omenesc, iar ele se unesc tainic pentru viața acestei lumi și veșnicia celeilalte.

Ethel se retrăsese încet din brațele lui Ordener și, sub razele lunii, se priveau cu nesaț ; în privirea înflăcărată a tînărului străluceau mîndria bărbătească și neînfricarea leului, iar în aceea, umbrită, a fetei, se citea acea sfială angelică, nelipsită din inima unei fecioare, chiar dacă e aprinsă de bucuria iubirii.

— Adineauri, în acest coridor, spuse ea în sfîrșit, te fereai de mine, Ordener ?

— Nu mă feream, eram ca un biet orb care își recapătă vederea după mulți ani și care întoarce ochii o clipă de la lumina zilei.

— Asemănarea mi se potrivește mai bine mie, căci, cît ai lipsit, nu am avut altă bucurie decît prezența unui părinte nefericit. Mi-am petrecut zilele lungi alinîndu-i durerea și, adăugă ea, plecînd ochii, așteptîndu-te pe tine. Îi citeam tatei poveștile *Eddei*, iar cînd îl auzeam îndoindu-se de oameni, îi citeam *Evanghelia* pentru ca, cel puțin, să nu se îndoiască de cer ; apoi îi vorbeam despre tine și tăcea, de unde se vede că te iubește. Dar, după ce-mi petrecusem serile privind în zadar, de departe, la călătorii care soseau de la drum și la vasele care abordau în port, dădea din cap cu zîmbet amar, iar eu plîngeam. Închisoarea aceasta, în care s-a petrecut pînă acum toată viața mea, îmi devenise nesuferită, și totuși tata, care pînă la venirea ta mi-a umplut viața, se mai afla încă aici ; dar tu, tu nu mai erai, și-mi doream libertatea pe care nu o cunosc.

În ochii fetei, în naivitatea tandreței ei, în blînda șovăire cu care-și destăinuia iubirea, era un farmec pe care vorbe omenești nu l-ar putea reda. Ordener o asculta cu bucuria visătoare a ființei răpite din lumea reală pentru a o contempla pe cea ideală.

— Dar, spuse el, nu-mi mai trebuie această libertate pe care tu nu o ai !

— Cum, Ordener, spuse cu însuflețire Ethel, nu ai să ne mai părăsești ?

Aceste vorbe îi amintiră tînărului tot ceea ce uitase.

— Ethel, iubita mea, trebuie să te părăsesc chiar în seara asta. Am să te revăd mîine, și tot mîine am să te părăsesc din nou, pînă în ziua cînd mă voi întoarce și nu mă voi mai despărți de tine.

— Vai ! îl întrerupse fata întristată, pleci iar.

— Îți făgăduiesc, iubita mea Ethel, că în curînd mă voi întoarce, să te smulg din închisoare sau să mă îngrop aci cu tine.

— Prizonieră cu el, șopti ea. A ! nu mă înșela, pot să sper atîta fericire ?

— Ce jurămînt să-ți fac ? Ce-mi ceri ? exclamă Ordener ; spune-mi, scumpa mea Ethel, nu ești a mea ? Și, tulburat de dragoste o strîngea la piept cu înfocare.

— Sînt a ta, murmură ea.

Aceste două inimi nobile și curate băteau astfel, fericite, una lîngă alta, și cu atît mai nobile și mai curate.

În clipa aceea un hohot de rîs puternic izbucni lîngă ei. Un bărbat, înfășurat într-o manta, ridică un felinar orb pe care îl ținuse ascuns și care lumină deodată fața speriată și rușinată a lui Ethel, fața mirată și mîndră a lui Ordener.

— Curaj, frumoasă pereche, curaj ! Dar îmi pare rău că nu ați zăbovit prea mult în Împărăția iubirii, că nu ați urmat toate șerpuielile pîrîului Sentimentului și că trebuie desigur s-o fi luat pe scurtătură pentru a fi ajuns atît de repede la cătunul Sărutului.

Cititorii l-au recunoscut, fără îndoială, pe locotenentul admirator al domnișoarei de Scudéry. Smuls din lectura *Cleliei* de dangătul clopotelor ce vesteau miezul nopții, pe care îndrăgostiții nu le auziseră, venise să-și facă rondul de noapte prin donjon. Pe cînd trecea la capătul corido-

rului dinspre răsărit, auzise cîteva vorbe și zărise la lumina lunii două fantome mișcîndu-se în galerie. Atunci, curios și îndrăzneț din fire, ascunsese felinarul sub manta și se apropiase în vîrful picioarelor de cele două fantome pe care hohotul lui de rîs neașteptat le smulse neplăcut din extaz.

Ethel dădu să se desprindă din brațele lui Ordener apoi, parcă din instinct, se lipi iar de el, cerîndu-i ocrotire, și își ascunse obrajii aprinși la pieptul lui.

Ordener ridică fruntea cu o mîndrie regească.

— Vai de cel care te sperie sau te mîhnește, iubita mea Ethel, spuse el.

— Într-adevăr, răspunse locotenentul, vai mie dacă am fost destul de stîngaci să o sperii pe gingașa Mandane.

— Seniore locotenent, spuse Ordener semeț, te poftesc să taci.

— Seniore neobrăzat, replică ofițerul, te poftesc să taci.

— M-ai auzit ? reluă Ordener cu voce tunătoare. Răscumpără-ți iertarea prin tăcere.

— *Tibi tua*, răspunse locotenentul, ascultă-ți singur povața ; răscumpără-ți iertarea prin tăcere.

— Taci ! răcni Ordener de se cutremurară vitraliile ; și așezînd fata înspăimîntată pe unul din anticele fotolii de pe coridor, îl apucă pe ofițer de braț, zgîlțîindu-l cu putere.

— Ho ! mocofane, spuse locotenentul, pe jumătate rîzînd, pe jumătate mîniat, nu vezi că această haină pe care o mototolești cu atîta brutalitate este făcută din cea mai frumoasă catifea din Abingdon ?

Ordener îl privi fix.

— Locotenente, răbdarea-mi e mai scurtă decît sabia.

— Te-nțeleg, viteazule tinerel, răspunse locotenentul cu un zîmbet ironic, ai vrea să-ți fac această cinste, dar știi tu bine cine sînt eu ? Nu, nu, rogu-te, *prinț cu prinț și cioban cu cioban*, cum zicea frumosul Leandru.

— Dacă ar fi să adăugăm : laș contra laș ! reluă Ordener, desigur că nu aș avea neprețuita onoare să mă măsor cu tine.

— M-aș mînia, prea stimabile cioban, dacă cel puțin ai purta o uniformă.

— Nu port epoleți și galoane, locotenente, dar port sabie.

Mîndrul tînăr, dîndu-şi mantaua pe spate, îşi pusese pălăria pe cap şi-şi apucase sabia, cînd Ethel, trezită de pericolul iminent, se năpusti să-i oprească braţul şi i se aruncă de gît cu un ţipăt de spaimă şi de rugă.

— Eşti înţeleaptă, frumoasă domnişoară, nevrînd ca acest tinerel să fie pedepsit pentru îndrăzneala sa, spuse locotenentul, care la ameninţările lui Ordener, se pusese liniştit în gardă ; căci Cyrus avea să se încaiere cu Cambyse, presupunînd totuşi că nu i se face prea mare cinste acestui vasal comparîndu-l cu Cambyse.

— În numele Domnului, seniore Ordener, interveni Ethel, să nu fiu eu cauza şi martorul acestei nenorociri ! Apoi, ridicîndu-şi ochii frumoşi înspre el, adăugă : Ordener, te implor !

Ordener îşi împinse încet în teacă sabia pe jumătate scoasă şi locotenentul exclamă :

— Pe legea mea, cavalere, — nu ştiu cine eşti, dar te numesc aşa pentru că îmi pari demn de acest titlu, amîndoi ne purtăm după legile vitejiei, dar le nesocotim pe ale curteniei. Domnişoara are dreptate, încăierări ca cea pe care te cred demn s-o începi cu mine nu trebuie să aibă doamne drept martori, deşi, fie vorba fără s-o jignesc pe încîntătoarea domnişoară, pot avea doamne drept cauză. Nu poate fi deci vorba acum, după legile bunei-cuviinţe, decît despre un *duellum remotum*, şi, în calitate de ofensat, de vrei să-i stabileşti data, locul şi armele, lama mea subţire din oţel de Toledo sau pumnalul de Merida vor fi la dispoziţia satîrului dumitale ieşit din forjele din Ashkreuth sau a cuţitului dumitale de vînătoare călit în apa lacului Sparbo.

Duelul amînat pe care ofiţerul îl propunea lui Ordener era practicat în Nord de unde, spun învăţaţii, a şi venit obiceiul duelului. Gentilomi din cei mai viteji propuneau şi acceptau acest *duellum remotum*. Îl amînau timp de luni, ba chiar de ani şi, în acest răstimp, adversarii nu trebuiau să se ocupe nici în vorbe nici în fapte de pricina care dusese la înfruntare. Astfel, într-o afacere legată de dragoste, cei doi rivali se abţineau să-şi mai vadă iubita, pentru ca lucrurile să rămînă în acelaşi stadiu ; te încredeai, în această privinţă, în cinstea cavalerului ; ca în vechile turnire, dacă judecătorii luptei, considerînd înfrîntă legea curteniei, îşi aruncau bastonul în arenă, pe

dată toţi luptătorii se opreau; dar, pînă ce se lămurea îndoiala, gîtul învinsului rămînea la aceiaşi distanţă de spada învingătorului.

— Bine, cavalere, spuse Ordener, după o clipă de cugetare, peste o lună un mesager are să-ţi spună locul.

— Fie, răspunse locotenentul; cu atît mai bine, căci voi avea răgazul să asist la nunta surorii mele; află că vei avea cinstea să te măsori cu viitorul cumnat al unui mare senior, fiul vice-regelui Norvegiei, baronul Ordener Guldenlew, care cu ocazia acestei ilustre căsătorii, cum spune Artamene, va fi făcut conte de Danneskjold, colonel şi cavaler al Elefantului, iar eu însumi, fiul marelui cancelar al celor două regaturi, voi fi numit, fără îndoială, căpitan...

— Bine, bine, locotenente de Ahlefeld, spre Ordener cam enervat, încă nu ai ajuns căpitan şi nici fiul vice-regelui colonel; iar săbiile rămîn săbii.

— Şi bădăranii bădărani, orice-ai face pentru a-i ridica pînă la tine, mormăi între dinţi locotenentul.

— Cavalere, continuă Ordener, cunoşti legea curteniei. Nu vei mai intra în acest donjon şi vei păstra tăcerea asupra acestei întîmplări.

— În ceea ce priveşte tăcerea, fii fără grije, voi fi la fel de mut ca Mucius Scaevola cînd şi-a întins pumnul deasupra focului. Şi nici nu voi intra în donjon, nici eu şi niciun alt argus din garnizoană; căci am primit chiar acum ordinul să-l las pe Schumacker nepăzit în cuprinsul donjonului, ordin ce urma să i-l comunic chiar în seara asta; şi aş fi făcut-o dacă nu mi-aş fi petrecut o parte din seară încercînd nişte cizmuliţe noi din Cracovia. Între noi fie zis, este un ordin tare imprudent. Vrei să-ţi arăt cizmele?

În timpul acestei convorbiri, văzîndu-i potoliţi şi neînţelegînd ce este un *duellum remotum*, Ethel dispăruse, după ce-i şoptise lui Ordener la ureche: pe mîine.

— Aş dori, locotenente de Ahlefeld, să mă ajuţi să ies din fortăreaţă.

— Cu plăcere, răspunse ofiţerul, deşi este cam tîrziu sau cam devreme. Dar unde ai să găseşti o barcă?

— Asta mă priveşte, răspunse Ordener.

Apoi, stînd amical de vorbă, străbătură grădina, curtea circulară şi cea pătrată, fără ca Ordener, condus cum era

de ofițerul de rond, să întîmpine vreo greutate ; trecură de marea gratie, de șopronul artileriei, de curtea de arme, și ajunseră la turnul scund a cărui ușă de fier se deschise la porunca locotenentului.

— La revedere, locotenente de Ahlefeld ! spuse Ordener.

— La revedere, răspunse ofițerul. Declar că ești un brav campion, deși nu știu cine ești, nici dacă cei pe care îi vei aduce la întîlnirea noastră vor avea calitate să se cheme nași sau vor trebui să se mulțumească cu rolul modest de asistenți.

Își strînseră mîinile ; ușa de fier se închise la loc și locotenentul, fredonînd o arie de Lulli, se întoarse, să-și admire cizmele poloneze și să se cufunde în lectura romanului franțuzesc.

Rămas singur în prag, Ordener își scoase hainele pe care le înfășură în manta și le legă bine pe cap cu centironul săbiei ; apoi, punînd în practică sfaturile de independență date de Schumacker, se azvîrli în apa rece și liniștită a golfului și porni înot, prin întuneric, către Spladgest, unde era oricum aproape sigur că va ajunge, viu sau mort.

Oboseala unei zile agitate îi sleise puterile, astfel încît nu atinse decît cu greu malul. Se grăbi să se îmbrace și se îndreptă către Spladgestul care se profila ca o masă neagră în piața portului, căci luna era acum ascunsă de nori.

Apropiindu-se de clădire, auzi zgomot de voci ; o rază slabă de lumină se strecura prin deschizătura de sus. Mirat, bătu puternic în ușa pătrată ; zgomotul încetă, lumina dispăru. Bătu din nou ; lumina ivindu-se iar, putu să vadă ceva negru care ieșea prin orificiul superior și se ghemuia pe acoperișul plat al clădirii. Ordener bătu pentru a treia oară cu mînerul săbiei și strigă :

— Deschideți, în numele majestății sale regelui ! Deschideți în numele înălțimii sale vice-regelui !

În cele din urmă ușa se deschise încet și în fața lui Ordener răsări chipul prelung, slab și palid al lui Spiagudry, cu hainele răvășite, privirea rătăcită și părul zburlit ; ținea în mîinile lui însîngerate un felinar a cărui flacără tremura mai puțin decît trupul lui.

VI

PIRRO

Niciodată !

ANGELO

Cum așa ? Te pomenești că vrei să faci pe virtuosul ! Ticălosule ! Știi doar cine sînt. — Dacă scapi o singură vorbă !...

PIRRO

Angelo, te implor, în numele Domnului !...

ANGELO

Lasă să se întîmple ce nu-ți stă în putere să-mpiedici !

PIRRO

Vai mie ! Cînd te-a prins dracul de deget, îți apucă tot brațul. Nefericitul de mine !

LESSING, *Emilia Galotti*

CAM LA UN CEAS DUPĂ CE TÎNĂrul călător cu pană neagră părăsise Spladgestul, întunericul lăsîndu-se deplin și mulțimea retrăgîndu-se toată, Oglypiglap închisese ușa exterioară a sinistrei clădiri, în timp ce stăpînul său Spiagudry stropea o ultimă oară trupurile întinse. Amîndoi se retrăseseră apoi în lăcașurile lor, prea puțin somptuoase și, pe cînd Oglypiglap se culca pe așternutul său sărac ca să doarmă tun precum cadavrele încredințate pazei lui, vrednicul Spiagudry, așezat în fața unei mese de piatră acoperită de cărți vechi, plante uscate și oseminte descărnate, se cufundase în studii savante, care, deși nu aveau nici o legătură cu ocultismul, contribuiseră în bună măsură să-i dea printre oamenii simpli o reputație de vrăjitor, regretabil privilegiu al științei în zilele acelea.

Era cufundat în bucoavne de cîteva ceasuri ; cînd să le părăsească și să-și caute și el odihna, dădu peste aceste lugubre cuvinte ale lui Thormodus Torfoeus :

„Cînd un om își aprinde lampa, moartea sosește la el înainte ca el s-apuce s-o stingă“.

— Să mă ierte învățatul doctor, își spuse în șoaptă, dar pentru mine astă-seară nu se potrivește.

Și apucă lampa, s-o sufle.

— Spiagudry ! strigă o voce care venea din sala cadavrelor.

Bătrînul paznic începu să tremure din toate mădularele. Nu doar că și-ar fi închipuit, ca oricare altul poate, în locul lui, că nefericiții oaspeți ai Spladgestului se răzvrăteau împotriva paznicului. Era destul de învățat ca să fie ferit de asemenea spaime imaginare ; iar cea care îl cuprinsese era atît de reală, tocmai pentru că recunoștea prea bine vocea care îl chema.

— Spiagudry ! repetă mînios vocea, este oare nevoie să viu să-ți smulg urechile ca să mă auzi ?

— Sfîntul Hospițiu să se milostivească, nu de sufletul ci de trupul meu ! șopti înspăimîntat moșneagul ; și, totodată mînat și tras înapoi de frică, se îndreptă spre a doua ușă laterală pe care o deschise. Cititorii noștri nu au uitat că această ușă dădea în sala morților.

Lampa pe care o ținea în mînă lumină atunci o priveliște ciudat de hidoasă. Într-o parte, trupul lung și ușor adus din spate al lui Spiagudry ; de cealaltă, un bărbat scund, vînjos și îndesat, îmbrăcat din cap pînă în picioare în piei de animale purtînd încă urme de sînge uscat și stînd lîngă cadavrul lui Gill Stadt, aflat în fundul scenei împreună cu cel al fetei și al căpitanului. Acești trei martori muți, învăluiți într-un fel de penumbră, erau singurii care i-ar fi putut vedea fără a o lua la fugă de spaimă, pe cei doi bărbați în viață ce-și începeau convorbirea.

Trăsăturile omulețului, pe care lumina le sublinia, erau de-o cruntă sălbăticie. Avea barba roșie și deasă, iar fruntea, ascunsă sub căciula de piele de elan, părea acoperită cu păr de aceeași culoare ; gura era lată, buzele groase, dinții albi, ascuțiți și despărțiți ; nasul, coroiat ca ciocul de vultur ; ochii, de un cenușiu-albăstrui, extrem de mobili, îl săgetau pe Spiagudry cu o privire piezișă în care ferocitatea tigrului nu era temperată decît de viclenia maimuței. Această stranie făptură era înarmată cu o sabie lată, un pumnal fără teacă și o secure cu tăișuri de cremene, pe lungul mîner al căreia se rezema ; mîinile îi erau ascunse în mănuși de piele de vulpe albastră.

— Strigoiul bătrîn m-a lăsat cam mult să aștept, spuse el, parcă vorbind pentru sine ; și scoase un fel de răcnet de fiară.

Spiagudry ar fi pălit de spaimă cu siguranță, dacă ar fi putut păli.

— Știi tu, urmă omulețul, adresîndu-i-se direct, că vin de la Urchtal? Lăsîndu-mă să aștept, nu te-ai gîndit că s-ar putea să-ți schimbi așternutul de paie cu un pat de ăsta de piatră?

Spiagudry începu să tremure mai tare; cei doi dinți care îi mai rămăseseră se ciocniră cu putere.

— Iartă-mă, stăpîne, spuse el, îndoindu-și spinarea pînă la înălțimea omulețului, dormeam adînc.

— Vrei să te cufund într-un somn și mai adînc?

Fața lui Spiagudry se schimonosi de spaimă, singura strîmbătură mai plăcută, pe chipul lui, decît cea de veselie.

— Ei bine! ce-i? continuă omulețul. Ce ai? Nu-ți face plăcere prezența mea?

— Vai! stăpîne, răspunse bătrînul paznic, nu există pentru mine bucurie mai mare decît să o văd pe excelența-voastră.

— Vulpoi bătrîn fără coadă, excelența mea îți poruncește să-i dai hainele lui Gill Stadt.

Rostind aceste cuvinte, fața cruntă și batjocoritoare a omulețului se posomorî și se întristă.

— Vai stăpîne, iartă-mă, nu le mai am; doar știe milostivirea ta că sîntem datori să predăm fiscului regal hainele minerilor pe care le moștenește regele, în calitatea lui de tutore din oficiu.

Omulețul se întoarse către cadavru, își încrucișă brațele și spuse cu glas înăbușit:

— Așa-i. Acești nefericiți mineri sînt precum eiderul *. Li se pregătește cuibul și li se ia puful.

Apoi, luînd în brațe cadavrul și strîngîndu-l puternic la piept, începu să scoată țipete sălbatice de dragoste și de durere, asemenea mormăitului ursoaicei ce-și dezmiardă puiul. La aceste sunete nearticulate se adăugau, din cînd în cînd, cîteva cuvinte dintr-o limbă stranie pe care Spiagudry nu o înțelegea.

Așeză cadavrul pe piatră și se întoarse către paznic.

---

* Pasăre al cărei puf e folosit la umplerea plapumelor. Țăranii norvegieni îi construiesc cuiburi în care o prind și o jumulesc (N. A.).

— Ştii tu, vrăjitor blestemat, numele soldatului născut sub o stea duşmănoasă, şi care a avut nenorocul să-i fi fost mai drag decît Gill fetei ăsteia ?

Şi lovi cu piciorul în trupul încremenit al lui Guth Stersen.

Spiagudry făcu semn că nu.

— Atunci ! pe securea lui Ingolf, începătorul spiţei mele, voi nimici pe toţi cei care poartă această uniformă — şi arătă înspre hainele ofiţerului. Cel pe care vreau să mă răzbun se va afla printre ei. Voi da foc pădurii pentru a arde copacul otrăvit dintr-însa. Am jurat-o chiar din ziua morţii lui Gill ; i-am şi dat un tovarăş care să-i fie pe plac. O ! Gill ! iată că eşti aici fără putere şi fără viaţă, tu care întreceai foca la înot şi capra neagră la alergat ; tu, care sugrumai în luptă ursul din munţii Kole ; eşti ţeapăn, tu care colindai într-o zi tot ţinutul Drontheim, de la Orkel pînă la lacul Smiasen ; tu care te căţărai pe piscurile din Aspre-Fjeld precum veveriţa în stejar ; eşti mut Gill, tu care cîntai în picioare pe vîrful bîntuit de furtună al Kongsbergului şi acopereai vocea tunetului. O, Gill ! În zadar am astupat, de dragul tău, minele din Faroer ; în zadar am dat foc bisericii catedrale din Drontheim ; zadarnice mi-au fost strădaniile : nu voi vedea sporind prin tine neamul copiilor Islandei, urmaşii lui Ingolf Nimicitorul ; nu-mi vei moşteni securea de piatră. Dimpotrivă, tu-mi laşi mie moştenire ţeasta ca să beau dintr-însa, de-acum înainte, apa mărilor şi sîngele oamenilor.

Rostind aceste cuvinte, prinse capul cadavrului şi spuse:

— Spiagudry, ajută-mă. Scoţîndu-şi mănuşile, îşi descoperi mîinile late, înarmate cu unghii lungi, tari şi încovoiate, ca nişte gheare de fiară.

Spiagudry, văzîndu-l gata să despartă cu securea ţeasta de restul craniului, nu-şi putu stăpîni un răcnet îngrozit :

— Doamne Dumnezeule ! stăpîne !... un mort !

— Şi ce ? întrebă liniştit omuleţul, ţi-ar părea mai bine ca acest tăiş să se ascută aci pe un om viu ?

— O ! îngăduie-mi să implor pe Domnia-ta... Cum ar putea excelenţa-voastră să profaneze ?... Stăpîne, înălţimea-voastră nu va voi...

— Taci odată ! nu am nevoie de toată titulatura asta, schelet umblător ce eşti, pentru a şti adîncul tău respect faţă de securea mea !

— În numele sfîntului Waldemar și al sfîntului Usuf, în numele sfîntului Hospițiu, cruță mortul !...

— Ajută-mă, și nu-i mai vorbi diavolului de sfinți.

— Stăpîne, se încăpățînă Spiagudry, în numele ilustrului tău străbun, sfîntul Ingolf !...

— Ingolf Nimicitorul era blestemat ca și mine.

— În numele cerului, spuse bătrînul, plecîndu-se la pămînt, tocmai de blestem vreau să te feresc.

Omulețul fu cuprins de nerăbdare. Ochii lui de un cenușiu stins străluciră ca jăratecul.

— Ajută-mă ! repetă el agitîndu-și securea.

Aceste două cuvinte fură rostite cu vocea de care s-ar folosi leul, dacă ar vorbi. Paznicul, tremurînd ca varga și aproape mort de spaimă, se așeză pe piatra neagră și sprijini cu mîinile capul rece și umed al lui Gill, în timp ce omulețul, folosind pumnalul și sabia, îi desprindea țeasta cu o dibăcie deosebită.

Cînd sfîrși operația, mai privi un timp țeasta sîngerîndă, bolborosind cuvinte stranii ; i-o dădu apoi lui Spiagudry s-o jupoaie și s-o spele și spuse, cu un fel de urlet :

— Iar eu, nu voi avea, la moarte, mîngîierea de a ști că un moștenitor al sufletului lui Ingolf va bea din țeasta mea sîngele oamenilor și apa mărilor.

După cîteva clipe de sumbră visare urmă :

— Furtunei îi urmează furtuna ; avalanșa trage după sine avalanșa, iar eu voi fi ultimul din neamul meu. De ce nu a urît Gill, ca mine, tot ceea ce are chip de om ? Ce demon, dușman al demonului Ingolf, l-a împins în acele mine blestemate, în căutarea cîtorva fărîme de aur ?

Spiagudry, care-i aducea țeasta lui Gill, îl întrerupse :

— Așa-i, excelența-voastră, și Snorro Sturleson a spus că aurul se plătește, de cele mai multe ori, din cale afară de scump.

— Îmi amintești, spuse omulețul, o treabă pe care vreau să mi-o faci ; iată o cutie de fier pe care am luat-o de la acest ofițer, la care, vezi bine, n-ai găsit tot ce avea ; este atît de bine închisă încît conține fără îndoială aur, singurul lucru de preț în ochii oamenilor ; o vei duce văduvei Stadt, din cătunul Thoctree, să-i fie astfel plătit fiul.

Scoase din desaga lui din piele de ren un șipet foarte mic făcut din fier. Spiagudry îl luă și se închină.

— Îndeplinește-mi cu sfințenie porunca, spuse omulețul străfulgerîndu-l cu privirea ; gîndește-te că nimic nu

poate împiedica doi demoni să se mai întîlnească ; te cred mai fricos decît hapsîn, și-mi răspunzi de sipet.

— Vai ! stăpîne, pe sufletul meu...

— Nicidecum ! pe oasele și carnea ta.

În clipa aceea ușa exterioară a Spladgestului se cutremură sub o lovitură puternică. Omulețul se miră, Spiagudry se clătină de spaimă și-și acoperi lampa cu mîna.

— Ce-i ? strigă omulețul. Și tu, ticălos bătrîn, ce tremuri așa ? Ce-ai să te faci cînd ai să auzi trîmbița judecății de apoi ?

Se auzi o a doua bătaie, mai puternică.

— O fi vreun mort grăbit să intre, spuse omulețul.

— Ba nu, stăpîne, șopti Spiagudry. După miezul nopții nu se mai aduce nici un mort.

— Mort sau viu, mă gonește. Iar tu, Spiagudry, fii credincios și mut. Îți jur, pe duhul lui Ingolf și pe țeasta lui Gill, că vei găzdui, rînd pe rînd, în hanul tău de hoituri, tot regimentul din Munckholm.

Omulețul își prinse țeasta lui Gill de cingătoare, își trase mănușile, se săltă cu o repeziciune de capră neagră, ajutîndu-se de umerii lui Spiagudry, pînă la deschizătura de sus și se făcu nevăzut.

O a treia bătaie cutremură Spladgestul și un glas de afară porunci să i se deschidă în numele regelui și al viceregelui. Atunci bătrînul paznic, cutremurat de două spaime diferite, de *amintire* și de *speranță*, se îndreptă spre ușa pătrată și o deschise.

VII

> Acea fericire la care se reduce fericirea trupului, ea s-a ostenit s-o urmărească pe cărări aspre și dureroase, fără să o fi putut atinge vreodată.
>
> *Mărturisirile Sf. Augustin*

ÎNTORS ÎN ODAIA LUI DE LUCRU după ce se despărțise de Poel, guvernatorul Drontheimului se cufundă într-un fotoliu adînc și, ca să-și mai schimbe gîndurile, porunci unuia dintre secretari să-i înfățișeze petițiile primite.

Acesta se înclină și începu :

— 1. Reverendul doctor Anglyvius cere înlocuirea reverendului doctor Foxtipp, director al bibliotecii episcopale, pentru motive de incapacitate. Petiționarul nu știe cine ar putea să-l înlocuiască pe sus-numitul doctor incapabil; aduce însă la cunoștință că domnia-sa, doctorul Anglyvius, a exercitat mult timp funcțiile de bibliot. ...

— Trimite-l pe nepricopsitul ăsta episcopului, îl întrerupse generalul.

— 2. Athanase Munder, preot, duhovnic al închisorilor, cere, cu ocazia strălucitei nunți a curteniei sale Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, fiul vice-regelui, cu nobila doamnă Ulrica de Ahlefeld, fiica înălțimii-sale contele mare cancelar al celor două regate, grațierea a doisprezece osîndiți care s-au căit.

— Amînă, spuse generalul. Îi plîng pe condamnați.

— 3. Fauste-Prudens Dertrombides, supus norvegian, poet de limbă latină, cere îngăduința de a compune epitalamul sus-zișilor nobili miri.

— Aha! bunul poet trebuie să fie cam bătrîn, căci tot el a pregătit în 1674 un epitalam în cinstea căsătoriei proiectate între Schumacker, pe atunci conte de Griffenfeld, și prințesa Louise-Charlotte de Holstein-Augustenburg, căsătorie care nu s-a mai făcut. Tare mă tem, adăugă guvernatorul printre dinți, că Fauste-Prudens să nu fie poetul căsătoriilor stricate. Amînă cererea și zi mai departe. Se va cerceta, în vederea acestui poet, dacă nu există vreun pat liber la Spitalul din Drontheim.

— 4. Minerii din Guldbransdal, din insulele Faroer, din Sund-Moer, Hubfallo, Roeraas și Kongsberg cer să fie scutiți de obligațiile tutelei regale.

— Acești mineri se agită cam mult. Se spune chiar că au început să se plîngă pentru că nu li se răspunde la cerere. Să fie pusă de o parte pentru a fi cercetată mai cu de-amănuntul.

— 5. Braal, pescar, declară, în virtutea Odelsrecht-ului * că stăruie în intenția lui de a-și răscumpăra patrimoniul.

— 6. Primarii din Noes, Loevig, Indal, Skongen, Stod, Sparbo și alte cătune și sate din Drontheimul de nord cer

* *Odelsrecht*, veche lege norvegiană care ajuta pe țărani să mențină patrimoniul familial. Orice om nevoit să-și vîndă moșia putea împiedica pe cumpărător să o înstrăineze dacă declara, din zece în zece ani, că are de gînd să o răscumpere (N. A.).

să fie pus la preț capul tîlharului Han, asasin și incendiator, de fel, zice-se, din Klipstadur, din Islanda. Se opune acestei cereri Nychol Orugix, călăul ținutului Drontheim, care pretinde că acest Han îi aparține de drept. Sprijină cererea Benignus Spiagudry, paznicul Spladgestului, căruia i s-ar cuveni cadavrul.

— Acest tîlhar e tare primejdios, spuse generalul, mai ales cînd ne temem de tulburări printre mineri. Să i se pună capul la o mie de scuzi regali.

— 7. Benignus Spiagudry, medic, anticar, sculptor, mineralogist, naturalist, botanist, legist, chimist, mecanician, fizician, astronom, teolog, grămătic...

— Bine, dar, îl întrerupse generalul, nu este același Spiagudry cu paznicul de la Spladgest ?

— Ba da, excelență, răspunse secretarul, ...paznic, în numele regelui, al stabilimentului zis *Spladgest* din orașul regal Drontheim, arată că el, Benignus Spiagudry, este acela care a descoperit că stelele zise fixe nu sînt luminate de astrul denumit soare ; *item*, că adevăratul nume al lui Odin este *Frigge*, fiul lui Fridulf ; *item*, că limbricul marin se hrănește cu nisip ; *item*, că zgomotul populației alungă peștele de pe lîngă coastele Norvegiei, astfel încît mijloacele de trai scad direct proporțional cu creșterea populației; *item*, că golful Otte-Sund se numea pe vremuri Limfjord și nu a luat numele de Otte-Sund decît după ce Othon cel Roșcovan și-a aruncat acolo lancea ; *item*, expune că, în urma sfaturilor sale și sub îndrumarea sa, a fost transformată străvechea statuie a zeiței Freya în statuia Justiției care împodobește piața mare din Drontheim, iar leul ghemuit sub picioarele ei a fost prefăcut într-un diavol ce reprezintă crima ; *item*...

— Mai scutește-mă de serviciile lui eminente. Ce cere ?

Secretarul întoarse cîteva foi și urmă :

— ...prea supusul petiționar se crede îndreptățit, ca răsplată pentru atîtea lucrări folositoare științei și literelor, să roage prea plecat pe excelența-sa să binevoiască a spori cu zece ascalini taxa percepută pentru fiecare cadavru de bărbat sau de femeie, ceea ce nu poate fi decît plăcut morților, fiindu-le o dovadă a prețuirii ce se dă persoanei lor.

În acea clipă ușa se deschise și ușierul anunță cu glas răspicat pe *Nobila doamnă, contesa de Ahlefeld.*

O doamnă impunătoare intră în cameră, purtînd pe cap diadema conteselor, îmbrăcată într-o rochie bogată din mătase stacojie, tivită cu hermină și cu franjuri de aur; acceptînd mîna pe care i-o întinse generalul, se așeză lîngă fotoliul lui.

Contesa putea să aibă cincizeci de ani. Vîrsta nu adăugase nimic cutelor săpate demult pe obrazul ei de orgoliu și ambiție. Își aținti asupra bătrînului guvernator privirea trufașă și zîmbetul fals.

— Elevul dumitale, domnule general, se lasă așteptat. Trebuia să fie aici înainte de apusul soarelui.

— Ar fi fost într-adevăr aici, doamnă contesă, dacă nu s-ar fi dus întîi la Munckholm.

— La Munckholm? Doar nu la Schumacker?

— Tot ce se poate.

— Prima vizită a baronului de Thorvick să fi fost la Schumacker!

— Și de ce nu, contesă? Schumacker este nefericit.

— Cum se poate, generale? Fiul vice-regelui să aibă legături cu un prizonier de stat?

— Nobilă doamnă, cînd mi l-a încredințat pe fiul său, Frederic Guldenlew m-a rugat să-l cresc așa cum mi l-aș fi crescut pe al meu. Am gîndit că nu-i va strica lui Ordener, care, de bună seamă, are să ajungă și el într-o zi în funcții mari, să-l cunoască pe Schumacker. De aceea, cu încuviințarea vice-regelui, i-am cerut fratelui meu, Grummond de Knud, un permis de liberă-trecere pentru toate închisorile și i l-am dat lui Ordener. Îl folosește.

— Și de cînd, domnule general, a făcut baronul Ordener această utilă cunoștință?

— De ceva mai mult de un an, doamnă contesă; se pare că societatea lui Schumacker i-a plăcut, căci l-a ținut destul de multă vreme la Drontheim; și numai cu părere de rău mi-a ascultat anul trecut îndemnul de a cutreiera Norvegia pentru a o cunoaște.

— Știe Schumacker că cel care-i alină necazurile este fiul unuia dintre cei mai mari dușmani ai săi?

— Știe că este un prieten, și-i este de ajuns. Cum ne este și nouă.

— Dar domnia ta, domnule general, spuse contesa aruncîndu-i o privire pătrunzătoare, cînd ai îngăduit, ba chiar creat această legătură, știai că Schumacker are o fiică?

— Ştiam, nobilă contesă.

— Şi această împrejurare nu ţi-a dat de gîndit?

— Elevul lui Levin de Knud, fiul lui Frederic Guldenlew este un om cinstit. Ordener este conştient de tot ce-l desparte de fiica lui Schumacker şi n-ar fi în stare să seducă o fată, şi mai ales pe fiica unui om nefericit, decît cu gînduri cinstite.

Nobila contesă de Ahlefeld roşi şi păli; întoarse capul ferindu-se ca de o acuzare de privirea senină a bătrînului.

— Şi totuşi, bîigui ea, această legătură, generale, îmi pare, dă-mi voie să-ţi spun, ciudată şi imprudentă. Se zice că minerii şi locuitori din Nord ameninţă cu răscoala şi că numele lui Schumacker este compromis în această afacere.

— Nobilă doamnă, mă uimiţi! exclamă guvernatorul. Pînă acum Schumacker şi-a îndurat nefericirea cu seninătate. Zvonul mi se pare neîntemeiat.

Uşa se deschise şi uşierul anunţă că un trimis al înălţimii sale,marele concelar, cerea îngăduinţa să i se înfăţişeze nobilei doamne.

Contesa se sculă de îndată, îl salută pe guvernator şi, în timp ce acesta relua cercetarea jalbelor primite, se îndreptă în mare grabă spre apartamentul ei, situat într-o aripă a palatului, poruncind ca trimisul să i se înfăţişeze acolo.

Se aşezase de cîteva clipe pe o sofa bogată, în mijlocul slujnicelor ei, cînd intră şi trimisul. Văzîndu-l, contesa nu-şi putu stăpîni un gest de scîrbă, pe care-l mască însă sub un zîmbet binevoitor. Totuşi, la prima vedere, înfăţişarea lui nu părea respingătoare; era un om mai curînd scund decît înalt, şi atît de rotofei încît nu prea se potrivea cu meseria de trimis. Cînd îl priveai însă mai bine, faţa îi era deschisă pînă la neobrăzare, iar veselia din ochi avea ceva diavolesc şi sinistru. Se închină adînc în faţa contesei şi-i înmînă un pachet legat cu fir de mătase şi pecetluit.

— Nobilă doamnă, îngăduiţi-mi să depun la picioarele domniei-voastre un mesaj preţios trimis de Înălţimea-sa, ilustrul domniei-voastre soţ, slăvitul meu stăpîn.

— Dar el nu are de gînd să vină? Şi cum de te-a trimis tocmai pe domnia-ta? întrebă contesa.

— Griji deosebite au întîrziat sosirea înălţimii sale, scrisoarea adusă are să vă lămurească, nobilă doamnă; cît despre mine, trebuie, potrivit poruncii măritului meu stă-

pîn, să mă bucur de nepreţuita cinste de a avea o convorbire particulară cu domnia-voastră.

Contesa păli şi exclamă cu un tremur în glas.

— Cu dumneata, Musdoemon ?

— Dacă aceasta ar supăra-o cît de puţin pe nobila doamnă, nedemnul ei servitor s-ar mîhni foarte.

— Să mă supere ! Nu, fireşte, reluă contesa silindu-se să zîmbească ; dar să fie această convorbire atît de necesară ?

Trimisul se închină pînă la pămînt.

— Neapărat necesară ! Scrisoarea pe care ilustra contesă a binevoit s-o primească din mîinile mele trebuie să arate ritos acest lucru.

Era un spectacol ciudat s-o vezi pe mîndra contesă de Ahlefeld tremurînd şi pălind în faţa unui slujitor care i se arătă atît de supus. Deschise încet pachetul şi-i citi conţinutul. După ce-l mai citi o dată :

— Ei bine, spuse ea slujitoarelor ei cu glasul stins, lăsaţi-ne.

— Să binevoiască nobila doamnă, spuse trimisul, punînd un genunchi în pămînt, să-mi ierte libertate ce mi-am luat şi necazul pe care aceasta pare a i-l pricinui.

— Dimpotrivă, răspunse contesa cu un zîmbet silit, fii încredinţat că prezenţa domniei-tale îmi este cît se poate de plăcută.

Slujitoarele se retraseră.

— Dar ce, Elphège, ai uitat oare că a fost o vreme cînd nu-ţi displăceau întîlnirile noastre ?

Astfel vorbea nobilei doamne trimisul şi vorbelor lui li se adăuga un hohot de rîs asemănător cu al diavolului cînd, sfîrşindu-şi pactul, pune stăpînire pe sufletul ce i s-a vîndut.

Puternica doamnă îşi plecă fruntea, umilită.

— De-aş fi putut să uit ! şopti ea.

— Biată nebună ! Cum poţi roşi de lucruri pe care nu le-a văzut nici un ochi omenesc ?

— Ceea ce nu este dat oamenilor să vadă, vede Dumnezeu.

— Care Dumnezeu, muiere nevrednică ? Nu eşti demnă să-ţi fi înşelat bărbatul, căci e mai puţin credul ca tine.

— Cît de crud îţi baţi joc de remuşcările mele, Musdoemon.

— Dar, dacă ai remuşcări, de ce tu însăţi îţi baţi joc de ele, cu alte crime, în fiece zi.

Contesa de Ahlefeld îşi ascunse obrajii în palme : trimisul urmă :

— Elphège, trebuie să alegi : ori remuşcările, şi să sfîrşeşti cu crimele, ori crima, şi să laşi remuşcările. Fă ca mine, alege calea a doua, este cea mai bună şi, oricum, cea mai veselă.

— Să dea Dumnezeu, îi răspunse contesa în şoaptă, să nu ţi se reamintească aceste vorbe cînd ai să dai ochi cu veşnicia !

— Hai, dragă, să lăsăm glumele ; sau, dacă tu crezi în veşnicie, socoate atunci că ţi-ai cîştigat cu siguranţă un loc în iad. La ce ţi-ar folosi cîţiva ani de căinţă pe pămînt ? Veşnicia nu poate fi scurtată.

Musdoemon se aşeză lîngă contesă, petrecîndu-şi braţele în jurul gîtului ei.

— Elphège, spuse el, încearcă să rămîi, cel puţin cu mintea, cum erai acum douăzeci de ani.

Nefericita contesă, sclava complicelui ei, încercă să răspundă mîngîierilor respingătoare. Dar această îmbrăţişare adulteră a două fiinţe care se dispreţuiau şi se urau avea ceva peste măsură de revoltător. Chiar pentru aceste suflete degradate, gesturile dragostei nelegitime, care îi încîntaseră cîndva, şi pe care un sentiment neînţeles îi îndemna să le mai îndeplinească ca o datorie oribilă, îi chinuiau acum. Stranie şi dreaptă întorsătură a iubirii vinovate ! Crima lor se preschimbase în pedeapsă.

Pentru a scurta acest chin, contesa, smulgîndu-se din braţele odiosului amant, îl întrebă, în sfîrşit, ce mesaj verbal îi dăduse soţul ei.

— De Ahlefeld, cînd să-şi vadă puterea întărită prin căsătoria lui Ordener Guldenlew cu fiica noastră...

— Fiica noastră ! exclamă mîndra contesă, şi privirea ei aţintită asupra lui Musdoemon îşi recăpătă toată aroganţa şi dispreţul.

— Îmi închipui că o pot numi a mea cel puţin cît o poate numi şi el, răspunse cu răceală trimisul. Spuneam că această căsătorie nu-l mulţumeşte cu totul pe bărbatul tău decît dacă poate săvîrşi totodată şi răsturnarea pe veci a lui Schumacker. Din fundul închisorii lui, acest bătrîn favorit este încă aproape la fel de temut cum era în palatul său. Are la curte prieteni ascunşi, dar puternici, poate

tocmai pentru că sînt ascunși ; iar regele, aflînd acum o lună că negocierile marelui cancelar cu ducele de Holstein-Ploen nu progresează, a exclamat mînios : „Griffenfeld singur era mai dibaci decît ei toți !“ Un intrigant, pe nume Dispolsen, venit de la Munckholm la Copenhaga, a obținut de la rege mai multe audiențe tainice, după care acesta a cerut cancelariei să i se aducă titlurile de noblețe și de proprietate ale lui Schumacker ținute acolo. Încă nu se știe ce urmărește Schumacker ; dar chiar de nu și-ar dori decît libertatea, pentru un prizonier de stat înseamnă să dorească puterea. Trebuie deci să moară, dar să moară pe cale judecătorească ; ne străduim deci acum să-i plăsmuim o vină. Soțul tău, Elphège, sub cuvînt că inspectează incognito provinciile din Nord, are să se încredințeze personal de rezultatul uneltirilor noastre printre mineri. Vrem să provocăm în numele lui Schumacker o răzmeriță, pe care lesne o vom înăbuși. Dar sîntem îngrijorați, pentru că s-au pierdut cîteva hîrtii privitoare la acest plan, despre care avem motive să credem că ar fi în mîna lui Dispolsen. De aceea, cînd am aflat că a plecat din Copenhaga spre Munckholm să-i ducă înapoi lui Schumacker pergamentele și diplomele sale, poate chiar și acele documente care pot să ne piardă, sau cel puțin să ne compromită, am postat în cheile de la Kole cîțiva oameni credincioși cu însărcinarea să-i facă de petrecanie, după ce-i vor fi luat documentele. Dacă însă, așa cum se aude, Dispolsen a venit de la Bergen pe calea mării, truda noastră va fi fost zadarnică. Și totuși, cînd am sosit, umblau zvonuri cum că un căpitan numit Dispolsen ar fi fost ucis. S-așteptăm. Pînă una alta căutăm un tîlhar vestit, pe Han, zis din Islanda, ca să-l punem în capul răzmeriței minerilor. Dar tu, draga mea, ce vești îmi poți da ? S-a prins în colivie frumoasa păsărică din Munckholm ? Fiica bătrînului ministru a căzut în sfîrșit prada puiului nostru de șoim, a fiului nostru Frederic ?

Contesa, regăsindu-și mîndria, protestă din nou :

— Fiul nostru !

— Păi de ! cîți ani o fi avînd ? Douăzeci și patru. Dar noi ne cunoaștem de vreo douăzeci și șase, nu-i așa ?

— Dumnezeu e martor, exclamă contesa, că iubitul meu Frederic este moștenitorul legitim al marelui cancelar.

— Dacă Dumnezeu e martor, diavolul poate să nu fi fost de față. Dealtfel, iubitul tău Frederic nu este decît

un zevzec nedemn de mine, și nu face să ne certăm pentru atîta lucru. Nu e bun decît să seducă o fată. Măcar a reușit ?

— Nu încă, după cîte știu.

— Dar caută, Elphège, să joci un rol mai puțin pasiv în toată tărășenia asta. Contele și cu mine, vezi bine, sîntem destul de activi. Mîine mă întorc la bărbatul tău. Te implor, nu te mulțumi să te rogi pentru păcatele noastre ca madona pe care o invocă italienii cînd ucid. Și-apoi, ar mai trebui ca Ahlefeld să se gîndească să mă răsplătească ceva mai mărinimos decît pînă acum. Soarta mea este legată de a voastră ; dar m-am săturat să fiu slujitorul soțului cînd sînt ibovnicul soției, și să nu fiu decît învățător, preceptor sau pedagog, cînd sînt aproape tată.

Tocmai atunci bătu miezul nopții și una din slujnice intră să-i amintească contesei că, după regula palatului, trebuiau stinse toate luminile. Fericită că poate curma o convorbire neplăcută, contesa își chemă înapoi cameristele.

— Să-mi îngăduie milostiva contesă, spuse Musdoemon retrăgîndu-se, nădejdea că am s-o revăd mîine și să depun la picioarele ei omagiul desăvîrșitului meu respect.

VIII

...Tu mi l-ai răpus.
Cum mă privești așa pierdut și dus
Îmi pari un ucigaș.

SHAKESPEARE, *Visul unei nopți de vară*

— ZĂU AȘA, BĂTRÎNE, ÎI SPUSE Ordener lui Spiagudry, începusem să cred că ai lăsat morților grija să deschidă ușa.

— Iertați-mă, seniore, răspunse paznicul în urechea căruia mai răsunau cuvintele „rege" și „vice-rege", repetîndu-și scuza banală, dar... dormeam adînc.

— În acest caz, s-ar părea că morții tăi nu dormeau ; desigur că pe ei îi auzeam adineaori vorbind deslușit.

Spiagudry părea tulburat.

— Nobile străin, ați... ați auzit ?

— Fără îndoială, dar n-are a face ? Nu de treburile dumitale îmi arde acum, ci de ale mele. Să intrăm.

Lui Spiagudry nu-i prea venea la îndemînă să-l introducă pe tînăr în preajma trupului lui Gill; dar ultimele cuvinte rostite îl liniştiră întrucîtva; şi oricum, nu se putea împotrivi.

Îl lăsă dar pe tînăr să intre şi spuse, închizînd uşa:

— Benignus Spiagudry vă stă la dispoziţie în tot ceea ce priveşte ştiinţele umane. Dacă însă, aşa cum pare a arăta vizita aceasta nocturnă, vă închipuiţi că vorbiţi cu un vrăjitor, vă înşelaţi: *ne famam credas* * nu sînt decît un om de ştiinţă. Să intrăm, seniore străin, în laboratorul meu.

— Nicidecum, spuse Ordener. Cu morţii aceştia am eu treabă.

— Cu morţii! exclamă Spiagudry reîncepînd să tremure. Dar, seniore, nu-i puteţi vedea.

— Cum să nu pot vedea nişte trupuri anume depuse aci ca să fie văzute? Îţi spun pentru a doua oară că-mi trebuie nişte lămuriri în legătură cu unul din ele, şi datoria dumitale este să mi le dai. Ascultă de bunăvoie, bătrîne, altminteri vei asculta de nevoie.

Spiagudry avea un respect adînc faţă de săbii şi vedea una strălucind la şoldul lui Ordener.

— *Nihil non arrogat armis* **, şopti el. Scoţîndu-şi legătura de chei, descuie portiţa zăbrelelor care împărţeau sala şi-l introduse pe străin în partea unde se aflau cadavrele.

— Arată-mi hainele căpitanului, spuse acesta.

O rază a lămpii lumină atunci capul sîngerînd a lui Gill Stadt.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Ordener, ce groaznică profanare!

— Sfinte Hospiţiu, sfinte mare, îndură-te de mine! şopti bătrînul paznic.

— Bătrîne, continuă Ordener cu glas ameninţător, te crezi atît de departe de moarte încît să poţi nesocoti respectul ce i se cuvine, şi nu te temi, nefericitule, că au să te înveţe cei vii cum să te porţi cu morţii?

— Vai! exclamă bietul paznic. Îndurare! nu eu sînt de vină! Dacă aţi şti!... Şi se opri, căci îi sunară în minte cuvintele rostite de omuleţ: „Fii credincios şi mut". Nu aţi văzut ieşind pe nimeni prin deschizătura aceea? întrebă el cu voce stinsă.

---

* Să nu dai crezare zvonurilor (lat.).

** Totul stă în puterea armelor (lat.).

— Ba da. Este complicele tău ?

— Nu, este vinovatul, singurul vinovat ! Jur pe toate caznele iadului, pe toate fericirile cerești, pe însuși acest trup, atît de îngrozitor pîngărit ! Căzut în genunchi, atingea piatra cu fruntea în fața lui Ordener.

Oricît de hidos ar fi fost Spiagudry, disperarea lui, protestele lui, aveau un ce de adevăr care-l convinse pe tînăr.

— Bătrîne, spuse el, ridică-te, și dacă nu ai pîngărit moartea, nu-ți înjosi bătrînețea.

Paznicul se ridică. Ordener urmă :

— Cine-i vinovatul ?

— Nu mă întrebați, nobile și tinere senior, nici nu știți de cine vorbiți ! Nu mă întrebați !

Și Spiagudry își repeta în sinea lui : „Fii credincios și mut".

Ordener reluă, furios.

— Cine este vinovatul ? Vreau să știu.

— Pentru Dumnezeu, seniore ! nu mai vorbiți, tăceți, de teamă să...

— Teama nu mă va face pe mine să tac, ci pe tine să vorbești.

— Îndurare, tînărul meu stăpîn ! imploră nefericitul Spiagudry, mi-e cu neputință.

— Dacă vrei, poți. Spune-mi numele profanatorului !

Spiagudry făcu o ultimă încercare.

— Fie ! nobile stăpîn, profanatorul acestui cadavru este ucigașul acestui ofițer.

— Acest ofițer a fost, deci, ucis ? întrebă Ordener, readus astfel pe neașteptate la scopul cercetărilor sale.

— Da, seniore, nu încape îndoială.

— Dar de cine ? de cine ?

— În numele sfintei la care se ruga mama dumneavoastră cînd v-a adus pe lume, nu căutați să-i cunoașteți numele, tînărul meu stăpîn, nu mă siliți să-l rostesc.

— Dacă nevoia ce mă îndeamnă să-l aflu n-ar fi deajuns, dumneata, bătrîne, i-ai adăuga interesul trezit de curiozitate. Îți poruncesc să-mi spui cine-i ucigașul.

— Prea bine, spuse Spiagudry, priviți dîrele adînci tăiate în carnea acestui nefericit de ghiare lungi și tăioase : ele îl arată pe ucigaș.

Și bătrînul îi arătă lui Ordener sgîrieturile lungi și adînci care brăzdau cadavrul gol și spălat.

— Ce vrei să spui ? Să fi fost o fiară ?

— Nu, tinere senior.

— Dar atunci, n-o fi însuşi diavolul...

— Ssst ! Păziţi-vă să ghiciţi prea bine. N-aţi auzit nicicodată vorbindu-se, urmă paznicul în şoaptă, de un om sau de vreun monstru cu chip omenesc, cu unghii mai lungi decît ale lui Astaroth, cel care ne-a dus la pieire, sau decît cele ale Antehristului, care ne va duce la pierzanie ?

— Vorbeşte mai desluşit.

— Vai şi amar, zice Apocalipsul.

— Ţi-am cerut numele ucigaşului.

— Ucigaşul... numele ?... Seniore, înduraţi-vă de mine, înduraţi-vă de voi !

— A doua rugă ar anula-o pe prima, chiar dacă n-aş fi silit de motive mai serioase să-ţi smulg acest nume. Nu-mi pune răbdarea la încercare.

— Dacă vreţi neapărat să ştiţi, spuse Spiagudry cu glas răspicat şi îndreptîndu-şi trupul ; ucigaşul, profanatorul este Han din Islanda.

Numele, purtător de spaimă, era cunoscut lui Ordener.

— Cum ! zise el, Han ! acel bandit odios !

— Nu-l numiţi bandit, căci trăieşte singur.

— Atunci, nefericitule, cum de-l cunoşti. Ce nelegiuiri v-au apropiat ?

— O ! nobile stăpîne, nu vă luaţi după aparenţe. Este oare otrăvitor trunchiul stejarului pentru că sălăşluieşte un şarpe într-însul ?

— Lasă vorbele goale ! Un tîlhar nu poate avea de prieten decît un complice.

— Nu-i sînt prieten şi încă mai puţin complice ; iar dacă jurămintele mele nu au putut să vă convingă seniore, ţineţi seama, vă rog, că peste douăzeci şi patru de ore, cînd vor veni să ridice trupul lui Gill Stadt, mă aşteaptă pedeapsa groaznică cuvenită profanării, şi că mă aflu, din această cauză, cuprins de cea mai îngrozitoare teamă ce poate avea un om nevinovat.

Aceste consideraţii de interes personal l-au convins pe Ordener mai mult decît vocea tînguitoare a bietului paznic, căruia îi inspiraseră o bună parte din împotrivirea sa patetică, deşi zadarnică, la sacrilegiul făptuit de omuleţ. Ordener păru să mediteze cîteva clipe în timpul cărora Spiagudry căuta să-i citească pe faţă dacă acest răgaz avea să aducă pace sau furtună.

În sfîrşit rosti pe un ton aspru, dar liniştit :

— Bătrîne, spune-mi adevărul. Nu ai găsit nici un fel de hîrtii asupra acestui ofițer ?

— Nici una, pe onoarea mea.

— Și nici nu știi dacă Han din Islanda a găsit ceva ?

— Nu știu, o jur pe Sfîntul Hospițiu.

— Nu știi ? Dar știi pe unde se ascunde acest Han din Islanda ?

— Nu se ascunde niciodată, umblă rătăcitor.

— Fie, dar care îi sînt adăposturile ?

— Acest păgîn, răspunse bătrînul cu glas scăzut, are tot atîtea adăposturi tăinuite cîte stînci numără insula Hitteren, cîte raze are steaua Sirius...

— Te poftesc din nou să vorbești mai deslușit, așa cum am să fac și eu. Ascultă. Ai o legătură nu tocmai limpede cu un tîlhar cu care pretinzi că nu ești complice. Dacă-l cunoști, trebuie să știi unde s-a retras acum. Nu mă întrerupe ! Dacă nu-i ești complice, nu ai motiv să nu mă duci la el.

Spiagudry nu-și putu stăpîni groaza.

— Pe domnia-ta, nobile senior, pe domnia-ta, Dumnezeule mare ! Tînăr și plin de viață, să-l cauți, să-l înfrunți pe acest diavol ! Cînd Ingiald, cel cu patru brațe, s-a luptat cu uriașul Nyctolm, cel puțin avea patru brațe !...

— Așa-i, spuse Ordener zîmbind, dar, dacă-i nevoie de patru brațe, nu te am călăuză ?

— Eu ! Călăuza domniei-tale ? Cum poți să-ți bați joc de un biet bătrîn, care mai curînd ar avea el nevoie de o călăuză ?

— Ascultă-mă bine, reluă Ordener și nu încerca să mă înșeli. Dacă această profanare, de care vreau să cred că ești nevinovat, te expune pericolului de a fi pedepsit pentru sacrilegiu, nu poți rămîne aci. Îți propun să te apăr, dar cu condiția să mă duci la ascunzătoarea tîlharului. Ba mai mult : dacă dau de acest Han din Islanda, îl voi aduce aci, mort sau viu. Vei putea să-ți dovedești nevinovăția, și-ți făgăduiesc că te voi ajuta să-ți recapeți postul. Pînă una alta, poftim mai mulți scuzi regali decît cîștigi într-un an.

Lăsînd banii la sfîrșit, Ordener urmase în argumentarea sa gradația cerută de legile sănătoase ale logicii, chiar dacă și celelalte argumente erau destul de tari pentru a-l pune pe gînduri pe Spiagudry. Acesta începu prin a lua punga.

— Nobilul meu stăpîn, ai dreptate, spuse el în cele din urmă. Dacă te urmez, mă expun cîndva răzbunării groaznicului Han. Dacă rămîn, încap chiar mîine pe mîna călăului Orugix. Care-i pedeapsa pentru sacrilegiu ? N-are a face. Nefericita-mi viaţă este oricum primejduită ; dar, urmînd sfatul lui Saemond-Sigfusson, zis Înţeleptul : *inter duo pericula aequalia, minus imminens eligendum est* *, te urmez. Da, seniore, îţi voi fi călăuză. Dar te rog să ţii seama c-am făcut tot ce mi-a stat în putinţă ca să renunţi la un plan atît de primejdios.

— Bine, spune Ordener. Îmi vei fi dar călăuză. Bătrîne, adaugă el cu o privire expresivă, mă bizui pe credinţa ta.

— Vai ! stăpîne, răspunse paznicul, cinstea lui Spiagudry este la fel de curată ca aurul ce mi-ai dat cu atîta mărinimie.

— Aşa să fie, altminteri îţi voi dovedi că fierul ce-l port este la fel de bun ca şi aurul meu. Unde crezi că se află Han ?

— Cum în sudul provinciei Drontheim mişună trupele pe care le-a trimis marele cancelar după cine ştie ce rechiziţii, Han trebuie să se fi îndreptat către peştera Walderhog, sau spre lacul Smiasen. O s-o apucăm deci prin Skongen.

— Cînd putem porni ?

— La lăsarea nopţii, după ziua care începe, şi după ce va fi închis Spladgestul, smeritul vostru slujitor îşi va începe funcţia de călăuză, lipsindu-i astfel pe morţii săi de îngrijire. Voi găsi cu chip să ascund de ochii curioşilor, în timpul zilei, mutilarea minerului.

— Unde am să te găsesc diseară ?

— În piaţa mare a oraşului, dacă-ţi este pe plac, lîngă statuia Dreptăţii, care era mai înainte Freya, şi care mă va ocroti, fără îndoială, cu umbra sa, drept mulţumire pentru diavolul minunat ce am indicat să se cioplească sub picioarele ei.

Spiagudry s-ar fi pornit poate să-i repete prin viu grai lui Ordener tot ceea ce înşirase în cererea adresată guvernatorului, dacă tînărul nu i-ar fi curmat vorba.

---

* Între două pericole egale, trebuie ales cel mai puţin iminent (lat.).

— De ajuns, bătrîne, ne-am înțeles.

— Înțeles, repetă paznicul.

Abia rostise cuvîntul cînd se auzi deasupra lor un fel de mîrîit. Paznicul tresări.

— Ce-o fi ? spuse el.

— Mai locuiește aici altă ființă vie afară de tine? întrebă Ordener, mirat și el.

— Da, ajutorul meu Oglypiglap, reluă Spiagudry, revenindu-și în fire la acest gînd ; el trebuie să fie, și sforăie, căci, după cum ne învață episcopul Arngrim, un lapon face tot atîta gălăgie cînd doarme ca o femeie cînd este trează.

Tot vorbind, se apropiaseră de ușa Spladgestului. Spiagudry o deschise încetișor.

— Cu bine, tînărul meu stăpîn, îi spuse el lui Ordener, cerul să te înveselească. Pe diseară. Iar dacă vei trece prin fața crucii sfîntului Hospițiu, binevoiește a spune o rugăciune pentru neînsemnatul tău slujitor, Benignus Spiagudry

Apoi, după ce închise în grabă ușa, de teamă să nu fie văzut, dar și pentru a feri flacăra lămpii de adierile dimineții, se întoarse lîngă cadavrul lui Gill și se strădui să-i așeze capul în așa fel încît să nu i se vadă rana.

Fusese nevoie de mai multe motive pentru a-l hotărî pe sfiosul paznic să accepte propunerea îndrăzneață a străinului, mai puternice fiind : 1. teama de Ordener, pe care îl avea în față ; 2. groaza de călăul Orugix ; 3. o veche ură față de Han din Islanda, ură ce nu îndrăznea să și-o mărturisească nici sie însuși, de înspăimîntat ce era ; 4. dragostea de știință, care nu avea decît de cîștigat de pe urma călătoriei ; 5. încrederea în viclenia sa, pe care se bizuia ca să se ascundă privirilor lui Han ; 6. o atracție pur speculativă pentru un anumit metal din punga primită de la tînărul îndrăzneț precum și, după toate aparențele, din cutia de fier furată de la căpitan, și care era puțin probabil să mai ajungă vreodată la văduva Stadt.

Mai nutrea de asemenea speranța, întemeiată sau nu, că se va întoarce, mai devreme ori mai tîrziu, în postul pe care îl părăsea. Și-apoi, ce-i păsa lui care din doi, tîlharul sau străinul, avea să-l omoare pe celălalt ? Ajuns cu gîndurile la această eventualitate, nu se putu împiedica să rostească cu voce tare :

— Asta înseamnă oricum un cadavru pentru mine.

Mîrîitul se auzi din nou, și nefericitul paznic se cutremură :

— Ăsta nu-i sforăitul lui Oglypiglap, își spuse el ; zgomotul vine de afară. Apoi, după o clipă de gîndire : Ce m-oi fi speriind așa ? Trebuie să fie cîinele din port care-s-a trezit și latră !

Sfîrși de așezat capul ciopîrțit al lui Gill, apoi, închise toate ușile și se întinse pe pat să se odihnească după oboseala nopții ce se sfîrșea și în vederea celei viitoare.

IX

Fâtik își frînse spada în trupul victimei : așa sfîrșesc spadele și viteji. Dobitoacele pe care le-a ales ca victime îi cad de îndată pradă ; cămile, struți, vaci și tauri sălbatici, toate cad sub loviturile sale năpraznice... Ceas de ceas, spada-i varsă sînge proaspăt, ca și cum orele, asemeni oaspeților întorși dintr-o călătorie, i-ar cere victime.

ABU'TTHAYYB, poet arab

JULIETA
O, crezi că ne vom mai vedea
vreodată ?

ROMEO
Nu mă-ndoiesc ; și toată suferința
Se va preface-n sfinte amintiri...

SHAKESPEARE, *Romeo și Julieta*

FELINARUL CASTELULUI MUNCKholm se stinsese și, în locul lui, marinarul ce intra în golful Drontheim vedea în depărtare coiful soldatului de pază strălucind ca o stea mișcătoare sub razele răsăritului, cînd Schumacker sprijinindu-se de brațul fiicei sale, coborî, cum își avea obiceiul, în grădina circulară ce-i înconjura închisoarea. Amîndoi petrecuseră o noapte agitată, bîntuită de insomnie pentru bătrîn, plină de vise încîntătoare pentru fată. Se plimbau de cîtăva vreme în tăcere, cînd bătrînul prizonier își aținti asupra frumoasei fete privirea tristă și gravă :

— Te îmbujorezi și zîmbești de una singură, Ethel ; ești fericită, căci nu te rușinezi de trecut și zîmbești viitorului.

Ethel roși mai tare și zîmbetul îi pieri.

— Uite, tată, spuse ea, încurcată și rușinată, am adus cu mine cărțile *Eddei*.

— Citește dacă vrei, fiica mea, spuse Schumacker, și mintea îi fu iar copleșită de gînduri.

Posomorîtul prizonier se așeză pe o stîncă înnegrită, la umbra unui brad întunecat și ascultă blînda voce a fiicei sale fără a urmări cuvintele, așa cum călătorul însetat se bucură de susurul izvorului dătător de viață.

Ethel citi povestea păstoriței Allanga care a respins dragostea unui rege pînă ce nu-și va fi dovedit vitejia. Prințul Regner Lodbrog nu a obținut mîna păstoriței decît după ce l-a răpus pe tîlharul din Klipstadur, Ingolf Nimicitorul.

Deodată un zgomot de pași și foșnetul cetinei i-au curmat vorbele și l-au scos pe Schumacker din gîndurile sale. Locotenentul de Ahlefeld se ivi de după stînca pe care ședeau. Ethel plecă fruntea recunoscîndu-l pe veșnicul nepoftit, iar acesta exclamă :

— Pe legea mea, frumoasă domnișoară, buzele voastre încîntătoare au rostit numele lui Ingolf Nimicitorul. L-am auzit și-mi închipui că ați ajuns să-l pomeniți pornind de la strănepotul său, Han din Islanda. Domnișoarelor le prea place să vorbească despre tîlhari. În această privință, se povestesc despre Ingolf și urmașii lui unele lucruri totodată înspăimîntătoare și plăcute auzului. Nimicitorul Ingolf n-a avut decît un fiu, născut de vrăjitoarea Thoarka : acesta tot un singur fiu a avut, născut de asemenea dintr-o vrăjitoare. Timp de patru secole tot astfel li s-a păstrat neamul, spre nefericirea Islandei, prin cîte o singură mlădiță producînd o singură ramură. Și-așa, prin acest șir neîntrerupt de moștenitori unici, spiritul infernal al lui Ingolf s-a întrupat în zilele noastre, întreg și neștirbit, în vestitul Han din Islanda care, fără îndoială, a avut adineauri cinstea de a trezi interesul gîndurilor dumneavoastră fecioreInIce, domnișoară.

Ofițerul se opri o clipă. Ethel tăcea, încurcată, iar Schumacker plictisit. Încîntat de a-i fi găsit dispuși măcar să-l asculte, de nu să-i răspundă, urmă :

— Tîlharul din Klipstadur nu are altă patimă decît ura față de oameni, altă grije decît să le facă rău...

— Este înțelept, îl întrerupse, brusc, bătrînul.

— Trăiește singur, reluă locotenentul.

— Este fericit, spuse Schumacker.

Locotenentul fu încîntat de aceste două întreruperi, care păreau o acceptare a dialogului.

— Să ne ferească zeul Mithra, exclamă el, de asemenea înțelepți și fericiți ! Blestemat să fie vîntul rău care a adus în Norvegia pe cel din urmă demon din Islanda ! Dar greșesc vorbind de un vînt rău, căci unui episcop îi datorăm, pare-se, fericirea de a avea în țară pe Han din Klipstadur. Dacă ar fi să dăm crezare tradiției, niște țărani islandezi, care îl prinseseră în munții Bessestedt pe micul Han, pe atunci încă un copil, voiseră să-l omoare, așa cum Astyage a omorît puiul de leu din Bactriana; dar episcopul din Scalholt s-a opus și a luat puiul de fiară sub oblăduirea sa, nădăjduind să transforme diavolul într-un creștin destoinic. Bunul episcop a folosit toate mijloacele cunoscute pentru a dezvolta această inteligență infernală, uitînd că nicicînd cucuta n-a putut fi schimbată în crin în serele calde ale Babilonului. Iar diavolescul tînăr l-a răsplătit fugind peste mare într-o noapte, călare pe un buștean, la lumina incendiului palatului episcopal. Iată, după cum povestesc bătrînele torcătoare de la sate, în ce fel a ajuns în Norvegia acest islandez, care, prin creșterea primită, reprezintă azi monstrul cel mai desăvîrșit. De la venirea lui, minele din Faroer s-au năruit omorînd sub pietre trei sute de muncitori ; stînca suspendată de la Golyn s-a prăbușit în timpul nopții peste satul din vale ; podul de la Half-Broen a căzut în prăpastie la trecerea călătorilor ; catedrala din Drontheim a fost mistuită de foc ; felinarele de pe coastă care se sting în nopțile de furtună și nenumărate cadavre de oameni ce zac pe fundul lacurilor Sparbo și Smiasen sau în taina peșterilor Walderhog și Rylass, sau prin văgăunile de la Dofre-Fjeld, toate acestea vădesc prezența acestei întruchipări a lui Ahriman în Drontheimhus. Babele spun că-i crește un fir nou în barbă la fiecare fărădelege ; în acest caz ea trebuie să fie la fel de stufoasă ca a celui mai venerabil mag asirian. Dar frumoasa domnișoară mai trebuie să știe că guvernatorul a încercat de mai multe ori să oprească creșterea nefirească a acestei podoabe.

Schumacker rupse din nou tăcerea.

— Și toate strădaniile pentru a pune mîna pe acest om au fost zadarnice, nu-i așa ? întrebă el cu o licărire de triumf în privire și cu un zîmbet batjocoritor. Într-adevăr, felicitările mele marii cancelarii.

Ofițerul nu înțelese ironia din cuvintele fostului mare cancelar.

— Pînă acum, ca Horațius, supranumit Cocles, Han n-a putut fi prins. Soldați vechi sau tineri jandarmi, țărani și munteni, toți fug din fața lui sau sînt răpuși de el. Este un demon de care nu poți scăpa și care nu poate fi doborît; cel mai mare noroc pentru cei care îl caută este să nu dea de el.

Stimata domnișoară se miră poate, continuă ofițerul așezîndu-se cu familiaritate lîngă Ethel, care se apropie de tatăl ei, că știu atîtea lucruri curioase despre această ființă supranaturală. Dar am cules toate informațiile pe care le-ați auzit cu un gînd anume. Mi se pare, și aș fi fericit dacă fermecătoarea mea ascultătoare ar fi de părerea mea, că aventurile lui Han ar putea oferi materia unui roman încîntător, în genul sublimelor opere ale domnișoarei de Scudéry, *Artamene* sau *Clelia* : din ultima nu am citit încă decît șase volume, ceea ce nu mă împiedică s-o consider drept o capodoperă. Ar trebui doar să îmblînzim clima de la noi, să ne mai înfrumusețăm tradițiile, să modificăm denumirile noastre barbare. Astfel Drontheimul, devenit *Durtinianum* și-ar vedea, sub bagheta mea magică, pădurile prefăcute în boschete fermecate, străbătute de o sumedenie de pîrîiașe de o mie de ori mai poetice decît șuvoaiele noastre sălbatice. Peșterile noastre adînci și întunecate s-ar preschimba în grote încîntătoare, tapisate cu stînci aurii și cu scoici de culoarea azurului. Într-una din aceste grote ar locui un vrăjitor celebru, Hannus din Thule... căci sînteți de acord că numele de *Han din Islanda* supără urechea. Acest uriaș — vă dați seama că ar fi absurd ca eroul unei astfel de opere să nu fie un uriaș — acest uriaș s-ar trage în linie directă din zeul Marte — căci numele lui Ingolf Nimicitorul nu vorbește imaginației — și din vrăjitoarea Theonna... nu vi se pare că sună mai bine decît *Thoarka ?...* fiică a sibilei din Cume. După ce a fost crescut de marele mag din Thule, Hannus ar fi fugit în cele din urmă din palatul pontifului într-un car tras de doi balauri... Ar însemna să fii sărac cu duhul dacă ai păstra tradiția meschină a bușteanului. Ajuns pe meleagurile Durtinianumului și sedus de această regiune încîntătoare, ar fi ales-o drept reședință și teatru al fărădelegilor sale. Nu-i treabă ușoară să faci o poveste plăcută din tîlhăriile lui Han ! Grozăvia lor ar putea fi micșorată prin-

tr-o iscusită poveste de dragoste. Păstorița Alcippe, plimbîndu-și într-o zi mielul într-o pădure de mirți și de măslini, ar fi zărită de acest uriaș, care este învins de vraja ochilor ei. Dar Alcippe este îndrăgostită de frumosul Lycidas, ofițer al milițiilor, încartiruit în cătunul ei. Uriașul s-ar mînia de fericirea centurionului, iar acesta de atențiile uriașului. Vă închipuiți, gingașă domnișoară, cît farmec ar putea da aventurilor lui Hannus o atare plăsmuire. Aș pune rămășag cizmele mele din piele de Cracovia pe o pereche de pingele că un astfel de subiect, scris de pana domnișoarei de Scudéry, ar încînta pe toate doamnele din Copenhaga.

Acest ultim cuvînt îl trezi pe Schumacker din îngîndurarea ce-l cuprinsese în timpul zadarnicei risipe de duh a locotenentului.

— Copenhaga ? spuse el deodată ; domnule ofițer, ce s-a mai petrecut la Copenhaga ?

— Nimic, zău așa, pe cîte am eu cunoștință, răspunse locotenentul, în afară de consimțămîntul regelui la căsătoria importantă de care vorbesc amîndouă regatele.

— Cum așa ! reluă Schumacker ; care căsătorie ?

Apariția unui al patrulea personaj opri răspunsul pe buzele locotenentului.

Toți trei ridicară ochii. Fața posmorîtă a prizonierului se lumină, fizionomia frivolă a locotenentului luă o înfățișare gravă, iar blîndul chip al Ethelei, palid și cu o expresie stînjenită în timpul lungului monolog al ofițerului, se însufleți parcă din nou de viață și bucurie. Oftă adînc, ca și cum inima i s-ar fi ușurat de o greutate apăsătoare, și zîmbetul ei trist și fugar îl întîmpină pe noul-venit. Era Ordener.

Bătrînul, fata și ofițerul se aflau cu toții într-o situație neobișnuită față de Ordener ; fiecare din ei împărțea cu el altă taină și de aceea se simțeau stînjeniți unii de alții. Întoarcerea lui Ordener în donjon n-a mirat nici pe Schumacker și nici pe Ethel, care-l așteptau ; dar l-a surprins pe locotenent tot atît pe cît prezența acestuia l-a mirat pe Ordener, care s-ar fi putut teme ca ofițerul să nu trădeze, prin vreo indiscreție, cele petrecute în ajun, dacă nu l-ar fi liniștit tăcerea prescrisă de legea curteniei. Se miră doar văzînd că ședea liniștit lîngă cei doi prizonieri.

Aceste patru personaje nu-și puteau spune nimic cînd erau împreună, tocmai pentru că ar fi avut să-și spună

multe unii fără alții. De aceea, cu excepția unor priviri stînjenite, doar tăcerea îl întîmpină pe Ordener.

Locotenentul izbucni în rîs.

— Pe trena mantiei regale, dragul meu nou-venit, iată o tăcere care seamănă destul de mult cu aceea a senatorilor gali cînd romanul Brennus... zău, nu mai știu care era roman și care era gal, senatorii sau generalul. Dar n-are a face! dacă tot ai sosit, ajută-mă să-l pun la curent pe acest onorabil bătrîn cu ultimele vești. La neașteptata dumitale intrare în scenă eram tocmai pe cale să-l întrețin despre ilustra căsătorie care preocupă în timpul de față pe mezi și pe perși.

— Ce căsătorie? întrebară într-un glas Ordener și Schumacker.

— Croiala hainelor dumitale, cinstite călător, exclamă locotenentul bătînd din palme, îmi dăduse de bănuit că vii de pe vreo altă lume. Întrebarea asta îmi preface bănuiala în certitudine. Ai debarcat ieri, desigur, pe malul Nidderului, într-un car năzdrăvan tras de doi grifoni înaripați; căci nu e cu putință să străbați Norvegia fără a auzi vorbindu-se despre strălucita căsătorie a fiului vice-regelui cu fiica marelui cancelar.

Schumacker se întoarse spre locotenent.

— Cum! Ordener Guldenlew se însoară cu Ulrica de Ahlefeld?

— Chiar așa, răspunse ofițerul, și căsătoria va avea loc înainte ca moda fustelor franțuzești cu panere să fi trecut la Copenhaga.

— Fiul lui Frederic trebuie să numere cam douăzeci și doi de ani; căci eram închis de un an în fortăreața din Copenhaga cînd am auzit de nașterea lui. Bine face că se căsătorește de tînăr, continuă Schumacker cu un zîmbet amar; așa cel puțin, în ziua căderii lui, nu va putea fi acuzat că a rîvnit să ajungă cardinal.

Locotenentul nu înțelese aluzia pe care o făcea bătrînul favorit la propriile lui nenorociri.

— Nu, desigur, răspunse el într-un hohot de rîs. Baronul Ordener va primi titlul de conte, colanul Elefantului și eghileții de colonel, care într-adevăr nu se prea potrivesc cu bareta de cardinal.

— Cu atît mai bine, răspunse Schumacker. Apoi, după o pauză, adăugă, dînd din cap ca și cum și-ar fi văzut răzbunarea cu ochii: Poate că într-o zi îi vor face o gîrliță

din nobilul colan, îi vor sfărîma pe frunte coroana de conte și-l vor lovi peste obraz cu eghileții de colonel.

Ordener apucă mîna bătrînului.

— În interesul urii voastre, seniore, nu blestemați fericirea unui dușman înainte de a ști dacă aceasta este într-adevăr o fericire pentru el.

— Ei ! spuse locotenentul, ce-i pasă baronului de Thorvick de anatemele moșneagului ?

— Locotenente ! exclamă Ordener, îi pasă mai mult decît crezi... poate. Și apoi, urmă el după o clipă de tăcere, această mult pomenită căsătorie nu-i așa de sigură pe cum îți închipui.

— *Fiat quod vis* *, răspunse locotenentul, salutînd ironic ; e drept că regele, vice-regele și marele cancelar au hotărît totul în vederea acestei căsătorii ; o doresc ; o vor ; dar, devreme ce nu-i pe placul seniorului străin, ce importanță mai au marele cancelar, vice-regele și regele !

— Poate că ai dreptate, spuse Ordener serios.

— O ! pe legea mea ! și locotenentul pufni în rîs lăsîndu-se pe spate, asta-i mai bună ca toate. Tare aș vrea ca baronul de Thorvick să fie aici să audă cum îi hotărăște soarta un ghicitor care știe așa de bine rosturile lumii. Doctul meu profet, crede-mă, barba nu-ți este încă destul de lungă ca să fii un bun vrăjitor.

— Domnule locotenent, răspunse Ordener cu glas tăios, nu cred că Ordener Guldenlew s-ar însura cu o femeie pe care nu o iubește.

— Ehei ! iată cartea maximelor. Și cine-ți spune, seniore cu mantaua verde, că baronul nu o iubește pe Ulrica de Ahlefeld ?

— Și, rogu-vă, cine v-a spus că o iubește ?

Aici locotenentul, cum se întîmplă adesea, se lăsă antrenat de focul conversației să afirme un lucru de care nu era sigur.

— Cine mi-a spus că o iubește ? Întrebarea are haz ! Îmi pare rău pentru darul dumitale de ghicitor, dar toată lumea știe că este vorba de o căsătorie din dragoste, tot atît cît și de conveniență.

— Toată lumea afară de mine, spuse Ordener cu voce gravă.

* Facă-se voia ta (lat.).

— Afară de domnia-ta, fie ; dar ce-are a face ! Nu poți opri ca fiul vice-regelui să fie îndrăgostit de fiica cancelarului.

— Îndrăgostit ?

— Îndrăgostit pînă la nebunie !

— Într-adevăr, ar trebui să fie nebun ca să fie îndrăgostit de ea.

— Hei ! Nu uita despre cine și cu cine vorbești. S-ar zice, zău așa, că fiul vice-regelui nu poate să se îndrăgostească fără învoirea acestui bădăran !

Spunînd aceste vorbe, ofițerul se sculase. Ethel, care văzuse privirea lui Ordener scăpărînd de mînie, se repezi în fața lui.

— O ! îi spuse, te rog, potolește-te ; nu asculta aceste injurii ; ce-ți pasă dacă fiul vice-regelui iubește pe fata cancelarului ?

Blînda voce pătrunse în inima tînărului și potoli furtuna. Ordener își coborî asupra iubitei sale Ethel privirea pătimașă și nu-l auzi pe locotenentul care, redobîndindu-și veselia, exclama :

— Domnișoara îndeplinește cu nespusă gingășie rolul doamnelor sabine care s-au interpus între părinții și soții lor. Cuvintele mele au fost nechibzuite ; uitam, adăugă el, adresîndu-se lui Ordener, că ne unește o legătură de fraternitate și că nu mai avem dreptul să ne provocăm. Cavalere, dă-mi mîna. Căci, mărturisește, și domnia-ta ai uitat că vorbeai despre fiul vice-regelui cu viitorul său cumnat, locotenentul de Ahlefeld.

Auzind acest nume, Schumacker, care pînă atunci privise totul cu nepăsare sau nerăbdare, se ridică mînios de pe stînca pe care șezuse, răcnind înspăimîntător :

— De Ahlefeld ! Un Ahlefeld în fața mea ! Năpîrcă ! Cum de nu am recunoscut în chipul fiului pe acela al odiosului tată ! Dă-mi pace în temnița mea ! nu am fost osîndit să te privesc. Nu mai lipsește, așa cum o dorea adineauri, decît să-l văd pe fiul lui Guldenlew alături de al lui Ahlefeld ! Trădători ! mișei ! De ce nu vin ei înșiși să se bucure de lacrimile și de turbarea mea ? Neam blestemat ! Fiu al lui Ahlefeld, piei din fața mea !

Ofițerul fu întîi zăpăcit de șuvoiul blestemelor, dar, cuprins de mînie, prinse din nou glas.

— Taci, bătrîne, smintit, și nu-ți mai urla pomelnicul diavolesc.

— Piei, piei din fața mea ! răcni din nou bătrînul. Blestemat să fii, tu și ticălosul neam al Guldenlewilor care se însoțește cu al tău.

— Drace ! Mă insulți de două ori, exclamă mînios locotenentul.

Își pierduse cumpătul. Ordener încercă să-l potolească.

— Respectă vîrsta adversarului, locotenente ; oricum va trebui să ne răfuim ; voi da socoteală și de insultele prizonierului.

— Fie, răspunse locotenentul, te încarci cu o dublă datorie ; lupta va fi pe viață și pe moarte, căci va trebui să-mi răzbun și cumnatul, nu numai pe mine. Gîndește-te că, odată cu mănușa mea, ai ridicat-o și pe a lui Ordener Guldenlew.

— Locotenente de Ahlefeld, răspunse Ordener, iei partea celor absenți cu o căldură care dovedește mărinimie. Nu crezi c-ai putea s-o dovedești și arătîndu-ți mila față de un biet bătrîn căruia nenorocirea i-a dat dreptul să se arate nedrept ?

De Ahlefeld era unul dintre acele suflete în care cuvintele de laudă pot trezi virtutea. Strînse mîna lui Ordener și se apropie de Schumacker, care, vlăguit de izbucnirea lui mînioasă, se prăvălise iar pe stîncă, sprijinit de brațul lui Ethel.

— Seniore Schumacker, spuse ofițerul, ați abuzat de bătrînețea voastră, iar eu era cît pe aci să abuzez de tinerețea mea, dacă nu ați fi găsit un brav apărător. Intrasem azi dimineață pentru ultima dată în incinta închisorii voastre, căci venisem să vă vestesc că, din poruncă specială a vice-regelui, veți putea de acum încolo să trăiți liber și fără paznici în acest donjon. Primiți această veste bună de la un dușman.

— Pleacă, răspunse bătrînul prizonier cu voce surdă.

Locotenentul salută înclinîndu-se și-i urmă îndemnul, mulțumit în sinea lui de aprobarea ce se citea pe chipul lui Ordener.

Schumacker rămase cîtăva vreme dus pe gînduri, cu brațele încrucișate și capul plecat ; deodată își ridică privirea și-o aținti asupra lui Ordener, care stătea tăcut în fața lui.

— Ce-ai aflat ?

— Seniore conte, Dispolsen a fost ucis mișelește.

Capul bătrînului îi căzu din nou pe piept. Ordener urmă.

— Ucigaşul său este un tîlhar vestit, Han din Islanda.

— Han din Islanda ! repetă Schumacker.

— Han din Islanda ! repetă şi Ethel.

— L-a jefuit pe căpitan, continuă Ordener.

— Şi-atunci, spuse bătrînul, nu ai auzit vorbindu-se despre o casetă de fier purtînd sigiliul cu armele lui Griffenfeld.

— Nu, seniore.

Schumacker îşi lăsă fruntea în palme.

— O voi aduce, seniore conte, încredeţi-vă în mine. Fărădelegea a fost săvîrşită ieri dimineaţă. Han a fugit spre nord. Am găsit o călăuză care-i cunoaşte ascunzişurile, şi-am străbătut adesea munţii Drontheimhusului. Îl voi găsi pe tîlhar.

Ethel păli. Schumacker se sculă ; privirea lui avea un licăr de bucurie, ca şi cum ar mai fi dat crezare virtuţii oamenilor.

— Nobile Ordener, spuse el, adio. Şi ridicînd o mînă către cer, dispăru prin tufişuri.

Cînd Ordener se întoarse o văzu pe Ethel şezînd pe stînca înnegrită de muşchi, palidă ca o statuie de alabastru pe un soclu negru.

— Doamne, iubita mea Ethel ! spuse el aruncîndu-se spre ea şi prinzînd-o în braţe, ce ai ?

— O, spuse fata tremurînd, cu o voce ce de-abia se auzea, o ! chiar de nu mă iubeşti, dacă ţi-e cîtuşi de puţin milă de mine, seniore, dacă vorbele tale de ieri nu voiau să mă înşele, dacă nu ai venit în această închisoare pentru a-mi pricinui moartea ; seniore Ordener, iubite Ordener, renunţă, în numele Domnului şi al prea sfinţilor arhangheli, renunţă la acest gînd nebunesc ! Ordener ! iubitul meu Ordener ! urmă ea — iar lacrimile îi curgeau fierbinţi pe cînd îşi ascundea capul la pieptul tînărului — fă pentru mine acest sacrificiu. Nu-l urmări pe tîlhar, pe acest demon înspăimîntător, cu care vrei să te lupţi. Ce te îndeamnă s-o faci, Ordener ? Spune-mi, ce interes poate să-ţi fie mai scump decît acela al nefericitei pe care ieri o numeai iubita ta soţie ?

Tăcu, deoarece vocea îi fu sugrumată de hohote de plîns. Îşi aruncase braţele în jurul gîtului lui Ordener şi-şi aţintea ochii rugători în ochii lui.

— Ethel, iubita mea, te înspăimînți degeaba. Dumnezeu îi ajută pe cei ce au dreptatea de partea lor, și tot ce fac, fac pentru tine. Această casetă din fier conține...

Ethel îl întrerupse.

— Pentru mine ?! Ce-mi poate fi mai de preț decît viața ta ? Și dacă mori, Ordener, care-mi va fi soarta ?

— De ce gîndești că o să mor, Ethel ?

— A ! nu-l cunoști pe Han, pe acest tîlhar infernal ? Știi tu cărui monstru vrei să i te împotrivești ? Știi tu că poruncește tuturor făpturilor beznei ? că poate prăvăli munți asupra orașelor ? că pasul său face să se surpe peșterile subpămîntene ? că suflarea sa atinge felinarele de pe stînci ? Și crezi, Ordener, că te poți împotrivi acestui uriaș, ajutat de diavol, cu brațele tale albe și spada ta subțire.

— Și ajutat de rugăciunile tale, Ethel, și însuflețit de gîndul că lupt pentru tine ? Fii sigură, iubito, că s-a exagerat mult puterea acestui tîlhar. Este om ca și noi, care împarte moartea pînă o va primi și el, la rîndul lui.

— Nu vrei să mă asculți ? Vorbele mele nu înseamnă oare nimic pentru tine ? Spune-mi, eu ce mă fac dacă tu pleci, dacă te duci să-ți primejduiești zilele, care acum sînt și ale mele, pentru cine știe ce interes, să le expui răutății unui monstru ?

Și poveștile locotenentului se iviră din nou în închipuirea Ethelei, exagerate de întreaga ei dragoste și de toată spaima ce o cuprinsese. Urmă, cu voce înecată :

— Crede-mă, iubitul meu Ordener, te-au înșelat cei care ți-au spus că nu este decît un om. Trebuie să mă crezi pe mine mai mult decît pe ei, Ordener, doar știi că nu te-aș putea înșela. S-au străduit de o mie de ori să-l răpună, dar el a nimicit batalioane întregi. Aș vrea să ți-o mai spună și alții : le-ai da crezare și nu ai mai pleca.

Rugămințile bietei Ethel ar fi reușit poate să zdruncine hotărîrea îndrăzneață a lui Ordener dacă lucrurile nu ar fi fost atît de înaintate. Iar amintirea vorbelor scăpate în ajun de Schumacker, în deznădejdea lui, i-o întări.

— Aș putea, draga mea Ethel, să-ți spun că nu mă voi duce și totuși s-o fac ; dar nu te voi înșela niciodată, nici chiar pentru a-ți potoli spaimele. Nu am dreptul, repet, să cumpănesc între lacrimile și interesele tale. Este vorba

de averea, de fericirea, poate chiar de viaţa ta, draga mea Ethel.

Şi o strînse duios în braţe.

— Ce-mi pasă mie de toate astea ? reluă ea deznădăjduită. Scumpul meu, iubitul meu Ordener, fericirea mea, căci ştii doar că tu eşti fericirea mea, nu-mi aduce o nenorocire înspăimîntătoare şi sigură, ca să eviţi necazuri mărunte şi îndoielnice. Ce-mi pasă de avere, de viaţă ?

— Este vorba, Ethel, şi de viaţa tatălui tău.

Se smulse îmbrăţişării lui.

— A tatălui meu ? repetă ea cu glas scăzut şi pălind.

— Da, Ethel. Acest tîlhar, cumpărat fără îndoială de duşmanii contelui Griffenfeld, deţine nişte documente care, dacă se pierd, compromit zilele, şi-aşa destul de înveninate de ură, ale tatălui tău. Vreau să i le iau odată cu viaţa.

Ethel încremeni şi păli ; lacrimile îi secară şi răsuflarea i se înecă, avea privirea stinsă şi nepăsătoare, privirea condamnatului în clipa în care securea se ridică deasupra capului.

— A tatălui meu ? şopti ea întorcîndu-se încet către Ordener. Ce faci este zadarnic ; dar fă-o ! Ordener o strînse la piept.

— O ! prea nobilă fiică, lasă-ţi inima să bată lîngă a mea. Mărinimoasă prietenă ! Mă voi întoarce curînd. Vei fi a mea ; vreau să-l salvez pe tatăl tău pentru a merita să-i devin fiu. Ethel, iubita mea Ethel !

Cine poate spune ce se petrece într-o inimă nobilă cînd se simte înţeleasă de o altă inimă nobilă ? Iar dacă legătura trainică a iubirii leagă aceste două suflete alese, cine ar putea descrie nespusa lor fericire ? S-ar părea atunci că afli, înmănunchiate într-o scurtă clipă, toată fericirea şi gloria vieţii pe care o înfrumuseţează farmecul sacrificiilor mărinimoase !

— O, iubitul meu Ordener, du-te, iar de nu te vei întoarce, ştii doar că durerea fără speranţă ucide. Asta-mi este alinarea.

Se ridicară amîndoi. Ordener prinse braţul lui Ethel într-al său şi-i cuprinse mîna în mîna lui ; străbătură în tăcere cărările întortochiate ale sumbrei grădini şi ajunseră cu părere de rău la uşa turnului pe unde era ieşirea. Acolo, Ethel scoase din sîn o foarfecă mică de aur şi tăie o şuviţă din frumosul ei păr negru.

— Ia-o cu tine, Ordener ; te va însoţi ; să fie mai fericită decît mine.

Acesta duse la buze, cu evlavie, darul iubitei.

Ea urmă :

— Gîndeşte-te la mine, mă voi ruga pentru tine. Poate că ruga mea va avea tot atîta putere pe lîngă Dumnezeu ca armele tale în faţa demonului.

Ordener se închină în faţa acestui înger. Sufletul îi era prea plin pentru ca buzele să-i poată rosti gîndul. Stătură un timp strîns îmbrăţişaţi. În clipa despărţirii, poate pe veci, inima temerarului se umplea cu trista fericire de a mai ţine o dată în braţe pe scumpa lui Ethel. În sfîrşit, depunînd o lungă şi neprihănită sărutare pe fruntea palidă a iubitei, se repezi sub bolta întunecată a scării în spirală în care îl ajunse din urmă acel cuvînt atît de jalnic şi de dulce totodată : Adio !

X

> N-ai crede-o nefericită, tot ce-o înconjoară glăsuieşte a fericire. Poartă colane de aur şi rochii de purpură. Cînd iese, mulţimea supuşilor se închină în faţa ei şi pajii ascultători îi aştern covoare sub paşi. Dar nimeni nu o vede în locul unde-şi caută singurătatea ; căci acolo plînge, iar soţul ei nu o aude. — Eu sînt acea nefericită, soţia unui om onorat, a unui nobil conte, mama unui copil ale cărui zîmbete mă înjunghie.
>
> MATURIN, *Bertram*

> Tu ştii că-ntr-o inimă de mamă
> Pot fi dureri fără sfîrşit.
>
> Alex. SOUMET

CONTESA DE AHLEFELD TRECUSE de la insomniile nopţii la acele ale zilei. Întinsă pe o sofa, se gîndea la gustul amar ce-l lasă desfătările cu păcat, la crima ce macină viaţa cu bucurii lipsite de fericire şi cu dureri fără alinare. Se gîndea la Musdoemon, pe care iluzii vinovate i-l zugrăviseră pe vremuri atît de seducător, şi care o îngrozea acum cînd îi pătrunsese adevărata

fire. Nefericita plîngea, nu pentu că fusese înșelată, ci pentru că nu mai putea să fie ; de părere de rău, nu de căință ; de aceea plînsul nu-i alina durerea. Ușa se deschise ; își șterse grabnic ochii și se întoarse, supărată de a fi surprinsă astfel, căci poruncise să fie lăsată singură. Mînia i se schimbă în spaimă cînd îl zări pe Musdoemon, dar se potoli cînd îl văzu însoțit de fiul ei, Frederic.

— Mamă ! exclamă locotenentul, cum de ești aici ? Te credeam la Bergen. Oare pentru doamnele noastre frumoase o fi din nou la modă să cutreiere țara ?

Contesa îl primi pe Frederic cu sărutări la care acesta, ca toți copiii răsfățați, răspunse cu oarecare răceală. Era, poate, cea mai dureroasă pedeapsă pentru această femeie nefericită. Frederic era fiul ei iubit, singura ființă de pe lume pe care o iubea dezinteresat, căci adesea, la o femeie decăzută, chiar dacă nu mai simte nimic ca soție, rămîne totuși sufletul de mamă.

— Văd, fiule, că te-ai grăbit să vii de îndată ce ai aflat că sînt la Drontheim.

— O ! Doamne ! nu. Mă plictiseam în cetate și am venit la oraș unde l-am întîlnit pe Musdoemon, care m-a adus aici.

Biata mamă oftă adînc.

— Sînt fericit să te văd, mamă, continuă Frederic. Ai să-mi spui dacă se mai poartă la Copenhaga funde roz la poalele hainei. Te-ai gîndit să-mi aduci un flacon din acel ulei de migdale care albește pielea ? Și sper că nu ai uitat nimic, nici ultimul roman tradus, nici galoanele de aur curat pe care ți le-am cerut pentru cazaca mea de culoarea focului, nici pieptănașii, care se pun sub frizură, ca să țină la loc buclele, nici...

Biata femeie nu adusese fiului său decît dragostea ei.

— Fiul meu drag, am fost bolnavă, iar suferința m-a făcut să uit de dorințele tale.

— Ai fost bolnavă, mamă ? Dar acum te simți mai bine ? Și ce mai face haita mea de cîini normanzi ? Sînt sigur că nimeni n-a avut grijă să-mi îmbăieze maimuțica, în fiecare seară, în apă de trandafiri. Ai să vezi că la întoarcerea mea am să-mi găsesc mort papagalul din Bilbao. Cînd sînt plecat, nimeni nu se gîndește la viețățile astea.

— Mama ta, cel puțin, se gîndește la tine, fiule, răspunse ea cu o voce stinsă.

Chiar de-ar fi fost neînduplecatul ceas la care îngerul nimicitor va arunca sufletele păcătose în chinurile veșnice, el s-ar fi milostivit totuși de chinurile ce răvășeau sufletul nefericitei contese.

Musdoemon rînjea, într-un colț al încăperii.

— Seniore Frederic, spuse el, văd că spada de oțel nu vrea să prindă rugină în teaca de fier. Nu vreți să pierdeți în turnirele de la Munckholm sănătoasele obiceiuri ale saloanelor din Copenhaga. Și totuși, binevoiți a-mi spune ce rost au uleiul de migdale, fundele roz și pieptănașii ; ce rost au aceste pregătiri de asediu, dacă singura fortăreață feminină pe care o străjuiesc turnurile Munckholmului este de necucerit ?

— Pe onoarea mea, ai dreptate, răspunse Frederic rîzînd. Dar, zău așa, acolo unde eu n-am izbutit, nici generalul Schack n-ar izbuti. Cum să cucerești prin surprindere un bastion în care nimic nu-i la vedere, unde totul este păzit fără încetare ? Ce să faci împotriva unor corsaje care nu lasă descoperit decît gîtul, împotriva unor mîneci care ascund brațele de sus pînă jos, astfel încît doar fața și mîinile arată că tînăra domnișoară nu este neagră ca împăratul Mauritaniei ? Dragul meu învățător, te-ai simți acolo aidoma unui școlar. Crede-mă, bastionul e de necucerit cînd este străjuit de castitate.

— Zău așa ! spuse Musdoemon. Dar nu ar putea fi silită Castitatea să capituleze, dacă ar fi trimis Amorul la asalt în loc să ne mulțumim cu blocada Micilor Atenții ?

— Degeaba, dragul meu ; Amorul s-a strecurat într-adevăr în cetate, dar ca aliat al Castității.

— A ! seniore Frederic, iată ceva nou. Cu Amorul de partea voastră...

— Și cine-ți spune, Musdoemon, că Amorul ține cu mine ?

— Dar atunci cu cine ? exclamară într-un glas Musdoemon și contesa, care ascultaseră pînă atunci în tăcere, dar care-și amintiră dintr-odată de Ordener.

Frederic se pregătea să răspundă și să născocească o istorisire plină de duh a scenei nocturne din ajun, cînd tăcerea prescrisă de legea curteniei îi reveni în minte, schimbîndu-i veselia în stînjeneală.

— Știu și eu ? răspunse el, cu... vreun bădăran poate ...vreun vasal...

— Un soldat din garnizoană? întrebă Musdoemon izbucnind în rîs.

— Vai, fiule! exclamă la rîndul ei contesa, ești sigur că iubește vreun țăran, vreun vasal? Ce noroc dacă ar fi ceva sigur!

— Dar bineînțeles că sînt sigur. Nu-i vorba de un soldat din garnizoană, adăugă locotenentul pe un ton înțepat. Dar sînt destul de sigur de ceea ce spun pentru a te ruga, mamă, să-mi scurtezi surghiunul fără rost în castelul ăsta blestemat.

Fața contesei se înseninase auzind despre decăderea fetei. Graba care-l mînase pe Ordener Guldenlew către Munckholm i se înfățișă dintr-o dată sub cu totul alte culori. Și-o crezu, spre cinstea fiului ei.

— Ai să-mi dai amănunte despre iubirile lui Ethel Schumacker; dealtfel nu mă miră, o fată de țărănoi nu poate iubi decît un țărănoi. Dar, pînă una alta, nu blestema acest castel, care ți-a prilejuit ieri cinstea să vezi o anumită persoană făcînd primul pas pentru a-ți face cunoștință.

— Cum adică mamă? spuse locotenentul făcînd ochi mari — ce persoană?

— Lasă glumele fiule. Nu a venit ieri nimeni să te vadă? Vezi doar că sînt la curent.

— Chiar mai bine decît mine, mamă. Să fiu al dracului dacă am văzut ieri altă față decît chipurile slute de piatră de sub cornișele vechilor turnuri!

— Chiar nu ai văzut pe nimeni, Frederic?

— Pe nimeni, mamă, zău așa!

Nepomenindu-și adversarul din donjon, Frederic se supunea legii tăcerii; și dealtfel, putea fi socotit țărănoiul acela drept cineva de soi?

— Cum! spuse mama lui, fiul vice-regelui nu a fost aseară la Munckholm?

Locotenentul izbucni în rîs.

— Fiul vice-regelui! Mamă, ori visezi, ori îți bați joc de mine.

— Nici una nici alta, fiule. Cine era ieri de gardă?

— Chiar eu, mamă.

— Și nu l-ai văzut pe baronul Ordener?

— Nicidecum, repetă locotenentul.

— Dar gîndește-te fiule, că putea să intre incognito, că nu l-ai văzut niciodată, căci ai fost crescut la Copen-

haga, iar el la Drontheim ; gîndește-te la tot ce se spune despre capriciile lui, despre aiureala gîndurilor lui. Ești sigur, fiule, că n-ai văzut pe nimeni ?

Frederic stătu o clipă la îndoială.

— Nu, zise el, nimeni ! Nu pot spune nimic altceva.

— În acest caz, reluă contesa, baronul nu s-o fi dus la Munckholm.

Musdoemon, care fusese surprins ca și Frederic de cele auzite și ascultase cu atenție schimbul de cuvinte, îi tăie acum vorba contesei.

— Nobilă doamnă, îngăduiți. Seniore Frederic, spuneți-ne, vă rog, numele vasalului pe care îl iubește fiica lui Schumaker.

Își repetă întrebarea, căci Frederic căzuse pe gînduri și nu-l auzise.

— Nu știu,... sau, mai curînd... da, nu-l știu.

— Dar atunci de unde știi că iubește un vasal ?

— Așa am spus ? Un vasal ? Ei da, un vasal...

Locotenentul era din ce în ce mai încurcat. Acest interogatoriu, gîndurile ce prindeau a se naște în mintea lui, obligația de a tăcea, îl tulburau într-atît, încît se temea că nu se va mai putea stăpîni.

— Pe legea mea, jupîne Musdoemon, și domnia-ta, nobila mea mamă, dacă este acum la modă mania de-a pune întrebări, jucați-vă împreună de-a întrebările. Eu nu mai am nimic de spus.

Și, deschizînd brusc ușa, dispăru, lăsîndu-i cufundați într-un abis de presupuneri. Coborî în mare grabă în curte, căci auzea glasul lui Musdoemon care îl chema înapoi.

Încălecă și plecă spre port, cu gîndul să găsească o barcă cu care să se întoarcă la Munckholm, unde spera să-l mai găsească pe acel străin care obliga la cugetări serioase una din mințile cele mai frivole dintr-una din cele mai frivole capitale europene.

— Dacă o fi într-adevăr Ordener Guldenlew ? își zicea el ; în cazul acesta, biata mea Ulrica... Dar nu ; nu este cu putință să fie atît de nebun încît s-o prefere pe fata săracă a unui prizonier de stat fetei bogate a unui ministru atotputernic. În acest caz fiica lui Schumacker nu ar însemna decît un capriciu, și nimic nu împiedică pe cineva, fiind însurat, să aibă și o ibovnică ; ba chiar este de *bon ton*. Dar nu, nu poate fi Ordener. Fiul vice-regelui nu ar

purta o haină uzată; și pana aia veche și neagră, fără pafta, bătută de vînt și de ploaie! Și mantaua aceea largă, din care ai putea face un cort! Și părul acela neîngrijit, fără piepteni, nici cîrlionți. Și cizmele acelea cu pinteni de fier, pline de noroi și praf. Nu poate să fie el. Baronul de Thorvick este cavaler al Danebrogului; acest străin nu poartă nici o decorație de onoare. Dacă aș fi cavaler al Danebrogului, cred că m-aș duce și la culcare cu colanul ordinului. O! nu! nici măcar n-a citit *Clelia*. Nu, nu este fiul vice-regelui.

XI

> Dacă omul ar putea păstra căldura sufletului cînd îl luminează experiența; dacă ar moșteni vremea scursă fără a se încovoia sub greutatea ei, nu ar insulta niciodată virtuțile exaltate, al căror prim sfat este întotdeauna să te sacrifici pe tine.
>
> D-na de STAËL, *Despre Germania*

— EI! CE-I! DUMNEATA, POEL! Cine te-a trimis?

— Excelența-voastră a uitat că așa mi-a poruncit.

— Da? spuse generalul. A, da, ca să-mi dai dosarul acela.

Poel întinse guvernatorului dosarul, pe care acesta l-ar fi putut lua și singur întinzînd doar brațul.

Excelența-sa puse dosarul pe masă fără a-l deschide, apoi răsfoi distrat cîteva hîrtii.

— Poel, mai vroiam să te întreb... cît e ceasul?

— Șase dimineața, răspunse valetul excelenței care avea un ceasornic în fața sa.

— Voiam să-ți spun, Poel... ce mai e nou prin palat?

Cu fața preocupată, generalul continua să răsfoiască documentele de pe masă, scriind cîteva cuvinte pe fiecare.

— Nimic, Excelență, afară doar că toți îl așteaptă pe nobilul meu stăpîn, de care văd că și domnia-voastră este îngrijorată.

Generalul se sculă de la birou și-l privi iritat pe Poel:

— Te înşeală privirea, Poel. Auzi! Eu, îngrijorat din cauza lui Ordener? Ştiu prea bine de ce lipseşte; şi nu-l aştept încă.

Generalul Levin de Knut ţinea aşa de mult la autoritate, încît i s-ar fi părut compromisă dacă un subaltern i-ar fi putut ghici gîndurile tainice, ori crede că Ordener plecase fără ştirea şi vrerea lui.

— Poel, urmă el, poţi pleca.

Valetul ieşi.

— Într-adevăr, izbucni guvernatorul rămas singur, Ordener exagerează. Tot îndoind sabia, o rupi. Să-mi dea el mie o noapte de insomnie şi de nerăbdare! Să-l expună el pe generalul Levin ironiei unei soţii de cancelar şi presupunerilor unui valet! Şi toate acestea pentru ca un bătrîn duşman să se bucure de primele îmbrăţişări, care s-ar cuveni unui bătrîn prieten. Ei, Ordener, Ordener! Capriciile ucid libertatea. Să poftească, să sosească acum, să fiu al dracului dacă nu-l primesc cum primeşte pulberea focul! Să-l expună pe guvernatorul Drontheimului presupunerilor unui slujitor şi batjocurii unei cancelărese! Să vină numai!

Generalul continuă să-şi pună apostila pe hîrtii fără să le citească, preocupat în primul rînd de proasta lui dispoziţie.

— Generale! Nobilul meu tată! rosti o voce cunoscută.

Ordener îl şi îmbrăţişa pe bătrînul general, care nici nu se mai gîndea să-şi înăbuşe un strigăt de bucurie.

— Ordener, bunul meu Ordener! Doamne, cît mă bucur! Amintirea gîndurilor dinainte îi curmă fraza. Ce fericit sînt, seniore baron, că aţi învăţat să vă stăpîniţi sentimentele. Pare să vă facă plăcere să mă revedeţi — v-aţi impus, pe semne dintr-o dorinţă de penitenţă, canonul de a întîrzia cu douăzeci şi patru de ore această întîlnire...

— Tată, mi-ai spus adesea că un duşman nefericit are întîietate asupra unui prieten fericit. Vin de la Munckholm.

— Fără îndoială, spuse generalul, cînd nenorocirea duşmanului este iminentă... Dar viitorul lui Schumacker...

— Este mai primejduit ca niciodată. Nobile general, un complot odios se urzeşte împotriva acestui nefericit. Oa-

meni care i s-au născut prieteni umblă să-l piardă. Un om născut printre dușmanii lui va ști să-l apere.

Generalul, căruia acum îi trecuse supărarea, îl întrerupse.

— Bine, dragul meu, dar despre ce vorbești ? Schumacker este în grija mea. Ce oameni ? Ce urzeli ?

Lui Ordener i-ar fi fost greu să răspundă cu precizie la această întrebare. Nu avea decît indicii foarte vagi, prezumții nesigure asupra poziției omului pentru care avea să-și riște viața. Mulți vor gîndi că se purta ca un smintit ; dar sufletele tinere fac ce li se pare drept și bun, din instinct și nu din calcul ; și dealtfel, în această lume în care prudența este atît de aridă și înțelepciunea atît de ironică, cine ar susține că generozitatea nu este nebunie ? Totul este relativ pe acest pămînt, unde totul pare limitat ; iar virtutea ar fi o mare demență dacă mai presus de oameni nu ar exista Dumnezeu. Ordener era la vîrsta la care crezi și ești crezut. Își risca zilele cu ochii închiși. Generalul accepta la fel niște motive care nu ar fi rezistat unei discuții purtate cu sînge rece.

— Ce urzeli ? Ce oameni, bunul meu tată ? Peste cîteva zile voi fi lămurit totul și atunci vei ști tot ce știu și eu. Plec chiar în seara asta.

— Cum ! exclamă bătrînul, iar nu poposești decît cîteva ceasuri ? Dar unde te duci ? de ce pleci din nou, fiule ?

— M-ai lăsat uneori, bunul meu tată, să îndeplinesc în taină o faptă bună.

— Da, dragul meu Ordener ; dar pleci fără să prea știu de ce, și te așteaptă evenimente importante.

— Tatăl meu mi-a îngăduit o lună de cugetare și am s-o închin intereselor altuia. Fapta bună aduce sfatul bun. Dealtfel, la întoarcerea mea, vom mai vedea.

— Cum ! reluă generalul cu blînd interes, căsătoria aceasta îți displace ? Aud că Ulrica de Ahlefeld este atît de frumoasă ! Spune-mi, ai văzut-o ?

— Cred că da ; mi se pare că este, într-adevăr, foarte frumoasă.

— Și-atunci ? reluă guvernatorul.

— Atunci, spuse Ordener, nu-mi va fi soție.

Cuvintele, reci și tăioase, îl izbiră pe general ca o lovitură puternică și neașteptată. Bănuielile înfumuratei contese îi reveniră în minte.

— Ordener, spuse el dînd din cap, ar trebui să fiu înțelept, căci am păcătuit și eu. Dar sînt un bătrîn smintit! Ordener! Prizonierul are o fiică...

— O! exclamă tînărul, generale, despre ea voiam să-ți vorbesc. Vreau să-ți cer protecția pentru această biată și năpăstuită fată.

— Într-adevăr, spuse guvernatorul cu gravitate, stăruințele tale sînt puternice.

Ordener își reveni puțin în fire.

— Și cum n-ar fi pentru o biată ființă întemnițată, căreia vor să-i răpească viața și, ceea ce este cu mult mai prețios, onoarea?

— Viața! Onoarea! Eu sînt guvernator aici și nu știu nimic de toate mișeliile astea? Lămurește-mă.

— Nobilul meu tată, viața deținutului și a fiicei sale lipsită de apărare sînt amenințate de un complot infernal.

— Ceea ce spui este grav; o poți dovedi?

— Fiul cel mai mare al unei puternice familii se află chiar acum la Munckholm, pentru a o seduce pe contesa Ethel. Mi-a spus-o chiar el.

Generalul se dădu înapoi cu trei pași.

— Doamne Dumnezeule! Biata fată părăsită! Ordener! Ordener! Ethel și Schumacker se află sub protecția mea. Cine-i nemernicul? Despre ce familie e vorba?

Ordener se apropie de general și-i strînse mîna.

— Despre familia Ahlefeld.

— Ahlefeld! făcu bătrînul guvernator; da, totul se lămurește acum; locotenentul Frederic se află încă la Munckholm. Nobile Ordener, vor să te lege de acest neam. Îți înțeleg scîrba!

Bătrînul își încrucișă brațele și rămase cîtva timp pe gînduri, apoi se apropie de tînăr și-l strînse la piept.

— Tinere, poți pleca; protejații tăi nu vor rămîne fără apărare; am să le port eu de grijă. Da, pleacă; oricum, e bine să pleci. Această infernală contesă de Ahlefeld e aici, poate că ai și aflat?

— Nobila doamnă contesa de Ahlefeld, spuse vocea ușierului în timp ce deschidea ușa.

La auzul acestui nume tînărul se retrase instinctiv spre fundul încăperii, iar contesa, intrînd fără a-l zări, exclamă:

— Domnule general, elevul dumitale își bate joc de dumneata; nici nu a fost la Munckholm.

— Oare ! spuse generalul.

— Ei, doamne ! Fiul meu Frederic, care a plecat chiar acum de aici, era de gardă ieri la donjon, și nu a văzut pe nimeni.

— Așa să fie, nobilă doamnă ? repetă generalul.

— Așadar, generale, continuă contesa zîmbind triumfător, nu-l mai aștepta pe Ordener al dumitale.

Generalul rămase încruntat.

— Într-adevăr, nici nu-l mai aștept, doamnă contesă.

— Generale, spuse contesa întorcîndu-se, credeam că sîntem singuri. Cine e... ?

Contesa își îndreptă privirea scrutătoare spre Ordener, care se înclină.

— E adevărat, urmă ea că nu l-am văzut decît o singură dată... și totuși... de n-ar fi ținuta aceasta, aș zice... Domnule general, este fiul vice-regelui ?

— Chiar el, nobilă doamnă, spuse Ordener, înclinîndu-se din nou.

Contesa zîmbi.

— În cazul acesta, vei îngădui oare unei doamne menite în curînd să însemne mult mai mult pentru domnia-ta, să întrebe unde ai fost ieri, seniore conte ?

— Seniore conte !Nu știu să fi avut încă nefericirea de a-mi pierde tatăl, doamnă contesă.

— Dar nici nu m-am gîndit la așa ceva. Mai bine să devii conte căsătorindu-te, decît pierzîndu-ți tatăl.

— Nici așa nu-i mai bine, nobilă doamnă.

Contesa, puțin descumpănită, preferă să rîdă.

— Vasăzică ce se spune e adevărat ; domnia sa este cam sălbatică. Se va obișnui însă cu darurile doamnelor cînd Ulrica de Ahlefeld îi va prinde de gît lanțul ordinului Elefantului.

— Lanț, într-adevăr ! spuse Ordener.

— Ai să vezi, generale Levin, reluă contesa, cu un rîs puțin forțat că nestăpînitul dumitale elev nu o să vrea să primească de la o doamnă gradul de colonel.

— Chiar așa cum spuneți, doamnă contesă, replică Ordener, un bărbat ce poartă sabie nu trebuie să-și datoreze eghileții unei fuste.

Fața înaltei doamne se posomorî de-a binelea.

— Oho ! dar de unde vine seniorul baron ? Să fie oare adevărat că domnia sa nu a fost ieri la Munckholm ?

— Nobilă doamnă, nu răspund întotdeauna la toate întrebările. Domnule general, ne vom revedea...

Apoi, strîngînd mîna bătrînului și salutînd-o pe contesă, ieși, lăsînd-o pe doamnă încremenită de tot ce nu știa, singură cu guvernatorul, indignat de tot ce știa.

XII

PRIMUL CĂLUGĂR
Ce noapte! Doamne Dumnezeule! Ai auzit bubuitul tunetului?

AL DOILEA CĂLUGĂR
Chiar și morții trebuie să-l fi auzit.

MATURIN, *Bertram*

Cine-o fi această ființă de neînțeles? ...Această minte, acest suflet, să fie oare plămădite ca ale noastre? Nu conțin oare nimic deosebit, nimic străin firii noastre?... De îndată ce autoritatea i-a repartizat locuința, de îndată ce s-a mutat în ea, celelalte locuințe se și dau înapoi pînă ce nu o mai văd pe a lui. Acolo, în acea însingurare, în mijlocul acelui gol ce s-a format în jurul lui, trăiește singur, cu femela și puii lui, de la care află ce este graiul omului: fără ei, nu i-ar cunoaște decît gemetele.

CONTELE DE MAISTRE, *Serile de la Petersburg*

...Omul care stă acum așezat lîngă el, care mănîncă dintr-o pîine cu el și bea în sănătatea lui din aceiași cupă, va fi primul care să sară să-l ucidă.

SHAKESPEARE, *Timon din Atena*

DACĂ CITITORUL S-AR AFLA acum pe drumul care duce de la Drontheim la Skongen, drum îngust și pietros ce ține malul golfului Drontheim pînă la cătunul Vygla, ar auzi curînd pașii a doi drumeți, porniți către faptul serii prin poarta zisă a Skongenului, și mergînd acum cu pas iute pe drumul șerpuit ce urcă spre Vygla.

Amîndoi sînt înfășurați în mantale lungi. Unul merge cu pas tînăr și hotărît, ținîndu-și trupul drept și capul ridicat ; vîrful unei săbii depășește marginea mantalei și, în ciuda întunericului, i se vede pana de la pălărie legănîndu-se în bătaia vîntului. Celălalt este puțin mai înalt, dar ușor adus din spate ; pe spinare pare a avea o cocoașă, fără îndoială o traistă ascunsă de mantaua neagră, ale cărei margini foarte destrămate sînt mărturia unei îndelungate întrebuințări. Nu poartă altă armă decît un toiag ce-i sprijină mersul inegal și grăbit.

Dacă întunericul îl împiedică pe cititor să le deslușească chipurile, îi va recunoaște, poate, după convorbirea începută de unul dintre ei după o oră de umblet tăcut, și prin urmare plicticos.

— Stăpîne, tînărul meu stăpîn ! sîntem în locul de unde se pot vedea în același timp turnul din Vygla și clopotnițele din Drontheim. Acea masă neagră care se zărește în față este turnul ; în spatele nostru, iată catedrala, ale cărei arce de sprijin, mai întunecate decît cerul, se profilează precum coastele unui schelet de mamut.

— E mult de la Vygla la Skongen ? întrebă celălalt călător.

— Trebuie să trecem Ordalsul, seniore ; nu vom ajunge la Skongen înainte de trei dimineața.

— Oare ce oră bate ?

— Doamne, stăpîne ! mă faci să tremur de groază. Da, este clopotul din Drontheim, al cărui sunet ni-l aduce vîntul. Asta vestește furtună. Vîntul din nord-est aduce nori.

— Într-adevăr, în urma noastră nu se mai văd stelele.

— Să grăbim pasul, rogu-te, nobilul meu senior. Vine furtuna și poate că în oraș vor fi și observat mutilarea cadavrului lui Gill și fuga mea. Să grăbim pasul.

— N-am nimic împotrivă. Bătrîne, povara pe care o duci pare grea ; dă-mi-o s-o duc eu. Sînt tînăr, am mai multă putere ca tine.

— Nu, zău, nobile stăpîn ; nu se cade vulturului să poarte carapacea broaștei țestoase. Sînt mult prea nedemn să-mi duci traista.

— Și totuși, bătrîne, te obosește. Pare grea. Cu ce-ai umplut-o ? Adineauri te-ai poticnit, și a sunat de parcă ar avea fier înăuntru.

Bătrînul se depărtă brusc de tînăr.

— A sunat, stăpîne ? O, nu ! Te-ai înșelat. Nu conține nimic... altceva decît merinde, haine. Nu, nu mă obosește, seniore.

Propunerea binevoitoare a tînărului părea să fi trezit în sufletul bătrînului o spaimă pe care se străduia s-o ascundă.

— Prea bine, răspunse tînărul fără să-și dea seama de efectul vorbelor sale, dacă nu te obosește, păstrează-o.

Bătrînul se liniști, dar se grăbi totuși să schimbe vorba.

— Păcat, seniore, că străbatem noaptea, în grabă, un drum ce ar fi atît de plăcut de urcat pe lumină, cercetîndu-l cu luare-aminte. La stînga noastră, pe malurile golfului, se găsesc o sumedenie de pietre runice, pe care se pot citi inscripții săpate, cum glăsuiește tradiția, de zei și de uriași. La dreapta noastră, în spatele stîncilor ce străjuiesc drumul, se întinde mlaștina sărată de la Sciold, care comunică desigur cu marea prin vreun canal subteran, de vreme ce poți pescui acolo viermele de mare, acel pește ciudat care, așa cum a descoperit slujitorul și călăuza voastră, se hrănește cu nisip. În turnul de la Vygla, de care ne apropiem, regele păgîn Vermond a pus să se ardă sînii sfintei Etheldera, această slăvită mucenică, folosind lemn din crucea cea adevărată, adus de Olaf al III-lea la Copenhaga, de unde a fost cucerit și adus aci de regele Norvegiei. Se spune că de atunci s-a încercat zadarnic să se transforme Turnul Blestemat în capelă ; dar toate crucile înălțate acolo au fost arse, rînd pe rînd, de focul cerului.

În clipa aceea un fulger uriaș brăzda cerul deasupra golfului, colinei, stîncilor și turnului, sfîrșindu-se înainte ca ochiul celor doi călători să le poată distinge. Amîndoi încremeniră, iar fulgerul fu urmat în clipa următoare de bubuitul puternic al tunetului ; ecoul acestuia se prelungi în cer din nor în nor, iar pe pămînt din stîncă în stîncă.

Cînd și-au ridicat privirea, toate stelele dispăruseră, nori grei se rostogoleau în grabă unii peste alții, iar furtuna se aduna ca o avalanșă deasupra capetelor lor. Vîntul puternic ce mîna aceste mase nu coborîse încă pînă la copacii pe care nici un suflu nu-i agita și pe frunzișul cărora nu răsuna încă nici o picătură de ploaie. Se auzea însă prin înălțimi ca un vuiet de furtună care, împreună cu acel al valurilor din golf, era singurul zgomot ce putea fi perceput în întunericul nopții, adîncit și mai mult de bezna furtunii.

Această liniște tumultoasă fu deodată întreruptă, chiar lîngă călători, de un fel de răcnet care-l făcu pe bătrîn să tresară.

— Doamne Dumnezeule ! strigă el apucînd brațul tînărului, ăsta-i rîsul Satanei sau vocea...

Un alt fulger, un nou bubuit de tunet îi tăiară vorba. Furtuna se dezlănțui atunci, impetuoasă, ca și cînd nu ar fi așteptat decît acest semnal. Călătorii se înfășurară mai strîns în mantalele lor spre a se feri de ploaia care începuse să cadă șuvoi din nori și totodată de praful gros pe care vîntul furios îl stîrnea în vîrtejuri din pămîntul încă uscat.

— Bătrîne, spuse tînărul, un fulger mi-a arătat, la dreapta noastră, turnul Vygla ; să mergem într-acolo, vom găsi adăpost.

— Adăpost în Turnul Blestemat ! exclamă bătrînul, să ne ferească sfîntul Hospițiu ! Gîndește-te, stăpîne, că turnul e pustiu.

— Cu atît mai bine ! n-o să așteptăm afară.

— Gîndește-te ce fărădelege l-a pîngărit !

— Foarte bine, dîndu-ne adăpost se va purifica. Hai, bătrîne, urmează-mă. Ți-o spun răspicat, pe așa noapte aș cere adăpost chiar și într-o peșteră de tîlhari.

Și, fără a ține seama de protestele bătrînului, pe care-l apucase de braț, se îndreptă spre clădirea ce se vedea în apropiere la lumina fulgerelor. În curînd văzură lumină la una din ferestruice.

— Uite că turnul nu este pustiu, spuse tînărul. Te-ai liniștit acum ?

— Doamne Dumnezeule ! exclamă bătrînul, unde mă duci, stăpîne ? Să mă ferească sfîntul Hospițiu să pătrund în acest paraclis al diavolului !

Se aflau în fața turnului. Tînărul bătu cu putere la ușa nouă a temutei ruine.

— Liniștește-te, bătrîne ; va fi venit vreun cucernic pustnic să sfințească aceste locuri profanate locuind în ele.

— Nu, spuse tovarășul său, nu intru. Socot că niciun pustnic nu ar putea trăi aici, afară doar dacă ar avea drept mătănii unul din cele șapte lanțuri ale lui Belzebut.

Între timp o lumină coborîse din meterez în meterez și străluci în dreptul găurii cheii.

— Te-ai întors tare tîrziu, Nychol ! strigă o voce răgușită ; se spînzură la amiază, și nu-ți trebuie decît șase

ceasuri de la Skongen la Vygla. Ai mai avut și altă treabă ?

Întrebarea se auzi pe cînd se deschidea ușa. Zărind două fețe străine în locul celei pe care o aștepta, femeia care deschisese ușa scoase un țipăt de spaimă și de amenințare și se dădu înapoi cu trei pași.

Nici aspectul femeii nu era foarte atrăgător. Era înaltă și ținea deasupra capului o lampă de fier care-i lumina puternic chipul. Trăsăturile livide, fața uscată și colțuroasă aveau ceva cadaveric, și din ochii ei înfundați în orbite scăpărau raze sinistre, ca ale unei torțe funebre.

Purta o fustă de postav stacojiu care nu lăsa să i se vadă decît picioarele goale, și care părea pătată cu alt roșu. Pieptul descărnat era pe jumătate acoperit de o haină bărbătească de aceeași culoare, cu mînecile tăiate la cot. Vîntul ce străbătea prin ușa deschisă îi răvășea părul lung și cărunt prins cu o legătură din coajă de tei, ceea ce înăsprea și mai mult trăsăturile feței ei sălbatice.

— Bună doamnă, spuse cel mai tînăr dintre noii sosiți, ploaia cade năprasnic, aveți un acoperiș, iar noi avem aur.

Bătrînul lui însoțitor îl trase de pulpana mantalei șoptind :

— Vai, stăpîne ! Cum poți vorbi așa ? Dacă nu-i sălașul diavolului, apoi e cu siguranță al vreunui tîlhar. În loc să ne ajute, aurul nostru ne va pierde.

— Liniștește-te ! spuse tînărul ; și scoțînd o pungă din buzunarul hainei o arătă gazdei, repetînd rugămintea.

Femeia își mai venise în fire și-i privea pe rînd, cu ochi rătăciți.

— Străinilor ! spuse ea în cele din urmă, ca și cum nu le-ar fi auzit vorbele, v-ați pierdut mințile ? Ce căutați printre locuitorii blestemați ai Turnului Blestemat ? Străinilor ! n-a fost om cel care v-a îndemnat să vă adăpostiți în aceste ruine, căci toți v-ar fi spus : mai bine fulgerul furtunii decît găzduirea în turnul Vygla. Singurul muritor care poate intra aci nu pășește pragul nici unei alte locuințe de muritor, și nu trăiește decît pentru moarte. Nu-i pomenit decît în blestemele oamenilor, nu servește decît răzbunării lor, nu există decît prin crimele lor. Chiar și cel mai mare ticălos, cînd îi vine ceasul osîndei se crede în drept să-l disprețuiască. Străinilor ! sînteți desigur străini, căci talpa voastră încă nu a respins cu scîrbă pragul acesta; nu mai tulburați lupoaica și puii ei ; întoarceți-vă la

cărarea pe care umblă ceilalți oameni și de vreți ca semenii voștri să nu vă ocolească, nu le spuneți că fața v-a fost luminată de lampa celor din turnul Vygla.

La aceste cuvinte, înaintă către călători, arătîndu-le ușa cu mîna. Bătrînul tremura din toate mădularele și-l privea rugător pe cel tînăr care, neînțelegînd nimic din vorbele femeii din cauza volubilității extreme a debitului său, o credea nebună și, pe de altă parte, nu era deloc dispus să iasă din nou în potopul care nu înceta să cadă zgomotos.

— Pe legea mea, buna mea gospodină, ne-ai descris un personaj tare ciudat, cu care nu aș vrea să scap ocazia să fac cunoștință.

— Cu el, tinere, cunoștința se face repede și se termină și mai repede. Dacă așa te îmbie demonul dumitale, du-te să ucizi un om viu sau să pîngărești pe unul mort.

— Să pîngărești un mort ! repetă bătrînul cu voce tremurătoare, ascunzîndu-se îndărătul tovarășului său de drum.

— Nu prea înțeleg, spuse acesta, de ce-mi propuneți aceste mijloace, într-adevăr foarte ocolite ; e mai simplu să rămînem aci. Trebuie să fie cineva smintit ca să-și continue drumul pe o astfel de vreme.

— Nefericitule ! exclamă femeia, nu bate la ușa celui ce nu știe să deschidă altă ușă decît a mormîntului.

— Chiar de-ar fi ca ușa mormîntului meu să se deschidă într-adevăr odată cu a ta, femeie, nu se va putea spune că am dat înapoi în fața unor vorbe înfricoșătoare. Sabia mea mă păzește de toate. Hai, închide ușa, căci vîntul e rece, și ține aurul.

— Ei ! ce-mi pasă mie de aurul vostru ! reluă gazda ; de preț în mîinile voastre, într-ale mele devine mai netrebnic decît cositorul. Bine, stați aci în schimbul aurului vostru. El poate apăra de furtunile cerului, dar nu de disprețul oamenilor. Stați aici. Vă plătiți găzduirea mai scump decît se plătește un omor. Așteptați-mă o clipă aici și dați-mi aurul vostru. Da, este prima dată cînd mîinile unui om intră aci pline de aur fără a fi pătate de sînge.

Așeză lampa într-un colț, ferecă ușa și dispăru apoi sub bolta unei scări întunecoase care urca din fundul sălii.

În timp ce bătrînul tremura și, pomenindu-l în fel și chip pe slăvitul sfînt Hospitiu, blestema din toată inima, dar pe tăcute, imprudența tînărului său însoțitor, acesta

apucă lampa și începu să cerceteze marea încăpere circulară în care se aflau. Ceea ce văzu cînd se apropie de zid îl făcu să tresară, iar bătrînul, care-l urmărise cu privirea, exclamă :

— Doamne, stăpîne ! O spînzurătoare ?

Într-adevăr, o spînzurătoare înaltă era rezemată de perete, ajungînd pînă la bolta înaltă și umedă.

— Da, răspunse tînărul, și iată niște ferăstraie pentru lemn și pentru fier, lanțuri și gîrlițe ; iată un pat de tortură și niște clești mari atîrnați deasupra.

— Pe toți sfinții raiului ! zise bătrînul. Unde sîntem ?

Tînărul își urmă inspecția cu sînge rece.

— Acesta-i un colac de frînghie de cînepă ; iată o camforcă și niște cazane ; partea asta a zidului e acoperită cu clești și cuțitașe ; iată și niște harapnice de piele, bătute cu ținte de oțel, un topor, un baros.

— E magazia iadului ! întrerupse bătrînul înspăimîntat de groaznica înșiruire.

— Iată, urmă celălalt, tulumbe de aramă, roți cu dinți de bronz, o ladă de piroane, un cric. Într-adevăr, sinistre scule. Trebuie să ți se pară regretabil că nerăbdarea mea te-a adus aci cu mine.

— A ! recunoști așadar...

Bătrînul era mai mult mort decît viu.

— Nu te speria ; ce-ți pasă unde te afli ? Nu sînt și eu aici ?

— Halal apărare ! șopti bătrînul, căruia o spaimă mai mare îi micșorase teama și respectul față de tînărul tovarăș ; o sabie de treizeci de degete împotriva unei spînzurători de treizeci de coți.

Femeia în roșu apăru din nou și, luînd lampa de fier, făcu semn călătorilor să o urmeze. Urcară cu băgare de seamă o scară îngustă și stricată, clădită în grosimea zidului. În dreptul fiecărui meterez, o pală de vînt și de ploaie amenința flăcăruia tremurîndă a lămpii pe care gazda o apăra cu mîinile-i lungi și străvezii. După ce se poticniră de nenumărate ori în diferite pietre clintite din loc, și pe care închipuirea îngrozită a bătrînului le lua drept oseminte omenești împrăștiate pe trepte, ajunseră în sfîrșit, la primul etaj al clădirii, într-o sală rotundă asemănătoare cu cea de jos. În mijlocul ei, după obiceiul gotic, era vatra pe care ardea un foc mare al cărui fum ieșea printr-o deschizătură din tavan, întunecînd însă mult atmosfera

sălii, și a cărui lumină, împreună cu cea a lămpii de fier, fusese văzută de călători din drum. O frigare, plină de carne încă crudă, se învîrtea în fața focului. Bătrînul se dădu înapoi cu groază.

— Ăsta-i căminul blestemat, spuse el tovarășului său, unde a fost arsă sfînta, cu jeratic din crucea răstignirii.

O masă grosolană se afla la oarecare distanță de vatră. Femeia îi pofti pe călători să ia loc.

— Străinilor, spuse ea, punîndu-le lampa în față, cina va fi curînd gata iar soțul meu are să vină degrabă, fără doar și poate, de teamă să nu-l răpească duhul din miez de noapte cînd trece pe lîngă Turnul Blestemat.

Ordener — cititorul a ghicit desigur că despre el era vorba, și despre călăuza sa, Benignus Spiagudry — putu să examineze în voie ciudata îmbrăcăminte pe care acesta și-o întocmise sub imboldul fanteziei și al fricii de a fi recunoscut și prins. Bietul paznic fugar își lepădase hainele din piele de ren și adoptase costumul negru din cap pînă la picioare rămas la Spladgest de la un vestit grămătic din Drontheim care se înecase din disperare de a nu fi aflat de ce *Jupiter* se transformă în *Jovis* la genitiv. Saboții de lemn de alun fuseseră înlocuiți cu botforii unui surugiu călcat chiar de caii lui, în care pulpele lui subțiratice se aflau așa de puțin cuprinse, încît nu se putuseră lipsi de ajutorul unei porții bune de fîn. Își ascunsese chelia sub peruca bogată a unui tînăr și elegant călător francez, ucis de hoți la intrarea în Drontheim, ale cărei plete îi atîrnau acum pe umerii ascuțiți și inegali. Unul din ochi era acoperit de un plasture și, cu ajutorul unui borcănel de fard găsit în buzunarul unei fete bătrîne moarte de jarul dragostei, își acoperise obrajii scofîlciți și palizi cu un stacojiu nefiresc, pe care ploaia îl prelinsese pînă la bărbie. Înainte de a se așeza, puse cu grijă sub el bocceaua pe care o purta în spate, se înfășură strîns în manta și, în timp ce atenția tovarășului său de drum era cu totul îndreptată asupra persoanei sale, a lui părea să fie concentrată exclusiv asupra fripturii pe care o supraveghea gazda și înspre care arunca priviri îngrijorate și îngrozite. Din gură îi ieșeau, din cînd în cînd, cuvinte întretăiate : carne omenească !... *horrendas epulas* * !... Antropofagi !... Cina lui Moloh !... *Nec pueros coram populo*

* Capete îngrozitoare (lat.).

Medea trucidet *... Unde-am ajuns? Atreu... Druideasă... Irmenșul... Diavolul l-a trăsnit pe Lycaon...

În sfîrșit exclamă:

— Dumnezeule mare, mulțumescu-ți ție! am văzut o coadă!

Ordener, care îl privise și-l ascultase cu atenție și-i deslușise oarecum firul gîndurilor, nu se putu împiedica să nu zîmbească.

— O coadă nu te poate liniști. Și dacă este o halcă de diavol?

Spiagudry nu auzi gluma; privirea i se aținti într-o parte a sălii. Tresări și se aplecă spre urechea lui Ordener:

— Stăpîne, privește, acolo, în fund, pe grămada de paie, în întuneric...

— Ce? spuse Ordener.

— Trei trupuri goale, nemișcate, trei cadavre de copii!

— Bate cineva la ușa turnului, strigă femeia în roșu, chircită pe vine lîngă foc.

Într-adevăr, în ciuda zgomotului crescînd al furtunii, se auzise o bătaie scurtă urmată de altele două, puternice.

— În sfîrșit a sosit! E Nychol.

Și, luînd lampa, gazda coborî în grabă să-i deschidă.

Călătorii nu apucaseră să-și reia vorba cînd auziră în sala de jos un zgomot confuz de voci și, mai deslușite, cîteva cuvinte rostite pe un ton care-l cutremură pe Spiagudry:

— Taci, femeie, noi oricum rămînem. Tunetul intră fără să-i deschizi ușa.

Spiagudry se strînse lîngă Ordener:

— Stăpîne, stăpîne, șopti el, vai nouă!

Se auzi pe scară un zgomot de pași; doi bărbați în veșminte preoțești intrară în sală, urmați de gazda buimăcită.

Unul era destul de înalt și purta haina neagră și tunsoarea rotundă a pastorilor luterani, celălalt, foarte scund, avea o rasă de călugăr încinsă cu un crîmpei de frînghie. Sub gluga lăsată mult pe frunte nu se zărea decît o barbă lungă și neagră, iar mîinile îi dispăreau cu totul în mînecile largi ale rasei.

Zărind aceste două personaje pașnice, Spiagudry simți cum îi trece groaza pe care i-o pricinuise vocea stranie a unuia dintre ei.

---

* Medeea să nu-și ucidă copiii în fața poporului(lat.).

— Nu te speria, doamnă dragă, spuse pastorul gazdei, preoţii creştini obişnuiesc să plătească răul cu bine ; cum crezi c-ar putea face rău celor care le fac un bine ? Cerem smerit un adăpost. Dacă reverendul doctor care mă însoţeşte s-a cam răstit adineauri, a greşit, uitînd de acea măsură în vorbire la care ne îndeamnă preoţia ; din păcate, şi cei mai sfinţi pot greşi. Mă rătăcisem pe drumul de la Skongen la Drontheim, fără călăuză în întuneric, fără adăpost în furtună. Acest reverend frate pe care l-am întîlnit, departe şi el de locuinţa sa, a binevoit să-mi îngăduie să vin cu el spre a voastră. Mi-a lăudat bunătatea dumitale şi primirea îndatoritoare, doamnă dragă, şi nu cred că s-a înşelat. Să nu spui precum păstorul cel rău : *Advena, cur intras ?* * Primeşte-ne, cinstită gazdă, şi Dumnezeu îţi va salva holdele de furia apelor, Dumnezeu va da adăpost turmelor voastre la vreme de furtună, precum şi voi aţi dat călătorilor rătăciţi.

— Bătrîne, întrerupse femeia cu o voce aspră, eu nu am holde, şi nici turme.

— Ei bine ! dacă eşti săracă, află că Dumnezeu îl binecuvîntează pe cel sărac înaintea celui bogat. Vei îmbătrîni, alături de soţul tău, respectaţi nu pentru bunurile, ci pentru virtuţile voastre ; copiii voştri vor creşte înconjuraţi de stima oamenilor şi vor fi ce va fi fost şi tatăl lor.

— Taci ! strigă gazda. Pentru că rămînem ce sîntem, copiii noştri vor îmbătrîni ca noi, în mijlocul dispreţului oamenilor, îndurat de neamul nostru din generaţie în generaţie. Taci, bătrîne ! Asupra noastră binecuvîntarea se întoarce în blestem.

— Dar, reluă pastorul, cine sînteţi voi ? În ce crime vă petreceţi viaţa ?

— Ce numeşti tu crime ? Ce numeşti virtuţi ? Noi ne bucurăm aci de un singur privilegiu ; nu putem avea virtuţi şi nici săvîrşi crime.

— Mintea acestei femei s-a rătăcit, spuse pastorul întorcîndu-se către micul călugăr care-şi usca rasa lîngă foc.

— Nu, părinte ! răspunse femeia, dar află întîi unde eşti. Mai bine să trezesc groază decît milă. Nu sînt smintită, ci nevasta...

Cutremurarea uşii sub o lovitură puternică îi acoperi restul vorbelor, spre dezamăgirea lui Spiagudry şi a lui Ordener, care ascultaseră dialogul cu atenţie şi în tăcere.

---

* Străine, de ce intri ? (lat).

— Blestemat să fie, spuse printre dinți femeia în roșu, sindicul * osîndelor din Skongen care ne-a dat drept locuință acest turn atît de aproape de drum. N-o fi nici de data asta Nychol.

Apucă lampa totuși.

— La urma urmei, chiar de-ar mai fi tot un călător, ce-mi mai pasă acum ? Pe unde a trecut șuvoiul, poate să curgă și pîrîul.

Rămași singuri, cei patru călători se priviră la lumina flăcărilor. Spiagudry, care mai întîi se înspăimîntase de vocea călugărului, și se liniștise apoi văzîndu-i barba neagră, ar fi început, poate, să tremure din nou, dacă și-ar fi dat seama de privirea sfredelitoare cu care acesta îl observa de sub glugă.

În tăcerea generală, pastorul îndrăzni să pună o întrebare.

— Frate pustnic, îmi închipui că ești unul dintre acei preoți catolici care au scăpat de ultima prigoană, și că te grăbeai către sihăstria domniei-tale cînd am avut norocul să te întîlnesc. Spune-ne, dacă poți, unde sîntem ?

Ușa șubredă a scării dărăpănate se redeschise înainte ca fratele sihastru să-i fi răspuns.

— Femeie, e de-ajuns o furtună ca să se înghesuie oamenii în jurul mesei noastre ticăloase și să caute adăpost sub acoperișul nostru blestemat.

— Nychol, răspunse femeia, nu i-am putut opri...

— Și ce-mi pasă mie de toți acești oaspeți, dacă au cu ce plăti ? Aurul e tot atît de bine cîștigat dacă găzduiești drumeți sau dacă spînzuri tîlhari.

Cel care vorbea astfel se oprise în pragul ușii, unde cei patru străini îl puteau privi în voie. Era un bărbat de proporții colosale, îmbrăcat, ca și soția lui, în postav roșu. Capul enorm părea așezat de-a dreptul pe umerii lați, ceea ce forma un contrast cu gîtul lung și descărnat al drăgălașei lui consoarte. Avea fruntea îngustă, nasul turtit, sprîncenele stufoase ; ochii, tiviți cu o dungă purpurie, străluceau ca jarul în sînge. În partea de jos a feței, rasă toată, i se vedea gura mare și adîncă, cu buzele negre întredeschise de un rînjet hidos precum marginile unei răni nevindecate. Două smocuri de barbă creață atîrnînd pe

* Membru al Consiliului comunal, echivalent cu pîrgarul în Moldova (N.T).

obraji pînă la gît dădeau chipului său, văzut din faţă, o înfăţişare pătrată. Purta o pălărie de pîslă cenuşie de pe care şiroia ploaia şi la care nici măcar nu binevoise să ducă mîna la vederea călătorilor.

Zărindu-l, Benignus Spiagudry scoase un strigăt de spaimă, iar pastorul lutheran întoarse capul, surprins şi îngrozit, în timp ce stăpînul casei, care îl recunoscuse, i se adresă :

— Cum, dumneata eşti, seniore pastor ! Într-adevăr, nu credeam să am plăcerea să mai revăd azi mutra dumitale spăşită şi speriată.

Pastorul îşi stăpîni o primă mişcare de scîrbă, iar chipul său luă o înfăţişare gravă şi senină.

— Iar eu, fiule, mă bucur de întîmplarea care a adus păstorul în preajma oii rătăcite, de bună seamă pentru ca aceasta să se întoarcă la el.

— Ha, ha, ! pe furcile lui Aman, reluă celălalt izbucnind într-un hohot de rîs, încă nu mi s-a întîmplat să fiu comparat cu o oaie. Crede-mă, părinte, dacă vrei să ademeneşti vulturul, nu-l numi porumbel.

— Fiule, acela prin care vulturul devine porumbel alină şi nu ademeneşte. Tu crezi că mă tem de tine, eu însă doar te compătimesc.

— Zău aşa, părinte, trebuie că ai tare multă milă adunată ; credeam că ai dăruit-o toată, azi, acelui prăpădit căruia îi arătai crucea ca să nu vadă spînzurătoarea.

— Acel nefericit, răspunse preotul, este mai puţin de compătimit ca tine, căci plîngea, pe cînd tu rîdeai. Fericit acela care recunoaşte, în clipa ispăşirii, cît de firav este braţul omului faţă de cuvîntul Domnului !

— Aferim părinte, reluă gazda cu groaznică şi batjocoritoare veselie. Fericit cel care plînge ! Dealtfel omul nostru de azi nu făptuise altă fărădelege decît de a-l fi iubit aşa de tare pe rege, încît nu putea trăi fără a tipări chipul majestăţii-sale pe mici monezi de aramă pe care le aurea apoi, cu mare meşteşug, ca să le facă mai vrednice de regeasca efigie. Bunul nostru suveran nu s-a arătat nerecunoscător şi l-a răsplătit de aşa mare dragoste cu un frumos cordon de cînepă care, spre lămurirea cinstiţilor mei oaspeţi, i-a fost conferit în chiar această zi, în piaţa publică din Skongen, de către mine, mare-cancelar al Ordinului Spînzurătorii, asistat de domnia-sa aici de faţă, mare capelan al sus-zisului ordin.

— Nefericitule, oprește! îl întrerupse preotul. Cel care pedepsește să nu uite, la rîndul lui, de pedeapsă! Ascultă tunetul...

— Ei și? Ce-i tunetul? Hohotul de rîs al Satanei.

— Dumnezeule! A stat față-n față cu moartea și hulește!

— Mai încetează cu predicile, bătrîn smintit, strigă gazda cu o voce tunătoare și aproape mînioasă; că de nu, ai putea avea prilejul să blestemi pe îngerul întunericului care ne-a întrunit de două ori în aceeași zi, întîi pe aceeași căruță și apoi sub același acoperiș. Ia pildă de la prietenul dumitale sihastrul, care tace, căci tare-ar mai vrea să se întoarcă în peștera lui de la Lynrass. Îți mulțumesc, frate sihastre, pentru binecuvîntarea pe care te văd în fiecare dimineață că o dai Turnului Blestemat cînd treci pe deal; dar, într-adevăr, pînă acum te văzusem mai înalt de stat, iar barba atît de neagră mi se păruse albă. Așa-i că ești pustnicul de la Lynrass, singurul sihastru din tot ținutul Drontheimului?

— Într-adevăr, am rămas singurul, răspunse pustnicul cu voce surdă.

— Sîntem așadar, reluă gazda, cei doi singuratici ai ținutului. Hei! Bechlie, mai grăbește-te cu ciozvîrta aia de miel, că mi-e foame. Am fost întîrziat, în satul Burlock, de acel blestemat doctor Manryll care voia să-mi dea doar doisprezece ascalini pe cadavru; scîrnăviei ăleia de paznic al Spladgestului din Drontheim i se dau patruzeci. Hei, jupîne cu perucă, ce-ai pățit? Cît pe ce să cazi pe spate. Dar, pînă nu uit, Bechlie, ai terminat cu scheletul otrăvitorului Orgivius, vraciul ăla vestit? Ar fi timpul să-l trimitem la cabinetul de curiozități din Bergen. Și ai trimis pe unul din puii tăi de mistreț la sindicul din Loevig, să-i ceară banii ce mi se cuvin? Patru scuzi dubli pentru că am fiert o vrăjitoare și doi alchimiști, precum și pentru că am scos niște lanțuri de la grinzile sălii tribunalului care, cică, îi stricau înfățișarea; douăzeci de ascalini pentru a-l fi dat jos din ștreang pe Ismail Typhaine, ovreiul de care se plînsese cucernicul episcop; și un scud pentru a fi pus un braț nou de lemn la spînzurătoarea de piatră a tîrgului.

— Banii, răspunse femeia cu o voce acră, au rămas la sindic, pentru că fiul tău a uitat să ia lingura de lemn în

care să-i primească și nici o slugă de-a judecătorului nu a vrut să-i numere în palma băiatului.

Soțul se încruntă.

— Să le ajungă numai gîtul în mîinile mele, o să vadă ei atunci dacă am nevoie de lingură de lemn ca să-i ating. Și totuși trebuie să mă port frumos cu acest sindic. Căci lui i s-a trimis jalba tîlharului Ivar cum că, la cercetări, a fost chinuit de mine și nu de călăul obișnuit, și că de vreme ce nu fusese încă judecat, nu era încă scos dintre oameni. Dar, femeie, mai oprește-i naibii pe plozii tăi să se joace cu cleștii și sculele mele ; mi le-au răvășit toate, și azi nu m-am putut folosi de ele. Unde sînt dihăniile alea ? continuă el, apropiindu-se de grămada de paie unde i se păruse lui Spiagudry că zăceau trei cadavre. În pat ; dorm, fără să se sinchisească de zgomot, ca trei spînzurați dați jos din ștreang.

Aceste cuvinte, a căror oroare contrasta cu liniștea înspăimîntătoare și fioroasa veselie a celui care le rostea, l-au făcut desigur pe cititor să ghicească cine era omul care își făcuse locuința în turnul Vygla. Spiagudry, care-l recunoscuse din capul locului, pentru că îl văzuse adesea cu prilejul sinistrelor ceremonii din piața mare din Drontheim, simțea că i se face rău de spaimă, mai ales cînd se gîndea la motivul personal pe care-l avea acum să se teamă de acest funcționar al groazei. Se aplecă spre Ordener și-i spuse cu o voce stinsă.

— Este Nychol Orugix, călăul ținutului Drontheimhus.

Ordener tresări, cuprins de scîrbă, și gîndi că ar fi fost mai bine să-și fi văzut de drum în furtună. Dar fu curînd cuprins de o curiozitate nelămurită ; deși îi părea rău pentru bătrîna lui călăuză, îngrozită și încurcată, era atent totuși la vorbele și la purtarea ființei neobișnuite din fața lui, așa cum asculți încordat mîrîitul unei hiene sau răcnetul unui tigru adus din pustiu în orașele noastre. Bietul Benignus era departe de a avea mintea destul de liberă pentru a-și permite observații psihologice. Ascuns după Ordener, se ghemuia sub manta, ducea o mînă îngrijorată la plasturele de pe ochi, își aducea peste față pletele perucii, și abia sufla printre lungile oftaturi.

Între timp, gospodina pusese pe masă un blid mare cu bucata de miel fript, a cărei coadă păruse atît de importantă unora dintre comeseni. Călăul se așeză în fața lui Ordener și a lui Spiagudry, între cei doi preoți ; femeia

mai aduse pe masă un urcior de bere îndulcită cu miere, o bucată de *rindebrod** și cinci blide de lemn ; se așeză apoi lîngă foc și începu să ascută cleștii știrbiți ai bărbatului ei.

— Vezi, cucernice pastor, spuse Orugix rîzînd, oaia îți oferă acuma miel. Hei, jupîne cu peruca, oare vîntul ți-a adunat așa părul peste față ?

— Vîntul... seniore, furtuna... bîigui înspăimîntatul Spiagudry.

— Hai, bătrîne, vino-ți în fire. Vezi doar că cinstiții preoți și cu mine nu sîntem chiar dracu'. Spune-ne cine ești și cine este tînărul tăcut care te însoțește ; dă-i drumul, să facem cunoștință. Dacă vorbele îți sînt pe măsura înfățișării, trebuie să ai mult haz.

— Onorata gazdă glumește, spuse paznicul ; descoperindu-și dinții într-un rînjet și clipind din ochi, vrînd să pară că rîde. Nu sînt decît un biet bătrîn...

— Da, da, îl întrerupse jovialul călău, un biet cărturar, un biet vrăjitor.

— O ! seniore stăpîn, cărturar, da, dar nu și vrăjitor.

— Păcat ! un vrăjitor ne-ar întregi veselul sanhedrin. Seniori oaspeți, să bem întru recăpătarea glasului acestui bătrîn cărturar, care are să ne înveselească cina. În sănătatea spînzuratului de azi, frate predicator ! Dar ce-i, părinte sihastre, nu-ți place berea mea ?

Pustnicul scosese într-adevăr de sub rasă o ploscă mare plină cu o apă limpede și-și umplu paharul.

— Pe legea mea, sihastre din Lynrass, exclamă călăul, dacă nu-mi guști berea, am să gust eu din apa căreia îi dai întîietate.

— Cum dorești, răspunse pustnicul.

— Scoate-ți mînușa, cucernice frate, zise călăul ; nu se toarnă de băut decît cu mîna goală.

Pustnicul dădu din cap în semn de refuz.

— E un legămînt, spuse el.

— Atunci toarnă și-așa, zise călăul.

Dar de-abia își muie Orugix buzele în pahar, că-l și împinse cît colo cu violență, în timp ce pustnicul și-l golea pe al său dintr-o sorbitură.

— Pe potirul lui Christos, reverende pustnic, ce băutură infernală mai e și asta ? Nu am mai băut așa ceva din

* Pîine făcută din coaja copacilor, hrana obișnuită a țăranilor norvegieni (N. A.).

ziua în care era să mă înec în mare, cînd veneam de la Copenhaga la Drontheim. Zău așa, sihastre, asta nu-i apă de la izvorul din Lynrass ; e apă de mare.

— Apă de mare ! spuse și Spiagudry, privind mînușile sihastrului cu o spaimă din ce în ce mai mare.

— Ce-i ? întrebă călăul întorcîndu-se spre el cu un hohot de rîs, totul te sperie aci, bătrîne Avesalom, chiar și băutura cu care se canonește acest cuvios pustnic ?

— Vai, nu stăpîne. Dar apă de mare... Doar un singur om...

— Ce tot îndrugi, doctore ? tulburarea dumitale arat[illegible] ori o conștiință încărcată, ori dispreț.

Aceste cuvinte, rostite cu oarecare nemulțumire, îl îndemnară pe Spiagudry să-și ascundă spaima. Pentru a-și îmbuna înfricoșătoarea gazdă, chemă în ajutor vasta lui memorie și-și adună bruma de prezență de spirit ce-i mai rămăsese.

— Dispreț ! Dispreț față de unul ca domnia-voastră, stăpîne, a cărui prezență într-un ținut îi conferă dreptul de *merum imperium* * ! de dumneavoastră, maestru al pedepselor capitale, executor al dreptății mirene, spadă a justiției, pavăză a nevinovaților ! de dumneavoastră pe care Aristotel, în cartea a 6-a, capitolul ultim al *Politicii* îl așază în rîndul magistraților și căruia Paris de Puteo, în tratatul său *De Syndico*, îi hotărăște simbria la cinci scuzi de aur, cum o atestă acest pasaj : *Quinque aureos manivolto* ** ! de dumneavoastră, seniore, ai căror confrați de la Cronstadt sînt înnobilați cînd au tăiat trei sute de capete ! de dumneavoastră, ale cărui groaznice dar onorabile funcțiuni sînt îndeplinite cu mîndrie, în Franconia, de ultimul căsătorit din oraș, la Reutlingen de cel mai tînăr consilier, iar la Stedien, de ultimul burghez așezat în localitate ! În Franța, bunule stăpîn, confrații voștri au drept de acciză asupra fiecărui lepros, asupra porcilor și asupra prăjiturilor din ajunul Bobotezii ! Cum să nu am un profund respect pentru domniile-voastre, cînd abatele de la Saint-Germain-des-Prés vă dă în fiece an, de Sf. Vincențiu, o căpățînă de porc și vă pune să mergeți în fruntea procesiunii !

Verva erudită a paznicului fu curmată brusc de călău.

---

* *Drept de sînge*, adică de a avea un călău (N. A.).
** Să i se dea în mînă cinci galbeni (lat.).

— Pe legea mea, asta încă n-am mai auzit! Doctul abate de care vorbești m-a văduvit pînă acum de toate aceste drepturi frumoase pe care le zugrăvești într-un fel atît de ademenitor. Seniori străini, urmă Orugix, lăsînd la o parte toate trăsnăile acestui nebun bătrîn, rămîne adevărat că mi-am ratat cariera. Nu sînt azi decît un biet călău necunoscut într-o provincie săracă. Ei bine! ar fi trebuit să fac o carieră mai strălucită decît Stillison Dickoy, vestitul călău din Moscovia. Ați crede că eu am fost ales, acum douăzeci și patru de ani, să-l execut pe Schumacker?

— Pe Schumacker, contele de Griffenfeld! exclamă Ordener.

— Te miră, tăcute senior. Da, într-adevăr, pe același Schumacker pe care o ciudățenie a soartei mi l-ar da iar pe mînă, dacă i-ar veni regelui să-i ridice suspendarea pedepsii. Să golim cana, jupînilor, și am să vă povestesc cum se face că după un început atît de strălucit, am parte de un sfîrșit de carieră așa de prăpădit. Eram, în 1676, ajutorul lui Rhum Stuald, călăul regal din Copenhaga. Cînd fu condamnat contele de Griffenfeld, șeful meu se îmbolnăvise și, avînd ceva protecție, am fost ales să-l înlocuiesc în această onorabilă execuție. În ziua de 5 iunie — n-am s-o uit niciodată — am ridicat, încă de pe la orele cinci ale dimineții, cu ajutorul dulgherului nostru, în piața cetății, un eșafod mare, pe care l-am îmbrăcat în pînză neagră din respect pentru rangul condamnatului. La orele 8, garda a înconjurat eșafodul și ulanii din Slesvig au ținut piept mulțimii care se îmbulzea din toate părțile. Cine nu s-ar fi simțit îmbătat de fericire în locul meu! Așteptam în picioare, bine înfipt pe estradă, cu sabia în mînă. Toate privirile erau ațintite asupra mea; eram în acea clipă personajul cel mai important din cele două regate. Sînt un om făcut, îmi ziceam, căci ce s-ar face fără mine toți acești mari seniori care au jurat să-l piardă pe cancelar? Mă și vedeam călău regal al capitalei, cu hrisov, cu ajutoare, cu privilegii... Ascultați! Orologiul fortăreței bate ora zece. Condamnatul iese din închisoare, străbate piața, urcă treptele eșafodului fără șovăire și cu o înfățișare liniștită. Dau să-i leg părul; mă dă la o parte și, singur, îndeplinește această obligație. „Demult nu mă mai pieptănasem singur", spune el zîmbind priorului de la Sfîntul-Andrei. Îi întind legătura neagră pentru ochi, o înlătură cu mîndrie, dar fără a-mi arăta dispreț. „Prietene,

zice, este poate prima dată cînd pe o suprafață de cîteva picioare se află împreună funcționarii de la cele două capete ale rînduirii judecătorești, cancelarul și călăul." Cuvintele lui mi-au rămas întipărite în minte. A mai refuzat și perna neagră pe care voiam să i-o pun sub genunchi, l-a îmbrățișat pe preot și a îngenuncheat, după ce a strigat cu glas răsunător că moare nevinovat. Am sfărîmat atunci cu o lovitură de baros ecusonul cu stema lui, strigînd, potrivit obiceiului : „Se face în numele dreptății !" Acest afront a tulburat seninătatea contelui care s-a îngălbenit la față, dar s-a grăbit să spună : „Regele mi le-a dat, regele mi le poate lua". Și-a așezat capul pe butuc, cu ochii întorși către răsărit, iar eu am ridicat sabia cu amîndouă mîinile... Ascultați bine ! — în aceeași clipă aud un strigăt : „Iertare, în numele regelui, iertare lui Schumacker !" Mă întorc. Era un aghiotant care venea în goana calului spre eșafod, fîlfîind un pergament. Contele se ridică, fără veselie, ci doar mulțumit. I se înmînează pergamentul. „Doamne Dumnezeule ! zice el, închisoare pe viață ! Îndurarea lor este mai rea decît moartea." Coborî, abătut ca un hoț, de pe eșafodul pe care se urcase senin. Mie, mi-era tot una. Nici prin minte nu-mi trecea că salvarea acestui om era nenorocirea mea. După ce am desfăcut eșafodul, m-am întors la șeful meu, încă plin de speranțe, deși puțin dezamăgit de a fi pierdut scudul de aur, prețul tăierii capului. Dar asta nu era tot. A doua zi primesc un ordin de plecare și o diplomă de călău provincial în Drontheimhus ! Auzi, călău de provincie ! al celei de pe urmă provincii din Norvegia ! Ca să vedeți, domnilor, cum cauzele mici aduc efecte mari. Dușmanii contelui, ca să-și dea o înfățișare de clemență, aranjaseră totul astfel încît grațierea să sosească numaidecît după execuție. A lipsit un minut ; s-au legat de încetineala mea, ca și cum ar fi fost cuviincios să împiedic un personaj cu atîta vază să-și facă puțin cheful în ultimele clipe de dinaintea celei din urmă ! Ca și cum un călău al regelui, cînd decapitează un mare cancelar, ar putea să procedeze fără mai multă demnitate și măsură decît un călău de provincie cînd spînzură un jidov ! ! Mai pune la socoteală și răuvoitorii. Aveam un frate, pe care cred că-l mai am și-acum. Ajunsese, schimbîndu-și numele, om de casă al noului cancelar, contele de Ahlefeld. La Copenhaga, prezența mea îi stătea

în gît ticălosului. Fratele meu mă disprețuiește pentru că, mai știi, am să-l spînzur și pe el cîndva.

Ajuns aci, guralivul călău se opri ca să rîdă de gluma sa, apoi urmă :

— Vedeți, dar, dragi oaspeți, că m-am resemnat. La urma urmei, ducă-se dracului de ambiție ! Îmi văd aici cinstit de meserie ; vînd cadavrele osîndiților, sau Bechlie le curăță scheletele, pe care le cumpără cabinetul de anatomie din Bergen. Îmi bat joc de toate și chiar de biată muierea asta, care a fost țigancă și pe care o innebunește singurătatea. Cei trei moștenitori ai mei cresc cu frica diavolului și a spînzurătorii. Numele meu servește de sperietoare pentru copilașii din Drontheimhus. Sfatul orașului îmi dă o căruță și haine roșii. Turnul Blestemat mă apără de ploaie, tot așa de bine ca palatul pe episcop. Bătrînii preoți pe care furtuna mi-i aduce în casă îmi țin predici, savanții mă lingușesc. Una peste alta, mă simt la fel de fericit ca oricare altul, beau, mănînc, spînzur și dorm.

În timpul acestui lung discurs, călăul se mai oprise de cîteva ori ca să bea bere și să rîdă zgomotos.

— Omoară și doarme ! murmură pastorul. Nenorocitul!

— Ce fericit este acest mizerabil ! exclamă sihastrul.

— Da, frate sihastre, spuse călăul, mizerabil ca tine, dar sigur mai fericit. Zău așa, meseria nu ar fi rea, dacă nu mi s-ar micșora mereu cîștigul, parcă dinadins. Uite, mă credeți că preotului închisorilor, nou numit la Drontheim, i-a venit în minte să ceară, cu prilejul nu știu cărei nunți boierești, grațierea a doisprezece condamnați care îmi aparțin ?

— Care vă aparțin ? exclamă pastorul.

— Da, desigur, părinte. Șapte dintre ei trebuiau să fie biciuiți, doi însemnați pe obrazul stîng și trei spînzurați, ceea ce face un total de doisprezece. Da, doisprezece scuzi și treizeci de ascalini, pe care-i pierd dacă se aprobă grațierea. Ce părere aveți, jupîni străini, despre acest preot care dispune astfel de bunul meu ? Preot blestemat ! Se numește Athanase Munder. O ! de mi-ar cădea în mînă !

Pastorul se sculă și spuse cu voce potolită și cu un aer liniștit :

— Fiule, eu sînt Athanase Munder.

La auzul acestui nume, mînia se aprinse deodată pe fața lui Orugix, care se sculă brusc de pe scaun. Dar cînd

privirea lui mînioasă o întîlni pe cea senină și binevoitoare a preotului, se așeză încet la loc, mut și încurcat.

Se lăsă o clipă de tăcere. Ordener, care se sculase de la masă, gata să-l apere pe preot, o rupse primul.

— Nychol Orugix, zise el, uite treisprezece scuzi care să te despăgubească de grațierea condamnaților.

— Din păcate, îl întrerupse preotul, nu se știe dacă am s-o obțin. Ar trebui să pot vorbi cu fiul vice-regelui, căci totul depinde de căsătoria lui cu fata cancelarului.

— Părinte, răspunse tînărul cu voce sigură, o vei obține. Ordener Guldenlew nu va primi inelul nunții fără ca lanțurile protejaților tăi să nu cadă.

— Tinere străin, asta nu depinde de domnia-ta ; dar Dumnezeu să te audă și să te răsplătească !

Între timp cei treisprezece scuzi dați de Ordener sfîrșiseră ceea ce începuse privirea preotului. Nychol, împăcat, își recăpătă buna dispoziție.

— Ei vezi, reverende, ești un om tare cumsecade, vrednic să slujești la capela sfîntului Ilarion ; spuneam adineauri mai mult decît gîndeam. Domnia-ta îți ții drumul drept și nu ești de vină dacă se-ntretaie cu al meu. În schimb, unul căruia îi port sîmbetele e paznicul morților din Drontheim, vrăjitorul acela bătrîn, paznicul de la Spladgest. Na, că i-am uitat numele ! Spliugry ?... Spadugry ?... Spune-mi, bătrîne doctor, dumneata care ești tobă de carte, care le știi pe toate, nu ai putea să mă ajuți să-mi amintesc numele acelui vrăjitor, colegul dumitale ? Îl vei fi întîlnit cîteodată, în zilele de Sabat, umblînd prin văzduh călare pe un măturoi !

Dacă bietul Benignus ar fi putut să fugă în acel moment pe un astfel de cal aerian, povestitorul nu se îndoiește că i-ar fi încredințat cu multă bucurie fragilul său trup înspăimîntat. Niciodată dragostea de viață nu luase în el asemenea proporții ca acum, cînd începuse să perceapă, cu toate simțurile sale, iminența pericolului. Tot ce vedea îl speria ; amintirile ce dăinuiau în Turnul Blestemat, privirea rătăcită a femeii în roșu, mănușile și băutura misteriosului pustnic, curajul aventuros al tînărului său tovarăș de drum și, mai mult ca orice, călăul ; acest călău în adăpostul căruia nimerise în fuga lui, bănuit de crimă. Tremura atît de tare, încît îi era cu neputință să facă vreo mișcare, mai ales de cînd conversația ajunsese la el și de cînd îl apostrofase înspăimîntăto-

rul Orugix. Cum nici nu-i trecea prin gînd să imite eroismul preotului, limba sa refuză multă vreme să răspundă.

— Ei! reluă călăul, știi cum îl cheamă pe paznicul Spladgestului? Ori te-a surzit peruca?

— Nițel,... da... seniore... Dar, spuse el, în cele din urmă, nu-i știu numele, vă jur!

— Nu-l știe! se auzi vocea temută a pustnicului. Rău face că jură. Omul se numește Benignus Spiagudry.

— Eu! eu! Dumnezeule mare! exclamă bătrînul îngrozit.

Călăul izbucni într-un hohot de rîs.

— Dar nici nu este vorba de dumneata, ci despre păgînul ăla de paznic. Zău așa, belferul ăsta se sperie de nimica toată! Ce-ar mai fi dacă strîmbăturile lui atît de caraghioase ar avea o pricină mai întemeiată? Smintitul ăsta bătrîn ar avea haz cu ștreangul de gît. Și-așa, venerabile doctor, urmă călăul, pe care îl distra spaima lui Spiagudry, zici că nu-l cunoști pe acest Benignus Spiagudry?

— Nu, jupîne, spuse paznicul, liniștit oarecum de *incognito*-ul său, nu-l cunosc, vă asigur. Și devreme ce a avut nefericirea să vă displacă, mi-ar părea foarte rău, zău așa, să-l cunosc.

— Dar dumneata, seniore pustnic, reluă Orugix, s-ar părea că-l cunoști.

— Da, într-adevăr, răspunse pustnicul. Este un om înalt, bătrîn, uscățiv, chel...

Spiagudry, pe bună dreptate speriat de această descriere, își îndreptă în grabă peruca.

— Are, continuă pustnicul, mîini cu degetele lungi, ca ale unui hoț care n-a întîlnit nici un călător de o săptămînă, spinarea îi e încovoiată...

Spiagudry și-o îndreptă cît putu mai bine.

— Dealtfel ar putea fi luat drept unul din cadavrele pe care le păzește, dacă nu ar avea ochii atît de pătrunzători.

Spiagudry duse mîna la plasturele protector.

— Mulțumesc, părinte, spuse călălul, în orice loc l-aș găsi, îl voi recunoaște acum pe bătrînul jidov.

Spiagudry, revoltat de această intolerabilă injurie, ca un bun creștin ce era, nu-și putu stăpîni indignarea.

— Jidov, stăpîne! Apoi se opri brusc, de frică să nu fi vorbit prea mult.

— Ei, jidov sau păgîn, ce importanță are, dacă după cum se spune, are legături cu diavolul.

— Aș fi ispitit să cred că-i așa, reluă pustnicul cu un zîmbet sardonic, pe care gluga nu reușea să-l ascundă, dacă nu ar fi atît de fricos. Dar cum să se învoiască el cu Satana ? Este la fel de fricos pe cît e de rău. Cînd îl apucă frica, se pierde cu firea.

Pustnicul vorbea încet, de parcă și-ar fi măsluit glasul ; și încetineala însăși a rostirii îi dădea un sunet straniu.

— Se pierde cu firea ! repetă Spiagudry în sinea lui.

— Îmi displace cînd un om rău este și laș, zise călălul ; nici nu merită să-l urăști. Cu șarpele te lupți, dar strivești șopîrla.

Spiagudry încercă să pună o vorbă întru apărarea sa.

— Dar, seniori, sînteți siguri că funcționarul public despre care vorbiți este așa cum spuneți ? Să aibă el chiar așa faimă... ?

— Faimă ! reluă pustnicul ; cea mai proastă din tot ținutul.

Benignus, dezamăgit, se întoarse către călău.

— Dar, jupîne, ce vină îi aduci ? Căci nu mă îndoiesc că ura-ți este îndreptățită.

— Bine faci, bătrîne că nu te îndoiești. Cum negustoria lui seamănă cu a mea, Spiagudry face tot ce poate ca să mă păgubească.

— O ! jupîne, să nu crezi asta ! Sau, dacă este așa, înseamnă că nu te-a văzut, cum te văd eu, înconjurat de încîntătoarea soție și de dulcii copilași, îngăduind străinilor să se bucure de fericirea căminului vostru. Dacă s-ar fi bucurat, ca noi, de amabila voastră ospitalitate, stăpîne, acest nefericit nu v-ar mai putea fi dușman.

Spiagudry nici nu sfîrșise bine acest discurs dibaci, cînd femeia cea vînjoasă, care tăcuse pînă atunci, se sculă și rosti cu voce solemnă și totodată acră.

— Cînd e unsă cu miere, limba năpîrcii este cu atît mai otrăvită.

Apoi se așeză la locul ei și continuă să-și frece cleștii, muncă al cărei zgomot, pătrunzător, și ascuțit umplea golurile conversației, jucînd, spre nefericirea urechilor celor patru călători, rolul corurilor dintr-o tragedie grecească.

„Muierea asta e smintită, zău așa!“ își zise în gînd paznicul neputîndu-și explica altfel efectul nedorit al lingușirilor sale.

— Bechlie are dreptate, doctore cu păr bălai! exclamă călăul. Și te țin drept limbă de năpîrcă dacă ai să mai încerci să-i iei apărarea acestui Spiagudry.

— Ferească Dumnezeu, stăpîne! protestă acesta, nici prin gînd nu-mi trece să-i iau apărarea.

— Așa mai merge. Nici nu știți pînă unde a ajuns cu neobrăzarea! Închipuiți-vă că nemernicul are îndrăzneala să-mi dispute proprietatea lui Han din Islanda.

— Lui Han din Islanda? întrebă brusc pustnicul.

— Da, da. Îl cunoașteți pe acest faimos tîlhar?

— Da, răspunse pustnicul.

— Ei bine, orice tîlhar îi revine de drept călăului, nu-i așa? Și ce credeți că face acest infernal Spiagudry? Cere să se pună un preț pe capul lui Han...

— Cere să se pună un preț pe capul lui Han? îl întrerupse pustnicul.

— Are această îndrăzneală; și asta numai și numai pentru ca trupul să-i ajungă lui, iar eu să fiu lipsit de ce mi se cuvine pe drept.

— Asta e curată ticăloșie, jupîne Orugix; auzi, să rîvnească la un bun care își dă seama orice om că vi se cuvine!

Aceste cuvinte fură întovărășite de zîmbetul sarcastic care-l înspăimînta pe Spiagudry.

— Purtarea lui este cu atît mai scîrbavnică, pustnice, cu cît mi-ar trebui o execuție ca a lui Han ca să mă facă cunoscut și să-mi aducă norocul de care n-am avut parte cînd cu Schumacker...

— Chiar așa, jupîne Nychol?

— Da, frate pustnice, în ziua cînd au să-l prindă pe Han, vino la mine și o să tăiem un purcel gras în cinstea ridicării mele.

— Cu plăcere; dar cine știe dacă am să fiu liber în ziua aceea? Dealtfel, chiar mai adineaori ai dat dracului ambiția.

— Firește, părinte, cînd văd că pentru a-mi distruge speranțele cele mai întemeiate este deajuns un Spiagudry și o cerere de punere la preț.

— Aha! reluă pustnicul cu voce stranie, Spiagudry a cerut punerea la preț!

Vocea lui era pentru bietul om precum privirea broaștei rîioase pentru pasăre.

— Domnilor, spuse el, de ce să judecăm așa ușor? Lucrul nu-i sigur, o fi doar un zvon neîntemeiat...

— Un zvon neîntemeiat! exclamă Orugix. Ba prea întemeiat. Cererea consilierilor de la Sfat se află acum la Drontheim, întărită de semnătura paznicului Spladgestului. Nu se mai așteaptă decît hotărîrea excelenței-sale generalul guvernator.

Călăul părea atît de bine informat, încît Spiagudry nu îndrăzni să-și continue justificarea; se mulțumi să-l blesteme în gînd, pentru a suta oară, pe tînărul său tovarăș. Dar ce să mai spună, cînd îl auzi pe pustnic, care de cîteva clipe părea dus pe gînduri, întrebînd deodată cu o ironie răutăcioasă în glas:

— Jupîne Nychol, care este pedeapsa pentru sacrilegii?

Aceste cuvinte avură asupra lui Spiagudry același efect ca și cînd i-ar fi fost smulse plasturele și peruca. Aștептă îngrozit răspunsul lui Orugix, care înainte de a vorbi își goli paharul.

— Depinde de ce sacrilegiu este vorba, răspunse acesta.

— Să zicem, profanarea unui mort?

Acum, tremurătorul Benignus se aștepta să-și audă în orice moment numele rostit de către misteriosul pustnic.

— Pe vremuri, răspunse rece Orugix, era îngropat de viu împreună cu cadavrul profanat.

— Și acum?

— Acum îl tratăm mai blînd.

— Mai blînd! șopti Spiagudry abia răsuflînd.

— Da, continuă călăul cu aerul satisfăcut și nepăsător al artistului ce vorbește despre arta lui; i se arde mai întîi cu fierul roșu un S pe pulpă.

— Și-apoi? îl întrerupse bătrînul paznic.

— Apoi, spuse călăul, este doar spînzurat.

— Doamne Dumnezeule! exclamă Spiagudry; doar spînzurat!

— Dar ce-i cu el? Se uită la mine ca osînditul la spînzurătoare.

— Mă bucur să văd, spuse pustnicul, că oamenii au devenit mai omenoși.

Tocmai atunci, cum furtuna încetase, se auzi de afară, foarte desluşit, sunetul limpede şi intermitent al goarnei.

— Nychol, interveni femeia, trebuie că urmăresc vreun răufăcător. E cornul poteraşilor.

— Cornul poteraşilor! repetă fiecare dintre interlocutori pe un ton diferit, Spiagudry însă cu cea mai cumplită spaimă.

Nici nu sfîrşiră bine această exclamaţie, cînd cineva bătu la uşa turnului.

XIII

> Nu e nevoie decît de-un singur om, de-un semnal; elementele unei revoluţii sînt gata. Cine va începe? De îndată ce va exista un punct de sprijin, totul se va pune în mişcare.
>
> BUONAPARTE

> Vrei să spui că moartea contelui este o fericire pentru mine, cea mai mare fericire de care aş putea avea parte... dar, dacă-i într-adevăr aşa, de ce să fim atît de scrupuloşi? Un conte mai mult sau mai puţin în lume, ce însemnătate poate avea? Nu asta vrei să spui, Marinelli? Bine, fie! Ce mare lucru sînt cîteva picături de sînge; dar trebuie ca acest sînge... să le fie de folos celor ce l-au vărsat.
>
> LESSING, *Emilia Galotti*

LOEVIG ESTE UN TÎRG DESTUL DE însemnat, aşezat pe malul de nord al golfului Drontheim şi avînd în spate un lanţ de dealuri scunde şi golaşe, ciudat împestriţate de diverse soiuri de culturi, asemenea unor mozaicuri mari rezemate pe orizont. Aspectul tîrgului este posomorît; coliba din lemn şi trestie a pescarului, bordeiul conic clădit din pămînt şi pietre, în care minerul invalid îşi trăieşte puţinele zile de bătrîneţe pe care îi îngăduie economiile sale să le petreacă odihnindu-se la soare, schelăria şubredă pe care vînătorul de capre negre o îmbracă cu un acoperiş de paie şi pereţi

din piei de animal străjuiesc ulițele mai lungi decît tîrgul, pentru că sînt înguste și șerpuite. Într-o piață unde nu se mai văd azi decît urmele unui turn mare, se înălța pe atunci vechea fortăreață clădită de Horda-Arcașul-Iscusit, stăpînitor al Loevigului și frate de arme cu regele păgîn Halfdan, ocupată în 1698 de către primar, care ar fi fost astfel singurul din tîrg cu o casă mai acătării, de n-ar fi existat o barză argintie care venea în fiece vară să se instaleze în vîrful clopotniței ascuțite a bisericii, asemenea mărgelei albe din vîrful bonetei țuguiate a unui mandarin.

În dimineața aceleiași zile în care Ordener ajunsese la Drontheim, la Loevig sosise un alt personaj, tot incognito. Lectica aurită a acestuia, deși fără armoarii, cei patru lachei vînjoși înarmați pînă în dinți deveniseră de îndată subiectul conversațiilor și ținta curiozității tuturor. Hangiul de la *Pescărușul de aur*, unde trăsese acest important personaj, devenise și el misterios și răspundea „nu știu“ la toate întrebările, cu un aer ce voia să spună: „știu tot, dar de la mine nu aflați nimic“. Lacheii cei vînjoși erau mai muți decît peștii și mai întunecați decît gurile unei mine. Primarul stătuse mai întîi în turnul său, așteptînd în demnitatea funcției sale ca străinul să i se înfățișeze; curînd însă locuitorii îl văzuseră cu mirare cum se prezentase în zadar, de două ori, la *Pescărușul de aur*, și cum seara pîndise fără folos vreun semn al călătorului, care stătea rezemat de pervazul ferestrei întredeschise. Cumetrele își închipuiseră așadar că personajul își destăinuise înaltul rang jupînului primar. Se înșelau. Un trimis al străinului se prezentase la primar ca să-i vizeze pașaportul, și primarul băgase de seamă că pecetea de ceară verde de pe permis purta două mîini ale dreptății, încrucișate, susținînd o mantie de hermină cu o coroană de conte deasupra și îmbrăcînd un ecuson în jurul căruia atîrnau colanele ordinelor Elefantului și Danebrogului. Constatarea îi fusese de ajuns primarului, care-și dorea fierbinte să obțină de la marea cancelarie postul de ispravnic al ținutului Drontheimhus. Dar toate stăruințele îi fuseseră zadarnice, căci nobilul necunoscut nu voia să vadă pe nimeni.

Se sfîrșea a doua zi de la sosirea călătorului în Loevig cînd hangiul intră în odaie, ploconindu-se adînc și vestind că sosise mesagerul așteptat de curtenia-sa.

— Bine, zise curtenia-sa, să urce.

O clipă mai tîrziu mesagerul intră, închise ușa cu grijă, salută pînă la pămînt pe străinul ce se întorsese pe jumătate înspre el și așteptă într-o tăcere plină de respect ca acesta să-i adreseze cuvîntul.

— Te așteptam azi-dimineață, spuse acesta. Ce te-a reținut ?

— Interesele înălțimii-voastre, seniore conte ; nu am altă grijă.

— Ce face Elphège ? Ce face Frederic ?

— Sînt sănătoși amîndoi.

— Prea bine ! prea bine ! Asta-i tot ce ai de spus ? Ce mai e nou pe la Drontheim ?

— Nimic, în afară de faptul că baronul de Thorvick a sosit acolo ieri.

— Da, știu că a vrut să-l consulte pe acel bătrîn meklemburghez de Levin în legătură cu căsătoria proiectată. Ai aflat rezultatul întrevederii lui cu guvernatorul ?

— Azi la amiază, cînd am plecat, nu-l văzuse încă pe general.

— Cum așa? Sosit din ajun? Mă uimești, Musdoemon. Dar pe contesă ?

— Nici pe-atît, seniore.

— Dar tu l-ai văzut ?

— Nu, nobilul meu stăpîn ; și dealtfel nici nu-l cunosc.

— Dacă nimeni nu l-a văzut, de unde știi că este la Drontheim ?

— De la slujitorul său, care a sosit ieri la palatul guvernatorului.

— Și el ar fi tras altundeva ?

— Slujitorul spune că a pornit cu barca la Munckholm de cum a sosit, după ce a trecut pe la Spladgest.

Privirea contelui se aprinse.

— La Munckholm ! S-a dus la Schumacker ! Ești sigur ? Am știut dintotdeauna că cinstitul Levin este un trădător. La Munckholm ? Ce caută acolo ? Îi cere sfaturi și lui Schumacker ? Crezi că... ?

—Nobile senior, îl întrerupse Musdoemon, nu este sigur că s-a dus acolo.

— Ce ? Atunci ce tot îndrugi ? Îți bați joc de mine ?

— Să mă ierte înălţimea-voastră, i-am reprodus doar ce spunea slujitorul seniorului baron. Dar seniorul Frederic, care era ieri de gardă la donjon, nu l-a văzut pe baronul Ordener.

— Asta nu-nseamnă nimic! Fiul meu nu-l cunoaşte pe fiul vice-regelui. Ordener a putut intra în fortăreaţă incognito.

— Da, seniore; dar seniorul Frederic afirmă că nu a văzut pe nimeni.

Contele păru că se potoleşte.

— Asta-i altceva; e exact afirmaţia fiului meu?

— A repetat-o de trei ori; iar interesul seniorului Frederic este acelaşi cu al înălţimii-voastre.

Această observaţie a trimisului îl linişti cu desăvîrşire pe conte.

— Aha! spuse. Înţeleg. Baronul, sosind, a vrut să se plimbe puţin pe malul golfului, şi slujitorul a crezut că se duce la Munckholm. Într-adevăr, ce să caute acolo? De ce să mă tem? Această lipsă de grabă a ginerelui meu de a-l vedea pe generalul Levin dovedeşte, dimpotrivă, că afecţiunea lui pentru el nu este chiar atît de mare cum m-am temut. N-ai să mă crezi, dragă Musdoemon, urmă contele cu un zîmbet, mi-am şi închipuit că Ordener este îndrăgostit de Ethel Schumacker şi făuream un roman şi o intrigă în jurul acestei călătorii la Munckholm. Din fericire, Ordener este mai puţin nebun ca mine. Dar, dacă tot veni vorba, dragul meu, ce s-a ales de această tînără Danae în mîinile lui Frederic?

Musdoemon nutrise aceleaşi temeri ca şi stăpînul său în legătură cu Ethel Schumacker şi le combătuse fără a fi putut să le învingă la fel de uşor. Totuşi, fericit să-şi vadă stăpînul zîmbind, se feri să-i tulbure liniştea şi căută, dimpotrivă, s-o sporească, în scopul de a spori acea seninătate atît de preţioasă la cei mari pentru favoriţii lor.

— Nobile conte, fiul înălţimii-voastre nu a reuşit pe lîngă fiica lui Schumacker; se pare însă că altul a fost mai norocos.

Contele îl întrerupse cu violenţă.

— Un altul? Care altul?

— Ce ştiu eu ce mojic, vreun ţărănoi sau vasal...

— Să fie adevărat? exclamă contele, a cărui faţă aspră şi supărată se luminase deodată.

— Mi-a afirmat-o seniorul Frederic, de față cu nobila contesă.

Contele se sculă și începu să umble prin odaie frecîndu-și mîinile.

— Musdoemon, dragul meu Musdoemon, încă o mică străduință și ne-am atins scopul. Vlăstarul copacului s-a veștejit; nu ne mai rămîne decît să doborîm trunchiul. Mai ai vreo veste bună?

— Dispolsen a fost ucis.

Fața contelui se lumină de-a binelea.

— A! mergem din izbîndă în izbîndă. Ai pus mîna pe documente? Și, mai ales, pe caseta de fier?

— Îmi pare rău că trebuie să-i spun înălțimei-voastre că omorul nu a fost făptuit de oamenii noștri. Dispolsen a fost ucis și prădat pe malul de la Urchtal, și lumea zice că ar fi mîna lui Han din Islanda.

— Han din Islanda! reluă stăpînul și fața i se posomorî; cum așa? Acel tîlhar vestit din care voiam să facem căpetenia revoltaților!

— Chiar el, nobile conte; și mă tem, din cîte am auzit, că ne va fi greu să dăm de el. Oricum, am găsit un individ care-i va lua numele și-l va putea înlocui ca șef. Este un muntean aspru, înalt și vînjos ca stejarul, nemilos și îndrăzneț ca lupul într-un pustiu de zăpadă; este cu neputință ca acest formidabil uriaș să nu semene cu Han din Islanda.

— Acest Han din Islanda, întrebă contele, este înalt?

— Așa umblă zvonul prin popor, înălțimea-voastră.

— Mi-a plăcut întotdeauna, Musdoemon, cu ce artă îți organizezi planurile. Cînd izbucnește insurecția?

— O! foarte curînd, înălțimea-voastră, poate chiar acum. Tutela regală este de multă vreme nesuferită minerilor; toți primesc cu bucurie ideea unei răscoale. Incendiul va porni de la Guldbransdal, se va întinde la Sund-Moer, va cuprinde Kongsbergul. Două mii de mineri pot fi mobilizați în trei zile. Revolta se face în numele lui Schumacker; în numele lui vorbesc emisarii noștri. Rezervele din Sud și garnizoanele de la Drontheim și Skongen se vor pune în mișcare; iar înălțimea-voastră se va afla aci tocmai bine pentru a înăbuși rebeliunea, nou și neprețuit serviciu adus regelui, și a-l scăpa de Schumacker, care-i amenință tronul. Iată pe ce temeiuri

de nezdruncinat se va clădi edificiul încununat de căsătoria nobilei doamne Ulrica cu baronul de Thorvick.

Consfătuirea intimă a doi scelerați nu durează niciodată mult, pentru că ce a rămas omenesc în ei se sperie curînd de tot ce este diavolesc. Cînd două suflete perverse își etalează reciproc impudica goliciune, urîțenia mutuală le revoltă. Chiar și crima se înspăimîntă de crimă ; și doi perverși care vorbesc, cu tot cinismul unei convorbiri între patru ochi, de patimile, de plăcerile și de interesele lor, sînt, unul pentru altul, o oglindă îngrozitoare. Propria lor mișelie îi umilește privită la altul, propriul lor orgoliu îi rușinează, nimicnicia lor îi înspăimîntă ; și nu pot fugi unul de altul, nu se pot renega în semenul lor ; căci fiecare legătură odioasă, fiecare înfiorătoare coincidență, fiecare paritate hidoasă găsește în ei o voce neostenită care o denunță urechii lor mereu obosită. Oricît de tainică le-ar fi discuția, au întotdeauna doi martori insuportabili ; Dumnezeu, pe care nu-l văd, și conștiința, pe care o simt.

Convorbirile confidențiale cu Musdoemon erau cu atît mai obositoare pentru conte, cu cît acesta îl făcea întotdeauna și fără menajamente părtaș la crimele întreprinse sau plănuite. Mulți curtezani se cred abili dacă ascund celor mari adevărata față a faptelor rele ; iau asupra lor răspunderea răului, ba chiar lasă uneori patronului satisfacția de a fi părut să se împotrivească unei crime profitabile. Musdoemon, dintr-un rafinament de iscusință, urma calea opusă. Voia să pară că sfătuiește rar și că ascultă întotdeauna. Cunoștea sufletul stăpînului său, tot atît de bine pe cît îl cunoștea stăpînul pe al lui ; de aceea nu se compromitea decît compromițîndu-l și pe conte. Capul pe care contele l-ar fi făcut să cadă cu cea mai mare plăcere după al lui Schumacker era al lui Musdoemon ; iar acesta o știa tot atît de bine ca și cum stăpînul său i-ar fi spus-o, iar stăpînul știa că el o știe.

Contele aflase ce-l interesa. Era mulțumit. Nu-i mai rămînea decît să-l concedieze pe Musdoemon.

— Musdoemon, încheie el cu zîmbet binevoitor, ești cel mai credincios și mai zelos dintre slujitorii mei. Totul merge bine și-ți sînt îndatorat. Te numesc secretar de taină al Marii Cancelarii.

Musdoemon se înclină adînc.

— Și asta nu-i tot, urmă contele, voi cere regelui, pentru a treia oară, să-ți acorde ordinul Danebrog ; dar mă tem că rangul în care te-ai născut, o înrudire josnică...

Musdoemon roși, apoi păli și ascunse aceste schimbări ale feței înclinîndu-se din nou.

— Du-te, spuse contele întinzîndu-i mîna ca să i-o sărute, du-te, domnule secretar de taină, să-ți redactezi *placeatul*. Poate că regele se va afla, de astă dată, în toane mai bune.

— Fie că Majestatea-sa are să aprobe ori nu, sînt mișcat și mîndru de bunătatea înălțimii-voastre.

— Grăbește-te, dragul meu, căci n-aș vrea să mai zăbovesc aci. Caută să obții informații precise despre Han.

Musdoemon se înclină pentru a treia oară și deschise ușa.

— Ah ! spuse contele, uitam... În noua ta calitate de secretar de taină, scrie cancelariei să-l destituie pe primarul din Loevig, care-și compromite rangul în canton purtîndu-se slugarnic cu străini pe care nu-i cunoaște.

XIV

Monahul ce se închină noaptea în fața
raclei cu moaște,
Cavalerul ce-și strunește calul focos,
Cel ce moare în sunetul temut al
goarnelor,
Cel ce moare la murmurul pașnic
al rugăciunilor,
Se bucură cu toții de grija ta, acordată
deopotrivă,
Omului cucernic, sub coif sau sub rasă.

Imn către Sf. Anselmus

— DA, STĂPÎNE, SÎNTEM DATORI cu un pelerinaj la peștera din Lynrass. Cine ar fi crezut că pustnicul acela pe care îl blestemam, crezîndu-l un spirit diavolesc, avea să fie îngerul nostru păzitor, și că lancea care părea să ne amenințe în orice clipă avea să ne servească drept punte pentru a trece prăpastia ?

Astfel vorbea, în termeni burlesc metaforici, Benignus Spiagudry, manifestîndu-și față de Ordener bucuria, admirația și recunoștința față de misteriosul sihastru. Se

poate ghici că cei doi călători ieșiseră din Turnul Blestemat. Îi regăsim acum, ajunși destul de departe de cătunul Vygla și înaintînd anevoie pe un drum de munte întrerupt de băltoace sau de pietre mari lăsate pe pămîntul umed și mîlos de șuvoaiele trecătoare ale furtunii. Încă nu se făcuse ziuă ; doar tufișurile ce încununau stîncile de ambele părți ale drumului se profilau ca niște umbre negre pe cerul care începea să albească, și ochiul vedea cum obiectele, încă lipsite de culoare, își recapătă treptat formele în acea lumină spălăcită pe care crepusculul nordului o revarsă prin negura rece a dimineții.

Ordener tăcea, căci de la o vreme se lăsase furat încetișor de acea toropeală pe care o îngăduie uneori mișcarea mașinală a mersului. Nu dormise din ajun, cînd dăduse odihnei, într-o barcă de pescar ce se legăna legată în portul Drontheim, doar puținele ore scurse între ieșirea lui din Spladgest și reîntoarcerea lui la Munckholm. De aceea, în timp ce trupul lui înainta spre Skongen, gîndul îi zburase către golful Drontheim, în acea întunecată închisoare ale cărei turnuri lugubre adăposteau singura ființă din lume ce-i putea trezi în suflet ideea de speranță și de fericire. Cînd era treaz, amintirea iubitei îi stăpînea gîndurile ; în somn, acea amintire se prefăcea într-o imagine fantastică care-i lumina visurile. În acea a doua viață a somnului, cînd sufletul trăiește singur iar ființa fizică cu toate nevoile ei materiale parcă a dispărut, o vedea pe fata iubită nu mai frumoasă, nici mai neprihănită, ci mai liberă, mai fericită, mai deplin a lui. Numai că uitarea de trup, amorțirea simțurilor, nu puteau fi desăvîrșite pe drumul către Skongen ; din cînd în cînd o băltoacă, o piatră, o cracă de copac, împiedicîndu-i mersul, îl readuceau brusc de la ideal la realitate. Ridica atunci capul, întredeschidea ochii obosiți și regreta întoarcerea din frumoasa lui călătorie cerească la anevoioasa călătorie pămîntească unde nimic nu-i înlocuia iluziile pierdute decît gîndul că ținea la piept acea buclă din părul iubitei, mărturie de dragoste în așteptarea zilei cînd Ethel avea să fie a lui pentru totdeauna. Apoi această amintire trezea din nou frumoasa imagine fantastică, și el se cufunda din nou, nu în vis, ci într-o nedeslușită și îndărătnică visare.

— Stăpîne, nu mai avem de ce să ne temem, reluă Spiagudry mai tare, și vocea lui îl trezi pe Ordener odată

cu un trunchi de copac de care se izbise. Soldații au luat-o spre dreapta împreună cu pustnicul, și sîntem destul de departe de ei ca să putem vorbi. E drept că pînă acum era mai înțelept să tăcem.

— Într-adevăr, spuse Ordener căscînd, duci cam departe prudența. Sînt pe puțin trei ceasuri bune de cînd am părăsit turnul și ne-am despărțit de soldați.

— Așa-i, seniore ; dar prudența nu strică niciodată. Vezi, dacă mi-aș fi destăinuit numele cînd șeful acelei cete infernale a întrebat de Benignus Spiagudry cu o voce care semăna cu a lui Saturn cerîndu-și fiul nou-născut pentru a-l devora ; dacă în acea clipă de groază nu aș fi recurs la o tăcere prudentă, unde aș fi acum, nobilul meu stăpîn ?

— Zău așa, bătrîne, cred că în acea clipă nimeni nu ar fi putut obține să-ți spui numele, chiar de-ar fi încercat să ți-l smulgă cu cleștele.

— Dar nu aveam oare dreptate, stăpîne ? Dacă aș fi vorbit, pustnicul, să-l binecuvînteze sfîntul Hospițiu și sfîntul Usbald singuraticul, pustnicul nu ar fi avut timp să întrebe pe căpetenia poterașilor dacă soldații din ceata lui nu sînt din garnizoana de la Munckholm, întrebare fără rost, pusă doar pentru a cîștiga timp. Iar cînd acesta a răspuns afirmativ, ai băgat de seamă, tinere senior, cu ce zîmbet ciudat l-a poftit pustnicul pe militarul ăla fără minte să-l urmeze, spunîndu-i că știe unde s-a ascuns fugarul Benignus Spiagudry ?

Paznicul se opri o clipă, parcă pentru a-și mai lua avînt, căci reluă deodată cu o voce aproape plîngătoare de entuziasm :

— Bun preot ! Cinstit și viguros pustnic ; pune în practică principiile umanității creștine și ale milei evanghelice ! Și eu mă speriasem de înfățișarea lui, destul de sinistră, într-adevăr, dar care ascunde un suflet atît de nobil ! Ai mai băgat de seamă, nobilul meu stăpîn, ceva ciudat în vocea lui cînd pleca însoțit de poterași și mi-a spus la revedere ? În altă împrejurare tonul vocii lui m-ar fi speriat ; dar nu este vina piosului și prea bunului pustnic. Pe semne că singurătatea dă vocii acel timbru straniu ; căci mai cunosc eu, seniore — și vocea lui Benignus deveni șoaptă — mai cunosc eu un alt singuratic, o ființă vie înspăimîntătoare, pe care... Dar nu, din respect pentru venerabilul pustnic din Lynrass, nu voi face această ase-

mănare odioasă. Și nici mănușile nu erau cîtuși de puțin nelalocul lor, este destul de frig ca să porți mănuși, și nici băutura lui sărată nu mă miră. Cenobiții catolici urmează uneori canoane ciudate; chiar acesta, stăpîne, se află pomenit într-un vers al vestitului Urensius, călugăr din muntele Caucaz!

Rivos despiciens, maris undam potat amaram *

Cum de nu mi-am amintit de acest vers în blestemata aia de ruină de la Vygla! Un dram de memorie m-ar fi cruțat de multe spaime zadarnice. E drept că nu-i ușor, nu-i așa, seniore, să ai mintea limpede într-o astfel de speluncă, cînd șezi la masa unui călău, a unei ființe sortite disprețului și scîrbei tuturor, care nu se deosebește de ucigași decît prin frecvența și impunitatea omorurilor, și a cărui inimă îmbină cruzimea celor mai fioroși tîlhari cu o lașitate pe care, cel puțin, nu o îngăduie primejdia legată de fărădelegile lor aventuroase! O ființă care dă de mîncare și toarnă de băut cu aceeași mînă cu care mînuiește instrumentele de tortură și face să pîrîie oasele ticăloșilor între scîndurile strînse în menghine! Să respiri același aer cu un călău! Chiar și cel mai nepricopsit cerșetor își leapădă cu scîrbă ultimele zdrențe care îi mai apărau bolile și goliciunea de asprimea iernii, dacă au fost pîngărite de atingerea lui spurcată! Iar cancelarul, după ce și-a pus pecetea pe decretul de numire a gîdelui, îl aruncă sub masă în semn de dezgust și blestem! În Franța, cînd îi vine, în sfîrșit, călăului rîndul să moară, sergenții ordinei publice plătesc mai curînd o amendă de patruzeci de livre decît să-i ia locul! La Pesta, condamnatul Chorchill, căruia i se oferea viața cu condiția să devină călău, a preferat rolul de pacient celui de gîde! Și știut este, nobile tinere senior, că Turmeryn, episcopul de Maestricht a pus să fie purificată o biserică în care intrase călăul, și că țarina Petrovna se spăla pe față de cîte ori se întorcea de la o execuție! Iar regii Franței, pentru a cinsti pe ostași, au hotărît ca ei să fie pedepsiți numai de către camarazii lor, pentru ca acești nobili bărbați, chiar vinovați de crimă, să fie cruțați de atingerea infamantă a călăului. Și, în sfîrșit, ceea ce este hotărîtor, în *Coborîrea Sfîntului*

* Disprețuind rîurile, bea unda amară a mării (lat.).

Gheorghe în infern, scrisă de învățatul Melasius Iturham, Caron îi dă întîietate tîlharului Robin Hood față de călăul Phlipcrass. Într-adevăr, stăpîne, de-o fi să ajung vreodată om cu putere — ceea ce numai Dumnezeu poate ști — îi suprim pe călăi și restabilesc vechea lege și vechile tarife. Pentru uciderea unui prinț se va plăti, ca în 1150, o mie patru sute patruzeci de scuzi dubli regali ; pentru a unui conte o mie patru sute patruzeci de scuzi simpli ; pentru aceea a unui baron, o mie patru sute patruzeci de scuzi mici ; uciderea unui simplu nobil va fi taxată o mie patru sute patruzeci de ascalini ; iar a unui burghez...

— Mi se pare că aud un tropot de cal ce se apropie, îl întrerupse Ordener.

Întoarseră capul amîndoi și, cum se făcuse ziuă pe cînd Spiagudry își depăna doctul discurs, putură într-adevăr să vadă, la vreo sută de pași în urmă, un bărbat îmbrăcat în negru, care cu o mînă le făcea semn și cu cealaltă îndemna un căluț bălan rotat, cum se văd adesea, domesticiți sau sălbatici, prin muncelele Norvegiei.

— Te rog, stăpîne, spuse fricosul paznic, să ne grăbim, acest om negru pare a fi ostaș.

— Cum, bătrîne, sîntem doi și s-o luăm la fugă în fața unui singur om !

— Și douăzeci de ulii se împrăștie în fața unei bufnițe. Ce glorie putem dobîndi așteptînd pe un slujbaș al justiției ?

— Și de unde știi că ar fi așa ceva ? reluă Ordener ai cărui ochi nu erau tulburați de frică. Liniștește-te, buna mea călăuză ; l-am recunoscut pe călător. Să ne oprim.

Bătrînul fu nevoit să-l asculte. Călărețul îi ajunse curînd din urmă și Spiagudry se liniști recunoscînd fața gravă și senină a preotului Athanase Munder.

Acesta îi salută zîmbind și, strunindu-și calul, le spuse cu o voce întretăiată de gîfîială.

— Dragii mei, pentru voi m-am întors din drum ; iar Domnul nu va îngădui ca lipsa mea, prelungită într-un scop de binefacere, să fie păgubitoare celor care au nevoie de mine.

— Părinte, răspunse Ordener, am fi fericiți să vă putem fi de folos.

— Dimpotrivă, nobile tînăr, eu vreau să vă fiu de folos. Binevoiești să-mi spui ținta călătoriei domniei-tale ?

— Părinte, nu mi-e cu putință.

— Doresc, fiule, ca să fie într-adevăr neputință și nu neîncredere. Căci alminteri, vai mie ! Vai de cel în care omul cinstit nu se poate încrede, chiar dacă nu l-a văzut decît o singură dată.

Smerenia și glasul potolit al preotului îl înduioșară pe Ordener.

— Tot ce-ți pot spune, părinte, este că treaba noastră ne duce în munții din nord.

— Chiar așa gîndeam și eu, fiule, și de aceea am și venit. În acei munți umblă niște cete de mineri și de vînători, care pot fi adesea periculoase pentru drumeți.

— Și ce-i cu asta ?

— Ce-i cu asta ? Știu că aș încerca în zadar să abat din cale un tînăr cu simțăminte nobile, pornit în căutarea pericolului, dar cum mi-ați părut demn de toată stima, m-am gîndit că v-aș putea fi de folos într-alt fel. Nenorocitul de calpuzan, căruia i-am dat ieri sfînta împărtășanie fusese și miner. Înainte de a muri mi-a dat acest zapis cu numele lui, spunîndu-mi că mă va apăra de orice primejdie dacă am vreodată drum prin acei munți. Dar la ce i-ar putea folosi hîrtia aceasta unui biet preot care va trăi și va muri printre deținuți și care, dealtfel, *inter castra latronum* * nu trebuie să-și caute apărarea decît în răbdare și rugăciuni, singurele arme de la Dumnezeu ! Nu am refuzat documentul, căci nu trebuie să mîhnești cu un refuz sufletul celui care, peste puține clipe, nu va mai putea dărui nici primi nimic pe pămînt. Bunul Dumnezeu m-a inspirat atunci, căci azi vă pot dărui la rîndul meu acest pergament, ca să vă însoțească în primejdiile drumului și pentru ca darul muribundului să devină o binefacere pentru călător.

Ordener primi cu înduioșare darul bătrînului preot.

— Părinte, spuse el, să fie așa cum dorești ! Îți mulțumim. Și totuși, adăugă el, punînd mîna pe sabie, îmi purtam la șold zapisul de liberă trecere.

— Tinere, spuse preotul poate că acest neînsemnat petec de hîrtie te va apăra mai bine decît spada ta de fier. Privirea celui ce se pocăiește are mai multă putere decît însăși spada arhanghelului. Adio. Mă așteaptă întemnițații mei. Rugați-vă uneori pentru ei și pentru mine.

---

* În tabăra tîlharilor (lat.).

— Părinte, spuse Ordener zîmbind. Am spus că osîndiții sfinției-tale vor fi grațiați. Așa va fi.

— O! nu vorbi cu atîta siguranță, fiule. Nu-l ispiti pe Domnul. Nimeni nu știe ce se petrece în sufletul celuilalt, și nu puteți ști încă ce va hotărî fiul vice-regelui. Se poate chiar, din păcate, să nu găsească niciodată de cuviință să primească pe un umil preot de închisoare. Adio, fiule ; să-ți fie călătoria binecuvîntată, iar sufletul tău nobil să găsească uneori o amintire pentru sărmanul preot și o rugă pentru bieții osîndiți.

XV

Fii bine venit, Hugo ; spune-mi... ai mai văzut tu o furtună atît de înfiorătoare ?

MATURIU, *Bertram*

Cum de s-au făptuit aceste omoruri înspăimîntătoare ?

SHAKESPEARE, *Romeo și Julieta*

ÎNTR-O SALĂ VECINĂ CU ÎNCĂPERILE locuite de guvernatorul Drontheimului, trei dintre secretarii excelenței sale erau așezați în fața unei mese negre încărcată cu pergamente, hîrtii, peceți și călimări ; un scaun rămas gol arăta că unul dintre scribi întîrziase. Stăteau de o bună bucată de vreme, meditînd și scriind, fiecare cu ale lui, cînd unul dintre ei exclamă :

— Știi tu, Wapherney, că bietul bibliotecar Foxtipp va fi probabil dat afară de episcop, în urma scrisorii de recomandare pe care ați trimis-o în sprijinul cererii doctorului Anglyvius ?

— Ce tot spui, Richard ? îl apostrofă iritat secretarul căruia nu-i erau adresate aceste cuvinte, Wapherney nu putea sprijini cererea lui Anglyvius, care a indignat pe general cînd i-am citit-o.

— Așa mi-ai povestit, ce-i drept, reluă Wapherney ; dar am găsit pe cerere cuvîntul *tribuatur* *, scris de mîna excelenței sale.

— Nu se poate ! strigă celălalt.

---

* Se aprobă (lat.).

— Ba se poate, dragul meu ; dealtfel generalul și-a mai schimbat părerea și în legătură cu alte hotărîri despre care mi-ai vorbit, așa cum rezultă din rezoluțiile date. Astfel, pe cererea minerilor, generalul a scris : *negetur* *.

— Este imposibil ! Nu mai înțeleg nimic ; generalul se temea să ațîțe spiritele agitate ale minerilor.

— O fi vrînd să folosească severitatea ca să-i sperie. Cu atît mai mult cu cît a respins și cererea de grațiere pentru cei doisprezece condamnați prezentată de preotul Munder.

Secretarul căruia i se adresase Wapherney se sculă brusc.

— A ! nu, de astădată nu pot să cred ce-mi spui. Guvernatorul are inimă prea bună și a arătat prea multă milă față de acești condamnați ca să...

— Poftim, Arthur, îl întrerupse Wapherney, citește și convinge-te.

Arthur luă cererea și se încredință că era respinsă.

— Nu-mi pot crede ochilor, zise. O să-i mai duc odată cererea generalului. Cînd a dat excelența-sa aceste rezoluții ?

— Acum trei zile, cred, îi răspunse Wapherney.

— Adică, reluă Richard în șoaptă, în dimineața dinaintea apariției atît de scurte și a dispariției atît de misterioase și neașteptate a baronului Ordener.

— Ei poftim, strigă Wapherney, înainte ca Arthur să fi avut timpul să-i răspundă, iată încă un *tribuatar* pe caraghioasa cerere a acestui Benignus Spiagudry !

Richard izbucni în rîs.

— Nu este bătrînul paznic al cadavrelor care a dispărut și el într-un chip atît de ciudat ?

— Ba da, reluă Arthur ; iar în Spladgest a fost găsit un cadavru mutilat, așa că acum justiția îl urmărește pentru sacrilegiu. Dar un lapon care îl slujea, și care a rămas acum singur în Spladgest, crede, ca și restul lumii, că a fost răpit de diavol fiindcă era vrăjitor.

— Halal renume avea individul ăsta ! spuse Wapherney rîzînd.

* Se respinge (lat.).

Nici nu sfîrşise bine cînd intră şi al patrulea secretar.
— Pe cinstea mea, Gustav, ai cam întîrziat! Ai făcut vreun chef aseară?
— Nu! reluă Wapherney, a venit pe drumul cel mai lung pentru a se putea fuduli cu mantaua lui cea nouă pe sub ferestrele drăgălaşei Rosily.
— Tare aş fi vrut să fie aşa, Wapherney, spuse noul venit. Dar întîrzierea mea are de fapt o cauză mult mai puţin plăcută; şi mă îndoiesc că mantaua mea cea nouă să fi produs vreun efect asupra persoanelor pe care le-am vizitat.
— Dar de unde vii? întrebă Arthur.
— De la Spladgest.
— Dumnezeu mi-e martor, exclamă Wapherney, lăsînd să-i scape pana din mînă, că despre Spladgest vorbeam adineauri! Mai înţeleg să vorbeşti despre Spladgest ca să treacă vremea, dar nu să te duci acolo de plăcere.
— Şi cu atît mai mult să zăboveşti acolo, spuse Richard. Dar ce-ai putut vedea acolo, dragul meu Gustav?
— Ei da, răspunse Gustav, nu sînteţi curioşi să vedeţi, sînteţi în schimb dornici să auziţi; şi aţi fi pedepsiţi crunt dacă aş refuza să vă descriu ororile de acolo care v-ar cutremura dacă le-aţi vedea cu ochii voştri.
Cei trei secretari se rugară de Gustav, care se lăsa greu, deşi dorinţa de a le povesti ce văzuse nu era mai mică decît a lor de a-l auzi.
— Ei hai, Wapherney, ai să ai ce istorisi surorii tale celei mici, care nu mai poate după poveşti de groază. Am fost dus spre Spladgest de mulţimea care se îmbulzea într-acolo. Tocmai se aduseseră cadavrele a trei soldaţi din regimentul de la Munckholm şi a doi poliţişti, găsite ieri, cale de patru leghe, în chei, în fundul prăpăstiei Cascadthymore. Ziceau unii că toţi aceşti nefericiţi alcătuiau ceata trimisă acum trei zile spre Skongen după paznicul fugit de la Spladgest. Dacă-i adevărat, este de neînţeles cum de au putut fi ucişi atîţia oameni înarmaţi. Mutilarea trupurilor pare a dovedi că au fost prăvăliţi de sus, de pe stînci. Să ţi se facă părul măciucă, nu altceva.
— Cum, Gustav, i-ai văzut? întrebă repezit Wapherney.
— Da, şi-i mai am şi acum dinaintea ochilor.
— Cine se bănuie că i-ar fi omorît?

— Unii zic că ar putea fi vorba de o bandă de mineri, și afirmau ieri că s-ar fi auzit în munți sunetul cornului lor.

— Nu zău! spuse Arthur.

— Ba da, chiar așa; dar un țăran bătrîn a spulberat această ipoteză, amintind că înspre Cascadthymore nu se află nici mine, nici mineri.

— Bine, și-atunci cine să fi fost?

— Nu se știe; dacă trupurile nu ar fi întregi, s-ar putea crede că au fost omorîți de fiare pentru că poartă zgîrieturi lungi și adînci. Și tot așa arată și cadavrul unui bătrîn cu barbă albă adus la Spladgest alaltăieri dimineață, după furtuna aceea îngrozitoare care te-a împiedicat, dragul meu Wapherney, să te duci ca Leandru pe celălalt mal al golfului s-o vizitezi pe Hero * de pe dealul Larsynn.

— Bine, bine! Gustav, spuse Wapherney rîzînd, dar cine este acel moșneag?

— După lungimea trupului și a bărbii albe, după niște mătănii pe care le mai strînge încă între degete, deși alminteri l-au găsit despuiat de toate, ar fi fost recunoscut, zice-se, un sihastru din împrejurimi; cred că i se spunea pustnicul de la Lynrass. Cert este că nenorocitul a fost ucis și el; dar în ce scop? Nimeni nu mai omoară azi din fanatism religios, iar bietul om nu avea nimic pe lume decît rasa lui de lînă aspră și mila oamenilor.

— Și spui, reluă Richard, că trupul lui este zgîriat la fel ca ale soldaților, ca de unghiile unei fiare?

— Da, dragul meu; iar un pescar susținea că a văzut niște urme asemănătoare pe trupul unui ofițer ucis, găsit acum cîteva zile pe plaja de la Urchtal.

— Ciudat! spuse Arthur.

— E îngrozitor! adăugă Richard.

— Ei, reluă Wapherney, gata cu vorbăria și hai la lucru, că acum trebuie să sosească și generalul. Dragă Gustav, sînt tare curios să văd aceste cadavre; dacă vrei, diseară, la plecare, vom intra puțin la Spaldgest.

---

* *Hero și Leandru*, eroii unei străvechi și tragice povești de dragoste, de origine grecească. Îndrăgostiții fiind despărțiți de Hellespont, Leandru trecea strîmtoarea înot în fiecare seară, călăuzit de o torță aprinsă de Hero. Dar furtuna stingînd-o într-o noapte, Leandru s-a înecat. Valurile i-au adus trupul neînsuflețit la picioarele iubitei lui care, de durere, s-a aruncat și ea în mare (N. T.).

XVI

Chiar cea care-l purtase în pîntec... maică-sa, se dădea înapoi cînd îl vedea, și nu mai recunoștea chipul straniu al fiului ei.

MATURIN, *Bertram*

Da, blestemă și desăvîrșește groaznica fatalitate a vieții mele ! Căci l-am luat de soț copleșită de disperare și sumbre prevestiri. Un duh m-a înșelat prin farmece hîde. Toate riturile disperării s-au îndeplinit în acea însoțire... Fii mărinimos ! înjunghie-mă !

Dă-mi soțul ! Dă-mi copilul ! înapoiază-mă mie însumi ! ! Lumea spune că sînt nebună, dar eu te cunosc bine. Privește-mă... Nu cer decît moartea ! Moartea dăruită de mîna ta. Mîna ta știe să împartă moartea, dar mie nu vrei să mi-o dai !

(idem)

Ce puțin i-ar fi trebuit ca să fie fericită : o colibă într-o vale a Alpilor, grija casei, i-ar fi fost de-ajuns să-i umple blînda viață și să-i satisfacă puținele dorinți ; dar eu, dușmanul Domnului, nu am cunoscut odihna pînă nu i-am zdrobit inima, și nu i-am nimicit soarta. Trebuie să cadă victimă iadului.

GOETHE, *Faust*

ÎN 1675, ADICĂ CU DOUĂZECI ȘI patru de ani înainte de epoca în care se petrece această povestire, întreg cătunul Thoctree sărbătorise cu bucurie căsătoria blîndei Lucy Pelnyrh cu Caroll Stadt, un tînăr înalt, chipeș și bun la suflet. Trebuie spus că se iubeau de mult ; și cum ar fi fost cu putință ca oamenii din sat să nu se intereseze de soarta celor doi tineri îndrăgostiți în acea zi în care atîtea dorinți arzătoare, atîtea speranțe îngrijorate aveau să se preschimbe în fericire ? Născuți în același sat, crescuți pe aceleași meleaguri, Caroll adormise adesea, în copilărie, cu capul în poala lui Lucy ; iar după munca zilei, Lucy se rezemase adesea, în timpul adolescenței, de brațul lui Caroll. Lucy era fata cea mai sfioasă

și cea mai frumoasă din toată regiunea, Caroll băiatul cel mai nobil și cel mai viteaz. Se iubeau și nu și-ar fi putut aminti ziua începutului dragostei lor, cum nu-și puteau aminti ziua în care se născuseră.

Dar căsătoria lor nu se făcuse, după chipul dragostei lor, încet și de la sine. Se iviseră interese, învrăjbiri între familii și rude, felurite piedici ; fuseseră despărțiți un an întreg, și Caroll suferise mult departe de Lucy, iar Lucy plînsese îndelung departe de Caroll, înaintea acelei zile fericite care îi unea, ca pe viitor să nu mai sufere și să nu mai plîngă decît împreună.

Numai salvîndu-și iubita de la un mare pericol o cîștigase Caroll în sfîrșit pe Lucy. A auzit într-o zi țipete în pădure ; un răufăcător temut de toți muntenii o surprinsese pe Lucy și voia s-o răpească. Caroll a atacat cu îndrăzneală acea fiară cu chip omenesc, poreclită Han după răcnetul său ciudat, ca de fiară. Da, într-adevăr, îl atacase pe acela pe care nimeni nu îndrăznea să-l atace ; dragostea îi insuflase o putere de leu. A scăpat-o pe iubita sa Lucy și i-a adus-o înapoi tatălui său, iar tatăl s-a învoit la căsătorie.

Satul întreg se bucurase în ziua nunții. Doar Lucy părea mîhnită. Îl privea cu nespusă dragoste pe scumpul ei Caroll dar, spre mirarea tuturor, cu tot atîta tristețe. Pe măsură ce fericirea tînărului părea să crească, ochii ei arătau tot mai multă dragoste și tot mai multă jale. „O, scumpa mea Lucy, îi spuse Caroll după ceremonia sfîntă, prezența acestui tîlhar care este pentru tot ținutul o nenorocire, a fost pentru mine o binefacere !“ Unii au văzut-o atunci dînd din cap fără a răspunde.

Veni și seara ; au fost lăsați singuri în căsuța lor cea nouă, iar dansul și veselia sporiră în piața satului pentru a serba fericirea mirilor.

A doua zi, Caroll Stadt dispăru ; un vînător din munții Kole, care-l întîlnise rătăcind în zori pe malul golfului, aduse tatălui lui Lucy Pelnyrh cîteva cuvinte scrise de mîna lui. Bătrînul Will Pelnyrh arătă hîrtia pastorului și primarului, și nu rămase din veselia din ajun decît deznădejdea cumplită și tăcută a lui Lucy.

Misterioasa catastrofă înmărmuri tot satul și se căută în zadar vreo explicație. S-au făcut chiar rugăciuni pentru sufletul lui Caroll în aceeași biserică în care, cu cîteva

zile mai înainte, el însuși cîntase imnuri de slavă pentru fericirea sa. Nu se știa ce putere o mai lega de viață pe văduva Stadt. După nouă luni de plîns și singurătate dădu naștere unui prunc și, în aceeași zi, satul Golyn fu nimicit de căderea stîncii sub care era așezat.

Nașterea acestui fiu nu alină cu nimic durerea adîncă a mamei. Gill Stadt nu părea să semene cu Caroll. Copilăria lui sălbatică vestea o viață și mai sălbatică. Cîteodată un omuleț fioros — care, după mărturia muntenilor ce-l zăriseră de departe, ar fi fost vestitul Han din Islanda — intra în căsuța singuratică a văduvei lui Caroll, iar cei care treceau întîmplător prin apropiere puteau auzi tînguiri de femeie și răcnete de tigru. Omul îl lua cu el pe tînărul Gill și lunile se scurgeau ; apoi îl înapoia mamei lui, mai aspru și mai înspăimîntător ca înainte.

Văduva Stadt îl iubea și-l ura totodată pe acest copil. Îl strîngea uneori în brațele ei de mamă, de parcă ar fi fost singura ei legătură cu viața ; alteori îl respingea îngrozită și-l striga pe Caroll, pe scumpul ei Caroll. Nimeni pe lume nu știa ce-i răvășește inima.

Gill împlinise douăzeci și trei de ani ; o văzu pe Guth Stersen și se îndrăgosti nebunește de ea. Guth Stersen era bogată, el sărac. Plecă atunci la Roeraas să se facă miner și să cîștige aur. Mama lui nu mai știa nimic despre el.

Într-o noapte, torcea la lumina unei lămpi pe jumătate stinse, în căsuța ei cu zidurile îmbătrînite ca și ea în singurătate și jale, martori muți ai nopții atît de misterioase a nunții ei. Se gîndea îngrijorată la fiul ei, a cărui prezență, atît de dorită, nu putea decît să-i amintească vechi dureri, sau poate să-i aducă altele. Biata mamă își iubea fiul, oricît era de netrebnic. Și cum să nu-l fi iubit ? Doar suferise atîta pentru el !

Se sculă și luă din adîncul prăfuit al unui vechi dulap un crucifix ruginit. Îl privi cîtva timp îngîndurată ; apoi, cu o mișcare bruscă îl îndepărtă îngrozită :

— Să mă rog ! strigă ea ; pot eu oare să mă rog ? Nefericito, nu te mai poți ruga decît iadului ! Ești a iadului.

Se cufundase din nou în mohorîta-i visare, cînd cineva bătu la ușă.

Era ceva neobișnuit pentru văduva Stadt, căci, din cauza vieții stranii pe care o ducea, toți locuitorii din Thoctree erau convinși de multă vreme că avea legături

cu spiritele infernale și se fereau de casa ei. Eresuri ciudate ale unui secol și ale unei țări în care domnea neștiința ! Nefericirea îi adusese aceeași faimă de vrăjitorie pe care paznicul Spladgestului o datora științei !

— O fi fiul meu, o fi Gill ! rosti ea repezindu-se la ușă.

Dar vai ! nu era el. Era un pustnic mic de stat, într-o rasă de lînă aspră, cu gluga trasă pe ochi de sub care nu se vedea decît o barbă neagră.

— Sfinția-ta, spuse văduva, ce vrei de la mine ? Nu știi la ce ușă ai bătut.

— Cum să nu știu ! răspunse pustnicul cu o voce răgușită pe care o cunoștea prea bine.

Își lepădă mănușile și barba neagră și își dădu pe spate gluga, descoperind o față hîdă, o barbă roșcată și mîini înarmate cu gheare fioroase.

— Ah ! țipă văduva, ascunzîndu-și fața între mîini.

— Ei, ce-i ! spuse omulețul, nu ți-au ajuns douăzeci și patru de ani ca să te obișnuiești cu chipul soțului pe care va trebui să-l privești o veșnicie ?

Ea murmură înspăimîntată :

— O veșnicie !

— Ascultă, Lucy Pelnyrh, ți-am adus vești de la fiul tău.

— De la fiul meu ! Unde este ? De ce nu vine ?

— Nu poate.

— Dar ai vești de la el. Îți mulțumesc. Vai ! se întîmplă așadar să-mi aduci și fericire !

— Într-adevăr, fericire îți aduc, spuse omul cu o voce surdă ; căci ești muiere slabă și mă mir că pîntecul tău a purtat așa băiat. Bucură-te, dar. Te temeai ca fiul tău să nu-mi calce pe urme ; nu te mai teme.

— Cum ! exclamă mama cu încîntare, fiul meu, iubitul meu Gill, s-a schimbat ?

Pustnicul îi privea bucuria cu un rînjet sinistru:

— Da ! S-a schimbat mult, spuse.

— Și de ce nu a alergat la mine ? Unde l-ai văzut ? Ce făcea ?

— Dormea.

În bucuria ei, văduva nu luase în seamă nici privirea sinistră, nici expresia de cruntă batjocură a omulețului.

— De ce nu l-ai trezit, de ce nu i-ai spus : Gill, du-te să-ți vezi mama ?

— Dormea somn adînc.

— O ! cînd va veni ? Spune-mi, te implor, dacă am să-l văd curînd.

Falsul pustnic scoase de sub rasă o cupă de o formă ciudată.

— Ei bine, văduvo, spuse el, bea pentru grabnica întoarcere a fiului tău !

Văduva scoase un țipăt de groază. Era o țeastă omenească. Făcu un gest de spaimă și nu mai putu rosti nici o vorbă.

— Nu, nu, strigă deodată omul cu voce tunătoare, nu-ți întoarce privirea, femeie ; uită-te bine. Ai cerut să-ți vezi fiul ? Uită-te, îți spun, căci asta-i tot ce a rămas din el !

Și, la lumina roșietică a lămpii, întinse către buzele palide ale mamei craniul golit și uscat al fiului ei.

Prea multe nenorociri se abătuseră asupra sufletului ei pentru ca una mai mult să-l mai poată frînge. Ridică doar înspre asprul pustnic o privire fixă, încremenită.

— O ! moartea ! spuse ea cu glas stins ; moartea ! lasă-mă să mor.

— Mori, dacă așa vrei !... dar adu-ți aminte, Lucy Pelnyrh, de pădurea de la Thoctree ; adu-ți aminte de ziua în care demonul, punînd mîna pe trupul tău, ți-a dat sufletul iadului ! Eu sînt demonul, Lucy, și tu ești soața mea pe vecie. Acum, mori, dacă vrei.

Așa se credea, în acele ținuturi bîntuite de superstiții, că spiritele infernale se arătau uneori printre oameni pentru a duce în mijlocul lor o viață închinată crimei și fărădelegilor. Așa faimă înspăimîntătoare avea și Han. Se mai credea că femeia care, sedusă sau siluită, se însoțea cu unul din acei diavoli cu chip omenesc, era osîndită pe veci împreună cu el.

Faptele pe care pustnicul i le amintea văduvei părură să-i readucă în gînd aceste idei.

— Vai ! spuse ea îndurerată, așa-i, nu pot să scap de viață ! Și ce-am făcut ? Știi doar prea bine, iubitul meu Caroll, că sînt nevinovată. Brațul unei fete nu are puterea brațului unui demon.

Privirea i se rătăcise și cuvintele ei incoerente păreau a se naște din tremurul convulsiv al buzelor.

— Da, Caroll, din acea zi sînt pîngărită și nevinovată ; și demonul mă întreabă dacă am uitat acea zi înspăimîntătoare ! Vai, Caroll, nu te-am înșelat ; ai sosit prea tîrziu ; fusesem a lui înainte de a fi a ta ! Vai ! și voi fi osîndită pe vecie. Nu, nu te voi mai întîlni pe tine, după care plîng. La ce bun să mor ? Voi merge cu acest monstru într-o lume care-i seamănă, în lumea iadului ! Dar ce-am făcut eu ? Nenorocirile vieții mele îmi vor fi de-a pururi socotite păcate.

Micul pustnic ațintea asupra ei o privire triumfătoare și despotică.

— Ah ! exclamă ea deodată întorcîndu-se spre el, ah ! spune-mi dacă toate astea nu sînt un vis îngrozitor adus de tine. Știi prea bine că din ziua pierzaniei mele, toate nopțile infame în care spiritul tău m-a căutat au fost însemnate pentru mine de apariții spurcate, vise înspăimîntătoare, vedenii groaznice.

— Femeie, femeie, vino-ți în fire. Ești trează și Gill a murit.

Amintirea vechilor ei nenorociri ștersese parcă din mintea mamei pe cea din urmă ; aceste vorbe i-o treziră din nou.

— O, copilul meu ! copilul meu ! spuse ea ; și glasul ei ar fi înduioșat pe oricine, în afară de ființa crudă care o asculta. Nu, are să se întoarcă ! Nu a murit ! Nu pot să cred că a murit.

— Atunci, du-te de-l cere înapoi stîncilor din Roeraas care l-au zdrobit, golfului Drontheim care l-a înghițit.

Văduva căzu în genunchi, strigînd în deznădejdea ei :

— Dumnezeule, Dumnezeule mare !

— Taci, slujitoare a iadului !

Nefericita tăcu. El urmă :

— Nu te mai îndoi de moartea fiului tău. A fost pedepsit după greșeala tatălui său. Privirea unei femei i-a muiat sufletul de granit. Ai fost a mea, dar nu te-am iubit niciodată. Nefericirea lui Caroll al tău s-a întors asupra lui. Fiul meu și al tău a fost înșelat de logodnica lui, de cea pentru care a murit.

— A murit ! reluă ea, a murit ! Să fie adevărat ? Vai Gill, te-ai născut din durerea mea ; ai fost zămislit în

spaimă și născut printre lacrimi ; gura ta îmi rănea sînul ; cînd erai copil niciodată mîngîierile tale nu au răspuns dezmierdărilor mele, nici sărutul tău îmbrățișărilor mele. Ai fugit de mama ta, ai respins-o pe biata ta mamă atît de singură pe lume și de părăsită ! Nu căutai să-mi ștergi amintirea trecutului dureros decît dîndu-mi noi prilejuri de mîhnire ; mă părăseai pentru demonul căruia îi datorai viața, și eu văduvia ; nu mi-ai dăruit, Gill, de-a lungul anilor, nici o bucurie ; dar azi moartea ta îmi pare, totuși, cea mai grea dintre mîhnirile mele, azi amintirea ta îmi pare o amintire plină de farmec și de alinare. Vai !

Nu putu spune mai mult ; își ascunse fața în vălul ei de lînă neagră și începu să plîngă cu hohote.

— Muiere slabă ! murmură pustnicul ; apoi urmă, cu voce aspră : Stăpînește-ți durerea, eu mi-am bătut joc de a mea. Ascultă, Lucy Pelnyrh, pe cînd tu îți plîngi încă fiul, eu am și început să-l răzbun. Logodnica lui l-a înșelat cu un soldat din garnizoana de la Munckholm. Tot regimentul va pieri de mîna mea. Privește, Lucy Pelnyrh.

Își suflecase mînecile rasei și arăta văduvei brațele lui diforme mînjite de sînge.

— Da, spuse el cu un răcnet de fiară, cred că sufletul lui Gill rătăcește mulțumit pe plaja de la Urchtal și în cheile de la Cascadthymore. Hai, femeie, nu vezi sîngele ăsta ? Potolește-te, dară !

Apoi se întrerupse, parcă și-ar fi amintit ceva :

— Văduvo, nu ți-a adus nimeni din partea mea o casetă de fier ? Cum așa ! Ți-am trimis aur și îți aduc sînge, și tot mai plîngi ? Nu faci parte din rasa oamenilor ?

Cufundată în deznădejdea ei, văduva tăcea.

— Ei hai ! spuse el cu rîs aspru. Mută și neclintită ! Nici măcar femeie nu ești ! Lucy Pelnyrh ! Și o scutura de braț ca să-l asculte : Nu ți-a adus nimeni o casetă de fier, sigilată ?

Văduva, trezită o clipă, îi făcu semn din cap că nu, apoi căzu din nou în mohorîta-i visare.

— A ! ticălosul ! strigă omulețul. Ticălos și necredincios ! Spiagudry, acel aur te va costa scump.

Și lepădîndu-și rasa de pustnic, se repezi afară din casă cu un mîrîit de hienă pornită în căutarea unui cadavru.

XVII

Mereu singură, o slabă speranță o mai susținea ; și aștepta din zi în zi o veste alinătoare ; dar vai !...
Tot veghind singură în turnul ce se ridică deasupra mării, mintea ți s-a rătăcit în lungi visuri de spaimă și însingurare.

LE PRIEUR

Seniore, îmi pieptăn părul și-l pieptăn plîngînd, pentru că mă lași singură și pleci pe cărările munților.

Doamna către conte, romanță

ETHEL NUMĂRASE PATRU ZILE lungi și monotone de cînd rătăcea singură în grădina mohorîtă a donjonului Slesvig ; singură în oratoriu, martor al atîtor lacrimi și confident al atîtor dorinți ; singură în lunga galerie unde, odată, nu auzise clopotul bătînd miezul nopții. Bătrînul ei tată o întovărășea uneori, și totuși ea era singură căci adevăratul tovarăș al vieții ei era departe.

Biata fată ! Ce vină avea oare de răscumpărat acel suflet neprihănit pentru ca, atît de tînăr, să aibă parte de atîta nenoroc ? Scoasă din lume, lipsită de onoruri, de bogăție, de bucuria tinereții, de triumfurile frumuseții, era în închisoare încă din leagăn ; întemnițată alături de un tată întemnițat, crescuse văzîndu-l cum se stinge ; și, culme a nefericirii, ca să nu-i fie străină nici o sclavie, dragostea venise să o caute în închisoare.

Cel puțin dacă iubitul ei Ordener ar fi fost alături de ea ; nu i-ar mai fi păsat atunci de libertate. Nici măcar nu ar mai fi știut că există o lume de care era despărțită. Și, dealtfel, lumea ei, cerul ei, ar fi fost atunci cu ea în acel donjon strîmt, sub privirea acelor turnuri negre, înțesate de soldați, spre care se ridicau ochii plini de milă ai trecătorilor.

Dar, vai ! Ordener plecase din nou ; și în loc de a trăi alături de el ore scurte, dar mereu reînnoite, cu mîngîieri sfinte și caste îmbrățișări, își petrecea nopțile și zilele plîngînd de dorul lui și rugîndu-se să fie ferit de primejdie. Căci o fată are doar rugăciunea și lacrimile.

Cîteodată pizmuia aripile rîndunelei libere care venea

să-i ceară puțină hrană printre zăbrelele ferestrei. Uneori lăsa gîndul să-i fugă cu norul mînat de vînt spre miazănoapte : apoi, întorcea deodată capul și-și acoperea ochii de parcă s-ar fi temut să nu-i apară giganticul tîlhar și începutul unei lupte inegale pe unul din acei munți îndepărtați, ale căror vîrfuri albăstrui se zăreau în depărtare ca niște nori nemișcați.

O ! ce crunt este să iubești cînd ești despărțit de ființa iubită ! Puține suflete au cunoscut pe deplin această durere, pentru că puține sînt inimile care au cunoscut dragostea în toată profunzimea ei. Atunci, oarecum străin de propria-i existență, omul își creează sieși o însingurare tristă, un vid imens și, pentru ființa absentă, nu știu ce lume înspăimîntătoare de primejdii, de monștri și de decepții ; diferitele facultăți care alcătuiau natura noastră se preschimbă și se pierd într-un dor nesfîrșit de ființa a cărei lipsă o ducem ; tot ceea ce ne înconjoară este în afara vieții noastre. Respirăm totuși, umblăm, acționăm, dar gîndul ne este departe. Ca o planetă rătăcită care și-ar fi pierdut soarele, trupul se mișcă la întîmplare : sufletul se află altundeva.

XVIII

Pe un scut uriaș acei șefi neîndurători.
Înspăimîntă iadul cu cumplite jurăminte ;
Și lîngă un taur negru pe care l-au înjunghiat
Toți, cu mîna în sînge, jură răzbunare.

ESCHIL, *Cei șapte în fața Tebei*

Țărmul Norvegiei este tot numai golfuri înguste, golfulețe, stînci, lagune, capuri, atît de multe încît obosesc memoria călătorului și răbdarea topografului. Pe vremuri, dacă ar fi să dăm crezare superstițiilor, fiecare istm era bîntuit de un demon, în fiecare golfuleț locuia o zînă, fiecare promontoriu era ocrotit de cîte un sfînt ; căci superstiția amestecă toate credințele pentru a-și găsi pricină de spaimă. Pe plaja de la Kelvel, cu cîteva mile mai la nord de peștera Walderhog, un singur loc era ferit, zice-se, de orice jurisdicție a spiritelor infernale, intermediare sau cerești. Era un luminiș pe malul mării, stră-

juit de o stîncă în vîrful căreia se mai zăreau ruinele străvechi ale castelului uriașului Ralph sau Radulf. Mica pajiște sălbatică, mărginită înspre apus de mare și strînsă între stînci acoperite cu buruieni, își datora privilegiul însuși numelui acestui vechi senior norvegian, primul ei stăpînitor. Căci nici o zînă, nici un diavol, nici măcar un înger nu ar fi îndrăznit să se așeze ca oaspete sau stăpînitor al unui loc ce fusese pe vremuri ocupat și ocrotit de Ralph Uriașul.

Drept este că numele temut al lui Ralph era de ajuns ca să dea un aer înspăimîntător unor locuri foarte sălbatice de felul lor. Dar, oricum, o amintire inspiră mai puțină teamă decît un duh ; și niciodată un pescar întîrziat de vreme rea și nevoit să-și lege barca în golful lui Ralph nu se întîmplase să vadă vreun duh rîzînd și cîntînd printre suflete rătăcitoare în vîrful unei stînci, ori vreo zînă plimbîndu-se printre tufele de iarbă-neagră în carul ei de fosfor tras de licurici, și nici pe vreun sfînt urcînd înapoi către lună după ora rugii sale.

Totuși, dacă în noaptea care a urmat după marea furtună, valurile mării și violența vîntului ar fi îngăduit vreunui marinar rătăcit să tragă la malul acelui liman primitor, poate că l-ar fi cuprins o spaimă superstițioasă văzînd pe cei trei bărbați care, în noaptea aceea, ședeau în jurul unui foc mare aprins în mijlocul luminișului. Doi dintre ei purtau pălăriile mari de pîslă și pantalonii largi ai minerilor regali. Brațele le erau goale pînă la umăr și picioarele încălțate cu cizme gălbui. Un brîu din stofă roșie le susținea săbiile încovoiate și pistoalele cu țeavă lungă. Amîndoi purtau un corn atîrnat de gît. Unul era bătrîn, celălalt tînăr, iar desimea bărbii unuia și lungimea pletelor celuilalt dădeau chipurilor lor aspre și dure un aspect sălbatic.

După căciula de piele de urs, scurta din piele unsă, pușca purtată pe spate, pantalonii scurți și înguști lăsînd genunchii descoperiți, opincile din coajă de mesteacăn și baltagul lucitor pe care-l ținea în mînă, puteai lesne recunoaște în tovarășul celor doi mineri un muntean din nordul Norvegiei.

Acela care ar fi zărit de departe aceste trei ciudate arătări, pe care flăcările focului, agitate de briza mării, le scăldau în luciri roșii și schimbătoare, s-ar fi speriat pe bună dreptate, chiar fără să creadă în spectre și

demoni ; i-ar fi fost de ajuns să creadă în hoţi şi să aibă ceva mai mulţi bani decît un poet.

Cei trei oameni întorceau mereu capul înspre cărăruia pierdută din pădurea care se opreşte la luminişul lui Ralph şi, judecînd după acele dintre cuvintele lor pe care nu le lua vîntul, păreau să aştepte un al patrulea.

— Te-ai gîndit tu, Kennybol, că dacă ne-am afla la ora asta în pajiştea învecinată, a spiriduşului Tulbytilbet, sau dincolo, în golful Sfîntului Cuthbert, nu l-am aştepta atît de liniştiţi pe acest trimis al contelui de Griffenfeld ? zise minerul cel bătrîn.

— Nu vorbi aşa tare, Jonas, răspunse munteanul, binecuvîntat fie Ralph Uriaşul care ne ocroteşte ! Să mă ferească cerul să mai calc vreodată în luminişul lui Tulbytilbet ! Mai deunăzi, cînd vroiam să culeg nişte anghelică, am rupt o mătrăgună care a început să sîngereze şi să ţipe de era să-nnebunesc.

Minerul cel tînăr începu să rîdă.

— Nu zău, Kennybol ! mi se pare mie că ţipătul mandragorei şi-a arătat toată puterea pe mintea ta slabă.

— Minte slabă ai tu ! răspunse supărat munteanul ; ia priveşte, Jonas, cum rîde de mătrăgună. Rîde ca un nebun care se joacă cu un cap de mort.

— Hm ! exclamă Jonas. Să meargă el la peştera Walderhog, unde toate capetele celor ucişi de Han, demonul din Islanda, se întorc în fiece noapte să-i horească în jurul culcuşului de frunze uscate şi să clănţăne din dinţi ca să-l adoarmă.

— Asta aşa-i, spuse munteanul.

— Dar, reluă tînărul, nu ne-a făgăduit seniorul Hacket, pe care-l aşteptăm, că acest Han din Islanda are să fie în fruntea răscoalei noastre ?

— Ba aşa a făgăduit, răspunse Kennybol ; şi cu ajutorul acestui demon sîntem în stare să învingem toate mundirele verzi din Drontheim şi chiar din Copenhaga.

— Asta-i bine ! zise bătrînul miner, dar să ştiţi că nu eu am să stau noaptea de strajă lîngă el.

Un zgomot de frunze uscate foşnind sub paşi omeneşti atrase atenţia celor trei bărbaţi ; întoarseră capetele şi, la lumina focului, îl recunoscură pe noul venit.

— El este ! E seniorul Hacket ! Bine ai venit seniore Hacket ; te-am cam aşteptat. Stăm aci de mai bine de trei sferturi de oră.

Seniorul Hacket era un om scund și gras; purta veșminte negre și fața-i jovială avea o expresie sinistră.

— Da, prieteni, spuse el; am întîrziat pentru că nu știam bine drumul și a mai trebuit să mă și feresc. M-am despărțit de contele Schumacker azi dimineață; iată trei pungi cu aur pe care mi le-a încredințat pentru voi.

Cei doi bătrîni se repeziră să apuce aurul, cu lăcomia obișnuită a țăranilor din acea țară săracă a Norvegiei. Tînărul miner respinse punga pe care i-o întindea Hacket.

— Păstrează-ți aurul, seniore trimis; aș minți dacă aș spune că m-am răzvrătit de dragul contelui Schumacker al dumitale; m-am răsculat ca să-i scap pe mineri de tutela regală; m-am răsculat pentru ca bătrîna mea mamă să nu se mai învelească noaptea cu un țol mai zdrențuit chiar decît țărmul Norvegiei noastre.

Departe de a se arăta descumpănit, seniorul Hacket răspunse zîmbind:

— Fie, dragul meu Norbith, am să trimit acești bani sărmanei tale mame ca să-și cumpere două pături noi s-o apere de frig la iarnă.

Tînărul făcu din cap un semn de încuviințare și trimisul se grăbi să adauge, ca un orator iscusit:

— Dar ferește-te să mai vorbești atît de necugetat și să spui că nu te-ai răsculat pentru Schumacker, conte de Griffenfeld.

— Dară... dară, protestară cei doi bătrîni în șoaptă, noi știm că minerii sînt împilați, dar nu-l cunoaștem pe acest conte, pe acest deținut politic.

— Cum așa? îi tăie vorba trimisul; ce nerecunoscători sînteți! Vă chinuiți în galeriile voastre subterane, lipsiți de aer și de lumină, fără nimic al vostru pe lume, sclavi ai celei mai crunte împilări! Cine v-a ajutat? Cine v-a aprins din nou curajul? Cine v-a dat aur, arme? Cine altul decît strălucitul meu stăpîn, nobilul conte de Griffenfeld, mai obidit și mai nefericit chiar decît voi? Și-acum, după ce i-ați primit binefacerile, refuzați să le folosiți pentru a-i reda libertatea, cucerind-o totodată și pe a voastră?

— Aveți dreptate, îl întrerupse tînărul miner, nu s-ar cuveni dinspre partea noastră.

— Da, seniore Hacket, întăriră cei doi bătrîni, vom lupta pentru contele Schumacker.

— Curaj, prieteni! Ridicați-vă în numele lui, duceți

numele binefăcătorului vostru de la un capăt al Norvegiei la altul. Ascultați-mă, totul pare a înlesni lupta voastră dreaptă ; veți scăpa de un dușman cumplit, de generalul Levin de Knud, guvernatorul acestui ținut. În urma urzelilor tainice ale stăpînului meu va fi rechemat temporar, la Bergen. Dar, spune-mi, Kennybol, spune-mi, Jonas, și dumneata, dragul meu Norbith, tovarășii voștri sînt gata de luptă ?

— Frații mei din Guldbransdal, spuse Norbith, nu așteaptă decît un semn de la mine. Chiar mîine, dacă vreți...

— Mîine, fie. Minerii tineri pe care îi conduci trebuie să ridice primii steagul răscoalei. Dar dumneata, bunul meu Jonas ?

— Șase sute de bărbați neînfricați din insulele Faroer, care trăiesc de trei zile cu carne de capră neagră și grăsime de urs în pădurea Bennallag nu așteaptă decît chemarea cornului bătrînului lor căpitan, Jonas din Loevig.

— Prea bine. Și alții, Kennybol ?

— Toți cei care poartă baltag în munții Kole și se cațără pe stînci cu genunchii goi sînt gata să se alăture fraților lor din mine, de îndată ce va fi nevoie.

— E de ajuns. Înștiințați-i pe tovarășii voștri, ca să nu se îndoiască de izbîndă, adăugă trimisul cu glas tare, că șeful rebeliunii va fi Han din Islanda.

— Este lucru sigur ? întrebară toți trei deodată, cu o voce în care groaza se împletea cu speranța.

Trimisul spuse :

— Vă aștept pe toți trei peste patru zile, la aceeași oră, cu cetele voastre întrunite în mina Apsyl-Corh, lîngă lacul Smiasen, mai jos de plaiul Stelei Albastre. Han din Islanda are să fie cu mine.

— Vom fi acolo, făgăduiră cei trei șefi. Fie ca Domnul să nu-i părăsească pe cei care primesc ajutorul demonului.

— Din partea lui Dumnezeu să nu aveți grijă, spuse Hacket rînjind. Ascultați-mă bine, veți găsi în ruinele de la Crag steaguri pentru cetele voastre. Nu uitați strigătul de luptă : *Trăiască Schumacker ! Să-l scăpăm pe Schumacker !* Acum trebuie să ne despărțim : nu mai e mult pînă la ziuă. Dar întîi să-mi jurați tăcerea cea mai desăvîrșită asupra celor ce facem noi aici.

Fără a scoate o vorbă, cei trei șefi își împunseră cu vîrful săbiei o vînă din brațul stîng ; apoi, apucînd mîna

trimisului, lăsară să se prelingă într-însa cîteva picături din sîngele lor.

— Pe sîngele nostru, spuseră ei.

Și cel tînăr adăugă :

— Să mi se scurgă tot sîngele precum cel pe care-l dau acum ; să-și bată joc duhul răului de proiectele mele precum furtuna de firul de pai ; să-mi fie brațul de plumb cînd voi avea de răzbunat vreo jignire ; să-mi locuiască liliecii mormîntul ; să fiu, în viață fiind, urmărit de cei morți și, mort, pîngărit de cei vii ; să mi se topească ochii în lacrimi ca ai unei muieri dacă voi scoate o vorbă despre ce s-a întîmplat la ăst ceas în ăst luminiș al uriașului Ralph. Să mă audă prea fericiții sfinți.

— Amin, repetară cei doi bătrîni.

Se despărțiră atunci și în urma lor nu mai rămase în luminiș decît un foc pe jumătate stins, ale cărui pîlpîiri mai urcau la răstimpuri pînă în vîrful turnurilor dărăpănate și singuratice ale lui Ralph Uriașul.

XIX

PRIMUL TÎLHAR

Fugi !... Ținutul acesta, deși întins, nu are nici un loc să te poți ascunde ; moartea e peste tot.

AL DOILEA TÎLHAR

Seniorul Aldobrand are anume însărcinare de la domnul său să-ți urmărească viața osîndită prin toată Sicilia.

MATURIN, *Bertram*

TEODORA

Fugi Tristane, nu mai sta !

TRISTAN

Vai, grozavă boroboață !...

TEODORA

Măi, ne-o fi văzut pe toți ?

TRISTAN

Nu știu. Bănuiesc că da.

LOPE DE VEGA, *Cîinele grădinarului*

BENIGNUS SPIAGUDRY NU ÎNȚELEGEA ce motive puteau îndemna un tînăr bun, zdravăn și părînd a avea încă mulți ani de trăit, cum era tovarășul său de drum, să pornească de bunăvoie împotriva înfri-

coșătorului Han din Islanda. De cînd umblau împreună, încercase de mai multe ori să-l iscodească, dar tînărul era neclintit în tăcerea lui. Bietul om nu avusese mai mult noroc cu celelalte întrebări dictate de curiozitatea firească pe care i-o trezea ciudatul său tovarăș. O dată încercase pe ocolite să afle cîte ceva despre familia și numele tînărului său stăpîn. „Spune-mi Ordener", răspunsese el scurt, și acest răspuns atît de nesatisfăcător fusese rostit pe un ton care interzicea orice altă încercare. A trebuit să se resemneze ; fiecare își are tainele sale ; chiar el, bunul Spiagudry, nu ascundea oare cu grijă în traistă, sub manta, o anume casetă misterioasă, despre care orice investigație nu i s-ar fi părut nici binevenită, nici plăcută ?

Plecaseră din Drontheim de patru zile, fără să fi înaintat însă prea mult, atît din cauza drumurilor stricate de furtună, cît și a cărărilor ocolite sau ascunse alese de prudentul paznic fugar, pentru a se feri de localități și de întîlniri nedorite. În sfîrșit, după ce lăsaseră Skongenul pe mîna dreaptă, spre seara celei de a patra zile ajunseră pe malul lacului Sparbo.

Era o priveliște întunecată și măreață acea întindere de apă, în care se reflectau ultimele raze ale zilei și primele stele ale nopții, într-un cadru de stînci uriașe, de brazi negri și de stejari înalți. Un lac văzut seara produce uneori, la o anumită distanță, o ciudată iluzie optică ; pare că un hău neînchipuit, străpungînd globul nostru dintr-o parte în alta, ar lăsa să se vadă cerul prin pămînt.

Ordener se opri să privească acele vechi păduri druidice care acoperă munții din jurul lacului precum părul acoperă un creștet de om, și colibele de la Sparbo, de culoarea cretei, răspîndite pe coastă asemenea unei turme răsfirate de capre albe. Asculta zgomotul îndepărtat al forjelor *, amestecat cu mugetul surd al marilor păduri fermecate, cu țipetele intermitente ale gîștelor sălbatice și cu armonia gravă a valurilor. La nord, o stîncă imensă de granit, luminată încă de soare, se înălța, maiestuoasă, deasupra micului cătun Oelmoe, apoi vîrful ei părea că se încovoaie sub o îngrămădire de turnuri ruinate, ca un uriaș obosit sub povară.

---

* Apa lacului Sparbo era renumită pentru călirea oțelului (N. A.).

Cînd sufletul este trist îl bucură spectacolele melancolice, cărora le dăruiește ceva din melancolia sa. Dacă un om nefericit se întîmplă să ajungă la sfîrșitul zilei printre munți înalți și sălbatici, lîngă un lac sumbru, lîngă o pădure întunecată, va privi acea scenă gravă, acea natură serioasă ca printr-un văl funebru ; i se va părea că soarele nu apune, ci moare.

Ordener visa, tăcut și nemișcat, cînd însoțitorul lui exclamă :

— Prea bine, tinere senior ! Este frumos să meditezi astfel în fața lacului celui mai bogat în pleuronecte din Norvegia.

Această observație și gestul care o întovărășea l-ar fi făcut măcar să zîmbească pe oricine afară de un îndrăgostit despărțit poate pentru totdeauna de iubita lui. Învățatul paznic urmă :

— Și totuși, îngăduie să te distrag din docta domniei tale contemplare ca să-ți amintesc că ziua e pe sfîrșite și că trebuie să ne grăbim dacă vrem să ajungem în satul Oelmoe înainte de a se întuneca.

Observația era justă. Ordener o porni din nou și Spiagudry după el, continuînd să depene cugetări, care nu prea erau ascultate, despre fenomenele botanice și fiziologice pe care le oferă naturaliștilor lacul Sparbo.

— Seniore Ordener, spunea el, ascultă de credincioasa ta călăuză, renunță la proiectul tău nefast ; da, seniore, ne-am stabili pe malul acestui lac atît de curios, unde am putea face împreună o seamă de cercetări erudite, de pildă asupra ciudatei plante *stella canora palustris,* pe care mulți savanți o socotesc fabuloasă, dar pe care episcopul Arngrim afirmă că a văzut-o și a auzit-o pe malul lacului Sparbo. Unde mai pui că am avea bucuria să locuim pe terenul cel mai bogat în ghips din Europa, și unde sicarii din Drontheim ai zeiței Themis umblă cel mai puțin. Nu-ți surîde deloc, tînărul meu stăpîn ? Hai, renunță la această călătorie bezmetică ; căci, să nu-ți fie cu supărare, întreprinderea aceasta este periculoasă și fără profit, *periculum sine pecunia,* adică nebunească și concepută într-un moment în care era mai bine să-ți fi venit altă idee.

Ordener, care nu asculta vorbele bietului om, nu-i răspundea decît cu acele monosilabe neînsemnate și distrate pe care marii guralivi le iau drept răspunsuri. Ajun-

seră astfel la cătunul Oelmoe, în piața căruia se petreceau lucruri neobișnuite.

Toți locuitorii : vînători, pescari, fierari, ieșeau din colibe și se adunau în grabă în jurul unei movile rotunde pe care stăteau cîțiva oameni, dintre care unul suna din corn și flutura în același timp deasupra capului o mică flamură jumătate albă și jumătate neagră.

— O fi vreun șarlatan, spuse Spiagudry, vreun ticălos care face din aur plumb și transformă rănile în ulcere. Hai să vedem ce născocire diavolească vrea să le vîndă bieților țărani ! Măcar dacă acești impostori s-ar mulțumi să-i înșele pe regi, dacă ar imita cu toții pe danezul Borch și pe milanezul Borri, alchimiștii care și-au bătut joc atît de năstrușnic de Frederic al nostru * ; dar le trebuie și paralele țăranilor pe lîngă milioanele prinților.

Spiagudry se înșela ; apropiindu-se de movilă, recunoscură după roba neagră și boneta rotundă și ascuțită, un sindic însoțit de cîțiva pristavi. Omul care suna din goarnă era cel ce făcea strigările edictelor.

Tulburat, paznicul fugar șopti :

— Zău așa, seniore Ordener, nu mă așteptam, intrînd în acest tîrg prăpădit, să dau de un sindic. Marele sfînt Hospițiu să mă aibă în pază ! Ce-o fi vestind ?

Nu așteptă mult și orice îndoială îi fu spulberată cînd auzi ridicîndu-se deodată glasul ascuțit al crainicului, ascultat cu evlavie de mica mulțime a locuitorilor din Oelmoe.

„— În numele majestății-sale și din ordinul excelenței-sale generalul Levin de Knud, guvernator, înaltul sindic al ținutului Drontheim face cunoscut tuturor locuitorilor orașelor, comunelor și satelor sus-zisului ținut că :

1 S-a pus preț pe capul numitului Han, de baștină din Klipstadur, în Islanda, ucigaș și incendiator, una mie de scuzi regali.

Mulțimea fremătă. Crainicul urmă :

2 S-a pus preț pe capul lui Benignus Spiagudry,

---

* Frederic al III-lea a fost înșelat de Borch sau Borrichius, chimist danez, și mai ales de Borri, șarlatan milanez, care spunea că ar fi îndrăgit de arhanghelul Mihail. Acest impostor uimise Strasbourgul și Amsterdamul cu pretinsele lui minuni și, nemulțumindu-se cu atît, mincinos din ce în ce mai îndrăzneț, nu pregetă, după ce înșelase poporul, să-i înșele pe regi : a început cu regina Christina la Hamburg și a terminat cu regele Frederic al III-lea la Copenhaga (N. A.).

necroman și profanator, fost paznic al Spladgestului din Drontheim, patru scuzi regali.

3 Acest edict va fi publicat în tot ținutul de către sindicii orașelor, comunelor și satelor, care vor ajuta la îndeplinirea lui."

Sindicul luă edictul din mîinile crainicului și adăugă cu o voce lugubră și solemnă :

— Viața acestor oameni este oferită cui va voi s-o ia.

Cititorul își închipuie lesne că nefericitul nostru Spiagudry nu a putut asculta aceste strigări fără oarecare emoție, iar semnele de cumplită spaimă care i-au scăpat în acele clipe ar fi atras fără îndoială asupra lui atenția celor din jur, dacă nu ar fi fost cu toții interesați mai ales de prima parte a edictului.

— S-a pus preț pe capul lui Han ! exclamă un bătrîn pescar care venise trăgînd după el plasele încă ude. Pe sfîntul Usuf, ar putea la fel de bine să pună preț pe capul lui Belzebut.

— Pentru a păstra măsura cuvenită între Han și Belzebut, spuse un vînător, ușor de recunoscut după haina lui din piele de căprioară, ar trebui să se ofere o mie cinci sute de scuzi pentru căpățîna cornută a celui de al doilea demon.

O bătrînă, dînd din fruntea-i pleșuvă și tot învîrtindu-și fusul adăugă :

— Tare aș vrea să văd capul lui Han, ca să știu dacă e adevărat ce se zice că ochii lui sînt doi tăciuni aprinși.

— Să fii sigură că-i așa, îi răspunse altă bătrînă. Nu știi că a aprins catedrala din Drontheim numai privind-o ? Eu aș vrea să văd monstrul în întregime, cu coada lui de șarpe, cu copitele despicate și cu aripile lui mari de liliac.

— Cine a mai scornit basmele astea, maică bună ? o întrerupse vînătorul cu îngîmfare. L-am văzut, eu, pe acest Han din Islanda în strunga de la Medsyhath ; e un om ca noi toți, atîta doar că e înalt ca un plop de patruzeci de ani.

— Într-adevăr ? întrebă din mulțime o voce cu intonație ciudată.

Acea voce, care îl făcu pe Spiagudry să tresară, era a unui omuleț cu fața ascunsă sub o pălărie mare de miner și cu trupul acoperit cu o rogojină făcută din trestie și păr de vițel de mare.

— Ce să zic, spuse atunci cu un rîs gros un fierar care-și purta barosul în bandulieră, că or pune preț pe capul lui o mie ori zece mii de scuzi regali, să fie înalt de patru stînjeni sau de patruzeci, eu tot n-am să mă duc după el.

— Nici eu, spuse pescarul.

— Nici eu, nici eu, răspunseră cu toții.

— Totuși, dacă cineva dorește, reluă omulețul, apăi să știe că Han se va afla mîine în ruina de la Arbar, lîngă lacul Smiasen, și poimîine în peștera Walderhog.

— Omule, ești sigur de ce spui ?

Întrebarea fu pusă în același timp de Ordener, care asista la scenă cu un interes lesne de înțeles pentru oricine altul decît Spiagudry, și de un alt omuleț, destul de rotofei, în haine negre, cu o față veselă, și care ieșise din singurul han al comunei de cum începuse cornul să sune.

Omulețul cu pălăria mare îi privi un răstimp pe amîndoi și răspunse cu o voce surdă :

— Da.

— Dar cum de știi, cum de poți s-o spui cu atîta siguranță ? întrebă Ordener.

— Știu unde se află Han din Islanda, cum știu și unde este Benignus Spiagudry ; nici unul nici altul nu sînt departe.

Spaima îl cuprinse din nou pe bietul paznic care, neîndrăznind nici să mai privească la misteriosul omuleț și, temîndu-se că peruca lui franțuzească nu-l ascundea îndeajuns, începu să-l tragă pe Ordener de pulpană, șoptindu-i :

— Stăpîne, seniore, pentru Dumnezeu, fie-ți milă ; din suflet te rog să plecăm, să ieșim din această blestemată suburbie a iadului !

Ordener, mirat și el, îl privea atent pe omuleț care, cu spatele la soare, părea dornic să-și ascundă chipul.

— Pe Benignus Spiagudry, spuse pescarul, l-am văzut la Spladgestul din Drontheim. Este unul cam deșirat.

— E cel pentru care se dau patru scuzi.

Vînătorul izbucni în rîs.

— Patru scuzi ! Eu unul n-am să-l vînez. Pielea unei vulpi albastre face mai mult.

O asemenea comparație l-ar fi jignit rău pe învățatul paznic în orice altă împrejurare ; de data asta, însă, îl

liniști întrucîtva. Totuși se pregătea să-l mai roage o dată pe Ordener să-și reia drumul, cînd acesta, care aflase acum ceea ce voia să știe, i-o luă înainte și ieși din îmbulzeala mulțimii care, oricum, începuse să se mai împrăștie.

Deși avuseseră intenția, la sosirea în cătunul Oelmoe, să înnopteze acolo, amîndoi, parcă înțeleși, l-au părăsit fără nici măcar să-și pună unul altuia întrebări în legătură cu motivele care-i îndemnau să plece. Ordener spera să-l întîlnească cît mai curînd pe tîlhar, iar Spiagudry să se îndepărteze cît mai iute de poterași.

Ordener era prea îngîndurat ca să-și bată joc de necazurile tovarășului său și, cînd rupse tăcerea, vocea lui era afectuoasă.

— Bătrîne, la care ruină poate fi găsit mîine Han din Islanda, după spusele omulețului acela care părea că le știe pe toate ?

— Nu știu... nu am auzit bine, nobile stăpîn, spuse Spiagudry, vorbind adevărat de astă dată.

— Va trebui deci să ne resemnăm să-l întîlnim abia poimîine, la peștera Walderhog ?

— Într-adevăr, seniore, peștera Walderhog este sălașul preferat al lui Han din Islanda.

— Să pornim într-acolo, spuse Ordener.

— S-o luăm spre stînga, ocolind stînca Oelmoe ; ne trebuie mai puțin de două zile ca să ajungem.

— Spune-mi, bătrîne, reluă Ordener cu menajamente, îl cunoști pe omul acela ciudat care părea că te cunoaște atît de bine ?

Întrebarea trezi din nou în sufletul lui Spiagudry spaima care începuse să mai scadă pe măsură ce se depărtau de Oelmoe.

— Nu ! Zău, seniore — nu-l știu, răspunse el cu voce tremurată. Atîta doar că are un glas tare ciudat !

Ordener încercă să-l liniștească.

— Nu te teme, bătrîne ; slujește-mă bine și te voi apăra. Dacă îl înving pe Han, îți făgăduiesc nu numai iertarea, dar și mia de scuzi regali oferiți de justiție.

Cinstitul Benignus iubea nemaipomenit viața, dar iubea aurul din cale-afară. Făgăduiala lui Ordener avu efectul unor cuvinte magice ; nu numai că-i alungară temerile, dar treziră la el un fel de ilaritate vorbăreață care se descărca în lungi discursuri, în gesticulații bizare și în citate savante.

— Seniore Ordener, spuse el, chiar dacă ar trebui să intru în controversă pe acest subiect cu Over-Bilseuth, zis și Flecarul, nu, nimic nu m-ar putea opri să afirm că ești un tînăr înțelept și onorabil. Chiar, ce poate fi mai vrednic de laudă, *quid'cithara tuba vel campana dignius* *, decît să-ți expui cu mărinimie viața pentru a-ți izbăvi țara de un monstru, de un tîlhar, de un demon în care par a fi întruniți toți demonii, toți tîlharii și toți monștrii din lume ? Să nu-mi spună nimeni că ești mînat de vreun interes meschin ! Nobilul senior Ordener cedează răsplata vitejiei tovarășului său de drum, bătrînului care-l va fi condus la numai o milă de peștera Walderhog ; căci, nu-i așa, tînărul meu stăpîn, că-mi vei îngădui să aștept rezultatul ilustrei tale întreprinderi în cătunul Surb, situat în pădure, la o milă de malul de la Walderhog ? Iar cînd se va afla strălucita ta victorie, seniore, va izbucni în toată Norvegia o bucurie la fel cu cea care l-a cuprins pe Vermund Proscrisul cînd, din chiar vîrful acestei stînci din Oelmoe pe care o ocolim acum, a văzut focul aprins de fratele său Halfdan, în semn de izbăvire, pe donjonul de la Munckholm...

Auzind acest nume, Ordener îl întrerupse brusc :

— Cum ? Se poate vedea donjonul de la Munckholm din vîrful acestei stînci ?

— Da, seniore, la douăsprezece mile spre sud, între munții pe care bunii noștri îi numeau Scăunașele lui Frigga. La ora asta se poate foarte bine vedea farul donjonului.

— Într-adevăr ! exclamă Ordener, tulburat la gîndul să mai poată vedea o dată locul unde se afla toată fericirea lui. Bătrîne, trebuie să fie vreo cărare care duce în vîrful stîncii ?

— Da, desigur ; o cărare care începe din pădurea în care intrăm acum ; urcă lin pînă la vîrful pleșuv al stîncii și continuă apoi, pe trepte săpate în stîncă de tovarășii lui Vermund, pînă la castelul lui. Sînt ruinele acelea care se văd la lumina lunii.

— Ei bine, bătrîne, arată-mi cărarea ; vom înnopta în ruinele acelea, în ruinele de unde se vede donjonul de la Munckholm.

— Vai, seniore, la ce ți-e gîndul ? spuse Benignus. Oboseala zilei...

* Ce este mai vrednic : citera, trîmbița sau clopotul (lat.).

— Bătrîne, îți voi sprijini mersul; pasul meu nu a fost nicicînd mai sigur.

— Seniore, mărăcinii au năpădit acea cărare de mult părăsită, pietrele s-au măcinat, noaptea...

— Am să merg eu înainte.

— Se prea poate ca vreo fiară, vreo jivină impură, vreun monstru hîd...

— Nu am plecat la drum ca să mă feresc de monștri.

Gîndul de a poposi atît de aproape de Oelmoe îi displăcea foarte mult lui Spiagudry, dar cel de a vedea farul de la Munckholm și poate lumina de la fereastra lui Ethel îl încînta și-l mîna înainte pe Ordener.

— Tînărul meu stăpîn, spuse Spiagudry, crede-mă, schimbă-ți gîndul. Presimt că ne va aduce nenoroc.

În fața dorinței lui Ordener ruga lui nu avea însă nici o putere.

— Hai! spuse el cu nerăbdare, nu uita că ți-ai luat obligația să mă slujești bine. Vreau să-mi arăți cărarea. Unde e?

— Ajungem îndată la ea, spuse paznicul, nevoit să se supună.

Cărarea li se deschise într-adevăr curînd în față și ei își începură urcușul, dar Spiagudry băgă de seamă, cu mirare și spaimă, că buruienile înalte erau culcate și rupte, iar vechea cărăruie a lui Vermund Proscrisul părea să fi fost călcată de curînd.

XX

LEONARDO
Regele te cheamă.

HENRIQUE
Cum așa?

LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

AȘEZAT ÎN FAȚA UNOR HÎRTII întinse pe masa lui de lucru, printre care se puteau deosebi cîteva scrisori deschise de curînd, generalul Levin de Knud părea cufundat într-o visare adîncă. În picioare lîngă el, un secretar îi aștepta ordinele. Generalul ba lovea cu pintenii frumosul covor care i se întindea sub picioare, ba se juca distrat cu decorația Elefantului care-i

atîrna la gît de colanul ordinului. Din cînd în cînd deschidea gura, parcă ar fi vrut să spună ceva, apoi se oprea, își freca fruntea și privea din nou la scrisorile desfăcute de pe masă.

— Cum dracu ?... strigă el în cele din urmă.

Exclamația concluzivă fu urmată de o clipă de tăcere.

— Cine și-ar fi închipuit, reluă el, că acești ticăloși de mineri vor ajunge pînă acolo ? Nu încape îndoială că au fost împinși la răzvrătire de instigații secrete. Dar știi tu, Wapherney, că treaba este serioasă ? Știi tu că vreo cinci sau șase sute de netrebnici din insulele Faroer, comandați de un tîlhar bătrîn, pe nume Jonas, au și părăsit minele ? că un tînăr fanatic, Norbith, a luat comanda revoltaților din Guldbransdal ? că minerii de la Sund-Moer, de la Hubfallo, de la Kongsberg, colțoșii aceia care nu așteptau decît un semn, poate s-au și răzvrătit ? Știi tu că li s-au alăturat și muntenii, conduși de bătrînul Kennybol, vulpoiul cel mai șiret din Kole ? Mai știi tu că, după un zvon care umblă în nordul Drontheimhusului, dacă dăm crezare veștilor trimise de sindici, cel care comandă întreaga insurecție este chiar acel tîlhar vestit pe capul căruia am pus un preț, groaznicul Han ? Ce spui de toate astea, dragul meu Wapherney ? Hm !

— Excelența-voastră, spuse Wapherney, știe bine ce măsuri...

— Mai este încă în această nenorocită de treabă ceva ce nu pot înțelege : anume că răscoala ar fi pusă la cale, după cum se spune, de prizonierul nostru Schumacker. Nimeni nu pare mirat de asta, și e tocmai ce mă miră pe mine cel mai mult. Mi se pare foarte greu ca un om în tovărășia căruia se complace bunul meu Ordener să fie un trădător. Și totuși, minerii, după cum sînt informat, se răscoală în numele lui ; numele lui este lozinca și strigătul lor de luptă ; îi păstrează chiar titlurile care i-au fost luate de rege. Asta pare sigur. Dar cum se face că toate aceste detalii să fi fost cunoscute de contesa de Ahlefeld încă de acum șase zile, cînd primele simptome reale ale insurecției abia începeau să se arate printre mineri ? Ciudat, foarte ciudat ! Oricum, pînă una alta, trebuie să luăm măsuri. Dă-mi sigiliul, Wapherney.

Generalul scrise trei scrisori, le sigilă și le dădu secretarului.

— Trimite-o pe aceasta baronului Voethaun, colonelul archebuzierilor, acum în garnizoană la Munckholm, ca să-și pornească grabnic regimentul împotriva răsculaților. Iată, pentru comandantul de la Munckholm un ordin ca să vegheze mai atent ca niciodată asupra fostului mare cancelar. Trebuie să-l văd și să-l interoghez eu însumi pe acest Schumacker. Iar pe a treia trimite-o la Skongen, maiorului Wolhm, comandantul de acolo, ca să-și îndrepte o parte din garnizoană spre focarul insurecției. Mergi, Wapherney și vezi să fie executate degrabă poruncile.

Secretarul ieși, lăsîndu-l pe guvernator cufundat în gîndurile sale.

— Toate acestea sînt foarte îngrijorătoare, își spuse el. Acolo minerii răzvrătiți, aici intriganta asta de soție a cancelarului, nebunul meu de Ordener... cine știe unde ! O fi călătorind printre toți bandiții aceia, lăsîndu-l aci sub protecția mea pe Schumacker care conspiră împotriva statului, și pe fiica lui, pentru siguranța căreia m-am înduplecat să mut de acolo compania din care face parte acel Frederic de Ahlefeld pe care Ordener îl acuză. A ! nu m-am gîndit că această companie poate foarte bine să oprească primele coloane de răzvrătiți ; se află tocmai unde trebuie pentru asta. Walhstrom, unde își are garnizoana, este aproape de lacul Smiasen și de ruina Arbar, un punct pe care revolta îl va cuprinde cu siguranță.

Ajuns la acest punct al cugetărilor sale, generalul fu întrerupt de zgomotul ușii care se deschise.

— Ce s-a mai întîmplat, Gustav ?

— Domnule general, un trimis care cere să se înfățișeze excelenței-voastre.

— Ce-o mai fi și cu ăsta ? Cine știe ce pacoste !... Să intre.

Trimisul intră și înmînă guvernatorului un pachet.

— Excelență, spuse el, este din partea înălțimii-sale, vice-regele.

Generalul deschise grabnic plicul.

— Sfinte Sisoe ! exclamă el cu un gest de uimire, îmi vine să cred că au înnebunit cu toții. Acum i-a venit vice-regelui să mă poftească să mă duc la el, la Bergen. Pentru o afacere urgentă, spune el, și din poruncă regală... Asta-i o afacere urgentă care pică tare prost. „Marele cancelar, care vizitează actualmente Drontheimhusul, vă va înlocui în timpul absenței voastre..." Nu prea am în-

credere în așa locțiitor! „Episcopul îl va ajuta..." Ce să zic, bună alegere a mai făcut Frederic cu asemenea guvernatori pentru un ținut răzvrătit: doi oameni de robă: un cancelar și un episcop! Dar ce să-i faci, invitația este cît se poate de urgentă, este porunca regelui. N-am încotro. Dar înainte de a pleca, vreau să-l văd pe Schumacker și să-l interoghez. Am impresia foarte clară că vor să mă încurce într-un haos de intrigi, dar conștiința mea e o călăuză care nu înșală.

XXI

Totul prinde glas ca să-l acuze de crima sa.

Cain, tragedie

De unde vine acea spaimă care tulbură zilele unei prosperități vinovate?... De ce are sîngele glas și piatra cuvînt?...

CHATEAUBRIAND, *Geniul creștinismului*

— DA, SENIORE CONTE, PUTEM să-l întîlnim chiar azi în ruina Arbar. O mulțime de împrejurări mă îndeamnă să dau crezare acestei informații prețioase, pe care am căpătat-o aseară, din întîmplare, așa cum v-am spus, în satul Oelmoe.

— Mai e mult pînă la această ruină?

— Se află lîngă lacul Smiasen. Călăuza m-a asigurat că vom ajunge acolo înainte de amiază.

Astfel vorbeau doi bărbați înfășurați în mantale cafenii, care călăreau în zori pe unul din miile de drumuri șerpuite și înguste care străbat în toate sensurile pădurea dintre lacurile Smiasen și Sparbo. Călăuza lor, un muntean cu un corn atîrnat de gît și înarmat cu un topor, mergea înainte pe un căluț sur, iar în urmă veneau alți patru călăreți, înarmați pînă în dinți, spre care cei doi întorceau din cînd în cînd capul, ca și cum s-ar fi temut să nu fie auziți.

— Dacă acest tîlhar islandez se află într-adevăr în ruina Arbar, spunea cel al cărui cal era ținut puțin în urma celuilalt, am cîștigat un avantaj de seamă, căci greu-

tatea mare era să găsim această ființă care nu se știe niciodată unde e.

— Așa crezi, Musdoemon ? Și dacă n-are să ne accepte propunerea ?

— Nu se poate, înălțimea-voastră ! îi oferim aur și impunitatea : ce tîlhar n-ar primi ?

— Dar știi prea bine că nu-i un tîlhar obișnuit, așa că nu-l judeca după tine ; dacă refuză, cum ți-ai putea împlini făgăduiala dată alaltăieri noapte celor trei șefi ai insurecției ?

— Nobile conte, în acest caz, pe care îl socot cu neputință dacă avem norocul să-l găsim pe omul nostru, a uitat înălțimea-voastră că un fals Han din Islanda mă așteaptă peste două zile, la ora hotărîtă, la Steaua-Albastră, locul întîlnirii cu cei trei șefi, nu departe de ruina Arbar ?

— Ai dreptate, ai întotdeauna dreptate, dragul meu Musdoemon, răspunse nobilul conte ; și fiecare se întoarse la gîndurile lui.

Ca să-l distreze pe conte, Musdoemon, care avea tot interesul să întrețină buna dispoziție a stăpînului său, întrebă pe călăuză :

— Spune-mi, omule, ce este crucea aceea veche de piatră care se înalță colo sus, după lăstărișul acela de stejari ?

Călăuza, om cu privirea fixă și cu o expresie nătîngă, se întoarse și dădu din cap de cîteva ori spunînd :

— Aia ! Măria-ta este cea mai veche spînzurătoare din Norvegia ; a fost ridicată de regele Olaf pentru un judecător care căzuse la înțelegere cu un tîlhar.

Musdoemon zări pe fața stăpînului său o expresie cu totul diferită de cea pe care spera s-o vadă în urma vorbelor nemeșteșugite ale călăuzei.

— A fost, urmă acesta, o poveste cum nu se mai află : mi-a povestit-o mătușa Osie : tîlharul a fost pus să-l spînzure pe judecător.

Biata călăuză n-avea cum să știe că pățania cu care vroia să-i înveselească pe călători era aproape o insultă la adresa lor. Musdoemon îl opri.

— Destul, destul, spuse, cunoaștem povestea.

„Obraznicul ! își spuse contele, cunoaște povestea ! A ! Musdoemon, ai să-mi plătești scump neobrăzarea asta."

— Înălțimea-voastră a spus ceva? întrebă Musdoemon cu voce umilă.

— Chibzuiam cum să fac ca să-ți obțin în sfîrșit Ordinul Danebrogului. Căsătoria fiicei mele Ulrica cu baronul Ordener poate fi un bun prilej.

Musdoemon răspunse cu declarații de devotament și recunoștință.

— Dar să vorbim despre treburile noastre, continuă contele. Crezi că mecklemburghezul a primit ordinul de rechemare temporară pe care i l-am trimis?

Cititorul va fi înțeles, poate, că era vorba de generalul Levin de Knud, originar din Mecklemburg, și pe care contele obișnuia să-l numească astfel.

„Să vorbim despre treburile noastre! își spuse în gînd Musdoemon jignit; ai zice că treburile mele sînt una și *treburile noastre* alta."

— Seniore conte, răspunse el cu glas tare, îmi închipui că trimisul vice-regelui trebuie să fie acum la Drontheim și, prin urmare, că generalul Levin a început să-și facă pregătirile de drum.

Contele reluă cu voce afectuoasă.

— Această rechemare, dragul meu, este una din sforăriile tale cele mai reușite, una din urzelile tale cele mai bine concepute și executate.

— Este atît meritul meu cît și al înălțimii-voastre, răspunse Musdoemon, dornic, cum am mai spus, să-l amestece pe conte în toate uneltirile lui.

Acesta deslușise gîndul ascuns al omului său de încredere, dar voia să pară că nu l-a înțeles. Surîse :

— Dragul meu secretar de taină, ești modest ca întotdeauna ; dar nimic nu mă va împiedica să-ți recunosc serviciile eminente. Prezența Elphègei și absența mecklemburghezului îmi asigură izbîndă deplină la Drontheim. Iată-mă șeful provinciei, și dacă Han din Islanda acceptă să ia comanda răzvrătiților pe care vreau să i-o ofer chiar eu, mie îmi va reveni, în fața regelui, gloria de a fi înăbușit această răscoală primejdioasă și de a fi pus mîna pe formidabilul tîlhar.

Astfel vorbeau amîndoi în șoaptă, cînd călăuza întoarse capul spre ei :

— Seniorii și stăpînii mei, spuse el, iată, la stînga noastră, movila pe care Bjord cel Drept a pus să fie des-

căpățînat în fața întregei sale armate Vellon cel cu două fețe, trădătorul care îi îndepărtase pe adevărații apărători ai regelui și adusese vrăjmașul în tabără, ca să se creadă că doar el l-a scăpat.

Aceste amintiri din istoria vechii Norvegii nu păreau a fi pe gustul lui Musdoemon, căci întrerupse brusc vorbele călăuzei :

— Ia mai taci, omule, vezi-ți de drum și privește înainte ; ce ne pasă nouă ce prostii învechite îți reamintesc niște ziduri năruite sau niște copaci uscați. Îl plictisești pe stăpînul meu cu basmele tale băbești.

Așa și era.

XXII

Rage-acuma hămesit
Leul ; urlă-n lună lupul
Și plugarul obosit
Își dedă odihnei trupul.
Leneș pîlpîie văpaia
Pe tăciuni, cobind a moarte,
Țipă-n turnuri cucuvaia.
Ceasul tainic nu-i departe
Cînd strigoii-n țintirim
Ies din gropi întredeschise.

SHAKESPEARE, *Visul unei nopți de vară*

Ajunși la pădurea de pini care le tăia calea, au cercetat semnele. Semnele erau a piază-rea.
Bunul Nugno-Salido, foarte mîhnit de cele văzute, spuse : „Să ne întoarcem în castelul nostru de la Salas.
Să nu mergem mai departe, semnele sînt rele, un vultur a prins în gheare o bufniță care țipa cît putea.
Corbii croncănesc a jale. Să nu mergem mai departe."

Cei șapte infanți din Lara

SĂ NE ÎNTOARCEM LA ORDENER. L-am lăsat împreună cu Spiagudry, urcînd anevoie, la lumina lunii ce răsărea, pe coama stîncii încovoiate de la Oelmoe. Țăranii norvegieni numeau pe atunci această stîncă, pleșuvă în partea unde începea să se rotunjească,

Gîtul Vulturului, numire ce se potrivea într-adevăr destul de bine cu înfățișarea acelei mase enorme de granit.

Pe măsură ce călătorii noștri urcau spre partea golașă a stîncii, mărăcinișul lua locul pădurii, mușchiul pe acela al ierbii, iar măceșul sălbatic, grozamele și laurul ghimpat înlocuiau stejarii și mestecenii ; sărăcire a vegetației care, pe munții înalți, vestește întotdeauna apropierea vîrfului prin subțierea progresivă a stratului de pămînt așternut peste ceea ce s-ar putea numi osatura muntelui.

— Seniore Ordener, spuse Spiagudry, a cărui minte neastîmpărată părea să fie neîncetat răpită de un vîrtej de idei deosebite, acest urcuș este foarte obositor și a trebuit tot devotamentul ce ți-l port ca să te urmez... Dar mi se pare că zăresc acolo, la dreapta, un minunat *convolvulus* ; mi-ar place să-l cercetez îndeaproape. Ce păcat că nu este lumină. Nu ți se pare o necuviință ca un învățat ca mine să fie evaluat la patru scuzi ? Este adevărat că faimosul Fedru era sclav, și că și Esop, dacă este să dăm crezare eruditului Planudes, a fost vîndut la tîrg ca o vită sau ca un obiect oarecare. Și cine nu s-ar simți onorat să fie asemuit cu marele Esop ?

— Și cu vestitul Han ? întrebă Ordener zîmbind.

— Pe sfîntul Hospițiu, răspunse paznicul, nu-i rosti numele ; m-aș lipsi bucuros de așa asemănare, ți-o jur, seniore. Dar n-ar avea haz ca prețul pus pe capul lui să-i revină lui Benignus Spiagudry, tovarășul lui de înjosire ? Seniore Ordener, ești mai nobil decît Janson, care nu a dăruit Lîna de aur pilotului corăbiei Argo ; și totuși, expediția domniei-tale, al cărei scop nu-l prea înțeleg, nu este mai puțin primejdioasă decît a lui Janson.

— Dar, spuse Ordener, de vreme ce-l cunoști pe Han din Islanda, mai dă-mi cîteva amănunte despre el. Mi-ai spus că nu este un uriaș cum se crede îndeobște.

Spiagudry îl întrerupse :

— Stai, stăpîne ! ascultă, se aude în urma noastră un zgomot de pași.

— Așa-i, răspunse liniștit tînărul. Dar nu te speria ; o fi vreo sălbăticiune gonită de prezența noastră și care se retrage în hățiș.

— Ai dreptate, tinere Cezar ; de mult n-au mai văzut pădurile astea ființă omenească ! Dacă ar fi să judecăm după greutatea pasului, animalul trebuie să fie destul de

mare. O fi vreun elan sau vreun ren. Sînt mulți prin această parte a Norvegiei. Mai sînt și rîși. Am văzut o dată unul, pe care l-au adus la Copenhaga ; era monstruos de mare. Trebuie să-ți descriu fiara.

— Scumpa mea călăuză, spuse Ordener, mai bine mi-ai descrie altă fiară, nu mai puțin cruntă, pe fiorosul Han.

— Vorbește încet, seniore ! Ce liniștit rostește stăpînul un asemenea nume ! Nu știi... Doamne Dumnezeule ! seniore, ascultă !!

Vorbind astfel, Spiagudry se apropie de Ordener, care auzise într-adevăr, foarte deslușit, un țipăt asemănător cu acel răcnet care, cum poate își mai reamintește cititorul, îl speriase așa de tare pe sfiosul paznic în seara furtunoasă în care plecaseră din Drontheim.

— Ai auzit ? șopti acesta, gîfîind de spaimă.

— Da, am auzit, spuse Ordener, și nu înțeleg de ce tremuri. Este un urlet de sălbăticiune, poate chiar al unuia din acei rîși de care vorbeai mai adineauri. Gîndeai că poți trece la ora asta a nopții prin asemenea locuri fără să ai nici un semn de prezența jivinelor pe care le tulburi ? Te asigur, bătrîne, că sînt mai speriate ca noi.

Văzîndu-și tînărul tovarăș atît de liniștit, Spiagudry își mai veni și el în fire.

— S-ar putea să ai dreptate, seniore. Dar acest răcnet de fiară seamănă îngrozitor cu o voce... Nu a fost deloc fericită ideea, iartă-mă că ți-o spun, stăpîne, de a urca pînă la acest castel al lui Vermund. Mă tem să nu ni se întîmple vreo nenorocire pe *Gîtul Vulturului*.

— Să n-ai nici o teamă cîtă vreme ești cu mine, răspunse Ordener.

— O ! nimic nu te sperie ; și totuși, seniore, numai prea-fericitul sfînt Pavel putea să prindă vipera fără să fie mușcat. Nici nu ai băgat de seamă, cînd am intrat pe poteca asta blestemată, că era umblată de curînd, așa că ierburile călcate nici nu prinseseră încă a se ridica.

— Toate astea mă sperie prea puțin, trebuie să recunosc, iar liniștea minții mele nu depinde de mult-puțina aplecare a firelor de iarbă. Uite, ieșim acum din mărăciniș ; nu o să mai auzim nici fîșîit de pași, nici răcnet de fiară ; de aceea nu-ți mai spun, buna mea călăuză, să-ți aduni tot curajul, ci toate puterile, căci poteca săpată în stîncă are să fie și mai greu de urcat.

— Nu că ar fi mai pieptișe, seniore, dar învățatul călător Suckson spune că este des întreruptă de stînci prăvălite sau de pietroaie mari, ce nu pot fi urnite, și peste care e greu de trecut. Îndeosebi, puțin mai încolo de poarta Malaer, de care ne apropiem, ar fi o piatră mare triunghiulară, de granit, pe care doream de mult să o văd. Schoenning afirmă că a văzut pe ea cele trei semne runice primordiale.

Călătorii călcau de cîtva timp pe stînca goală; ajunseră la ruinele unui turn mic prin care trebuiau să treacă și asupra căruia Spiagudry atrase atenția lui Ordener:

— Este poarta Malaer, seniore. De-a lungul acestei poteci săpate în stîncă se află cîteva construcții interesante, care ne învață cum erau vechile întărituri ale castelelor noastre norvegiene. Poarta asta tăinuită, păzită întotdeauna de patru oșteni, era prima lucrare înaintată a cetății lui Vermund. În legătură cu cuvîntul *poartă*, călugărul Urensius face o remarcă neașteptată; cuvîntul *janua*, care vine de la *Janus*, al cărui templu avea uși atît de vestite, ar fi dat cuvîntul *janicer* sau *ienicer*, paznic la poarta sultanului. Ar fi ciudat ca numele celui mai blajin prinț din istorie să fi trecut la oștenii cei mai cruzi de pe pămînt.

În tot timpul sporovăielii științifice a paznicului, cei doi drumeți înaintau destul de anevoie pe pietrele lunecoase sau ascuțite, în jurul cărora crescuse acea iarbă scurtă și alunecoasă ce se găsește uneori pe stînci. Ordener își uita oboseala la gîndul fericit de a putea zări acel Munckholm atît de îndepărtat. Spiagudry exclamă deodată:

— A! o zăresc! Numai priveliștea ei mă răsplătește pentru toată osteneala mea. O văd, seniore, o văd!

— Pe cine? întrebă Ordener, cu gîndurile duse la iubita lui, Ethel.

— Uite acolo, seniore, piramida triunghiulară despre care vorbește Schoenning! Voi fi, cu profesorul Schoenning și episcopul Isleif, al treilea învățat care va fi avut fericirea s-o cerceteze. Din păcate doar la lumina lunii.

Cînd se apropie de faimoasa piatră, Spiagudry scoase un țipăt totodată de durere și de spaimă. Mirat, Ordener îl întrebă ce i se mai întîmplase; dar paznicului arheolog îi trebui cîtva timp înainte de a-i putea răspunde.

— Ziceai, spuse Ordener, că piatra închide drumul; vezi că, dimpotrivă, îl lasă perfect liber, și asta trebuie să te bucure.

— Ba tocmai asta mă necăjește! răspunse Benignus cu o voce jalnică.

— Cum așa?

— Dar, seniore, reluă paznicul, nu vezi că această piramidă a fost mișcată de la locul ei; că baza ei, care mai înainte era așezată pe cărare, se află acum expusă la aer, și că piatra este acum culcată tocmai pe acea față pe care Schoenning descoperise semnele runice primordiale? Vai ce nenoroc!

— Îți înțeleg dezamăgirea, spuse tînărul.

— Unde mai pui, adăugă Spiagudry îngrozit, că mutarea unei asemenea mase dovedește prezența aici a unei ființe supraomenești. Dacă n-a fost diavolul, doar un singur om, în toată Norvegia, este destul de puternic ca să...

— Scumpa mea călăuză, iar te-au apucat spaimele. Cine știe dacă această piatră nu zace așa de mai bine de un secol?

— E drept, reluă Spiagudry cu o voce mai liniștită, că sînt o sută și cincizeci de ani de cînd a studiat-o ultimul cercetător. Dar mi se pare că a fost răsturnată de curînd. Locul pe care stătea mai este încă umed. Uite, seniore.

Ordener, grăbit să ajungă la ruine, își smulse călăuza de lîngă piramida minunată și reuși cu vorbe înțelepte să împrăștie spaima ce-l cuprinsese din nou pe bătrînul învățat în fața straniei deplasări a pietrei.

— Ascultă-mă, bătrîne, n-ai decît să te stabilești pe malul acestui lac după ce vei fi primit mia de scuzi pe capul lui Han, și să faci orice fel de cercetări îți va pofti inima.

— Ai dreptate, nobile senior; dar nu vorbi atît de ușor despre o victorie ce pare destul de îndoielnică. Îți voi da un sfat, ca să-l poți răpune mai ușor pe monstru.

Ordener se apropie iute de Spiagudry.

— Un sfat! Ce sfat?

— Tîlharul, îi răspunse bătrînul în șoaptă, privind neliniștit în jurul lui, poartă atîrnată la brîu o țeastă din care obișnuiește să bea. Este țeasta fiului său, luată de pe cadavrul pentru a cărui profanare sînt urmărit...

— Vorbește puțin mai tare și nu mai tremura așa, abia te aud. Ei, ce-i cu țeasta aceea?

— Trebuie să pui mîna pe ea, spuse Spiagudry aplecîndu-se către urechea tînărului. Monstrul ține la ea ca la un lucru vrăjit. Cînd vei fi stăpîn pe țeasta fiului său, îl vei putea răpune cum vei voi.

— Foarte bine, omule, dar cum să pun mîna pe țeasta aceea ?

— Prin șiretlic, stăpîne ; cînd doarme monstrul, poate...

Ordener îl întrerupse.

— Destul. Sfatul tău nu-mi este de folos ; eu nu trebuie să știu dacă un dușman doarme. Nu știu să lupt decît cu spada.

— Doamne, Doamne ! Nu e lucru dovedit că arhanghelul Mihail nu s-a folosit de șiretlic pentru a doborî pe Satana...

Spiagudry își curmă brusc vorba și, întinzîndu-și mîinile înainte, exclamă cu o voce aproape stinsă :

— Cerule ! cerule ! ce văd acolo ? Privește, stăpîne, nu se vede un omuleț care merge înaintea noastră pe potecă ?

— Nu, răspunse Ordener, ridicîndu-și privirea... Nu văd nimic.

— Nimic, seniore ? Așa-i, poteca ocolește și el a dispărut după stîncă. Să nu mergem mai departe, seniore, te rog din suflet.

— Într-adevăr, dacă pretinsul individ a dispărut așa de repede, înseamnă că nu are de gînd să ne aștepte ; și dacă el a găsit de cuviință să fugă, asta nu înseamnă că trebuie să fugim și noi.

— Sfinte Hospițiu, aibi milă de noi ! îngăimă Spiagudry care, de cîte ori se afla în primejdie, își amintea de ocrotitorul său favorit.

— Ai luat umbra mișcătoare a unei bufnițe speriate drept o ființă omenească, mai spuse Ordener.

— Și totuși, mi s-a părut că am văzut un omuleț ; ce-i drept, lumina lunii înșală adesea în chip surprinzător. Așa i s-a întîmplat și lui Baldan, senior de Merneugh, care a luat perdeaua albă a patului său drept năluca maică-si, ceea ce l-a hotărît să meargă a doua zi să-și declare paricidul în fața judecătorilor din Christiania care, altminteri, îl condamnau pe pajul nevinovat al răposatei. Astfel lumina lunii i-a salvat pajului viața.

Nimeni nu uita mai bine de prezent pierzîndu-se în trecut decît Spiagudry. O amintire, culeasă din străfundul vastei sale memorii, îi era de ajuns pentru a alunga toate impresiile prezentului. Povestea lui Baldan îi risipi astfel temerile, și urmă cu o voce mai liniștită.

— Da, se poate ca lumina lunii să mă fi înșelat și pe mine.

Între timp ajunseseră în vîrful *Gîtului Vulturului* și zăriră din nou ruinele ascunse în timpul urcușului de rotunjimea stîncii.

Cititorul nu trebuie să se mire că întîlnim atît de des în Norvegia ruine pe crestele munților. Oricine a umblat prin munți în Europa va fi văzut numeroase vestigii de cetăți și de castele înfipte pe piscurile cele mai înalte, ca niște vechi cuiburi de vulturi. În Norvegia, mai ales, în secolul în care ne duce această istorisire, asemenea construcții „aeriene" uimeau atît prin varietatea, cît și prin numărul lor. Uneori erau lungi ziduri cu creste dărăpănate, încingînd cîte o stîncă ca un brîu ; alteori turnuri subțiratice și ascuțite ce încununau un pisc ; sau, pe fruntea pleșuvă a unui munte înalt, turnuri mătăhăloase, grupate în jurul unui donjon masiv, semănînd de departe cu o coroană din alte vremuri. Alături de fragilele arcade ogivale ale vreunui claustru gotic găseai stîlpii greoi, parcă egipteni, ai unei biserici saxone ; lîngă citadela cu turnuri pătrate a unei căpetenii păgîne, cetățuia cu creneluri a unui senior creștin ; în preajma castelului ruinat de vremuri, o mănăstire distrusă de război. Din toate aceste ziduri, amestec straniu de arhitecturi, aproape uitate azi, ridicate cu îndrăzneală pe locuri în aparență inaccesibile, nu mai dăinuiau decît rămășițe, mărturii totodată ale puterii și ale nimicniciei omului. Poate că în incinta lor se petrecuseră multe lucruri mai demne de a fi povestite decît tot ce se povestește pe pămînt ; dar întîmplările trec, ochii care le-au văzut se închid, tradițiile se sting cu scurgerea anilor, ca un foc neîngrijit ; și atunci cine mai poate pătrunde taina veacurilor ?

Castelul lui Vermund Proscrisul unde soseau atunci drumeții noștri era unul din cele de care superstiția lega cele mai multe povești ciudate și întîmplări miraculoase. După zidurile din bolovani legați cu un mortar mai tare

ca piatra se vedea lesne că fusese clădit prin veacul al cincilea sau al șaselea. Numai unul dintre cele cinci turnuri își mai păstra înălțimea de odinioară, celelalte patru, mai mult sau mai puțin năruite și acoperind vîrful stîncii, cu rămășițele lor, erau legate între ele prin șiruri de ruine, care arătau vechile margini ale curților din incinta castelului. Era greu de pătruns în acea incintă, plină de pietroaie, de bucăți de stîncă și de arbuști de tot soiul, care, tîrîndu-se din ruină în ruină, acopereau cu tufele lor zidurile căzute, sau lăsau să atîrne pînă în prăpastie lungile lor ramuri flexibile. Acolo, în împletitura aceasta de ramuri, veneau, zice-se, să se legene sub razele lunii, niște duhuri albăstrui — sufletele vinovate ale celor care se înecaseră de bunăvoie în lacul Sparbo ; tot acolo pripone a spiridușul lacului norul pe care trebuia să plece la răsăritul soarelui. Mistere înfricoșătoare la care, nu o dată fuseseră martori unii pescari îndrăzneți care, pentru a profita de somnul cîinilor de mare*, își duceau barca în timpul nopții pînă sub stînca Oelmoe, ce se încovoia în întuneric deasupra capetelor lor precum bolta ruptă a unui pod uriaș.

Călătorii noștri reușiră să treacă dincolo de zidul de împrejmuire al castelului, strecurîndu-se cu destulă greutate printr-o crăpătură, căci fosta poartă era astupată de ruine. Singurul turn rămas în picioare, după cum am spus, se afla la capătul stîncii. Din vîrful turnului, îi spuse Spiagudry lui Ordener, putea fi zărit fanalul de la Munckholm. Se îndreptară către el, deși bezna era acum deplină. Luna se ascunsese în spatele unui nor negru. Se pregăteau să treacă printr-o spărtură dincolo de un alt zid, pentru a pătrunde în ceea ce fusese cea de-a doua curte a castelului cînd Benignus se opri brusc și-l apucă pe Ordener de braț, dar cu o mînă ce tremura în așa hal, încît scutura tot trupul tînărului.

— Ce-i ?... întrebă Ordener mirat.

Fără a răspunde, Benignus îi strînse brațul și mai tare, parcă cerîndu-i să tacă.

— Bine, dar... reluă tînărul.

O nouă strîngere și un oftat pe jumătate înăbușit îl hotărîră să aștepte ca noua spaimă a călăuzei sale să se curme.

---

* Cîinii de mare sînt temuți de pescari pentru că sperie peștele (N. A.).

În sfîrșit, Spiagudry rosti cu voce stinsă :

— Stăpîne ! acum ce mai zici ?

— Despre ce ? întrebă Ordener.

— Nu-ți pare rău acum, seniore, continuă celălalt pe același ton, că ai urcat pînă aici ?

— Nu, într-adevăr, buna mea călăuză, și sper să urc și mai sus. De ce să-mi pară rău ?

— Cum, seniore, n-ai văzut ?...

— Să văd ce ?

— N-ai văzut ? repetă cinstitul paznic din ce în ce mai înspăimîntat.

— Nu, zău ! răspunse Ordener pierzîndu-și răbdarea. N-am văzut nimic și nu am auzit decît zgomotul dinților tăi clănțănind de frică.

— Cum ? acolo, după zidul acela, în umbră, doi ochi de jeratic, ca niște comete, ațintiți asupra noastră... Nu i-ai văzut ?

— Pe legea mea, nu.

— Nu i-ai văzut rătăcind, urcînd, coborînd și dispărînd apoi printre ruine ?

— N-am văzut nimic. Și la urma urmei ce-mi pasă ?

— Cum, seniore Ordener, nu știi că nu există în Norvegia decît un singur om ai cărui ochi să lucească așa în întuneric ?

— Ei, și-atunci ? Cine este acel om cu ochi de pisică ? Să fie Han, temutul islandez ? Cu atît mai bine ! Dacă este aici ne scutește de drumul pînă la Walderhog.

Acest cu *atît mai bine* nu-i prea venea la socoteală lui Spiagudry, care nu se putu împiedica să nu-și dezvăluie gîndurile ascunse, exclamînd involuntar :

— Dar, seniore, mi-ai făgăduit să mă lași în satul Surb, la o milă de locul luptei !

Bunul, nobilul Ordener înțelese și zîmbi :

— Ai dreptate, bătrîne ; ar fi nedrept să te bag în primejdiile care mă privesc numai pe mine. Dar nu te teme. Prea îl vezi peste tot pe acest Han din Islanda. Crezi că nu poate fi, printre ruinele de aici, vreo pisică sălbatică cu ochii lucitori ca ai omului acela ?

Pentru a cincea oară Spiagudry reuși să-și mai vină în fire, fie că explicația lui Ordener i se păru într-adevăr

firească, fie că liniştea tînărului său însoţitor era molipsitoare.

— A ! seniore, fără domnia-ta muream de zece ori de spaimă, căţărîndu-mă pe aceste stînci. Drept este că fără domnia-ta nici nu-mă încumetam s-o fac.

Luna se ivi din nou, luminînd intrarea turnului la picioarele căruia ajunseseră. Pătrunseră, ridicînd o perdea deasă de iederă din care căzură şopîrle adormite şi cuiburi vechi de păsări de noapte. Paznicul luă de pe jos două pietre pe care le lovi una de alta şi aprinse cu scînteia lor o grămadă de frunze uscate şi crenguţe adunate de Ordener. Curînd, o flacără luminoasă prinse a se ridica, împrăştiind întunericul din jur şi permiţîndu-le să cerceteze interiorul turnului.

Nu mai rămăsese din acesta decît zidul exterior, rotund, foarte gros şi acoperit cu iederă şi muşchi. Tavanele celor patru etaje se surpaseră, unul după celălalt, la partea de jos, unde formau o grămadă de moloz. O scară îngustă, fără rampă, ruptă pe alocuri, urca în spirală pe suprafaţa interioară a zidului, ajungînd pînă în vîrf. De cum se aprinse focul, o sumedenie de bufniţe şi ereţi îşi luară zborul, scoţînd ţipete speriate şi sinistre ; lilieci mari atingeau, la răstimpuri, flăcările cu aripile lor de culoarea cenuşei.

— Gazdele astea nu prea se bucură de oaspeţi, spuse Ordener, dar te rog, nu te mai speria.

— Eu, seniore, spuse Spiagudry aşezîndu-se lîngă foc, eu să mă tem de o bufniţă sau de un liliac ! Trăiam alături de cadavre şi nu-mi păsa de vampiri. Nu mă tem decît de cei vii. Nu sînt viteaz, recunosc, dar nici nu sînt superstiţios. Şi-acum, ştii ceva, seniore, să dăm încolo aceste zburătoare cu aripi negre şi glas răguşit, şi să ne gîndim la cină.

Ordener nu se gîndea decît la Munckholm.

— Am adus ceva merinde, spuse Spiagudry, scoţîndu-şi traista de sub manta ; dar dacă foamea domniei-tale se potriveşte cu a mea, acest codru de pîine neagră şi bucata asta de brînză rîncedă nu au să ne sature. Cred că vom fi nevoiţi să rămînem departe de limitele impuse de legea lui Filip cel Frumos, regele Franţei. Or fi ceva cuiburi de pescăruşi sau de fazani în vîrful turnului : dar cum

să ajungi acolo pe scara asta şubredă, care ar putea ţine cel mult nişte spiriduşi ?

— Şi totuşi, insistă Ordener, va trebui să mă ţină şi pe mine, căci sînt hotărît să urc pînă sus.

— Cum, stăpîne ? pentru nişte cuiburi de pescăruşi ? Pentru Dumnezeu, renunţă la această imprudenţă. Nu face să-ţi rupi gîtul pentru a îmbunătăţi o cină. Mai gîndeşte-te că te poţi înşela şi nimeri peste cuiburi de bufniţe.

— Parcă de cuiburi îmi pasă mie ! Nu mi-ai spus că din vîrful turnului se zăreşte donjonul de la Munckholm ?

— Asta aşa-i, tinere stăpîn ; înspre sud. Acum înţeleg că am făcut urcuşul ăsta obositor pînă la castelul lui Vermund de dragul unei precizări greografice importante. Dar binevoieşte a cugeta o clipă, nobile senior Ordener, că datoria învăţatului zelos poate fi uneori aceea de a înfrunta oboseala, dar niciodată pericolul. Te rog din suflet, nu ispiti norocul pe nenorocita aceea de scară stricată, pe care nici măcar un corb nu ar îndrăzni să se odihnească.

Benignus se temea să rămînă singur în partea de jos a turnului. Cum se scula ca să-l prindă pe Ordener de mînă, traista căzu de pe genunchii lui slăbănogi pe pietre cu un sunet metalic.

— Ce sună aşa în traistă ? întrebă Ordener.

Această întrebare privind un lucru atît de gingaş pentru Spiagudry îi stinse dorinţa de a-l mai opri pe tînărul său tovarăş.

— Ei bine, spuse el, fără a răspunde la întrebare, devreme ce, în pofida rugăminţilor mele, te încăpăţînezi să urci pînă în vîrful turnului, fii cu băgare de seamă la crăpăturile dintre trepte.

— Dar, întrebă din nou Ordener, ce-ai ascuns în traistă de sună aşa tare ?

Insistenţa aceasta indiscretă îi displăcu nespus bătrînului paznic care-l blestemă din tot sufletul pe tînărul curios.

— Nobile stăpîn ! răspunse el, ce importanţă are o tinichea care se loveşte de o piatră ? Cum nu te pot îndupleca să rămîi, se grăbi el să adauge, nu zăbovi prea mult şi ai grijă să te ţii bine de iedera de pe zid. Ai să vezi felinarul de la Munckholm între cele două *Scăunele ale lui Frigga*, înspre sud.

Spiagudry nu ar fi putut născoci ceva mai nimerit ca să alunge orice alt gînd din mintea tînărului. Lepădîndu-și mantaua, Ordener se repezi la scară, iar paznicul îl urmări cu privirea pînă ce nu-l mai văzu decît alunecînd ca o umbră nedeslușită pe lîngă zidurile abia luminate, în partea de sus, de flacăra unduitoare a focului și de raza nemișcată a lunii.

Atunci se așeză la loc și își apucă traista :

— Acum, scumpul meu Benignus Spiagudry, spuse el, cît ești singur și nu te vede acest tînăr cu ochi de rîs, grăbește-te să sfarmi neplăcutul înveliș de fier care te împiedică să te înstăpînești, *oculis et manu*, pe comoara închisă, fără îndoială, în această casetă. Cînd va scăpa din acest înveliș, are să fie mai ușor de dus și de ascuns.

Apucase un pietroi și se pregătea să sfarme capacul casetei, cînd o rază de lumină căzu pe sigiliul de fier care îl închidea și opri mîna paznicului arheolog.

— Pe sfîntul Willebrod Numismatul, nu mă înșel, exclamă el, începînd să frece cu energie capacul ruginit, asta e stema lui Griffenfeld. Era să fac o mare prostie spărgînd sigiliul, căci este poate ultimul model întreg al acestei steme vestite, sfărîmată în 1676 de mîna călăului. Fir-ar să fie ! Să nu ne atingem de capac. Oricare ar fi valoarea obiectelor ascunse în cutie — afară doar dacă, cum nu prea este cu putință, vor fi monezi din Palmira sau medalii cartagineze — capacul este, cu siguranță, încă mai prețios. Iată-mă acum singurul proprietar al armoariilor Griffenfeld, astăzi desființate ! Să ascundem cu grijă comoara. Nu se poate să nu găsesc un chip să deschid caseta fără a comite un astfel de vandalism. Stema lui Griffenfeld ! Da, da, iată mîna dreptății și cumpăna pe cîmp roșu. Ce noroc pe mine !

La fiecare nouă descoperire heraldică pe care o făcea curățind rugina de pe vechiul sigiliu, scotea un strigăt de admirație sau o exclamație de încîntare.

— Am să deschid broasca cu un acid, fără să stric sigiliul. Trebuie să conțină comoara fostului cancelar. Dacă cineva, ispitit să cîștige patru scuzi regali, m-ar recunoaște și m-ar aresta, mi-ar fi ușor să mă răscumpăr. Așa că această binecuvîntată casetă va fi salvarea mea...

Vorbind astfel ridică instinctiv privirea. Fața lui grotescă trecu într-o clipită de la expresia unei bucurii ne-

țărmurite la cea a unei stupori îngrozite. Începu să tremure convulsiv. Privirea îi deveni fixă, fruntea i se zbîrci, gura îi rămase căscată și vocea i se stinse în gîtlej, ca o lumină pe care o sufli.

În fața lui, de cealaltă parte a focului, stătea în picioare un omuleț cu brațele încrucișate. Nenorocitul de paznic recunoscuse pe dată, după veșmintele din piei pătate de sînge, toporul de piatră, barba roșcată și privirea arzătoare ațintită asupra lui, ființa înspăimîntătoare pe care o văzuse ultima oară la Drontheim, în Spladgest.

— Eu sînt ! spuse omulețul cu o expresie înspăimîntătoare. Această casetă va fi salvarea ta, adăugă el cu un zîmbet de groaznică ironie. Spiagudry, pe-aici e drumul la Thoctree ?

Nefericitul încercă să îngăime cîteva vorbe.

— Thoctree !... Seniore... Seniorul și stăpînul meu... Acolo mă duceam...

— Te duceai la Walderhog ! răspunse celălalt cu voce tunătoare.

Îngrozit, Spiagudry își adună toate puterile pentru a face cu capul semn că nu.

— Îmi aduceai un dușman ; mulțumesc ! va fi un muritor mai puțin. Nu te teme, călăuză credincioasă, îi vine și lui rîndul.

Nefericitul paznic vru să strige și abia putu scoate un murmur nedeslușit, o bîiguială de neînțeles.

— De ce te sperie prezența mea ? Doar mă căutai. Ascultă, nu țipa, sau ești un om mort.

Omulețul își ridică amenințător toporul de piatră deasupra paznicului, apoi urmă cu o voce ce-i ieșea din piept așa cum iese dintr-o peșteră zgomotul puhoiului de apă.

— M-ai trădat.

— Nu, înălțimea-voastră ; nu, excelență... spuse în sfîrșit Benignus, abia putînd să rostească aceste cuvinte implorătoare.

Celălalt scoase un fel de răcnet înăbușit.

— A ! ai vrea să mă mai înșeli încă ! Să-ți piară pofta ! Ascultă, eu eram pe acoperișul Spladgestului cînd ți-ai încheiat pactul cu acest smintit ; vocea mea ai auzit-o atunci, de două ori. Tot pe mine m-ai auzit în timpul furtunii, pe drum ; pe mine m-ai regăsit în turnul Vygla ; eu ți-am spus atunci : la revedere !

Paznicul, îngrozit, aruncă priviri rătăcite în jurul lui, parcă ar fi vrut să strige după ajutor. Omulețul continuă :

— Nu voiam să-mi scape soldații care te urmăreau. Făceau parte din regimentul de la Munckholm. Pe tine nu te puteam pierde. Spiagudry, pe mine m-ai revăzut în satul Oelmoe, ascuns sub pălăria de miner ; vocea și pașii pe care i-ai auzit, urcînd spre ruină, ai mei erau ; iată-mă !

Vai ! nefericitul nu mai trebuia convins ; se aruncă zvîrcolindu-se la picioarele cruntului său judecător, strigînd cu o voce sugrumată și sfîșietoare :

— Îndurare !

Omulețul stătea cu brațele încrucișate, ațintind asupra lui o privire sîngeroasă, mai mistuitoare decît flacăra focului.

— Să te salveze această casetă, în care îți puseseși toată nădejdea, spuse el batjocoritor.

— Îndurare, seniore ! îndurare ! repetă bietul Spiagudry aproape mort de spaimă.

— Te sfătuisem să fii credincios și mut ; nu ai știut să fii credincios ; pe viitor te asigur că ai să fii mut.

Prinzînd înțelesul înfricoșător al acestor cuvinte, paznicul scoase un lung geamăt.

— Nu te teme, spuse omul, nu am să te despart de comoara ta.

Spunînd acestea și desfăcîndu-și cingătoarea de piele, o petrecu în inelul casetei și o agăță de gîtul lui Spiagudry care se împleticea sub povară.

— Hai ! continuă el, cărui diavol dorești să-ți încredințezi sufletul ? Cheamă-l degrabă, de frică să nu i-o ia înainte alt demon care să nu-ți fie pe plac.

Disperatul bătrîn, incapabil să rostească cel mai mic sunet, căzu la genunchii omulețului cu toate semnele rugii și ale spaimei.

— Nu, nu ! spuse acesta ; ascultă-mă, credinciosule Spiagudry, nu te mai mîhni așa că-l lași pe tînărul tău însoțitor fără călăuză. Îți făgăduiesc că are să vină și el după tine. Urmează-mă, tu doar îi arăți calea. Hai !

Spunînd acestea îl apucă pe nenorocitul Spiagudry în brațele sale de fier, ducîndu-l afară din turn, așa cum duce tigrul un șarpe ; îndată după aceea se auzi prin ruine un țipăt de groază, urmat de un hohot de rîs înspăimîntător.

XXIII

> Da, îi poţi arăta ochiului întristat al îndrăgostitului credincios obiectul îndepărtat al focului său. Dar, vai ! scenele de aşteptare, de despărţire, gîndurile, amintirile dulci şi amare, visările fermecate ale fiinţelor care se iubesc ! Cine le poate reda ?
>
> MATURIN, *Bertram*

ÎNTRE TIMP, ÎNDRĂZNEŢUL ORDENER, după ce era să cadă de nenumărate ori în timpul periculoasei ascensiuni, ajunsese pe creasta zidului gros şi circular al turnului. Sosirea lui neaşteptată tulbură liniştea unor bufniţe negre centenare, care porniră speriate în zbor pieziş, întorcînd înspre el priviri fixe, iar piciorul lui se lovi de nişte pietre desprinse, care căzură în prăpastie, lovindu-se de colţurile stîncilor cu zgomot surd şi îndepărtat.

În orice altă împrejurare Ordener şi-ar fi lăsat privirea şi visarea să-i rătăcească îndelung peste adîncimea prăpastiei, sporită de întunericul nopţii. Ar fi căutat să desluşească în zare marile umbre ale căror contururi întunecate abia dacă erau albite de lumina înceţoşată a lunii ; ar fi căutat să deosebească negura de stînci şi munţii de nori ; închipuirea lui ar fi dat viaţă formelor uriaşe, aparenţelor fantastice ce le capătă munţii şi negurile la lumina lunii. Ar fi ascultat de departe tînguirea nedesluşită a lacului şi a pădurilor, amestecată cu şuierul ascuţit al vîntului prin ierburile uscate, crescute în crăpăturile pietrelor, la picioarele sale, şi mintea lui ar fi dat un grai tuturor acestor voci moarte, pe care lumea materială le înalţă în timpul somnului oamenilor şi în tăcerea nopţii. Dar fără ca el să-şi dea seama, priveliştea îi copleşise întreaga fiinţă şi alte gînduri îl stăpîneau. De cum a pus piciorul pe creasta zidului, privirea i s-a şi întors spre sudul cerului şi o bucurie nespusă l-a pătruns cînd a zărit strălucind la orizont, dincolo de unghiul celor doi munţi, un punct luminos ca o stea roşie. Era felinarul de la Munckholm.

Nu sînt făcuţi să guste adevăratele bucurii ale vieţii cei ce nu pot înţelege fericirea pe care o simţi atunci tînă-

rul. Sufletul-i se umplu de bucurie ; pieptul îi zvîcnea cu putere, respirînd cu greu. Nemișcat, cu privirea încordată, contempla astrul de consolare și speranță ! I se părea că acea rază de lumină, venită în miez de noapte din locul unde i se afla toată fericirea, îi aducea ceva din ființa iubitei sale Ethel. Să nu ne îndoim ; sufletele cunosc uneori, peste timpuri și depărtări, misterioase corespondențe. Într-adevăr, ce putere poate avea depărtarea fizică asupra unor suflete legate de același gînd, de aceeași dorință ? Iubirea adevărată poate să sufere, dar nu să moară.

Cine nu a așteptat de sute de ori, în nopți ploioase, sub vreo fereastră slab luminată ? Cine nu a trecut în sus și în jos în fața unei uși, cine nu a rătăcit cu încîntare în jurul unei case ? Cine nu s-a abătut brusc din cale, pentru a urmări, seara, prin cotiturile unei străzi pustii, o rochie ce foșnește, un văl alb, deodată recunoscut în umbră ? Cine nu a trăit asemenea emoții poate spune că nu a iubit niciodată.

Privind în depărtare felinarul de la Munckholm, Ordener cugeta. După bucuria dintîi urmase o mulțumire tristă și ironică ; o mie de sentimente diferite se zbăteau în sufletul lui tulburat. „Da, își spunea el, omul trebuie să urce mult și greu pentru a zări, în sfîrșit, un punct de fericire în noaptea nemărginită. Ea e acolo ! doarme, visează, poate se gîndește la mine... Dar cine îi va spune că iubitul ei se află acum, trist și singuratic, aninat în umbră deasupra unei prăpastii ? Iubitul ei, care nu mai are de la ea decît o buclă de păr păstrată lîngă inimă și o scînteie de lumină în depărtare !“ Apoi, aruncîndu-și privirea asupra razelor roșietice care se strecurau prin crăpăturile zidului de la focul aprins în turn, șopti : „Poate că de la o fereastră a închisorii ea privește, cu nepăsare, la această flacără îndepărtată...“

Deodată răsunară parcă sub el, la marginea prăpastiei, un țipăt înfiorător și un hohot de rîs prelungit ; se răsuci brusc și văzu că golul turnului era pustiu ; îngrijorat de soarta bătrînului, se grăbi să se întoarcă jos, dar nici nu coborîse bine cîteva trepte, cînd auzi o bufnitură surdă, ca și cum un corp greu ar fi căzut în apele adînci ale lacului.

XXIV

Contele don Sancho Diaz, senior de Saldana, plîngea lacrimi amare în temniță.

Deznădăjduit, se jeluia în singurătatea lui de nedreptatea regelui Alfons.

„O, triste momente, în care pletele mele albe îmi amintesc mereu anii mulți, petrecuți în această groaznică închisoare!"

Romanțe spaniole

Mă străduiam în zadar să-i înalț sufletul, dar în acel pămînt răcit, florile gîndurilor mele nu puteau prospera.

SCHILLER, *Don Carlos*

— Cine ești tu?

— Nu vezi? Un om aruncat de soartă din înaltul roții și care ți-a căzut la picioare... Dar tu, oșteanule însărcinat să veghezi asupra-mi, cine ești?... cui semeni?...

LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

Mînia dușmanului mă îndîrjește și mă împietrește, dar mustrările unui prieten mă sperie...

ABU'TTAYYB, poet arab

SOARELE ASFINȚEA; RAZELE LUI orizontale proiectau pe lungul anteriu de lînă al lui Schumacker, pe rochia de mătase grea a lui Ethel, umbrele negre ale zăbrelelor de la fereastră. Amîndoi ședeau lîngă fereastra înaltă boltită în ogivă, bătrînul într-un mare jilț gotic, fata pe un scăunel la picioarele lui. Nemișcat în poziția lui melancolică, prizonierul visa. Fruntea pleșuvă și brăzdată de cute adînci i se rezema în palme și nu i se vedea din toată fața decît barba albă ce-i atîrna răvășită pe piept.

— Tată, spuse Ethel, care încerca să-i distragă gîndurile, tatăl și domnul meu, am avut azi noapte un vis fericit... Privește, ridică ochii, nobilul meu tată, uită-te cît de frumos e cerul.

— Nu-l văd, răspunse bătrînul, decît prin zăbrelele închisorii, și viitorul tău, Ethel, nu-l văd decît prin nenorocirile mele.

Apoi își lăsă iar în palme capul, ridicat doar pentru o clipă, și amîndoi tăcură.

— Tatăl și domnul meu, reîncepu fata, puțin mai tîrziu și cu voce sfioasă, te gîndești oare la seniorul Ordener ?

— Ordener ? spuse bătrînul, parcă încercînd să-și amintească despre cine i-se vorbea. A, da, știu de cine vorbești... Ce-i cu el ?

— Crezi că se întoarce curînd, tată ? A plecat de mult. Azi am numărat a patra zi.

— Bătrînul dădu din cap cu amărăciune.

— Cred că atunci cînd vei număra al patrulea an, vom fi tot atît de aproape de întoarcerea lui ca și azi.

Ethel păli de spaimă.

— Doamne ! crezi că nu se mai întoarce niciodată ?

Schumacker nu răspunse. Fata își repetă întrebarea cu glas neliniștit și rugător.

— Nu a făgăduit că se va întoarce ? întrebă brusc prizonierul.

— Ba da, seniore, răspunse Ethel, mai înviorată.

— Atunci cum de-l mai aștepți ? Nu e om ? Cred că vulturul se va întoarce la hoit, dar nu cred că primăvara se arată iar cînd anul e pe ducă.

Văzînd că tatăl ei se lăsase iar copleșit de amărăciune, Ethel se liniști ; simțea în sufletul ei de fecioară și de copil o voce care dezmințea categoric filozofia posomorîtă a bătrînului.

— Tată, îi spuse ea hotărîtă, seniorul Ordener se va întoarce : el nu e ca ceilalți oameni.

— Ce știi tu despre el, fată ?

— Ce știe și domnia-ta.

— Nu știu nimic, răspunse bătrînul. Am auzit vorbe de om care vesteau fapte de zei.

Apoi adăugă cu un rîs amar :

— M-am gîndit mult la toate astea și mi-am dat seama că e prea frumos ca să cred.

— Eu, seniore, am crezut, tocmai pentru că este frumos.

— O ! fată ! dacă ai fi ceea ce trebuia să fii, contesă de Tonsberg și prințesă de Wollin, înconjurată, cum ai

fi fost de o curte de trădători chipeși și de adoratori interesați, asemenea credulitate te-ar pune în mare primejdie.

— Tată, nu este credulitate, ci încredere.

— E lesne de văzut, Ethel, că ai sînge francez în vine. Cuvintele rostite treziră o seamă de amintiri în mintea bătrînului, astfel încît urmă cu un fel de mulțumire : Căci cei care l-au înjosit pe tatăl tău mai mult decît fusese înălțat, nu vor putea șterge faptul că ești fiica principesei Charlotte de Taranto, și că Adela sau Edel, contesă de Flandra, al cărei nume îl porți, ți-a fost bunică.

Dar gîndurile lui Ethel zburaseră departe.

— Tată, îl judeci greșit pe nobilul Ordener.

— Nobil ! fiica mea ! ce înțeles dai tu acestui cuvînt ? Am creat nobili care s-au dovedit a fi tare ticăloși.

— Nu spun, seniore, că este un nobil dintre cei care se fac.

— Știi oare dacă se trage dintr-un *jarl* sau dintr-un *hersa* * ?

— Nu știu mai multe decît tine, tată. Poate că este, urmă ea, plecîndu-și ochii, fiu de șerb sau de vasal. Din păcate e suficient azi să pictezi coroane sau lire pe portiera trăsurii ca să fii luat drept nobil. Vroiam să spun doar, cum am învățat de la tine, veneratul meu senior, că el este nobil după inimă.

Dintre toți bărbații pe care îi văzuse Ethel, Ordener era cel pe care îl cunoștea cel mai mult și totodată cel mai puțin. Apăruse în viața ei, oarecum ca unul din acei îngeri care veneau printre cei dintîi oameni, învesmîntați în lumină și mister. Prezența lor era o revelație și lumea li se închina. Iar Ordener îi destăinuise lui Ethel ceea ce oamenii ascund cel mai mult : sufletul lui ; nu-i spusese nimic despre cele cu care ei se laudă de obicei : de unde și din cine se trage ; privirea lui îi fusese îndeajuns lui Ethel și se încredea în vorbele lui. Îl iubea, îi dăruise viața, știa totul despre sufletul lui, dar nu-i știa nici măcar numele.

— Nobil după inimă ! repetă bătrînul. Nobil după inimă ! Această noblețe este mai presus de cea pe care o dau regii.

— Da, tată, răspunse fata, și de aceea cel care păstrează una, se mîngîie ușor de pierderea celeilalte.

---

* Vechii seniori din Norvegia purtau, înainte ca Griffenfeld să întemeieze o nobilime organizată, titlurile de *hersa* (baron) sau *jarl* (conte). Din acest din urmă cuvînt derivă englezescul *earl* (conte) (N. A.).

La aceste cuvinte tatăl ei tresări și-și recăpătă curajul. Urmă cu voce mai hotărîtă.

— Ai dreptate, fată. Dar nu știi că dizgrația pe care lumea o socotește nedreaptă este uneori justificată de conștiința noastră lăuntrică. Asta ține de firea noastră omenească nemernică ; cînd ne bate soarta, se trezesc în conștiința noastră, ca să ne mustre, o sumedenie de voci care dormeau în timpul prosperității.

— Nu vorbi așa, ilustrul meu tată, spuse Ethel adînc mișcată ; căci înțelesese din glasul schimbat al bătrînului că acesta îi dezvăluise, fără să vrea, taina uneia din suferințele sale.

Ridică ochii înspre el și, sărutîndu-i mîna rece și zbîrcită, îi spuse blînd :

— Tare aspru judeci doi bărbați nobili, pe seniorul Ordener și pe tine, veneratul meu tată.

— Iar tu, ce ușor hotărăști, Ethel ! Parcă n-ai ști că viața este un lucru grav.

— Am greșit, seniore, apărîndu-l pe mărinimosul Ordener ?

Schumacker se posomorî.

— Nu te pot aproba, fata mea, să admiri în felul acesta un necunoscut, pe care se prea poate să nu-l mai vezi niciodată.

— O ! spuse fata, înfiorată de aceste vorbe înghețate, să nu crezi așa ceva. Îl vom revedea. Doar pentru tine s-a dus să înfrunte primejdia !

— Mărturisesc că la început, ca și tine, m-am încrezut în vorbele lui. Dar nu se va duce, și de aceea nici nu se va întoarce.

— Ba da, seniore, se va duce !

Fata vorbise cu voce aproape jignită. Se simțea ea însăși insultată de neîncrederea față de Ordener. Ce sigur îi era sufletul de ceea ce afirma !

Prizonierul spuse, fără a părea emoționat.

— Bine, bine ! dar chiar dacă se duce să lupte cu acel tîlhar, chiar dacă înfruntă primejdia, tot același lucru se va întîmpla. Tot nu se mai întoarce.

Biata Ethel ! Cît de dureros poate răni un cuvînt rostit cu nepăsare o inimă neliniștită și sfîșiată ! Își plecă fruntea palidă pentru a ascunde de privirea rece a tatălui ei două lacrimi ce i se prelingeau, fără voie, de sub pleoapele umflate.

— O tată, șopti ea, poate că bietul de el își varsă sîngele, acum, cînd vorbești așa.

Bătrînul ministru dădu din cap în semn de îndoială.

— Nu cred acest lucru, cum nici nu-l doresc ; și de altminteri, care mi-ar fi vina ? Voi fi fost nerecunoscător față de acest tînăr, cum au fost alții cu mine.

Un lung oftat fu singurul răspuns al lui Ethel, pe cînd Schumacker, aplecîndu-se peste masa lui, continuă să rupă cu un aer distrat cîteva foi din volumul jerpelit și plin de însemnări intitulat *Viețile oamenilor iluștri* de Plutarh.

Puțin după aceea se auzi ușa scîrțîind, iar Schumacker, fără a se întoarce, strigă, ca de obicei :

— Nu intra ! lăsați-mă în pace ; nu vreau să intre nimeni.

— Este excelența-sa guvernatorul, răspunse ușierul.

Într-adevăr, un bărbat în vîrstă, în haine de general, purtînd la gît colanele Ordinelor Elefantul, Danebrog și Lîna de aur, se îndreptă către Schumacker, care se sculă pe jumătate, mormăind printre dinți : „Guvernatorul, guvernatorul !“ Generalul o salută cu respect pe Ethel, care stătea în picioare lîngă tatăl ei și îl privea cu îngrijorare și teamă.

Este poate nevoie, înainte de a merge mai departe, să amintim în cîteva cuvinte motivele vizitei generalului Levin la Munckholm. Cititorul nu a uitat, desigur, veștile proaste care îl frămîntau pe bătrînul guvernator, cum s-a arătat la capitolul XX al acestei povești adevărate. La primirea lor, generalului îi apăruse din capul locului necesitatea de a pune întrebări lui Schumacker, dar se hotărîse anevoie s-o facă. Gîndul de a mai chinui un biet prizonier, și așa destul de oropsit, și pe care îl văzuse pe vremuri atît de puternic, de a cerceta cu asprime tainele nefericirii, chiar vinovate, displăcea adînc sufletului său bun și generos. Și, totuși, funcția ce-o deținea i-o impunea ; nu trebuia să plece din Drontheim fără a poseda acele lămuriri ce se puteau ivi în urma interogatoriului pe care urma să-l ia autorului aparent al răscoalei minerilor. Așadar, în seara dinaintea plecării sale și după o lungă și confidențială convorbire cu contesa de Ahlefeld, guvernatorul se hotărîse la o întrevedere cu Schumacker. Gîndul la interesele statului, la folosul pe care l-ar fi putut trage numeroșii săi dușmani din ceea ce i s-ar fi putut imputa ca o neglijență, poate și cuvintele viclene ale soției marelui-

cancelar, îl frămîntaseră în timpul drumului spre cetate, convingîndu-l de obligația de a se arăta mai dîrz. Urcase scările donjonului Leului din Slesvig hotărît să fie aspru, să se poarte cu conspiratorul Schumacker ca și cînd n-ar fi cunoscut niciodată pe cancelarul Griffenfeld, să uite orice amintire și chiar să se lepede de firea lui, să vorbească acestui vechi confrate de favoruri și putere ca un judecător.

Totuși, de cum pătrunse în apartamentul ex-cancelarului, fu tulburat de chipul venerabil, deși morocănos, al bătrînului ; iar expresia blîndă, dar mîndră, a fetei îl înduioșă ; înfățișarea celor doi prizonieri fu de ajuns ca să-i risipească jumătate din asprime.

Se îndreptă către ministrul dizgrațiat și îi întinse involuntar mîna, spunînd, fără a-și da seama că celălalt nu răspunde la gestul său politicos :

— Bună ziua, conte de Griffen..., începu el sub puterea unei vechi obișnuințe. Se corectă, în grabă : Seniore Schumacker ! Apoi se opri, satisfăcut și vlăguit după un asemenea efort.

Făcu o pauză. Generalul își muncea mintea să găsească cuvintele care să răspundă asprimii cu care începuse.

— Și-așa, spuse în sfîrșit Schumacker, sînteți guvernatorul Drontheimhusului ?

Generalul, puțin mirat să i se pună întrebări de cel pe care venise să-l interogheze, dădu afirmativ din cap.

— În cazul acesta, reluă prizonierul, trebuie să vă înfățișez o plîngere.

— O plîngere ! Ce fel ? Ce s-a întîmplat ? întrebă nobilul Levin cu bunăvoință.

Schumacker continuă, supărat :

— Un ordin al vice-regelui prescrie să fiu lăsat liber și liniștit în acest donjon.

— Da, cunosc ordinul.

— Și totuși, seniore guvernator, sînt persoane care își permit să mă sîcîie și să intre în închisoarea mea.

— Cine îndrăznește ? strigă generalul ; spuneți-mi cine...

— Chiar domnia-ta, seniore guvernator.

Aceste cuvinte, rostite pe un ton arogant, supărară pe general. Răspunse cu voce iritată :

— Ați uitat că atunci cînd este vorba de slujba regelui, puterea mea nu cunoaște limite.

— Ar trebui să cunoască, spuse Schumacker, pe acelea ale respectului cuvenit nefericirii. Dar oamenii nu le cunosc.

Fostul mare-cancelar vorbea ca pentru sine, dar guvernatorul îl auzi.

— Așa-i ! Am greșit, conte de Griff.., vreau să spun, seniore Schumacker ; ar fi trebuit să vă las privilegiul mîniei, de vreme ce îl am pe al puterii.

Schumacker tăcu o clipă.

— Regăsesc, spuse el îngîndurat, în fața și vocea dumitale, seniore guvernator, amintirea unui om pe care l-am cunoscut odinioară, e mult de atunci, pe vremea prosperității mele. Un anume Levin de Knud, din Mecklemburg. L-ați cunoscut cumva pe nebunul acela ?

— L-am cunoscut, răspunse liniștit generalul.

— A ! vi-l amintiți ? Credeam că oamenii nu-și amintesc de alții decît în vremuri de restriște.

— Era căpitan în miliția regală, pare-mi-se, urmă guvernatorul.

— Da, era doar căpitan, cu toate că regele ținea mult la el. Dar nu se gîndea decît la petreceri și ambiția nu-l rodea defel. Era o minte nespus de ciudată. Poți să-ți închipui atîta măsură în aspirațiile unui favorit ?

— Cred că da.

— Mi-era drag, acest Levin de Knud, pentru că nu mă supăra cu nimic. Era prieten cu regele, cum ar fi fost cu oricare altul. S-ar fi zis că-l iubea pentru sine, că așa-i plăcea, și nu pentru că-i putea fi de folos.

Generalul încercă să-l întrerupă pe Schumacker, dar acesta continuă cu un soi de îndîrjire, fie din spirit de contrazicere, fie pentru că amintirea trezită îi era într-adevăr plăcută.

— Dacă l-ai cunoscut pe acest căpitan Levin, seniore guvernator, poate ți-aduci aminte că a avut un fiu, un băiat care i-a murit foarte tînăr. Dar îți aduci aminte ce s-a întîmplat la nașterea acestui fiu ?

— Îmi amintesc cu mult mai bine ce s-a petrecut la moartea lui, răspunse generalul cu o voce schimbată și trecîndu-și palma peste ochi.

— Este vorba, continuă nepăsătorul Schumacker, de un fapt cunoscut de puțină lume și care vă va da măsura ciudățeniei acestui Levin. Regele în persoană voia să-i boteze copilul ; închipuiți-vă că Levin a refuzat ! Ba mai mult.

A chemat să-i fie naş băiatului pe un cerşetor bătrîn, care-şi făcea veacul pe la porţile palatului. Nu am înţeles niciodată raţiunea acestei sminteli.

— Cred că v-o pot desluşi, răspunse generalul. Alegînd un proteguitor pentru sufletul copilului său, acest căpitan Levin gîndea, fără îndoială, că un om sărac are mai multă trecere pe lîngă Dumnezeu decît un rege.

Schumacker stătu puţin pe gînduri, apoi spuse :

— Aveţi dreptate.

Guvernatorul voi să aducă vorba despre scopul vizitei sale, dar Schumacker îl opri.

— Mă rog, dacă este adevărat că-l cunoaşteţi pe acest Levin din Mecklemburg, lăsaţi-mă să vă vorbesc despre el. Dintre toţi oamenii pe care i-am văzut pe vremea măririi mele, este singurul a cărui amintire nu-mi face nici silă, nici scîrbă. Deşi ciudăţenia lui se apropia de sminteală, prin însuşirile sale nobile era un om cum nu sînt mulţi.

— Nu sînt de aceeaşi părere. Acest Levin nu se deosebea de ceilalţi oameni. Sînt chiar mulţi mai buni ca el.

Schumacker îşi încrucişă braţele şi ridică ochii la cer.

— Vezi-i, Doamne, cum sînt toţi ! Nu poţi lăuda în faţa lor un om vrednic fără să nu încerce să-l ponegrească. Îţi otrăvesc pînă şi plăcerea de a lăuda pe drept. Şi este atît de rară !

— Dacă m-aţi cunoaşte, nu m-aţi acuza că-l ponegresc pe gen..., adică pe căpitanul Levin.

— Lasă ! Lasă ! răspunse prizonierul. În ce priveşte cinstea şi mărinimia, n-a mai fost nimeni ca acest Levin de Knud, şi a spune contrariul înseamnă în acelaşi timp să-l ponegreşti şi să slăveşti peste măsură această ticăloasă rasă omenească !

— Vă asigur, reluă guvernatorul, încercînd să potolească mînia lui Schumacker, că nu am avut faţă de Levin de Knud nici un gînd viclean.

— Nu spune asta. Deşi era smintit, oamenii sînt departe de a-i semăna. Sînt prefăcuţi, nerecunoscători, invidioşi, calomniatori. Ştiţi dumneavoastră că Levin de Knud dădea spitalelor din Copenhaga mai mult de jumătate din veniturile lui ?

— N-aş fi bănuit că ştiţi asta.

— Asta-i ! exclamă bătrînul cu un ton triumfător. Spera să-l poată ponegri liniștit, fiind convins că nu sînt la curent cu faptele bune ale bietului Levin !

— Nu, nu asta voiam să spun !

— Și crezi dumneata că nu știu că a cerut regelui să încredinţeze regimentul pe care acesta i-l hotărîse unui ofiţer care îl rănise, pe el, Levin, în duel, pentru că, auzi dumneata, acesta era mai vechi decît el ?

— Credeam că fapta a rămas secretă.

— Și dacă urma să rămînă secretă, ia spune-mi, seniore guvernator, pentru asta să fie mai puţin frumoasă ? Dacă Levin își ascundea virtuţile, să fie un motiv ca să le negăm ? O ! toţi oamenii sînt la fel ! Cum poate îndrăzni cineva să-l confunde cu ei pe nobilul Levin, el care, neputînd salva viaţa unui soldat condamnat pentru că încercase să-l ucidă, a dat o pensie văduvei lui.

— Oricine ar fi făcut la fel.

Schumacker izbucni :

— Cine ? Dumneata ? Eu ? toţi oamenii, seniore guvernator ? Pentru că porţi strălucitoarea uniformă de general și decoraţii pe piept, ești convins de meritele dumitale ? Ești general și bietul Levin va fi murit căpitan. Ce-i drept, era un smintit și nu se gîndea la avansare.

— El nu s-o fi gîndit, dar bunătatea regelui nu l-a dat uitării.

— Bunătatea ? Hai să-i zicem simţ al dreptăţii ! dacă totuși se poate vorbi de simţ al dreptăţii la un rege ! Și cum l-a răsplătit ?

— Cu mult peste meritele lui.

— Minunat ! strigă bătrînul ministru bătînd din palme. Un căpitan credincios a fost poate făcut maior, după treizeci de ani de serviciu, și această înaltă favoare vă displace, nobile general ? Are dreptate zicala persană care spune că soarele cînd apune este gelos pe luna care răsare.

Schumacker era atît de iritat, încît nici nu-l auzi pe general îngînînd :

— Dacă mă întrerupeţi mereu... n-am să pot să vă explic...

— Nu ! nu ! urmă el, mi se păruse la început, seniore general, că ar fi o oarecare asemănare între domnia-ta și bunul Levin ; dar nici vorbă nu poate fi !...

— Vă jur că...

— În curînd, căci vă știu eu pe voi, oamenii, o să susțineți că este și el ca voi toți, viclean, fățarnic și rău...

— Vă asigur că nu.

— Că poate, mai știu eu ? că poate și-a trădat vreun prieten, a persecutat pe un binefăcător, așa cum ați făcut cu toții, sau că și-a otrăvit tatăl, sau și-a ucis mama ?

— Vă înșelați... Departe de mine gîndul...

— Tot el l-a determinat pe vice-cancelarul Wind, precum și pe Scheel, pe Vinding și pe Casson, trei dintre judecătorii mei, să nu se pronunțe pentru pedeapsa cu moartea. Știai asta ? Și vrei să tac nepăsător, auzind cum este calomniat ? Da, așa s-a purtat cu mine, deși eu mă purtasem cu el mai mult rău decît bine, căci sînt la fel ca voi, ticălos și rău.

În timpul acestui dialog neașteptat, nobilul Levin se simțea cuprins de o ciudată tulburare. Insultat fățiș și sincer lăudat, nu știa cum să răspundă complimentelor atît de directe, și ocărilor atît de măgulitoare. Era totodată iritat și înduioșat, gata să-și iasă din fire, ar fi vrut totodată să-i mulțumească lui Schumacker. Prezent și necunoscut, îi făcea plăcere să-l vadă pe asprul Schumacker că apără în fața lui, împotriva lui, un prieten absent ; totuși ar fi dorit ca panegiricul avocatului său să nu fie atît de amar și otrăvit. Dar, în adîncul inimii sale, laudele furioase aduse căpitanului Levin îl înduioșau mai mult decît îl răneau insultele aduse guvernatorului din Drontheim. Privindu-l cu ochi binevoitori pe favoritul dizgrațiat, se hotărî să-l lase să-și exprime în voie toată indignarea și recunoștința. În sfîrșit, după o lungă declamație despre nerecunoștința omenească, Schumacker căzu istovit în jilțul său, cuprins de brațele fiicei sale care tremura toată, și spuse cu durere în glas :

— Vai, oameni ! Ce v-am făcut, ca să-mi arătați toată goliciunea voastră ?

Generalul nu putuse încă să ajungă la motivul important care-i determinase vizita la Munckholm. Era din nou adînc scîrbit la gîndul că trebuia să chinuie cu un interogatoriu aspru un biet prizonier ; milei și înduioșării pe care le resimțea li se adăugau alte două motive destul de puternice : starea de agitație în care se afla Schumacker l-ar fi împiedicat desigur să răspundă cît de cît satisfăcător ; și dealtfel, considerînd toată afacerea în sine, i se părea imposibil încrezătorului Levin ca un astfel de om să fie

un conspirator. Totuși, cum să plece din Drontheim fără să-i fi luat un interogatoriu lui Schumacker? Această obligație neplăcută decurgînd din funcția lui de guvernator i-a învins odată mai mult ezitările și începu, cu o voce cît putea de blîndă:

— Vă rog să vă liniștiți, conte Schumacker.

Inspirația clipei îi dictase bunului guvernator acest apelativ, care concilia întrucîtva respectul datorat sentinței judecătorești care pronunțase degradarea prizonierului și menajamentele cerute de nefericirea omului care o suferise, unind titlul nobiliar cu numele lui de plebeu. Urmă:

— Este o datorie neplăcută pentru mine, aceea de a veni...

— Înainte de toate, îl întrerupse Schumacker, îngăduiți-mi, seniore guvernator, să vă mai cer o lămurire despre un lucru care mă interesează mult mai mult decît tot ceea ce mai are excelența-voastră de comunicat. Mi-ați spus, adineauri, că acel smintit de Levin fusese răsplătit pentru serviciile aduse. Tare aș vrea să știu în ce fel.

— Majestatea-sa, seniore de Griffenfeld, l-a înălțat la rangul de general, și de mai bine de douăzeci de ani acest smintit îmbătrînește liniștit, onorat de această demnitate militară și de bunăvoința regelui.

Schumacker își plecă fruntea.

— Da, smintitul de Levin, căruia puțin îi pasă dacă va îmbătrîni căpitan, va muri general, iar înțeleptul Schumacker, care credea că va muri mare-cancelar, îmbătrînește într-o închisoare de stat.

Vorbind așa, prizonierul își acoperi fața cu mîinile și oftă adînc. Ethel, care nu înțelesese din această convorbire decît ceea ce mîhnise pe tatăl ei, căută de îndată să-i schimbe gîndurile.

— Tată, vezi acolo, înspre nord, s-a aprins o lumină pe care n-am mai văzut-o în serile dinainte.

Într-adevăr, în noaptea care se lăsase de-a binelea, licărea în zare o lumină slabă și îndepărtată, care părea aprinsă în vîrful vreunui munte îndepărtat. Dar ochiul și gîndul lui Schumacker nu se îndreptau mereu spre nord, ca ai lui Ethel, și nu răspunse nimic. Doar generalul dădu importanță observației făcută de fată. „Poate să fie, gîndi el, un foc aprins de răzvrătiți" și gîndul acesta, amintindu-i din nou scopul prezenței sale, îl determină să-i spună prizonierului:

— Seniore Griffenfeld, îmi pare rău că vă mîhnesc, dar trebuie să...

— Înțeleg prea bine, seniore guvernator, nu-i destul că-mi petrec zilele în acest donjon, că trăiesc umilit și părăsit, că nu mai am decît amintiri amare de mărire și putere ; mai trebuie să-mi încălcați singurătatea, pentru ca să-mi contemplați durerea și să vă bucurați de mîhnirea mea. De vreme ce nobilul Levin de Knud, pe care înfățișarea voastră mi-l amintea întrucîtva, este general ca domnia-voastră, ar fi fost o prea mare fericire pentru mine să ocupe el funcția pe care o dețineți ; căci, vă jur, seniore guvernator, nu ar fi fost în stare să vină să chinuie pe un nefericit în temnița lui.

În timpul acestui dialog ciudat, generalul fusese de mai multe ori ispitit să-i pună capăt, dîndu-și numele in vileag, dar reproșul indirect al lui Schumacker îl împiedică s-o facă. Se potrivea atît de bine cu simțămintele sale lăuntrice, încît îi inspiră un fel de rușine de sine însuși. Încercă totuși să răspundă învinuirii lui Schumacker. Ciudat lucru ! Datorită diferenței lor de caracter, acești doi oameni își schimbaseră reciproc pozițiile. Judecătorul era oarecum nevoit să se justifice în fața acuzatului.

— Dar, spuse generalul, dacă datoria l-ar fi constrîns s-o facă, să nu vă îndoiți că Levin de Knud...

— Ba mă îndoiesc, nobile guvernator ! exclamă Schumacker ; și nici domnia-voastră să nu vă îndoiți că ar fi refuzat cu nobilă indignare obligația de a pîndi pe un nefericit prizonier și de a-i mări suferința ! Îl cunosc mai bine decît îl cunoașteți ; în nici un caz nu ar fi acceptat funcția de călău. Acum, seniore general, vă ascult. Îndepliniți ceea ce numiți datorie. Ce vrea de la mine excelența-voastră ?

Și bătrînul ministru își aținti cu mîndrie privirea asupra guvernatorului. Dar acestuia îi pierise și bruma de hotărîre. I se trezise repulsia inițială pentru ceea ce avea de făcut și această repulsie era de neînvins.

„Are dreptate, își zicea în sinea lui ; să chinui pe un nefericit din cauza unor simple bănuieli ! S-o facă altul nu eu."

Efectul acestor cugetări nu se lăsă așteptat ; se apropie de Schumacker surprins și-i strînse mîna. Apoi, ieșind în grabă :

— Conte Schumacker, îi spuse el, nu înceta să-l stimezi pe Levin de Knud.

XXV

LEUL

Ho !

TEZEU

Bine ai răcnit, leule !

SHAKESPEARE, *Visul unei nopți de vară*

Mi se spune lupul cu ochi scînteietori ; umblu singuratic

Edda

REIGINN vorbi : — Ești vesel Sigurdur, și strălucești de slavă pe cînd îți ștergi sabia *Gramr* în iarbă ; mi-ai ucis fiul, dar eu sînt în parte vinovat... Așază-te acolo și ține inima lui Fafnir lîngă foc ; vreau să-i mănînc inima după ce i-am băut sîngele.
SOȚIA VULTURULUI vorbi : — Iată-l pe Sigurdur ; șade la foc, acoperit de sînge. Frige inima lui Fafnir... Să-l trimită în iad pe acest flecar cu păr cărunt, să-i taie capul !

Cîntecul lui Fafnir

...Ridică-te, spuse el, să te ucid așa cum mi-ai ucis fiul.

O mie și una de nopți, noaptea a III-a

CĂLĂTORUL CE STRĂBATE, ÎN ZIlele noastre, munții acoperiți cu zăpadă care împrejmuiesc lacul Smiasen ca un brîu alb nu mai găsește nici o urmă din ceea ce norvegienii secolului al XVII-lea numeau ruinele de la Arbar. Nu s-a știut niciodată ce construcție omenească, ce fel de clădire fusese odinioară această ruină, dacă i se poate spune astfel. Ieșind din pădurea care acoperă malul de miazăzi al lacului, după ce urci un povîrniș presărat ici-colo cu bucăți de zid și rămășițe de

turnuri, ajungi la o deschizătură boltită care pătrunde în coasta muntelui. Această deschizătură, azi astupată de prăváliri de pămînt, forma intrarea într-un fel de galerie săpată în stîncă, galerie care străbătea muntele dintr-o parte în alta. Luminată slab de răsuflători conice, tăiate în boltă din loc în loc, ea dădea într-un fel de sală lunguiață și ovală, pe jumătate săpată în stîncă și terminată cu un fel de zidărie ciclopică. În jurul acestei săli puteai vedea, în firide adînci, niște chipuri de granit lucrate primitiv. Cîțiva din acești idoli misterioși, căzuți de pe soclurile lor, zăceau, unii peste alții, pe pardoseală, împreună cu alte ruine informe, acoperite de iarbă și mușchi, printre care se tîra șopîrla și se strecurau păianjenii și toate acele insecte hîde care se nasc din pămînt și ruine.

Lumina nu pătrundea în acest loc decît printr-o deschizătură opusă intrării în galerie. Văzută dintr-un anumit unghi, aceasta avea forma unei ogive grosolane, fără vîrstă și fără dată, făcute din întîmplare de arhitect. S-ar fi putut numi și fereastră, deși începea de la pardoseală, căci dădea pe o prăpastie înfricoșătoare ; și nu pricepeai unde puteau duce cele trei sau patru trepte agățate deasupra golului, în afara și în josul acestei ieșiri ciudate.

Sala reprezenta interiorul unui fel de turn uriaș care, văzut de departe, dinspre prăpastie, părea unul dintre piscurile muntelui. Turnul se înălța singuratic, așa cum am mai spus, și nimeni nu știa din ce fel de clădire făcuse cîndva parte. Iar deasupra lui, pe un platou inaccesibil chiar pentru vînătorul cel mai îndrăzneț, se înălța o masă de piatră, care putea fi luată de departe drept o stîncă înclinată sau resturile unei arcade colosale. Turnul și arcada năruită erau cunoscute țăranilor sub numele de ruinele de la Arbar. Nu se știa de unde îi venea numele, cum nu se știa nimic nici despre originea monumentului.

Pe o piatră, în mijlocul acestei săli eliptice, ședea un omuleț îmbrăcat în piei de animale, același pe care am avut de mai multe ori prilejul să-l întîlnim în cursul acestei istorisiri. Sta cu spatele la lumina zilei, sau mai curînd la lumina săracă ce pătrunde în turnul întunecos chiar și atunci cînd soarele strălucește la amiază.

Această lumină săracă este prea slabă pentru a lăsa să se deslușească ce fel este trupul peste care se apleacă omulețul. Se aud niște gemete înăbușite, care pornesc cu siguranță din acel trup, judecînd după slabele zvîcniri care

îl agită. Omulețul se îndreaptă din cînd în cînd și duce la gură un fel de cupă, de forma unui craniu omenesc, plină cu o licoare fumegîndă, a cărei culoare nu se vede în penumbră, și din care soarbe cu lăcomie.

Se ridică dintr-odată în picioare.

— Parcă se aud niște pași în galerie ; să fi venit așa curînd cancelarul celor două regate ?

Aceste cuvinte sînt urmate de un hohot de rîs fioros ce se sfîrșește într-un răcnet sălbatic și căruia îi răspunde deodată un urlet pornit din galerie.

— Aha ! reia locuitorul ruinei Arbar. Nu e om, dar tot dușman e ; este un lup.

Într-adevăr, un lup uriaș iese deodată de sub bolta galeriei, se oprește o clipă ; apoi se apropie pieziș de om, cu burta aproape lipită de pămînt, ațintindu-și asupra lui ochii aprinși ce strălucesc în umbră. În picioare, cu brațele încrucișate, acesta îl privește la rîndul său.

— A ! e bătrînul lup cu părul sur ! Lupul cel mai bătrîn din pădurile Smiasenului. Bună ziua, lupule; ochii îți strălucesc și ție ; ești flămînd și mirosul cadavrelor te atrage. Curînd îți vine rîndul să atragi și tu alți lupi flămînzi. Fii binevenit, lupule din Smiasen ; de mult doream să te întîlnesc. Ești atît de bătrîn, încît se spune că nu poți muri. De mîine n-are să se mai spună.

Fiara răspunse printr-un urlet înfiorător, se cutremură toată, apoi se năpusti dintr-un singur salt asupra omulețului.

Acesta nu se clinti. Iute ca fulgerul, brațul lui drept se încolăci în jurul pîntecelui lupului care, în picioare în fața sa, își proptise labele de umerii lui ; cu mîna stîngă își apăra fața de gura căscată a fiarei, apucînd-o de gît cu atîta putere, încît aceasta, silită să ridice capul, de abia putu scoate un gîlgîit surd de durere.

— Lupule din Smiasen, spuse omul triumfător, îmi rupi tu haina, dar o voi înlocui cu pielea ta.

În clipa în care adăuga acestor cuvinte de victorie altele, bolborosite într-o limbă ciudată, o sforțare convulsivă a lupului în agonie îl făcu să se împiedice de pietrele răspîndite pe jos. Căzură amîndoi, și urletele omului se confundară cu răcnetele fiarei.

Nevoit, în timpul căderii, să dea drumul gîtului lupului, omulețul începu să simtă cum colții tăioși i se înfig în

umăr cînd, rostogolindu-se unul peste celălalt, cei doi luptători se loviră de un morman alb și păros care zăcea în colțul cel mai întunecat al sălii.

Era un urs, care se trezi mormăind din somnu-i adînc. Dar de cum își deschise ochii leneși și putu desluși lupta, se năpusti cu furie, nu pe om, ci pe lupul care în acel moment se afla deasupra, îl înșfăcă și slobozi astfel pe luptătorul cu chip omenesc.

Omul, departe de a se arăta recunoscător pentru un ajutor atît de însemnat, se ridică plin de sînge, se repezi la urs și-l lovi zdravăn cu piciorul în burtă, cum ar face un stăpîn cu cîinele său care a greșit.

— Friend ! Cin' te-a chemat ? Ce te amesteci ? țipă el furios și scrîșnind din dinți. Pleacă ! adăugă el răcnind.

Ursul, lovit de om și mușcat de lup, scoase un fel de geamăt jalnic ; apoi, plecîndu-și capul uriaș, dădu drumul fiarei înfometate, care se năpusti asupra omulețului cu o furie înnoită.

În timp ce încăierarea continua, ursul izgonit se întoarse la locul în care dormise, se așeză cu gravitate, privind cu nepăsare pe cei doi dușmani furioși, într-o tăcere desăvîrșită și trecîndu-și alternativ labele din față peste vîrful botului său alb.

Dar cînd decanul lupilor de la Smiasen se năpusti din nou la atac, omulețul îi apucă dintr-o mișcare botul sîngerînd și, cu o sforțare nemaipomenită, puternică și dibace, reuși să i-l cuprindă tot în încleștarea pumnului său. Lupul se zbătea, zvîcnind de furie și de durere ; o spumă lividă i se prelingea de-a lungul buzelor zdrobite iar ochii, parcă bulbucați de furie, păreau a-i ieși din orbite. Dintre cei doi adversari nu omul, ci fiara își simțea oasele sfărîmate de colți ascuțiți și carnea sfîrtecată de gheare tăioase ; iar răcnetul sălbatic, cutremurător de fioros, nu fiara îl scotea, ci omul.

În sfîrșit, acesta, adunîndu-și toată puterea, istovită de îndelunga rezistență a bătrînului lup, îi strînse botul cu ambele mîini, și atît de tare, încît sîngele țîșni din nările și din gîtlejul fiarei ; ochii aprinși se stinseră și se închiseră pe jumătate ; se clătină și căzu la picioarele învingătorului. Doar mișcarea slabă și continuă a cozii și zvîcniturile convulsive și intermitente care-i cutremurau trupul vădeau că nu era încă mort.

O ultimă convulsie scutură fiara în agonie și simptomele de viață încetară.

— Ai murit, lupule ! spuse omulețul împingîndu-l disprețuitor cu piciorul ; dar ce, credeai că-ți mai era dat să îmbătrînești după ce te-ai întîlnit cu mine ? N-ai să mai alergi cu pas înăbușit prin zăpadă pe urmele prăzii ; ești acum și tu un hoit bun pentru lupi și vulturi ; în lunga ta viață de omoruri și măceluri ai mîncat mulți călători rătăciți prin părțile Smiasenului ; acum ai murit și n-ai să mai mănînci oameni. Păcat !

Apucă o piatră ascuțită, se lăsă pe vine lîngă trupul încă palpitînd și cald al lupului, îi desfăcu încheieturile, îi despărți capul de umeri, despică pielea pe toată lungimea ei pe burtă, o trase de pe carne, așa cum scoți o haină și, într-o clipă, temutul lup din Smiasen nu mai fu decît un hoit jupuit și însîngerat. Aruncă pielea pe umerii săi răniți de mușcături, cu partea fără blană, umedă și cu lungi pete de sînge în afară.

— Omul trebuie să se îmbrace cu pielea dobitoacelor, mîrîi el printre dinți, căci a lui e prea subțire ca să-l apere de frig.

În timp ce vorbea așa pentru sine, parcă și mai hîd sub hîdul său trofeu, ursul, pesemne plictisit să stea degeaba, se apropiase încetișor, parcă pe furiș de celălalt trup ce zăcea în umbră și despre care am vorbit la începutul acestui capitol ; se auzi atunci, din acea parte întunecoasă a sălii, un zgomot de dinți, întovărășit de gemete slabe și jalnice de agonie. Omulețul se întoarse.

— Friend ! țipă el amenințător. A ! mizerabile Friend, ia vino-ncoace !

Luînd o piatră mare de pe jos, o aruncă în capul monstrului care, năucit de lovitură, renunță la ospățul său și veni, lingîndu-și buzele roșii, să se întindă gîfîind la picioarele omulețului, înspre care își ridică capul uriaș ca și cum i-ar fi cerut iertare pentru necuviință.

Începu atunci între cei doi monștri — căci această denumire era îndreptățită pentru locuitorul ruinelor Arbar — un schimb de mîrîituri grăitoare, ale omului exprimînd puterea și supărarea, ale ursului ruga și supunerea.

— Na, spuse în cele din urmă omul, arătînd cu degetul său noduros hoitul jupuit al lupului, ia-ți prada și lasă-mi-o pe a mea.

Ursul mirosi leşul lupului, scutură apoi din cap cu un aer nemulţumit şi-şi întoarse privirea spre cel ce părea a-i fi stăpîn.

— Am înţeles, îi răspunse omul, ăsta-i prea mort pentru tine, pe cînd celălalt mai palpită. Eşti un rafinat, Friend, de parcă ai fi şi tu om ; vrei ca hrana să fie încă vie cînd o sfîrteci ; îţi place să-ţi simţi prada murind sub colţii tăi ; nu te bucuri decît de ceea ce suferă. Ne asemănăm ; căci nu sînt un om, Friend, sînt mai presus de acest neam de mişei, sînt şi eu o fiară sîngeroasă ca tine. Aş vrea să poţi vorbi, prietene Friend, ca să-mi spui dacă bucuria ta, care-ţi înfioară măruntaiele de urs cînd te-nfrupţi din măruntaie omeneşti, este la fel ca a mea ; ba nu, nu aş vrea să te aud vorbind, de teamă ca vocea ta să nu-mi amintească vocea omenească. Da, mîrîie la picioarele mele, cu acest mîrîit care-l înfioară, la munte, pe ciobanul rătăcit ; îmi place, ca un glas de prieten, pentru că vesteşte un duşman. Scoală, Friend, ridică-ţi capul înspre mine ; linge-mi mîinile cu limba ta care a gustat de atîtea ori sînge omenesc. Ai dinţii albi ca şi ai mei ; nu-i vina noastră dacă nu sînt roşii ca o rană proaspătă ; dar sîngele spală sîngele. Am văzut adesea, din întunericul unei peşteri, fetele din Kole sau din Oelmoe spălîndu-şi picioarele goale în apele repezi de munte şi cîntînd cu voce blîndă ; dar botul tău păros şi răcnetele tale răguşite îmi sînt mai dragi decît vocile lor melodioase şi feţele lor catifelate : îl înspăimîntă pe om.

Vorbind astfel, se aşezase, lăsîndu-şi mîna în voia dezmierdărilor monstrului, care se tăvălea pe spate la picioarele lui şi se gudura în mii de feluri, ca un căţel ce se răsfaţă pe canapeaua stăpînei.

Şi mai stranie era însă atenţia încordată cu care părea să asculte cuvintele stăpînului. Avea aerul să înţeleagă mai ales monosilabele bizare cu care acesta le împestriţa, şi îşi exprima această înţelegere ridicînd deodată capul, sau scoţînd din fundul gîtlejului sunete nedesluşite.

— Oamenii spun că fug de ei, reluă omuleţul, dar ei sînt aceia care fug de mine ; ei fac de frică ceea ce eu aş face din ură. Dar tu ştii prea bine, Friend, că mă bucur să întîlnesc un om cînd mi-e foame ori sete.

Zări atunci în fundul galeriei o lumină roşietică ce creştea cu încetul, colorînd slab bătrînele ziduri umede.

— Chiar vine unul. Cînd vorbești de iad, diavolul își arată coarnele. Hei! Friend, adăugă el, întorcîndu-se înspre urs; hai, scoală-te!

Fiara se ridică îndată.

— Bine, să-ți răsplătim cuminţenia, potolindu-ți foamea.

Tot vorbind, omulețul se aplecă înspre ceea ce zăcea întins pe jos. Se auzi o pîrîitură de oase sfărîmate de topor, dar nu se mai auziră nici suspine, nici gemete.

— Se pare, șopti omulețul, că nu mai sîntem decît două ființe în viață în această sală de la Arbar. Na, prietene Friend, sfîrșește-ți masa începută.

Aruncă spre deschizătura care dădea în exterior, și de care am mai vorbit, bucata pe care o desfăcuse din obiectul întins la picioarele sale. Ursul se repezi asupra acestei prăzi cu atîta lăcomie, încît nici măcar ochiul cel mai ager nu și-ar fi putut da seama dacă ciosvîrta aceea avea într-adevăr forma unui braț omenesc acoperit cu o bucată de postav verde de culoarea uniformei archebuzierilor din Munckholm.

— Se apropie, spuse omulețul, privind țintă lumina care creștea din ce în ce. Prietene Friend, lasă-mă puțin singur. Hai, ieși!

Fiara ascultătoare se repezi către gaura din perete, coborî de-a-andăratelea treptele exterioare și dispăru cu un urlet de mulțumire, purtîndu-și în dinți prada sîngerîndă.

Chiar atunci, un bărbat destul de înalt apăru la gura galeriei, ale cărei adîncimi sinuoase mai reflectau încă o lumină slabă. Era înfășurat într-o manta cafenie lungă și purta un felinar orb, pe care îl ridică îndreptîndu-i lumina spre fața omulețului.

Acesta, așezat pe piatra lui și cu brațele încrucișate, îi spuse:

— Fii rău venit, tu ce ai intrat aci mînat de gînd și nu de instinct.

Străinul nu-i răspunse, mulțumindu-se să-l privească cu atenție.

— Uită-te bine la mine, urmă el ridicînd capul, căci peste un ceas poate că n-ai să mai ai destul glas ca să te poți făli că m-ai văzut.

Noul-venit își plimbă insistent lumina pe omuleț și părea mai mult surprins decît speriat de înfățișarea lui.

— Ei, ce te miri așa? reluă omulețul cu un rîs ce semăna cu trosnetul unui craniu cînd se sparge; am brațe și picioare ca și tine. Atît doar că ale mele n-au să fie, ca ale tale, hrană pentru jivinele pădurii și pentru corbi.

Străinul răspunse, în sfîrșit, cu glas încet, deși hotărît, ca și cum s-ar fi temut să nu fie auzit de afară.

— Ascultă-mă, nu viu ca dușman, ci ca prieten...

Celălalt îi tăie vorba:

— Atunci de ce nu ți-ai lepădat înfățișarea de om?

— Intenția mea este să-ți vin în ajutor, dacă ești într-adevăr cel pe care îl caut.

— Cu alte cuvinte vrei să-ți vin eu în ajutor. Omule, îți pierzi timpul. Nu știu să ajut decît pe cei care s-au săturat de viață.

— După vorbă, răspunse străinul, înțeleg că ești într-adevăr cel de care am nevoie; dar statura ta... Han din Islanda este un uriaș, nu poți să fii tu...

— Mi se întîmplă pentru prima dată să se îndoiască cineva de mine.

— Cum! Chiar ești Han? zise străinul apropiindu-se de omuleț. Dar lumea spune că Han din Islanda este un uriaș!

— Adaugă-mi faima la înălțime și ai să mă vezi mai înalt decît muntele Hecla.

— Zău așa! Răspunde-mi, te rog; ești într-adevăr Han, de baștină din Klipstadur, în Islanda?

— La asemenea întrebări nu răspund cu cuvinte, spuse omulețul ridicîndu-se în picioare; felul cum îl privi pe străinul imprudent îl făcu pe acesta să se dea înapoi cu trei pași.

— Mulțumește-te, rogu-te, să răspunzi cu privirea, zise el cu o voce aproape rugătoare și aruncînd spre deschizătura galeriei o ochire în care se citea părerea de rău de a-i fi trecut pragul. Am venit aci numai și numai în interesul tău.

La început, cînd pătrunsese în sală, noul-venit, nu-l văzuse decît nedeslușit pe cel pe care îl căuta, și putuse, în consecință, să-și păstreze cumpătul; dar cînd se ridică stăpînul ruinelor Arbar, cu fața lui de fiară, membrele scurte, umerii însîngerați, pe care o piele încă umedă de-abia îi acoperea mîinile uriașe prelungite cu gheare și privirea aprinsă, îndrăznețul străin se cutremură, asemeni

călătorului neştiutor care îşi închipuie că mîngîie un ţipar şi se trezeşte muşcat de o năpîrcă.

— În interesul meu? reluă monstrul. Ai venit să-mi dai de veste că mai este vreun izvor de otrăvit, vreun sat de pîrjolit sau vreun archebuzier din Munckholm de înjunghiat?

— Poate că da. Ascultă-mă. Minerii din Norvegia se revoltă şi ştii cîte nenorociri aduce o revoltă. În numele minerilor, îţi propun să fii capul răscoalei.

Omuleţul tăcu o clipă. Apoi o viclenie diabolică se arătă pe faţa lui încruntată.

— Chiar în numele minerilor mi-o propui? întrebă el.

Întrebarea păru să-l descumpănească pe noul venit; totuşi, ştiindu-se necunoscut de temutul său interlocutor, îşi veni repede în fire.

— De ce se răscoală minerii? mai întrebă acesta.

— Pentru a scăpa de sarcinile ce decurg din tutela regală.

— Numai pentru asta? întrebă celălalt la fel de batjocoritor.

— Mai vor şi să-l scape pe întemniţatul de la Munckholm.

— Să fie ăsta singurul scop al mişcării? repetă omuleţul cu o voce care-l descumpăni pe străin.

— Nu ştiu să fie altul, bîigui el.

— A! nu ştii să fie altul!

Tonul era tot batjocoritor. Ca să iasă din încurcătură, străinul se grăbi să scoată de sub manta o pungă grea pe care o aruncă la picioarele monstrului.

— Asta e simbria cuvenită căpeteniei.

Omuleţul respinse punga cu piciorul.

— Nu-mi trebuie. Crezi tu că dacă mi-aş dori aurul sau sîngele tău, ţi-aş aştepta îngăduinţa ca să-mi potolesc pofta?

Străinul făcu o mişcare de mirare şi aproape de spaimă.

— Era un dar pe care minerii regelui m-au însărcinat să ţi-l aduc.

— Nu am nevoie de bani, ţi-o repet. Aurul nu-mi foloseşte la nimic. Oamenii îşi vînd sufletul, dar nu şi viaţa. Şi atunci eşti nevoit să le-o iei.

— Să vestesc deci căpeteniile minerilor că temutul Han din Islanda primeşte doar şefia?

— Nu o primesc...

Aceste cuvinte, rostite sec, izbiră neplăcut auzul pretinsului trimis al minerilor revoltați.

— Cum așa ? spuse el.

— Nu o primesc ! repetă celălalt.

— Refuzi să iei parte la o expediție care îți oferă atîtea avantaje ?

— Pot și singur să jefuiesc gospodării, să pustiesc cătune, să ucid țărani și soldați.

— Bine, dar gîndește-te că, primind oferta minerilor, ești la adăpost de orice pedeapsă.

— Asta tot din partea minerilor mi-o făgăduiești ? îl întrebă omulețul rîzînd.

— Îți mărturisesc că nu, răspunse străinul cu un aer misterios, ci din partea cuiva foarte sus-pus, care se interesează de insurecție.

— Și acest om atît de sus-pus este oare sigur că n-are să fie spînzurat ?

— Dacă ai ști cine este, nu ai mai întreba.

— Oare ? Și cine o fi ?

— Asta nu pot spune !

Omulețul se apropie de străin și-l bătu pe umăr, tot rînjind sardonic.

— Vrei să-ți spun eu cine este ?

Omul cu mantaua tresări de spaimă, dar și din pricina mîndriei rănite. Nu se aștepta nici la brusca interpelare a monstrului și nici la sălbatica lui familiaritate.

— Îmi vine să rîd, continuă acesta. Tu habar n-ai că eu știu tot. Acel om atît de sus-pus este marele cancelar al Danemarcei și al Norvegiei, iar marele cancelar al Danemarcei și al Norvegiei ești tu.

Într-adevăr, el era. Sosise la ruina Arbar, înspre care l-am văzut ducîndu-se împreună cu Musdoemon, și nu voise să încredințeze altcuiva misiunea de a-l convinge pe tîlhar, fără a bănui că acesta îl cunoaște și îl așteaptă. Ulterior, contele de Ahlefeld, cu toată iscusința și puterea sa, nu a putut niciodată să descopere prin ce mijloc reușise Han din Islanda să se informeze așa de bine. Să fi fost o trădare din partea lui Musdoemon ? E drept că Musdoemon fusese acela care îi strecurase nobilului conte ideea de a se duce el însuși să se întîlnească cu tîlharul ; dar ce interes l-ar fi putut îndemna la această perfidie ? Să fi găsit Han la vreuna din victimele lui ceva documente privind proiectele marelui cancelar ? Dar, în afară de Musdoe-

mon. Frederic de Ahlefeld era singura ființă în viață la curent cu planul tatălui său și, oricît de flușturatec ar fi fost, nu era destul de smintit ca să compromită un astfel de secret. Dealtfel, se afla în garnizoană la Munckholm, cel puțin așa credea marele cancelar. Cei care vor citi sfîrșitul acestei scene vor fi în măsură să vadă, fără a putea nici ei să pătrundă enigma mai mult decît contele de Ahlefeld, cît temei putea fi pus pe această din urmă ipoteză.

Una din calitățile principale ale contelui de Ahlefeld era prezența de spirit. Cînd își auzi numele rostit atît de răspicat de către omuleț, nu-și putu înăbuși o exclamație de uimire ; dar expresia de teamă și de mirare dispăru într-o clipă de pe fața lui palidă și trufașă, făcînd loc liniștii și siguranței de sine.

— Da, așa este ! spuse el, vreau să-ți vorbesc deschis ; sînt într-adevăr cancelarul. Dar, la rîndul tău, fii cinstit...

Un hohot de rîs îl întrerupse.

— M-am lăsat eu rugat să-ți spun numele meu și să ți-l spun pe al tău ?

— Răspunde-mi dar, cu aceeași sinceritate, cum de-ai știut cine sînt ?

— Nu ți s-a spus că ochiul lui Han din Islanda vede prin munți ?

Contele încercă să insiste.

— Să nu vezi în mine altceva decît un prieten.

— Dă-mi mîna, conte de Ahlefeld ! rosti omulețul cu brutalitate. Apoi, privindu-l pe ministru drept în ochi, exclamă : Dacă sufletele noastre amîndouă ne-ar părăsi trupurile chiar acum, cred că Satana însuși ar sta în cumpănă înainte de a hotărî care din ele este al monstrului.

Trufașul senior își mușcă buzele ; dar pus între teama de tîlhar și necesitatea de a-l cîștiga drept unealtă, se feri să-și arate nemulțumirea.

— Nu-ți nesocoti interesul. Primește să fii capul răscoalei și ai încredere în recunoștința mea.

— Cancelar al Norvegiei, te încrezi în succesul planurilor tale precum baba visează la rochia care o va toarce din cînepă furată, în timp ce gheara pisicii îi încurcă fuiorul.

— Gîndește-te bine înainte de a-mi respinge propunerea.

— Iar eu, tîlharul, îți răspund ție, mare cancelar a două regate : nu !

— Mă așteptam la alt răspuns după ajutorul nepre-țuit pe care mi l-ai adus.

— Ce ajutor ți-am adus ? întrebă tîlharul.

— Nu l-ai ucis tu pe căpitanul Dispolsen ? îi răspunse cancelarul.

— Se prea poate, conte de Ahlefeld, dar nu știu despre cine vorbești.

— Cum așa ! Nu ție ți-a căzut în mîini caseta de fier pe care o ducea ?

Întrebarea aceasta păru să-i trezească tîlharului o amintire.

— Stai, spuse el, mi-l amintesc, într-adevăr, pe omul acela cu caseta de fier. Era pe plaja de la Urchtal.

— Dacă ai putea, cel puțin, reluă cancelarul, să-mi dai această casetă, ți-aș fi foarte recunoscător. Spune-mi ce s-a ales de ea ? Căci trebuie să știi unde e.

Insistența nobilului ministru trezi interesul tîlharului.

— Caseta asta pare să-ți stea tare mult la inimă, cancelar al Norvegiei ?

— Da, așa este.

— Și care mi-e răsplata dacă-ți spun unde o poți găsi ?

— Tot ce dorești, dragul meu Han din Islanda.

— Bine. Atunci n-am să-ți spun.

— Glumești. Gîndește-te la serviciul pe care mi l-ai aduce.

— Tocmai la asta mă și gîndesc.

— Îți voi asigura o avere colosală, voi cere pentru tine iertarea regelui.

— Cere-mi-o mai degrabă tu pe a ta, spuse tîlharul. Ascultă-mă, mare-cancelar al Danemarcei și al Norvegiei ; tigrii nu mănîncă hiene. Te las acum să pleci viu și nevătămat din fața mea, pentru că ești rău și pentru că fiecare clipă din viața ta, fiece gînd al sufletului tău, zămislește o năpastă pentru oameni și-ți lungește răbojul fărădelegilor. Dar să nu te mai întorci aici, căci atunci ai afla că ura mea nu cruță pe nimeni, nici chiar pe nelegiuiți. Cît despre căpitanul tău, să nu-ți închipui cumva că l-am ucis de dragul tău ; uniforma e cea care i-a adus moartea ; cum i-a adus-o și cestuilalt ticălos ; nici pe el nu l-am înjunghiat de dragul tău, crede-mă.

Vorbind așa, îl luase pe nobilul conte de braț și-l trăsese către trupul întins în umbră. Cum își sfîrșea omulețul vorba, raza felinarului lumină un cadavru sfîrtecat,

purtînd într-adevăr uniforma de ofițer al archebuzierilor din Munckholm. Cancelarul se apropie cu groază. Deodată ochii lui se pironiră pe fața lividă și însîngerată a mortului. Gura era vînătă și căscată, părul zburlit, obrajii galbeni ca ceara, ochii stinși. Totuși îl recunoscu. Scoase un țipăt înfiorător.

— Dumnezeule! Frederic! băiatul meu!

Chiar sufletele cele mai uscate, mai împietrite în aparență, ascund întotdeauna în străfundul lor vreo dragoste nici de ele bănuită, cuibărită printre patimi și vicii, ca un martor misterios și răzbunător. S-ar crede că se află acolo pentru a obliga cîndva crima să guste și ea din durere. Așteaptă tăcută să-i vină ceasul. Omul corupt o poartă în sîn și nu știe de ea, pentru că nici unul din necazurile lui obișnuite nu este destul de puternic ca să pătrundă prin scoarța groasă de egoism și de răutate care o acoperă; dar, cînd se ivește pe neașteptate una din acele rare și adevărate dureri ale vieții, ea pătrunde în acest suflet ca o sabie și răzbate pînă în străfundurile lui. Atunci dragostea necunoscută se dezvăluie nefericitului ticălos, cu atît mai năprasnică cu cît era mai necunoscută, cu atît mai dureroasă cu cît era mai puțin simțită, pentru că sfredelul nefericirii a trebuit să răscolească sufletul mult mai adînc ca să ajungă la ea. Natura se trezește și se dezlănțuie; îl lasă pe nefericit pradă unor disperări neașteptate, unor chinuri de nespus; el resimte, îngemănate, toate durerile de care își bătuse joc atîția ani. Chinurile cele mai deosebite îl sfîșie deodată. Inima lui, pe care apasă o amorțire stinsă, zvîcnește în ghearele unor chinuri convulsive. I se pare că, în viață fiind, a întrezărit iadul și că a descoperit ceva mai adînc decît deznădejdea.

Contele de Ahlefeld își iubea fiul fără să știe. Spunem fiul, pentru că, neștiind de adulterul soției sale, astfel îl socotea pe Frederic, moștenitorul de drept al numelui său. Cum îl credea încă la Munckholm, era departe să se aștepte să-l găsească în turnul de la Arbar și să-l găsească mort! Și totuși el era, palid și însîngerat; el era, nu se putea îndoi. Este ușor de închipuit ce s-a petrecut în inima lui cînd certitudinea că-l iubea i s-a împlîntat pe neașteptate în suflet, odată cu aceea de a-l fi pierdut. Toate sentimentele pe care aceste pagini nu le descriu îndeajuns i se dezlănțuiră în suflet, dintr-odată, ca o vijelie. Trăsnit

de uimire, de groază și disperare, se dădu înapoi, frîngîndu-și mîinile și bolborosind cu voce sfîșietoare :

— Fiul meu ! băiatul meu !

Tîlharul izbucni în rîs, și era groaznic să auzi hohotele acestui rîs împletindu-se cu bocetele tatălui care privea cadavrul fiului său.

— Pe străbunul meu Ingolf ! degeaba țipi, conte de Ahlefeld, nu-l mai poți trezi. Deodată chipul lui înspăimîntător se posomorî, și spuse cu o voce răgușită : Tu plînge-ți fiul, eu îl răzbun pe al meu.

Un zgomot de pași grăbiți în galerie îl întrerupse ; cînd întoarse mirat capul, patru bărbați voinici se năpusteau în sală cu sabia trasă ; un al cincilea, mic și gras, venea după ei cu o torță într-o mînă și o spadă în cealaltă. Purta o manta cafenie, la fel cu a marelui cancelar.

— Seniore, strigă el, v-am auzit, vă venim în ajutor.

Cititorul i-a recunoscut desigur pe Musdoemon și pe cei patru slujitori înarmați din suita contelui.

Cînd flacăra torței își răspîndi lumina în sală, cei cinci nou-veniți se opriră, încremeniți de groază ; și într-adevăr, ceea ce vedeau era înspăimîntător. Într-un colț hoitul plin de sînge al lupului ; într-altul trupul sfîșiat al tînărului ofițer ; apoi tatăl cu ochii rătăciți, urlînd de durere și, alături de el, fiorosul tîlhar, întorcînd spre agresori fața-i hîdă pe care se citea o mirare neînfricată.

La sosirea acestor ajutoare neașteptate, gîndul răzbunării îl cuprinse pe conte, schimbîndu-i disperarea în turbare.

— Moarte tîlharului ! strigă el, trăgîndu-și sabia. L-a ucis pe fiul meu ! Moarte lui !

— L-a ucis pe seniorul Frederic ? întrebă Musdoemon, dar fața-i luminată de flacăra torții nu trăda nici o tulburare.

— Moarte ! Moarte ! repetă contele cu furie.

Toți șase se năpustiră asupra tîlharului. Acesta, surprins de atacul neașteptat, se dădu înapoi spre deschizătura dinspre prăpastie și scoase un răcnet fioros, de mînie mai mult decît de spaimă.

Șase săbii îl înfruntau, dar privirea-i era mai aprinsă și fața mai amenințătoare decît ale agresorilor săi. Apucase toporul de piatră și, silit de numărul adversarilor să se

mulțumească cu apărarea, îl rotea în jurul lui cu atîta repeziciune, încît cercul acestei rotiri îl apăra ca un scut. Scîntei săreau cu clinchet răsunător din vîrfurile săbiilor lovite de tăișul toporului, dar nici o sabie nu-i atingea trupul. Totuși, obosit de lupta dusă mai înainte cu lupul, era nevoit să dea puțin cîte puțin înapoi, astfel că ajunse în curînd cu spatele în dreptul deschizăturii dinspre prăpastie.

— Curaj, băieți, strigă contele, pe el! Să aruncăm monstrul în prăpastie.

— Mai curînd cad stelele decît să cad eu, răspunse tîlharul.

Agresorii își întețiră atacurile cu îndrăzneală sporită cînd îl văzură pe omuleț silit să coboare una din treptele scării ce ducea spre abis.

— Așa-i bine! Dați năvală! strigă marele-cancelar. Trebuie să cadă; hai, încă puțin! Ticălosule! Este ultima ta crimă. Pe el, băieți!

Tilharul nu răspunse, dar în timp ce cu mîna dreaptă își rotea fără încetare înspăimîntătorul topor, cu stînga apucă cornul agățat de cingătoare și, ducîndu-l la gură, scoase cîteva sunete răgușite și prelungi, cărora le răspunse deodată un răcnet venit parcă din prăpastie.

Cîteva clipe mai tîrziu, cînd cei șase luptători îndîrjiți împotriva tîlharului se bucurau că-l siliseră să coboare și a doua treaptă, un cap uriaș de urs alb se ivi la capătul scării prăbușite. Uimiți și înspăimîntați, agresorii dădură înapoi.

Ursul urcă greoi treptele, arătîndu-le colții ascuțiți din botul mînjit de sînge.

— Mulțumesc, prietene Friend! strigă tîlharul.

Și profitînd de uimirea celorlalți, încălecă pe spatele ursului, care începu să coboare de-a-ndăratelea, amenințînd mereu cu colții pe dușmanii stăpînului său.

Cînd se dezmeticiră, putură vedea cum ursul își ducea stăpînul spre locuri mai sigure, coborînd în prăpastie așa cum probabil urcase, agățîndu-se de trunchiuri de copaci și de colțuri de stîncă. Încercară să prăvălească bolovani asupra lor, dar pînă să urnească unul din acele blocuri de granit care zăceau acolo de atîta vreme, tîlharul și straniul lui ajutor dispăruseră deja într-o peșteră.

XXVI

> Să nu mai rîdem, căci tot ce părea vesel, plăcut, își are de asemenea partea serioasă, chiar foarte serioasă, ca totul pe lume! Credeți-mă, acest cuvînt — hazardul — este un blestem; nimic din cîte se făptuiesc sub soare nu se datorează hazardului...
>
> LESSING, *Emilia Galotti*

DA, EXISTĂ O RAȚIUNE ADÎNCĂ ce se dezvăluie adesea în ceea ce oamenii numesc hazard. Parcă ar fi întîmplările vieții, o mînă misterioasă care le hotărăște calea și țelul. Ne minunăm de capriciile soartei, de ciudățeniile ei și, deodată, ies din acel haos fulgerări înspăimîntătoare sau raze minunate; și înțelepciunea omenească se smerește în fața înaltelor lecții ale destinului.

Dacă cineva, de exemplu, ar fi venit, pe vremea cînd Frederic de Ahlefeld se fălea în fața doamnelor din Copenhaga cu straiele lui scumpe, rangul său însemnat și hazul vorbelor sale, dacă un cunoscător al viitorului ar fi venit să-i tulbure frivolitatea gîndurilor cu prevestiri întunecate; dacă i-ar fi spus că într-o zi acea uniformă strălucitoare, mîndria lui, avea să-l piardă; că un monstru cu chip omenesc avea să-i bea sîngele așa cum sorbea el, voluptuosul nepăsător, vinurile alese din Franța și Boemia; că părul lui, pentru care nu se găseau niciodată destule esențe și parfumuri, avea să măture pragul unei vizuini de fiară; că brațul lui, al cărui sprijin îl oferea cu atîta grație frumoaselor doamne din Charlottenburg, avea să fie aruncat unui urs, precum o ciozvîrtă de căprioară pe jumătate roasă, cum ar fi răspuns Frederic unor astfel de prevestiri? Ar fi pufnit în rîs și s-ar fi răsucit pe un călcîi; și, ceea ce este mai înspăimîntător, orice minte omenească rațională i-ar fi dat dreptate.

Dar să-i privim soarta și mai de sus. Nu este oare o taină de nepătruns să vezi crima contelui și a contesei de Ahlefeld întorcîndu-se asupra lor ca o pedeapsă cumplită? Au urzit împotriva fiicei unui om întemnițat o țesătură mișelească: întîmplarea face ca această nefericită să găsească un protector, care socotește necesar să-l îndepărteze pe fiul însărcinat cu îndeplinirea ticăloasei

uneltiri. Acest fiu, singura lor speranță, este trimis departe de locul unde urma să-și exercite farmecele vinovate ; și, cum ajunge la noua reședință, o altă întîmplare răzbunătoare îl aruncă în brațele morții. Astfel, voind să tîrască o biată fată neprihănită și detestată în mocirla dezonoarei, părinții l-au împins în mormînt pe fiul lor vinovat și îndrăgit. Chiar vina lor le-a adus nenorocirea.

XXVII

> A ! iat-o pe frumoasa noastră contesă ! Să mă iertați, doamnă, dacă nu pot, azi, să mă bucur de onoarea vizitei voastre. Sînt prins cu niște treburi urgente. Altă dată, dragă contesă, altă dată ; dar azi nu-mi este cu putință să vă primesc aci.
>
> *Prințul către Orsina*

A DOUA ZI ÎN ZORI, DUPĂ VIZITA lui la Munckholm, guvernatorul Drontheimhusului porunci să i se pregătească trăsura de călătorie, sperînd să pornească înainte ca doamna de Ahlefeld să se fi trezit ; dar, după cum am mai spus, ea se trezea ușor.

Generalul semnase ultimele recomandări pe care le lăsa episcopului ce urma să-i țină locul în timpul cît lipsea, își îmbrăcase haina îmblănită și se pregătea să iasă, cînd ușierul o anunță pe nobila doamnă.

Vestea neașteptată îl descumpăni pe bătrînul ostaș, mai obișnuit să rîdă în fața a o sută de tunuri decît să facă față artificiilor femeiești. Totuși, își luă rămas bun de la vicleana contesă cu destulă amabilitate și nu-și arătă iritarea decît atunci cînd o auzi șoptindu-i la ureche, cu un aer fățarnic care voia să pară doar confidențial.

— Ei, nobile general, ce ți-a spus ?

— Cine, Poel ? Mi-a spus că trăsura așteaptă.

— Vorbeam despre deținutul de la Munckholm, generale.

— A !

— Ești mulțumit de răspunsurile date la întrebările dumitale ?

— Da... mulțumit, doamnă contesă, răspunse guvernatorul, simțindu-se, cum este lesne de ghicit, tare încurcat.

— Ai obținut dovada că este amestecat în complotul minerilor ?

Levin nu putu să se stăpînească :

— Nobilă doamnă, este nevinovat !

Se opri, căci rostise o convingere a inimii, nu a minții sale !

— Este nevinovat ! repetă contesa cu un aer disperat, deși neîncrezător ; căci se temea ca Schumacker să nu-și fi dovedit, într-adevăr, generalului nevinovăția, pe care interesele marelui cancelar cereau s-o ponegrească.

Guvernatorul avusese răgaz să se gîndească ; răspunse insistențelor nobilei doamne cu o voce care o liniști, pentru că trăda îndoială și tulburare.

— Nevinovat... Da, dacă vreți...

— Dacă vreau, seniore general !

Și răutăcioasa femeie izbucni în rîs.

Rîsul îl jigni pe guvernator.

— Nobilă contesă, îi spuse el, îmi veți îngădui să nu dau socoteală despre această convorbire decît vice-regelui.

O salută adînc și coborî în curte, unde îl aștepta trăsura.

„Da, își zicea contesa de Ahlefeld, întorcîndu-se în apartamentul ei, du-te, cavalere rătăcitor ! Îndepărtarea ta ne scapă de proteguitorul dușmanilor noștri. Du-te ! Plecarea ta înseamnă întoarcerea lui Frederic. I-auzi ce-i vine în minte, să-l trimită pe cel mai chipeș cavaler din Copenhaga în munții aceia fioroși ! Din fericire, nu-mi va fi greu acum să-i obțin rechemarea."

La acest gînd, îi porunci slujnicei celei mai apropiate :

— Dragă Lisbeth, cere să se aducă de la Bergen două duzini de pieptănași, din aceia pe care îi poartă în păr tinerii noștri eleganți ; mai informează-te și despre noul roman al faimoasei Scudéry și ai grijă ca maimuța iubitului meu Frederic să fie spălată cu apă de trandafiri în fiece dimineață.

— Cum, buna mea stăpînă, întrebă Lisbeth, se întoarce seniorul Frederic ?

— Da, se-ntoarce ; și ca să-l bucure revederea noastră trebuie să-i îndeplinim toate gusturile ; vreau să-i pregătesc o surpriză de întoarcere.

Biata mamă !

XXVIII

...Bernard aleargă pe malurile Arlancei. Seamănă cu leul ieșit din vizuină în căutarea vînătorilor și hotărît să-i răpună sau să moară.
A plecat, spaniolul viteaz și hotărît! Cu pas iute, purtînd o lance grea în care și-a pus nădejdea, aleargă Bernard pe malul Arlancei.

Romanțe spaniolești

UN CETĂȚEAN
Să nu-mi vorbești de el. Numele lui aduce moarte.

CLARA
Eu, să nu-i rostesc numele?... Ce faceți, voi, oameni cinstiți? Vi s-au tulburat mințile? v-ați pierdut judecata? Nu vă uitați la mine cu expresia asta speriată și îngrijorată; nu coborîți ochii cu spaimă...

CETĂȚEANUL
Să ne ferească Dumnezeu să vă mai ascultăm!

GOETHE, *Egmont*

DUPĂ CE A COBORÎT DIN TURNUL de unde zărise lumina de la Munckholm, Ordener îl căutase multă vreme pe bietul Benignus Spiagudry. Îl chemase de nenumărate ori și nu-i răspunsese decît ecoul înăbușit. Mirat, dar nicidecum speriat de dispariția acestuia, o atribuise unei spaime de neînvins a nefericitului paznic și, după ce se căi un timp că-l lăsase singur, se hotărî să înnopteze pe stînca de la Oelmoe, ca să-i dea timp să se întoarcă. Mîncă ceva și, înfășurîndu-se în manta, se culcă lîngă focul ce se stingea, sărută bucla de păr a Ethelei și adormi de îndată; căci dacă-ți este conștiința liniștită, poți dormi chiar cînd ți-e inima îngîndurată.

Se sculă odată cu soarele, dar nu găsi altă urmă de Spiagudry decît traista și mantaua, lăsate în turn, ceea ce însemna că plecarea acestuia fusese peste măsură de grăbită. Atunci, renunțînd la gîndul de a-l mai întîlni, cel puțin acolo, pe stînca de la Oelmoe, se hotărî să plece

fără el, căci trebuia să-l găsească a doua zi pe Han din Islanda la Walderhog.

S-a putut afla, din primele capitole ale acestei povestiri, că Ordener se obișnuise de tînăr cu oboseala unei vieți rătăcitoare și plină de aventuri. Cum colindase de mai multe ori nordul Norvegiei, nu mai avea nevoie de călăuză acum cînd știa unde să-l găsească pe tîlhar. Porni deci singur spre nord-vest, fără a-l mai avea alături pe Benignus Spiagudry, care să-i spună cît cuarț sau spat se putea găsi înlăuntrul fiecărui deal, ce legende se povesteau despre fiecare cocioabă și dacă vreo crăpătură a pămîntului provenea dintr-un șuvoi al străvechiului potop sau dintr-o cutremurare vulcanică.

A mers o zi încheiată prin acei munți care, despărțiți din loc în loc, ca niște coaste, din lanțul principal ce străbate Norvegia în lung, coboară treptat pînă la mare; astfel încît toate malurile țării sînt o succesiune de promontorii și de golfuri, iar tot interiorul pămînturilor o succesiune de munți și de văi, ciudățenie a înfățișării solului, care a permis să se compare Norvegia cu un schelet mare de pește.

Nu era ușor să călătorești prin acele locuri. Trebuia ba să urci pe albia plină de pietre a vreunui puhoi secat, ba să treci, pe punți nesigure din trunchiuri de copaci răsturnați, chiar peste cîte un drum prin care un puhoi și-a făcut de curînd albia.

Dealtfel, Ordener mergea cîteodată ore de-a rîndul fără să simtă prezența omului în acele locuri nelucrate, decît uneori prin apariția aripilor unei mori de vînt, pe vîrful vreunui deal, alteori prin zgomotul vreunei forje îndepărtate, al cărei fum negru unduia în bătaia vîntului.

La mari răstimpuri, întîlnea cîte un țăran călare pe un căluț sur cu capul plecat, dar mai puțin sălbatic decît stăpînul său, sau un negustor de piei și blănuri într-o sanie trasă de reni la spatele căreia era legată o funie lungă cu noduri multe ce săltau pe pietrele drumului, ca să sperie lupii.

Iar dacă Ordener îl întreba pe negustor încotro se afla peștera de la Walderhog, acela îi răspundea, cu nepăsarea comerciantului nomad ce cunoaște doar numele și poziția geografică a locurilor pe care meseria lui îl obligă să le străbată : — Ține calea tot spre nord-vest,

dai de satul Hervalyn, apoi treci viroaga Dodlysax și pînă la noapte poți să ajungi la Surb, la numai două mile de Walderhog.

Dacă Ordener punea aceeași întrebare țăranului, acesta, cunoscător al datinelor și al povestirilor de la gura sobei, dădea de cîteva ori din cap, își oprea călutul sur și zicea : —Walderhog ! peștera de la Walderhog ! acolo cîntă pietrele, horesc oasele și locuiește demonul din Islanda. Doar nu vrei domnia-ta să te duci chiar la peștera de la Walderhog ?

— Ba chiar acolo, răspundea Ordener.

— Domnia-ta ți-ai pierdut maica bună ? sau ți-a ars casa ? ori ți-a furat vecinul porcul cel gras ?

— Nicidecum, răspundea tînărul.

— Atunci de bună seamă a slobozit vreun vrăjitor un farmec în mintea domniei-tale.

— Omule, te-am întrebat de drumul spre Walderhog.

— Păi, la întrebarea asta răspund, seniore. Mergi sănătos. Ține-o tot spre miazănoapte. Știu bine cum te duci, dar nu știu cum ai să te întorci.

Și țăranul se îndepărta, făcîndu-și semnul crucii.

Monotoniei posomorîte a drumului i se adăuga neplăcerea unei ploi mărunte și pătrunzătoare, ce cuprinsese văzduhul spre mijlocul zilei și sporea neajunsurile. Nici păsările nu se încumetau să zboare, și Ordener, rebegit în mantaua lui, nu vedea trecînd deasupra capului său decît vreun uliu sau șoim în căutare de pradă ; alteori apropierea lui stîrnea dintre trestii un vultur pescar, cu un pește în gheare.

Se înnoptase de-a binelea cînd tînărul călător sosi, în sfîrșit, după ce trecuse prin păduricea de arini și de mesteceni de lîngă viroaga Dodlysax, la cătunul Surb unde, dacă cititorul își mai amintește, Spiagudry voise să-și instaleze cartierul general. Mirosul de gudron și fumul de turbă îl lămuriră pe Ordener că intra într-o așezare de pescari. Se apropie de prima colibă pe care o putu desluși în beznă. Intrarea scundă și îngustă se închidea, după obiceiul norvegienilor, cu o lungă piele de pește străvezie, colorată acum de lumina roșietică și pîlpîitoare a focului din vatră. El bătu în tocul de lemn al ușii și strigă :

— Om bun !

— Intră, intră, răspunse o voce dinăuntru.

În același timp o mînă binevoitoare ridică pielea de pește și Ordener pătrunse în sălașul conic, locuința obișnuită a pescarilor de pe coastele Norvegiei. Era un fel de colibă rotundă, clădită din lemn și pămînt, în mijlocul căreia strălucea un foc în care flacăra purpurie a turbei se îmbina cu lucirile albe ale lemnului de brad. Lîngă foc, pescarul cu nevasta lui și doi copii erau așezați în fața unei măsuțe încărcate cu blide de lemn și ulcele de lut. În partea opusă dormeau doi reni pe un așternut de frunze și de piei, menit să fie și culcușul gazdelor și al oaspeților aduși de întîmplare. Dar această alcătuire interioară a colibei nu putea fi deslușită de la prima privire, căci un fum gros și acru, ce-și găsea anevoie drumul printr-o deschizătură din vîrful conului, învăluia totul într-o ceață deasă și mișcătoare.

Pescarul și nevasta lui se sculară de cum păși Ordener pragul colibei și-i răspunseră la binețe cu fețe deschise și binevoitoare. Țăranii norvegieni sînt tare primitori, fie dintr-o curiozitate veșnic trează, fie din cauza firii lor.

— Seniore, spuse pescarul, ți-o fi foame și frig ; aici e foc ca să-ți usuci mantaua și niște *rindebrod* bun să te îndestulezi. Domnia-ta vei binevoi apoi să ne spui cine ești, de unde vii, unde te duci și ce povestesc bătrînele din locul de baștină al domniei-tale.

— Da, seniore, spuse și femeia, dar cu acest *rindebrod* care e bun, cum spunea bărbatul și stăpînul meu, mai ia și niște *stock-fish* sărat și gustos, uns cu grăsime de balenă. Ia loc, seniore străin.

— Iar dacă domniei-tale nu-i place hrana sfîntului Usuf *, reluă bărbatul, să aibă numai puțină răbdare, o pot încredința că se va înfrupta dintr-un but minunat de căprioară, sau măcar dintr-o bucată de fazan regal. Așteptăm pe cel mai bun vînător din cele trei provincii. Nu-i așa, buna mea Maase ?

Maase, cum îi spunea pescarul nevesti-si, înseamnă pe limba norvegienilor *pescăruș*. Femeia nu păru să fie mirată de această denumire, fie că într-adevăr așa o chema, fie că era o alintare.

— Cel mai bun vînător ! cred și eu ! răspunse ea cu mîndrie. E fratele meu, vestitul Kennybol ! Dumnezeu să-i binecuvînteze drumurile ! A venit să stea cîteva zile

* Sfîntul protector al pescarilor. (N.A.)

cu noi, și vei putea, seniore, să bei bere din aceeași cană cu el. E călător, ca și domnia-ta.

— Îți sînt foarte îndatorat, buna mea gazdă, răspunse Ordener zîmbind ; dar va trebui să mă mulțumesc cu *stock-fish*-ul vostru îmbietor și cu o bucată de *rindebrod*. Nu am timp să-l aștept pe fratele dumitale, vestitul vînător, căci trebuie s-o pornesc iar la drum.

Buna Maase, necăjită de plecarea grabnică a străinului, dar încîntată de laudele aduse *stock-fish*-ului și fratelui ei, exclamă :

— Ești tare îndatoritor, seniore. Dar de ce vrei să ne părăsești așa curînd ?

— Trebuie.

— Să umbli prin munți acuma noaptea și pe asemenea vreme ?

— Da, pentru o treabă ce nu suferă amînare.

Răspunsurile tînărului stîrneau atît curiozitatea înnăscută cît și mirarea gazdelor sale.

Pescarul se ridică în picioare și spuse :

— Vă aflați la Christofor Buldus Braal, pescar din cătunul Surb.

Iar femeia adăugă.

— Maase Kennybol îi este soție prea supusă.

Cînd țăranii norvegieni voiau să afle în mod politicos numele unui străin, obișnuiau să și-l spună întîi pe al lor.

Ordener răspunse :

— Iar eu sînt un călător ce nu este sigur nici de numele pe care îl poartă și nici de drumul pe care îl urmează.

Acest răspuns ciudat nu păru să-l mulțumească pe pescarul Braal.

— Pe coroana lui Gormon cel Bătrîn, spuse el, credeam că nu se află la ora asta, în Norvegia, decît un singur om care să nu fie sigur de numele său, și acesta este nobilul baron de Thorvick, care, zice-se, se va numi acum conte de Danneskjold, din cauza strălucitei sale căsătorii cu fiica marelui-cancelar. Asta-i, cel puțin, vestea cea mai nouă pe care am adus-o de la Drontheim. Te felicit, seniore străin, pentru această asemănare cu fiul vice-regelui, puternicul conte Guldenlew.

— Dacă domnia-ta, adăugă femeia, cu fața aprinsă de curiozitate, nu vrei să ne destăinuiești nimic în ce te pri-

veşte, poate ai vrea să ne vorbeşti despre ce se petrece prin ţară, cum ar fi, să zicem, această înaltă căsătorie, despre care a auzit soţul şi stăpînul meu ?

— Da, reluă acesta, cu vădită mîndrie, asta-i vestea cea mai nouă. Nu va trece nici o lună şi fiul vice-regelui o va lua în căsătorie pe fiica marelui-cancelar.

— Mă îndoiesc, spuse Ordener.

— Te îndoieşti, seniore ? Îţi spun eu că treaba e ca şi încheiată. Nu sînt zvonuri deşarte. Am aflat-o chiar de la jupînul Poel, slujitorul credincios al nobilului baron de Thorvick, adică al nobilului conte de Danneskjold. Să se fi întîmplat ceva în ultimele şase zile ? Să se fi stricat logodna ?

— Eu aşa cred, răspunse tînărul zîmbind.

— Dacă-i aşa, seniore, mă înşelam. Nu trebuie să aprinzi focul ca să frigi peştele înainte să se zbată în plasă. Dar să fie vestea asta sigură ? De la cine ai aflat-o ?

— De la nimeni, răspunse Ordener. Aşa am ticluit-o eu, în mintea mea.

La aceste cuvinte naive, pescarul uită de buna-cuviinţă norvegiană şi izbucni într-un lung hohot de rîs.

— Să-mi fie cu iertare, seniore. Se vede că eşti într-adevăr un călător şi, desigur, un străin. Dar ce-ţi închipui domnia-ta că lucrurile se vor lua după toanele dumitale şi că vremea se va însenina sau înnoura după cum doreşti ?

Şi pescarul, la curent cu toate treburile ţării, cum sînt de obicei ţăranii norvegieni, începu să-i explice lui Ordener pentru ce motive această căsătorie nu putea să nu se facă : era potrivită cu interesele familiei de Ahlefeld ; vice-regele nu se putea opune voinţei regelui, care o dorea ; şi, în afară de asta, se spunea că viitorii soţi se iubesc cu patimă. Într-un cuvînt, pescarul Braal era convins că nunta avea să aibă loc ; ar fi vrut el să fie tot atît de sigur că-l poate omorî a doua zi pe blestematul cîine de mare care făcea prăpăd în balta Master-Bick.

Lui Ordener începea să nu-i mai vină la socoteală această discuţie cu un om atît de bine informat despre treburile statului, cînd fu scos din încurcătură de ivirea unui nou personaj.

— Asta-i fratele meu ! exclamă buna Maase.

Şi într-adevăr, doar sosirea unui frate o putea smulge din admiraţia contemplativă cu care-l asculta pe soţul ei.

Şi, în timp ce copiii se aruncau cu strigăte de bucurie de gîtul unchiului lor, pescarul îi întinse mîna cu gravitate :

— Fii binevenit, frate!

Apoi se întoarse către Ordener :

— Seniore, acesta este fratele nostru, vestitul vînător Kennybol, din munţii Kole.

— Bună seara la toţi, spuse munteanul scoţîndu-şi căciula de piele de urs. Frate, vînătoarea merge prost pe ţărmurile voastre, aşa cum de bună seamă ţi-ar merge pescuitul prin munţii noştri. Cred că mai repede mi-aş umple tolba umblînd după spiriduşi prin pădurile ceţoase ale reginei Mab. Soră Maase, eşti primul pescăruş pe care l-am văzut azi de aproape. Căci, uitaţi-vă prieteni, fie pacea Domnului cu voi ! pentru acest pîrlit de cocoş de munte a alergat primul vînător din Drontheimhus prin toate luminişurile pădurii pînă la ora asta şi pe o astfel de vreme.

Vorbind aşa, scoase din tolbă un cocoş alb, adăugînd că aşa pasăre slabă nu făcea nici cît încărcătura de puşcă trasă.

— Dar, adăugă el printre dinţi, flinta mea credincioasă, vei trage curînd într-un vînat mai mare. În loc de piei de capră sau de elan, ai să găureşti mantăi verzi şi mundire roşii.

Aceste cuvinte, auzite pe jumătate, treziră curiozitatea sorei lui :

— Ce spui ? întrebă ea, ce vrei să spui, frate-meu ?

— Spun că sub limba muierilor joacă întotdeauna un spiriduş.

— Că bine spui, frate Kennybol, exclamă pescarul. Aceste fiice ale Evei sînt toate curioase ca muma lor. Vorbeai parcă de mantăi verzi ?

— Frate Braal, răspunse vînătorul supărat, nu mă destăinuiesc decît puştii mele, pentru că sînt sigur că nu trăncăneşte.

— Se vorbeşte în sat, reluă pescarul cu îndrăzneală, despre o răzvrătire a minerilor. Frate, ştii ceva despre asta ?

Munteanul întinse mîna după căciulă şi şi-o trase pe cap pînă la ochi, aruncînd o privire piezişă către străin ; apoi se aplecă înspre pescar şi-i şopti scurt :

— Taci !

Acesta dădu de cîteva ori din cap.

— Frate Kennybol, peștele cît e de mut, tot cade în plasă.

Se așternu o clipă de tăcere. Cumnații se priveau cu subînțeles; copiii smulgeau penele cocoșului rămas pe masă, femeia încerca să înțeleagă ce se întîmplă, iar Ordener nu-i slăbea din ochi.

— Dacă azi masa nu-i prea bogată, spuse dintr-odată vînătorul, cu dorința vădită de a schimba vorba, mîine n-are să mai fie așa. Frate Braal, prinde tu numai pe regele peștilor și mă leg să-ți aduc untură de urs ca să-l gătești.

— Untură de urs! exclamă Maase. Ai văzut oare un urs prin împrejurimi? Auziți Patrick, Regner, auziți copii, nu cumva să ieșiți din colibă. Un urs!

— Liniștește-te, soru-mea, de mîine încolo poți să fii fără grijă, că îi venim noi de hac. Da, într-adevăr, am zărit un urs, ca la două mile de Surb, unul alb. Părea că duce un om, sau mai curînd un animal. Ba nu, putea să fie un cioban, căci ciobanii poartă straie de blană. Era departe și nu mi-am putut da seama. Dar m-a mirat că-și ducea prada pe spinare și nu în gură.

— Păi cum, frate!

— Da, așa era, și animalul trebuie să fi fost mort, căci nu se apăra, nu se mișca deloc.

— Bine, dar, judecă logic pescarul, dacă era mort, cum de stătea pe spinarea ursului?

— Asta n-am înțeles nici eu. Oricum, ăsta a fost ultimul ospăț al ursului. Cînd am ajuns în sat, am dat de veste la șase tovarăși de nădejde, iar mîine, soră Maase, îți voi aduce cea mai frumoasă blană albă care a umblat vreodată pe zăpada unui munte.

— Bagă de seamă, frate, spuse femeia, că ce ai văzut nu e lucru curat. Ursul ăsta o fi chiar diavolul!

— Ai înnebunit? o întrerupse munteanul rîzînd; auzi colo, să se schimbe diavolul în urs! În pisică, în maimuță, mai treacă meargă, s-a mai văzut; dar în urs? A! pe sfîntul Eldon care-i alungă pe diavoli, ar rîde și copiii și babele de născocirile tale.

Biata femeie își lăsă capul în jos.

— Frate, erai mai marele meu înainte ca cinstitul meu soț să-și plece privirea asupra mea, fă cum te va îndemna îngerul tău păzitor.

— Dar, îl întrebă pescarul pe muntean, în ce parte ai întîlnit ursul ?

— Înspre lacul Smiasen, pe la Walderhog.

— La Walderhog ! şopti femeia închinîndu-se.

— La Walderhog ! repetă Ordener.

— Dar, frate, spuse din nou pescarul, doar nu te duceai cumva spre peştera Walderhog ?

— Eu ? Ferească Dumnezeu ! Ursul se ducea.

— Şi acolo mergeţi după el mîine ? îl întrerupse Maase îngrozită.

— Nici pomeneală de aşa ceva ; cum vă închipuiţi că ar îndrăzni, chiar şi un urs, să se adăpostească într-o peşteră unde... ?

Se opri şi toţi trei îşi făcură cruce.

— Ai dreptate, răspunse pescarul, sînt lucruri pe care le simt şi dobitoacele.

— Bunele mele gazde, spuse atunci Ordener, ce vă înspăimîntă aşa în peştera de la Walderhog ?

Se priviră toţi trei încremeniţi, uimiţi, de parcă nu ar fi înţeles o astfel de întrebare.

— Nu-i acolo mormîntul regelui Walder ? întrebă tînărul.

— Da, răspunse femeia, un mormînt de piatră care cîntă.

— Şi asta nu-i tot, spuse pescarul.

— Acolo joacă noaptea oasele celor morţi, urmă ea.

— Şi asta nu-i tot, repetă munteanul.

Tăcură, de parcă nu ar fi îndrăznit să spună mai mult.

— Şi ce alte lucruri nefireşti se mai petrec acolo ? întrebă Ordener.

— Tinere, îi răspunse grav vînătorul, nu trebuie să vorbeşti cu atîta uşurinţă, cînd vezi cum îl trec fiorii pe un bătrîn lup sur ca mine.

Tînărul răspunse zîmbind :

— Şi totuşi tare aş fi vrut să ştiu toate minunile care se petrec în peştera de la Walderhog, căci acolo mă duc.

Cuvintele lui îi împietriră de spaimă pe ceilalţi trei.

— La Walderhog! Dumnezeule! mergi la Walderhog?

— Şi spune asta, adăugă pescarul, aşa cum ai spune : Mă duc la Loevig să-mi vînd peştele, sau la luminişul lui Ralph după scrumbii ! La Walderhog, Dumnezeule mare !

— Tinere nefericit ! sări femeia, oare te-ai născut fără înger păzitor ? Nu te ocroteşte nici un sfînt din cer?

Păcatele mele! Așa o fi, dacă nici nu știi bine cum te cheamă.

— Și ce cuvînt, o întrerupse munteanul, îndeamnă pe domnia-ta să meargă în acel groaznic loc?

— Am o întrebare de pus cuiva, răspunse Ordener.

Uimirea celor trei gazde creștea odată cu curiozitatea lor.

— Ascultă-mă, seniore străin; se pare că nu prea cunoști bine locurile pe aici; fără îndoială domnia-ta trebuie că se înșală; nu se poate să vrei să te duci la Walderhog.

— Dealtfel, adăugă munteanul, dacă ai ceva de întrebat, acolo nu stă nimeni.

— Decît diavolul, reluă femeia.

— Diavolul, care diavol?

— Da, diavolul, reluă ea, acela pentru care cîntă mormîntul și joacă morții.

— Oare nu știi seniore, spuse pescarul coborîndu-și glasul și apropiindu-se de Ordener, oare nu știi că peștera de la Walderhog este sălașul obișnuit al lui...

Femeia îi tăie vorba.

— Bărbate, nu rosti acest nume, e de piază-rea.

— Sălașul cui? întrebă Ordener.

— Al diavolului făcut om, spuse Kennybol.

— Într-adevăr, iubitele mele gazde, nu vă înțeleg vorbele. Mie mi s-a spus că la Walderhog locuiește Han din Islanda.

Un întreit țipăt de groază răsună în colibă.

— Păi bine! Dacă știi! El este diavolul.

Femeia își trase pe frunte scufia de lînă groasă, luîndu-i pe toți sfinții de martori că nu ea îi rostise numele.

Cînd pescarul își mai veni în fire, îl privi fix pe Ordener, ca și cum ar fi văzut la acest tînăr ceva de neînțeles.

— Nu credeam, seniore călător, chiar de ar fi fost să trăiesc mai mult decît taică-meu care s-a prăpădit la o sută douăzeci de ani, să ajung să îndrept către Walderhog o ființă omenească în toate mințile și temătoare de Dumnezeu.

— Dar acum, exclamă Maase, domnia-ta nu va mai merge la peștera asta blestemată; să intri acolo înseamnă să vrei să faci legămînt cu diavolul!

— Ba mă voi duce, bunele mele gazde, și cel mai mare bine pe care mi-l puteți face este să-mi arătați calea cea mai scurtă.

— Calea cea mai scurtă ca să ajungi acolo unde vrei să te duci, spuse pescarul, este să te arunci din înaltul stîncii celei mai apropiate în prăpastia cea mai la îndemînă.

— Totuna este, întrebă Ordener cu glas liniștit, să alegi o moarte zadarnică în locul unei primejdii cu folos?

Braal dădu din cap, în timp ce cumnatul lui îl cerceta cu privirea pe tînărul îndrăzneț.

— Înțeleg, exclamă deodată pescarul, vrei să cîștigi mia de scuzi regali, făgăduiți de înaltul sindic pentru capul demonului din Islanda.

Ordener zîmbi.

— Tinere senior, continuă pescarul tulburat, crede-mă, lasă-te de asta. Sînt sărac și bătrîn, dar nu aș da timpul ce-mi mai rămîne de trăit pe mia asta de scuzi regali, chiar de-ar fi vorba numai de o zi.

Privirea rugătoare și miloasă a femeii pîndea pe fața tînărului efectul rugăminții soțului ei. Ordener se grăbi să răspundă :

— Alte interese, mai mari, mă îndeamnă să-l caut pe acest tîlhar pe care-l numiți demon ; nu pentru mine, ci pentru alții am...

Munteanul care nu-l slăbise din ochi pe Ordener, îi tăie vorba :

— Acum am înțeles, știu de ce-l cauți pe demonul din Islanda.

— Vreau să-l silesc să lupte, spuse tînărul.

— Asta e, spuse Kennybol, ai primit o însărcinare privind interese mari.

— Așa am spus.

Munteanul se apropie de tînăr cu un aer de complicitate, și o adîncă uimire îl cuprinse pe Ordener cînd îl auzi șoptindu-i la ureche :

— Lucrezi pentru contele Schumacker de Griffenfeld, nu-i așa ?

— Omule, exclamă Ordener, de unde știi... ?

Și într-adevăr, era greu să înțeleagă cum putea un muntean norvegian să cunoască o taină pe care nu o încredințase nimănui, nici chiar generalului Levin.

Kennybol se apleca spre el.

— Îți doresc să izbîndești, reluă el cu același ton misterios ; ai un suflet mare dacă vrei să ajuți pe oropsiți.

Uimirea lui Ordener era atît de mare, încît nu găsea cuvinte ca să scoată vreo vorbă și să-l întrebe pe muntean cum de-i știa scopul călătoriei.

— Nici o vorbă, spuse Kennybol, punîndu-și un deget pe gură, doresc să obții de la locuitorul din Walderhog lucrul pentru care îl cauți ; brațul meu este credincios, ca și al dumitale, întemnițatului de la Munckholm.

Apoi, ridicînd glasul, înainte ca Ordener să fi putut răspunde :

— Frate, spuse el, și buna mea soră Maase, primiți-l pe acest nobil tînăr ca pe un frate. Și-acum cred că putem cina.

— Așa ! spuse Maase, l-au înduplecat pe oaspetele nostru să nu se mai ducă în vizuina demonului.

— Soră-mea, roagă-te ca să nu i se întîmple nimic rău. Este un tînăr viteaz și bun la suflet. Hai, bunule senior, îmbucă ceva, odihnește-te la noi. Mîine am să-ți arăt drumul și-apoi vom pleca, domnia-ta după diavolul dumitale, iar eu după ursul meu.

XXIX

> Se întîmplă astfel de nenorociri, încît chiar prezența dușmanului poate deveni plăcută.
>
> CALDERON, *Prințul Constant*

> Prietene, hei ! prietene, din ce om te-ai întrupat ? Ce fiu al oamenilor te-a zămislit de îndrăznești să-l ataci pe balaurul Fafnir ?
>
> *Edda*

PRIMA RAZĂ A SOARELUI-RĂSARE de-abia înroșise coama cea mai înaltă a stîncilor de pe malul mării cînd un pescar, venit înainte de zori să-și arunce năvodul în fața peșterii de la Walderhog, la cîteva bătăi de archebuză de mal, văzu o umbră ce părea înfășurată într-o manta sau într-un giulgiu, coborînd printre stînci și dispărînd sub bolta înfricoșătoare a peșterii. În-

grozit, îl chemă pe sfîntul Usuf al pescarilor să-i păzească barca și sufletul, și alergă să povestească familiei sale înspăimîntate că zărise unul dintre spectrele care locuiau în sălașul lui Han din Islanda reintorcîndu-se în peșteră odată cu venirea zilei.

Acest spectru, ce avea să fie multă vreme motiv de discuții și de spaimă în lungile seri de iarnă, era Ordener, nobilul fiu al vice-regelui Norvegiei, care, pe cînd cele două regate îl credeau alături de mîndra lui logodnică și șoptindu-i vorbe dulci, venise, singur și necunoscut, să-și primejduiască viața pentru cea căreia îi dăruise și inima și viitorul, pentru fiica unui proscris.

Semne rele, preziceri sinistre îl însoțiseră în timpul călătoriei ; cînd își luase rămas bun de la familia pescarului, buna Maase rămăsese în genunchi în pragul casei să se roage pentru el. Munteanul Kennybol și cei șase ortaci ai lui, după ce i-au arătat drumul, s-au despărțit de el la o jumătate de milă de Walderhog ; acești vînători neînfricați, care se duceau rîzînd să înfrunte un urs, priviseră mult timp înfiorați cărarea pe care pășea călătorul îndrăzneț.

Tînărul intră în peștera de la Walderhog de parcă ar fi atins limanul mult dorit. O bucurie cerească îl cuprindea la gîndul că avea să-și îndeplinească acum rostul vieții și că peste puțin avea, poate, să-și dea sîngele pentru iubita sa Ethel. În preajma înfruntării cu tîlharul temut de o întreagă provincie, cu un monstru, poate un demon, nu fața hîdă a acestuia i se înfățișa în închipuire, ci chipul blînd al fecioarei din temniță, rugîndu-se pentru el în fața altarului din închisoare.

Dacă ar fi luptat pentru oricare alta, s-ar fi putut gîndi, în treacăt și pentru a le înlătura, la pericolele pe care venise de atît de departe să le înfrunte ; dar ce inimă mai are loc pentru cugetare cînd bate în ea dubla exaltare a devotamentului nețărmurit și a dragostei curate ?

Înainta, cu capul sus, sub bolta sonoră, unde mii de ecouri repetau zgomotul pașilor lui, fără să arunce măcar o privire stalactitelor, bazalturilor seculare care îi atîrnau deasupra capului printre conuri de mușchi, de iederă și de licheni, îngrămădiri nedeslușite de forme stranii, în care credulitatea superstițioasă a țăranilor norvegieni văzuse colcăind mulțimi de duhuri rele sau alaiuri de fantome.

Trecu, la fel de nepăsător, prin fața mormîntului regelui Walder, de care se legau atîtea tradiții lugubre, și nu auzi altă voce decît lungile șuierături ale crivățului aspru în aceste funebre galerii.

Merse mai departe, pe sub arcade șerpuite, în lumina slabă care pătrundea prin crăpături pe jumătate acoperite de buruieni. Piciorul i se lovea adesea de niște rămășițe ciudate, care scoteau un sunet dogit și i se păreau a fi cranii sparte și fălci omenești cu dinții pe ele.

Dar nici o spaimă nu ajungea pînă la el. Se mira doar că nu-l întîlnise încă pe groaznicul locuitor al înfiorătorului sălaș.

Ajunse la un fel de sală rotundă, o formație naturală înlăuntrul muntelui. Aici se termina calea subterană pe care venise, iar pereții nu aveau alte deschizături decît niște crăpături prin care se vedeau munții și pădurile de afară.

Străbătuse întreaga peșteră fără să-l fi zărit pe tîlhar, și, uimit, începu să-și piardă speranța de a-l mai întîlni. Atenția îi fu atunci atrasă de un monument de o formă ciudată, situat chiar în mijlocul sălii. Trei pietre lungi și masive, puse în picioare, susțineau o a patra, largă și pătrată, așa cum trei stîlpi susțin un acoperiș. Sub acest soi de trepied gigantic se înălța un fel de altar, făcut și el tot dintr-un singur bloc de granit și străpuns de o gaură rotundă în mijlocul feței lui de sus. Ordener recunoscu una din acele colosale construcții druidice pe care le observase adesea în timpul călătoriilor sale prin Norvegia, și dintre care exemplarele cele mai remarcabile sînt monumentele de la Lokmariaker și Carnac, în Franța. Construcții pline de taină care au dăinuit peste veacuri, așezate pe pămînt ca niște corturi întinse pentru o noapte, dar trainice prin însăși greutatea lor.

Tînărul, copleșit de gînduri, se rezemă de acest altar, a cărui gură de piatră se înnegrise de sîngele atîtor victime omenești pe care îl înghițise.

Deodată, o voce care părea să iasă chiar din altarul de piatră îl făcu să tresară :

— Tinere ce-ai venit aici, la mormîntul tău te-au dus picioarele.

Un cap înspăimîntător se înălță de cealaltă parte a altarului druizilor ; avea plete roșii și rîdea fioros.

— Tinere, reluă glasul, la mormîntul tău te-au dus picioarele.

— Dar cu sabia-n mînă, răspunse liniștit Ordener.

Monstrul ieși de sub altar, dîndu-și la iveală mădularele scurte și vînjoase, hainele sălbatice și însîngerate, mîinile înarmate cu gheare și toporul greu de piatră.

— Eu sînt, spuse cu un mîrîit de fiară.

— Eu sînt, răspunse Ordener.

— Te așteptam.

— Iar eu te căutam, răspunse tînărul neînfricat

Tîlharul își încrucișă brațele.

— Știi tu oare cine sînt ?

— Da.

— Și nu ți-e frică ?

— Nu-mi mai este.

— Dar ți-a fost, venind încoace ? Și monstrul dădu din cap triumfător.

— Da, mi-a fost că aș putea să nu te găsesc.

— Mă înfrunți, dar pașii ți s-au împiedicat de cadavre omenești !

— Mîine, poate, se vor împiedica de al tău.

Omulețul tremura, turbat de furie. Ordener, nemișcat, își păstrase înfățișarea liniștită și mîndră.

— Ai grijă ! șopti tîlharul, voi cădea asupra ta precum grindina Norvegiei pe o umbrelă.

— Nici nu vreau altă pavăză împotriva ta.

S-ar fi zis că era ceva în privirea lui Ordener care-l domina pe monstru. Începu să smulgă cu unghiile părul din blana care îl acoperea, așa cum un tigru înfulecă iarbă înainte de a se năpusti asupra prăzii.

— Învăț de la tine ce este mila, spuse.

— Iar eu, de la tine ce e disprețul.

— Copile, vocea ți-e blîndă și fața catifelată precum vocea și fața unei fetișcane ; ce moarte cauți ?

— Pe a ta.

Omulețul izbucni în rîs.

— Tu nu știi că sînt un demon, că spiritul meu este spiritul lui Ingolf Nimicitorul.

— Știu că ești un tîlhar și că ucizi pentru aur.

— Te înșeli, îl întrerupse monstrul, pentru sînge.

— Nu te-a plătit de Ahlefeld ca să-l ucizi pe căpitanul Dispolsen ?

— Ce tot spui ? Cine sînt ăștia ?

— Nu-l știi pe căpitanul Dispolsen ? L-ai ucis pe plaja de la Urchtal.

— Se poate, dar am uitat de el, așa cum voi fi uitat și de tine peste trei zile.

— Nu-l cunoști tu pe contele de Ahlefeld ? Nu te-a plătit el ca să-i furi căpitanului o casetă din fier ?

— De Ahlefeld ? Stai ! Ba da, îl știu. Am băut ieri sîngele fiului său din craniul fiului meu.

Ordener se înfioră.

— Nu erai mulțumit de simbrie ?

— Ce simbrie ? întrebă tîlharul.

— Ascultă-mă, căci m-am săturat să te văd în fața mea ; să sfîrșim odată. Ai furat, acum o săptămînă, o casetă de fier de la una dintre victimele tale, un ofițer din Munckholm.

Numele acesta trezi atenția tîlharului.

— Un ofițer din Munckholm ? mormăi el printre dinți. Apoi urmă, mirat :

— N-oi fi și tu un ofițer din Munckholm ?

— Nu, răspunse Ordener.

— Păcat !

Și tîlharul se posomorî.

— Ascultă-mă, reluă Ordener cu încăpățînare, unde este caseta pe care i-ai răpit-o căpitanului ?

Omulețul rămase puțin pe gînduri.

— Pe numele lui Ingolf ! Mulți oameni a mai pus pe drumuri cutia aceea netrebnică de fier ! Mai mulți, crede-mă, decît va pune acea în care îți vor fi adunate oasele, dacă le va aduna cineva.

Cuvintele acestea îi dovediră lui Ordener că tîlharul știa ceva despre caseta pe care o căuta și-i treziră din nou speranța s-o găsească.

— Spune-mi ce-ai făcut cu această casetă. O are contele de Ahlefeld ?

— Nu.

— Rîzi, deci minți !

— Poți să crezi ce vrei. Ce-mi pasă ?

Într-adevăr, monstrul luase un aer batjocoritor care trezi bănuiala lui Ordener. Înțelese că nu mai avea altceva de făcut decît să-l înfurie, sau să-l sperie, dacă era cu putință.

— Ascultă, spuse el ridicînd tonul, trebuie să-mi dai caseta.

Celălalt rînji.

— Trebuie să mi-o dai ! repetă tînărul cu voce tunătoare.

— I-auzi ! oi fi tu obişnuit să dai porunci bivolilor şi urşilor ? răspunse monstrul, cu aceeaşi batjocură în glas.

— I-aş da şi dracului în iad.

— Ai să poţi s-o faci în curînd.

Ordener îşi trase sabia care fulgeră în umbră.

— Fă ce-ţi spun !

— Haide-hai, răspunse celălalt, învîrtindu-şi toporul. Îţi puteam sfărîma oasele şi suge sîngele de cum ai sosit, dar m-am stăpînit. Eram curios să văd cum se năpusteşte vrabia asupra vulturului.

— Ticălosule, strigă Ordener, apără-te !

— Este prima dată că mi se spune aşa ceva, mormăi tîlharul, scrîşnind din dinţi.

Sări pe altarul de granit şi se ghemui asemenea pardosului care-l pîndeşte pe vînător de pe o stîncă, ca să-i sară în cîrcă pe neaşteptate.

De acolo ochii lui încremeniţi îl ţintuiau pe tînăr şi păreau să caute din ce parte să-l atace. S-ar fi zis cu Ordener, dacă ar fi întîrziat chiar o singură clipă. Dar el nu-i dădu răgaz tîlharului şi se năpusti vijelios asupra lui, lovindu-l în obraz cu vîrful sabiei.

Atunci începu o bătălie cumplită. Omuleţul, în picioare pe altar, ca o statuie pe soclul ei, părea a fi unul din acei idoli sîngeroşi care primiseră în chiar locul acela jertfe nelegiuite şi prinoase păgîne.

Mişcările îi erau atît de iuţi, încît din orice parte îl ataca, Ordener întîlnea faţa monstrului şi tăişul toporului. Ar fi fost făcut bucăţi încă din primele momente, dacă nu ar fi avut ideea fericită să-şi înfăşoare mantaua în jurul braţului stîng, astfel încît cele mai multe lovituri ale duşmanului său turbat se pierdeau în acea pavăză de stofă. Făcură astfel în zadar, timp de cîteva minute, sforţări nemaipomenite pentru a se răni unul pe celălalt. Ochii cenuşii şi injectaţi ai omuleţului păreau să-i iasă din orbite. Era surprins de puterea şi îndrăzneala cu care lupta un adversar ce i se păruse atît de slab, şi o furie turbată

luase locul rînjetelor batjocoritoare. Fioroasă nemișcare a feței monstrului, liniștea neînfricată a chipului lui Ordener contrastau ciudat cu iuțeala mișcărilor și cu energia atacurilor.

Nu se auzea alt zgomot decît zăngănitul armelor, pașii repeziți ai tînărului și gîfîitul celor doi luptători, cînd omulețul scoase un răcnet înfiorător. Tăișul toporului i se încurcase în faldurile mantalei. Se opinti, își răsuci turbat brațul, fără a reuși să-și elibereze arma bine prinsă în stofa în care se încurca tot mai mult la fiecare smucitură.

Tînărul își proptise sabia în pieptul tîlharului.

— Îți mai spun o dată, spuse Ordener, triumfător: Dă-mi caseta pe care ai furat-o mișelește.

Omulețul tăcu o clipă, apoi spuse răcnind:

— Nu, și fii blestemat!

Ordener urmă, fără a slăbi apăsarea sabiei:

— Gîndește-te bine.

— Nu; am zis nu, repetă tîlharul.

Nobilul tînăr își retrase sabia.

— Atunci, trage-ți toporul din mantaua mea, să continuăm lupta.

Îi răspunse rîsul disprețuitor al monstrului.

— Copile! faci pe mărinimosul, de parcă aș avea nevoie de așa ceva!

Înainte ca Ordener, surprins, să fi apucat să se întoarcă înspre el, pusese un picior pe umărul loialului său învingător și ajunsese dintr-o săritură la doisprezece pași de el, în mijlocul sălii.

De acolo sări asupra lui Ordener. Se agăță de el cu tot trupul, așa cum se agață pantera cu colții și cu ghearele de trupul leului. Ghearele i se înfigeau în umerii tînărului. Genunchii noduroși i se încleștau pe șolduri, în timp ce fața-i hîdă înfățișa privirii lui Ordener o gură însîngerată și colți de fiară gata să sfîșie. Nu mai vorbea; nici un sunet omenesc nu răzbătea din gîtlejul său; doar un muget surd, amestecat cu răcnete aspre, mînioase, îi trăda turbarea. Era mai hidos decît o fiară, mai monstruos decît un demon; era un om în care nu mai rămăsese nimic omenesc.

Ordener se clătinase sub greutatea omulețului și izbitura neașteptată l-ar fi trîntit jos dacă nu ar fi avut în

spate unul dintre stîlpii monumentului druidic. Rămase o clipă pe jumătate răsturnat, gîfîind sub greutatea formidabilului său adversar. Să ne gîndim doar că tot ceea ce am povestit aci s-a petrecut în tot așa de puțin timp cît trebuie ca să ne-o închipuim, și ne vom da seama de grozăvia acestui moment al luptei.

Am spus că nobilul tînăr se clătinase, dar fără să tremure. Închină în minte un ultim gînd scumpei sale Ethel, și puterea dragostei îi dădu forțe noi. Îl cuprinse cu brațele pe monstru, apoi, apucîndu-și sabia de mijloc, încercă să-i înfigă vîrful în șira spinării acestuia. Tîlharul, rănit, scoase un răcnet înspăimîntător ; cu o smucitură, care-l făcu pe Ordener să se clatine, se desprinse din brațele cutezătorului său adversar și căzu cu cîțiva pași înapoi, smulgînd cu dinții o bucată de postav din mantaua verde în care mușcase mînios.

Se ridică, sprinten și iute ca o capră neagră, și lupta se porni pentru a treia oară, mai cumplită. Întîmplarea aruncase lîngă locul unde se afla Han un morman de bolovani mari, printre care mușchiul și mărăcinii creșteau nestingheriți de secole. Doi bărbați de putere obișnuită abia de ar fi putut clinti pe cel mai mic dintre ele. Tîlharul apucă unul cu amîndouă mîinile, îl ridică deasupra capului, legănîndu-l înspre Ordener. Privirea îi era groaznică. Piatra, aruncată cu furie, străbătu greoi spațiul ; tînărul de-abia avu timp să se ferească. Granitul se făcu țăndări izbindu-se de zidul subteran, cu un zgomot de nedescris care răsună prelung între pereții peșterii.

Năucit, Ordener nici nu avusese timpul să-și revină în fire, cînd o a doua masă de piatră se legănă în mîinile tîlharului. Indignat de a fi atacat cu atîta mișelie, Ordener se năpusti asupra omulețului cu sabia ridicată, dar blocul uriaș, pornit ca un tunet, întîlni în drumul său, prin spațiul întunecat al peșterii, oțelul fragil și gol al săbiei, prefăcînd-o în țăndări ca pe o bucată de sticlă. Groaznicul rîs al monstrului umplu peștera.

Ordener era dezarmat.

— Mai ai, strigă monstrul, ceva de spus lui Dumnezeu sau diavolului înainte de a muri ?

Flăcări îi țîșneau din ochi ; cu toți mușchii încordați de turbare și bucurie, se repezise, înfrigurat de neräb-

dare, la toporul lui căzut la pămînt între faldurile mantalei. Biata Ethel!

Deodată se aude de afară un răcnet îndepărtat. Monstrul se oprește. Zgomotul se întețește : strigăte omenești se amestecă cu mormăitul tînguitor al unui urs. Tîlharul ascultă. Țipetele de durere continuă. Atunci apucă toporul și se repede, nu spre Ordener, ci spre una din acele crăpături despre care am vorbit și prin care străbătea lumina. Ordener, uimit la culme de a fi astfel părăsit, se îndreaptă și el spre una din acele ieșiri naturale și vede, într-un luminiș destul de apropiat, un urs alb uriaș încolțit de șapte vînători printre care i se păru că-l recunoaște pe acel Kennybol ale cărui cuvinte îl miraseră atît de mult cu o seară înainte.

Se întoarce. Tîlharul nu mai era în peșteră, iar de afară se auzea o voce înspăimîntătoare, care striga :

— Friend! Friend! vin la tine, iată-mă!

XXX

Pierre, bunul băiat, și-a pierdut averea la zaruri.

REGNIER

REGIMENTUL DE ARCHEBUZIERI din Munckholm mărșăluiește prin văile înguste dintre Drontheim și Skongen. Cînd drumul șerpuiește de-a lungul unei ape, șirul de baionete pare că se tîrăște prin viroage ca un șarpe lung cu solzii strălucind în lumina soarelui ; cînd se încolăcește în spirală în jurul unui munte, acesta seamănă cu una din acele coloane triumfale, în jurul cărora urcă batalioane de bronz.

Soldații pășesc cu armele în jos și mantăile desfășurate, supărați și plictisiți, căci acestor nobili bărbați nu le place decît lupta sau odihna. Glumele piperate, șotiile care pînă mai ieri îi încîntau, azi nu mai reușesc să-i înveselească ; aerul este rece, cerul înnorat.

Doar uneori, cînd o cantinieră alunecă neîndemînatic de pe spinarea căluțului ei, sau cînd vreo gamelă de tini-

chea se rostogolește din stîncă în stîncă pînă în fundul prăpastiei, se mai aude un rîs trecător între soldați.

Pentru a mai uita puțin de plictiseala drumului, locotenentul Randmer, tînăr baron danez, intră în vorbă cu bătrînul căpitan Lory, oștean ieșit din front. Căpitanul înainta, tăcut și întunecat, cu pas greoi dar sigur ; locotenentul, sprinten și ușor, pocnea dintr-o nuia pe care o smulsese din tufișurile de la marginea drumului.

— Ce ai căpitane ? Ești posomorît.

— Păi, s-ar părea că am și de ce, răspunse bătrînul ofițer fără să ridice capul.

— Hai ! Hai ! lasă necazurile ; uită-te la mine, ce, eu sînt trist ? Şi, totuși, pun prinsoare că aș avea tot atîtea motive de supărare ca și domnia-ta.

— Mă îndoiesc, baroane Randmer ; mi-am pierdut singura mea avere, mi-am pierdut tot ce aveam pe lume.

— Căpitane Lory, atunci stăm la fel. Nu-s nici două săptămîni de cînd locotenentul Alberick a cîștigat, cu o aruncătură de zaruri, frumosul meu castel de la Randmer, cu tot ce ține de el. Sînt ruinat ; și ce, sînt eu mai puțin vesel de atunci ?

Căpitanul răspunse cu voce mîhnită :

— Locotenente, n-ai pierdut decît un castel frumos; eu mi-am pierdut cîinele.

La acest răspuns, chipul ușuratec al tînărului rămase nehotărît între rîs și înduioșare.

— Căpitane, spuse el, potolește-ți durerea ; uite, eu, care mi-am pierdut castelul...

Celălalt îi tăie vorba.

— Ei și ? Dealtfel ai să cîștigi un alt castel.

— Iar dumneata ai să găsești un alt cîine.

Bătrînul dădu din cap.

— Am să găsesc un alt cîine, dar n-am să-l mai găsesc pe bietul meu Drake.

Se opri. Lacrimi mari îi înecau ochii și picurau, una cîte una, pe fața lui aspră.

— Nu am iubit pe nimeni altul, urmă el ; nu am cunoscut nici tată nici mamă ; să-i odihnească Dumnezeu, și pe bunul meu Drake de asemenea ! Locotenente Randmer, mi-a salvat viața în războiul din Pomerania ; îl numisem Drake în cinstea vestitului amiral. Ce cîine bun !

Nu-și schimba purtarea față de mine după cum mi-era norocul. După lupta de la Oholfen, marele general Schack l-a mîngîiat și mi-a spus : „Ai un cîine tare frumos, sergente Lory" — căci pe atunci nu eram decît sergent.

— A ! îl întrerupse tînărul baron, gesticulînd cu nuiaua. trebuie să fie tare ciudat să fii sergent.

Bătrînul oștean nu-l asculta ; părea că vorbește singur. Rostea cuvinte neînțelese ce de-abia se auzeau.

— Bietul Drake ! Să te întorci de atîtea ori teafăr din breșe și tranșee, și să te îneci ca o pisică în blestematul ăsta de golf Drontheim ! Bietul meu cîine ! bunul meu prieten ! Erai demn să mori cu mine pe cîmpul de luptă.

— Dragă căpitane, zise locotenentul, de ce să fii mîhnit ? Mîine poate ne batem.

— Da, răspunse cu dispreț bătrînul căpitan, dar cu ce dușmani !

— Cum așa ? Sînt tîlharii ăia de mineri ! diavolii ăia de munteni !

— Cioplitori de piatră, oameni care nici măcar nu știu să se orînduiască pentru luptă, să formeze „rîtul de porc" sau „colțul lui Gustav-Adolf" ! Cu așa mojici să lupte un om ca mine, care a făcut toate campaniile din Pomerania și Holstein, din Scania și Dalecarlia, care a luptat sub ordinele gloriosului general Schack și a viteazului conte Guldenlew !

— Dar nu știi, îl întrerupse Randmer, că șeful acestor cete e un uriaș puternic și sălbatic ca Goliat, un tîlhar care bea sînge omenesc, un demon care are în el pe Satana.

— Despre cine e vorba ?

— Ei ! despre vestitul Han din Islanda !

— Brr ! Pun prinsoare că acest formidabil general nici măcar nu știe să armeze o muschetă în patru mișcări sau să încarce o carabină ca în armata imperială.

Randmer izbucni în rîs.

— Da, rîzi, continuă căpitanul. Va fi într-adevăr tare vesel să ne încrucișăm săbiile cu hîrlețe și cinstitele sulițe cu furci de gunoi ! Ce mai dușmani de soi ! Drake al meu nici nu s-ar fi înjosit să le muște picioarele !

Căpitanul urmă cu năduf să-și dea frîu liber indignării, cînd fu întrerupt de sosirea unui ofițer care alerga înspre ei gîfîind.

— Căpitane Lory ! dragă Randmer !
— Ce s-a întîmplat ? întrebară amîndoi într-un glas.
— Prieteni, mă cutremur de groază ! Ahlefeld, locotenentul de Ahlefeld, fiul marelui-cancelar ! îl știi doar, dragă baroane Randmer, Frederic ...atît de elegant... de îngîmfat...
— Da, răspunse tînărul baron, foarte elegant ! Și totuși, la ultimul bal mascat de la Charlottenburg, costumul meu era mai reușit decît al lui... Dar ce i s-a întîmplat ?
— Știu despre cine vorbești, spuse în același timp Lory, Frederic de Ahlefeld, locotenentul de la compania a treia, care poartă revere albastre. Este cam neglijent în serviciu.
— Nimeni nu se va mai plînge de asta, căpitane Lory.
— Cum adică ? întrebă Randmer.
— Este în garnizoană la Walhstrom, preciză cu răceală căpitanul.
— Exact ! răspunse celălalt. A sosit chiar acum o ștafetă la colonel... Bietul Frederic !
— Dar ce s-a întîmplat ? Căpitane Bollar, mă sperii.
Bătrînul Lory spuse :
— Brrr ! Tînărul nostru înfumurat o fi lipsit din nou la apel ca de obicei ; iar căpitanul l-o fi trimis la arest pe fiul marelui cancelar ; iată, desigur, nenorocirea pentru care te-ai schimbat la față.
Bollar îl bătu pe umăr.
— Căpitane Lory, locotenentul de Ahlefeld a fost mîncat de viu.
Cei doi căpitani se priviră fix, iar Randmer, o clipă descumpănit, începu deodată să rîdă în hohote.
— Ho ! ho ! ho ! căpitane Bollar, te ții de șotii ca de obicei. Dar asta nu se prinde !
Și locotenentul, încrucișîndu-și brațele, rîse cu poftă, jurînd că ce-l distra mai mult era încrederea cu care primea căpitanul Lory scornelile ștrengărești ale lui Bollar. Povestea, spuse el, e într-adevăr hazlie, ca și născocirea că acest Frederic, care se îngrijea întotdeauna atît de mult și de ridicol de pielea lui, ar fi fost ronțăit de viu.
— Randmer, spuse grav Bollar, n-ai pic de minte. Îți spun eu că Ahlefeld a murit. O știu de la colonel — a murit !

— Vai ! că bine-și mai joacă rolul ! reluă baronul fără să se oprească din rîs ; are haz căpitanul !

Bollar ridică din umeri și se intoarse înspre bătrînul Lory, care cerea amănunte.

— Chiar așa, dragul meu căpitan Bollar, adăugă glumețul Randmer, fără a încerca să-și stăpînească rîsul, povestește-ne cine l-a păpat pe bietul băiat. L-a infulecat vreun lup sau l-a înghițit vreun urs la cină ?

— Colonelul, spuse Bollar, a primit un mesaj urgent, înștiințîndu-l că toată garnizoana de la Wahlstrom se retrage spre noi, în fața unui număr mare de răzvrătiți.

Bătrînul Lory se încruntă.

— Și tot acolo scria că locotenentul Frederic de Ahlefeld, care plecase la vînătoare în munți, înspre ruinele de la Arbar, a dat acolo de un monstru care l-a dus în vizuina lui și l-a mîncat de viu.

Baronul Randmer nu-și putu stăpîni veselia.

— Ia te uită la bunul nostru Lory, ce serios ascultă basmele astea ! Bravo, căpitane Bollar, nici nu clipești de serios ce pari ! Ai un haz nemaipomenit. Dar nu ne spui cine este acel monstru, căpcăun sau vampir, care l-a prins pe locotenent, l-a dus și l-a mîncat ca pe un ieduț abia născut !

— Ție nici n-am să-ți spun, bodogăni Bollar iritat ; dar lui Lory am să-i spun, căci nu-i smintit și neîncrezător ca tine. Dragul meu Lory, monstrul care i-a băut sîngele lui Frederic este Han din Islanda.

— Căpetenia tîlharilor ! exclamă bătrînul ofițer.

— Vezi, dragul meu Lory, reluă zeflemitorul Randmer, mai are rost să știe instrucția, ca în armata împărătească, cînd este în stare să-și manevreze maxilarele așa de bine ?

— Baroane Randmer, spuse Bollar, te asemeni la fire cu Ahlefeld ; ai grijă să nu pățești ca el.

— Zău așa, exclamă tînărul, ceea ce mă distrează cel mai mult este seriozitatea nedezmințită a căpitanului Bollar.

— Iar pe mine, replică Bollar, ce mă sperie mai mult e veselia nesecată a locotenentului Randmer.

Tocmai atunci se apropie de ei un grup de ofițeri ce păreau să poarte o discuție aprinsă.

— A ! zău așa, spuse Randmer, trebuie să-i distrez și pe ei cu gogoșile lui Bollar. Domnilor, adăugă el, ducîndu-se spre ei, ați auzit vestea ? Bietul Frederic de Ahlefeld a fost mîncat de viu de fiorosul Han din Islanda.

Sfîrșind vorba nu-și putu stăpîni un hohot de rîs care, spre marea lui uimire, fu întîmpinat de noii veniți aproape cu strigăte de indignare.

— Și-ți mai arde de rîs ! Nu credeam să-l aud pe Randmer transmițînd pe tonul acesta o veste atît de tristă.

— Să-ți bați joc de o astfel de nenorocire !

— Cum ! spuse Randmer tulburat, să fie oare adevărat ?

— Asta-i bună, doar tu o spui ! Ce, tu nu te crezi nici pe tine ? i se strigă din toate părțile.

— Credeam că este o glumă de-a căpitanului Bollar.

Un ofițer mai bătrîn luă cuvîntul :

— Gluma ar fi fost tare nepotrivită ; din păcate nu-i vorba de așa ceva. Colonelul nostru, baronul Voethaun, a primit chiar acum nefericita veste.

— Ce poveste îngrozitoare ! E înspăimîntător ! strigară mai multe voci.

— Și-acum, spuse unul, o să ne luptăm cu lupi și urși cu chip de om.

— O să tragă în noi cu archebuza, spunea altul, fără să știm măcar de unde vin gloanțele ; au să ne omoare unul cîte unul, ca pe niște fazani într-o cușcă.

— Moartea lui Ahlefeld te cutremură, spuse Bollar cu o voce solemnă. Regimentul nostru n-are noroc. Întîi moartea lui Dispolsen, pe urmă uciderea bieților ostași găsiți la Cascadthymore, acum a lui Ahlefeld : trei întîmplări tragice, una după alta.

Tînărul baron Randmer amuțise, copleșit de gînduri Vorbi din nou :

— E de necrezut, spuse el ; bietul Frederic, care dansa așa de bine !

După această cugetare plină de înțelepciune tăcu din nou, în timp ce căpitanul Lory își arăta mîhnirea pentru moartea tînărului locotenent, fără însă a scăpa ocazia să-l dojenească pe archebuzierul secund Toric Belfast, pentru că nu-și lustruise bine catarama de la banduliera.

XXXI

Și dacă s-ar înțelege totuși cu ei ? Dacă totul nu ar fi decît o înscenare grosolană ? Dacă nu o fi vrednic de ceea ce vreau să fac pentru el ?

LESSING

— Ssst ! sst ! uite un om care coboară de acolo cu o scară.

. . . .

— Da, da, este un spion.

— Cerul nu-mi putea face un mai mare bine decît acela de a-mi îngădui să vă aduc viața mea în dar. Sînt al vostru ; dar spuneți-mi, rogu-vă, a cui este această oștire ?

— A contelui de Barcelona.

— Care conte?

. . . .

— Ce s-a întîmplat ?

— Generale, iată o iscoadă a dușmanilor.

— De unde vii ?

— Veneam, fără măcar să-mi închipui ce aveam să găsesc aici ; nu mă așteptam deloc la ceea ce văd.

LOPE DE VEGA, *Puterea păcătoasă*

O CÎMPIE ÎNTINSĂ ȘI PUSTIE ARE o înfățișare sinistră după asfințitul soarelui, cînd ești singur și calci pe rămășițe de paie uscate, cînd greierul țiriie monoton și cînd vezi la apus nori lungi și deformați întinzîndu-se încet pe orizont ca niște cadavre de fantome.

Cel puțin așa i se părea lui Ordener, cuprins de gînduri melancolice, în seara zadarnicei întîlniri cu tîlharul din Islanda. Stătuse o clipă năucit după brusca lui dispariție, apoi i se năpustise pe urme, dar se rătăcise în terenul accidentat și acoperit de vegetație și umblase toată ziua prin locuri din ce în ce mai sălbatice. La lăsarea serii se afla într-o cîmpie întinsă, al cărei orizont gol și uniform nu promitea nici un adăpost tînărului călător istovit și înfometat.

Cel puțin dacă suferința trupului nu ar fi fost agravată de mîhnirea sufletească ; dar totul se sfîrșise ! Ajunsese la ținta călătoriei sale fără a-și fi îndeplinit scopul. Nu-i mai rămîneau nici măcar deșartele iluzii ale speranței care-l mînase nebunește pe urmele tîlharului ; și-acum, cînd su-

fletul lui nu mai avea nici un sprijin, îl asaltau mii de gînduri deznădăjduite, necunoscute pînă în ajun. Ce să facă acum ? Cum să se întoarcă la Schumacker fără să-i aducă salvarea Ethelei ? Care era natura înspăimîntătoare a nenorocirilor pe care le-ar fi înlăturat găsirea blestematei casete ? Şi căsătoria cu Ulrica de Ahlefeld ! Măcar de-ar putea să o scoată pe Ethel din înjositoarea captivitate ; de-ar putea fugi cu ea, să-şi ducă fericirea în vreun surghiun îndepărtat.

Se înfăşură în manta şi se culcă pe pămînt. Cerul era negru ; o fulgerare brăzda din cînd în cînd norii, săgetînd prin pîcla lor ca printr-un zăbranic, apoi se stingea ; un vînt rece mătura întinderea. Tînărul privea aproape cu indiferenţă acele semne de furtună violentă şi apropiată ; şi, dealtfel, chiar dacă ar fi găsit un loc unde să se adăpostească de ploaie şi unde să se poată odihni, tot nu ar fi putut să-şi uite nenorocul şi să-şi odihnească gîndurile.

Deodată un zvon nedesluşit de voci omeneşti îi izbi auzul. Mirat, se ridică într-un cot şi zări, la oarecare distanţă de el, nişte umbre ce se mişcau în întuneric. Privi mai atent. O lumină se aprinse în mijlocul acelui grup misterios şi Ordener văzu, cu o uimire uşor de înţeles, că acele năluci fantasmagorice dispăreau una cîte una în pămînt. Apoi nu mai văzu nimic.

Ordener era mai presus de superstiţiile vremii şi ale ţării sale. Mintea lui serioasă şi învăţată nu cunoştea acele credinţe fără temei, acele spaime neînţelese care chinuie copilăria popoarelor la fel ca şi pe a oamenilor. Şi totuşi era ceva nefiresc în acea vedenie ciudată, care îl făcu să se îndoiască de sine însuşi.

Se ridică, făcu semnul crucii şi se îndreptă spre locul unde dispăruse vedenia. Începeau să cadă picături mari de ploaie ; mantaua i se umfla în bătaia vîntului ca o pînză de corabie şi pana de la pălărie, chinuită de vînt, îi lovea faţa.

Se opri deodată. Văzuse, la lumina unui fulger, chiar la picioarele lui, gura largă a unui puţ rotund, în care s-ar fi prăvălit fără doar şi poate de nu l-ar fi salvat lumina binevenită a furtunii. Se apropie de gaură. În fundul ei, la o adîncime ameţitoare, abia dacă se desluşea o flacără slabă ce-şi răspîndea lumina roşiatică în fundul acelui imens cilindru săpat în măruntaiele pămîntului. Părea un foc magic, aprins acolo de spiriduşi, şi care mărea oare-

cum îngrozitoarea întindere de întuneric pe care ochiul trebuia să o străbată pînă la el.

Neînfricatul tînăr, aplecat deasupra abisului, ascultă cu atenţie şi auzi un zvon nedesluşit de voci omeneşti. Convins acum că fiinţele care-i apăruseră şi apoi dispăruseră într-un chip atît de straniu se cufundaseră în acea genune, fu cuprins de o dorinţă de neînvins — se vede că aşa îi era scris — să se ia pe urmele lor, chiar de-ar fi trebuit să urmărească nişte spectre pînă în gura iadului. Dealtfel furtuna se dezlănţuise şi abisul îi putea oferi un adăpost. Dar cum să coboare ? Un alt fulger îi veni în ajutor, lăsîndu-l să vadă, chiar la picioarele lui, capătul unei scări care se continua în adîncimea puţului. Era o bîrnă groasă, aşezată vertical şi străbătută orizontal, din loc în loc, de drugi scurţi de fier, sprijin pentru picioarele şi mîinile celor care îndrăzneau să coboare în adînc.

Ordener nu stătu în cumpănă. Se agăţă cu îndrăzneală de scară şi începu să coboare, fără a şti măcar dacă ajunge pînă în fund, fără a se gîndi că s-ar putea să nu mai revadă niciodată lumina soarelui. Curînd, în bezna care se aduna deasupra lui, cerul nu se mai cunoscu decît după fulgerele albăstrii care-l străbăteau adesea. Curînd, ploaia deasă care bătea suprafaţa pămîntului nu-l mai atinse decît cernută mărunt, iar rafalele de vînt care se năpusteau în gura căscată a puţului se pierdură deasupra lui într-un şuierat prelung. Deşi cobora întruna, i se părea că nu se mai apropie de lumina din fundul pămîntului. Coborî totuşi mai departe, dar ferindu-se de a privi în jos, de teamă să nu-i vină ameţeală şi să cadă.

Aerul din ce în ce mai înăbuşitor, larma de voci din ce în ce mai desluşită, sclipirea purpurie care începea să coloreze peretele circular al puţului, îl vestiră, în sfîrşit, că nu mai era mult pînă la fund. Mai coborî cîteva trepte şi putu să vadă, la picioarele scării, intrarea unui subteran, luminată de o lucire tremurătoare şi roşie, în timp ce urechea îi era izbită de cîteva cuvinte care-i treziră de îndată toată atenţia.

— Kennybol tot nu a sosit, spunea cineva cu nerăbdare.

— Cine l-o fi reţinut ? repetă acelaşi glas, după o scurtă tăcere.

— Nu ştim, seniore Hacket, îi răspunse cineva.

— Trebuie să-şi fi petrecut noaptea la sora sa Maase Braal din satul Surb, adăugă altcineva.

— Vedeți, răspunse primul glas, că eu mă țin de cuvînt. Trebuia să-l aduc pe Han din Islanda, să vă fie șef, și iată-l acum aici.

Un murmur, al cărui sens era greu de înțeles, răspunse acestor cuvinte. Curiozitatea lui Ordener, trezită de numele acestui Kennybol, care îi dăduse în ajun atîta motiv de nedumerire, spori și mai mult cînd il auzi pe al lui Han din Islanda.

Același glas reluă :

— Dragi prieteni, și voi, Jonas și Norbith, chiar dacă Kennybol întîrzie, nu-i nimic. Sîntem acum destul de numeroși ca să nu ne mai temem de nimic ; v-ați găsit flamurile în ruinele de la Crag ?

— Da, seniore Hacket, răspunseră cîțiva.

— Atunci, ridicați stindardul, a sosit vremea ! V-am adus aur ! Iată-l aci pe neînvinsul vostru șef ! Curaj ! Porniți să-l scăpați pe nobilul Schumacker, pe nefericitul conte de Griffenfeld !

— Trăiască Schumacker ! Trăiască ! strigară toate glasurile, și numele lui Schumacker răsună, răsfrîngîndu-se în toate ungherele bolților subterane.

Ordener asculta, din ce în ce mai curios, mai uluit, ținîndu-și răsuflarea. Nu-i venea să creadă, nu putea să înțeleagă ce auzea. Schumacker în cîrdășie cu Kennybol, cu Han din Islanda ! Ce dramă înfricoșătoare se juca acolo, din care îi era dat, spectator nebănuit, să întrezărească o scenă ? Cine trebuia salvat ? Capul cui era în joc ?

— Ascultați-mă, reluă aceeași voce, sînt prietenul, omul de încredere al nobilului conte de Griffenfeld.

Ordener auzea acest glas pentru prima oară. Acesta urmă :

— Să vă încredeți în mine cum se încrede și el. Prieteni, toate împrejurările sînt de partea voastră ; veți ajunge la Drontheim fără să întîlniți un singur dușman.

— Seniore Hacket, îl întrerupse o voce, să mergem, dar Peters mi-a spus că a văzut prin chei tot regimentul din Munckholm pornit împotriva noastră.

— A mințit, răspunse celălalt cu voce sigură de sine. Stăpînirea nu știe încă de răscoala voastră și este atît de liniștită, încît acela care a respins dreptele voastre plîngeri, cel care vă împilează, cel care asuprește pe ilustrul și nefericitul Schumacker, generalul Levin de Knud, a plecat din Drontheim și s-a dus în capitală, ca să fie

de față la faimoasa căsătorie a elevului său Ordener Guldenlew cu Ulrica de Ahlefeld.

Tulburarea lui Ordener este ușor de ghicit! Să audă, într-o regiune sălbatică și pustie, sub o boltă misterioasă, niște necunoscuți rostind toate numele care-l interesau și chiar și pe al lui! O îndoială îngrozitoare i se strecură în suflet. Să fie oare adevărat? Glasul auzit să fie într-adevăr al unui agent al contelui de Griffenfeld? Schumacker, bătrînul venerabil, nobilul părinte al iubitei sale Ethel, se revolta împotriva regelui și stăpînului său, cumpăra ajutorul unor tîlhari, aprindea un război civil! Iar el, fiul vice-regelui Norvegiei, elevul generalului Levin, își punea viața în joc, își compromitea viitorul pentru acest ipocrit, pentru acest rebel! Pentru el căutase și înfruntase pe tîlharul islandez cu care Schumacker părea să fie înțeles, de vreme ce-l punea în fruntea acestor răsculați! Cine știe chiar dacă acea casetă pentru care el, Ordener, fusese cît pe aci să-și verse sîngele, nu conținea cîteva din secretele rușinoase ale acestei urzeli infame? Nu-și bătuse oare joc de el întemnițatul înrăit de la Munckholm? Poate că-i aflase numele, sau poate — iar gîndul acesta îi fu nespus de dureros — poate că, îndemnîndu-l la această călătorie periculoasă, nici nu urmărise altceva decît să ducă la pierzanie pe fiul dușmanului său?

Vai! Cînd ai îndrăgit și respectat multă vreme numele unui nefericit, cînd în tainițele ascunse ale gîndului ai jurat soartei lui nefericite o credință de nezdruncinat, clipa în care ești răsplătit cu nerecunoștință, clipa în care te îndoiești de mărinimia oamenilor și ești îndemnat să renunți la fericirea atît de curată pe care o dă devotamentul este o clipă cumplit de amară. Îmbătrînești atunci, dintr-odată, cu cea mai tristă bătrînețe, acea a experienței, ai pierdut cea mai frumoasă dintre iluziile vieții, în care doar iluziile sînt frumoase.

Astfel de gînduri sfîșietoare se îmbulzeau de-a valma în sufletul lui Ordener. În clipa aceea fatală, nobilul tînăr și-ar fi dorit să moară: i se părea că-și pierde toată bucuria vieții. E drept că unele din afirmațiile celui care se dăduse drept trimisul contelui de Griffenfeld i se păreau mincinoase sau îndoielnice; dar cum nu urmărea decît să amăgească niște oameni simpli și necăjiți, vina lui Schumacker i se părea și mai mare; iar Schumacker era tatăl lui Ethel!

Gîndurile acestea îl tulburau cu atît mai mult, cu cît îl năpădiseră toate dintr-odată. Se clătină pe scara care îl purta, dar ascultă mai departe ; căci aștepți, uneori cu o nerăbdare de neînțeles și un groaznic nesaț, nenorocirile de care te temi cel mai mult.

— Da, urmă vocea trimisului, sînteți comandați de temutul Han din Islanda. Cine ar îndrăzni să lupte împotriva voastră ? Cauza voastră este cauza soțiilor voastre, a copiilor voștri, despuiați fără rușine de moștenirile lor ; este cauza unui nobil nefericit, aruncat de douăzeci de ani într-o temniță ticăloasă. Haideți ! Schumacker și libertatea vă așteaptă. La luptă împotriva tiranilor !

— La luptă ! răspunseră mii de glasuri ; și se auzi în galeriile subteranului un clinchet prelung de arme, amestecat cu chemarea răgușită a cornului muntenilor.

— Opriți ! strigă Ordener. Coborîse în grabă ultimii fuscei ai scării, fulgerat dintr-odată pînă în străfundul ființei de gîndul de a-l împiedica pe Schumacker să se încarce cu o crimă și de a-și feri țara de atîtea nenorociri. Dar, cînd se arătase în dreptul deschiderii subteranului, teama de a-l pierde printr-un discurs nesăbuit pe tatăl lui Ethel, și poate chiar pe Ethel, înlocuise orice simțire în cugetul lui ; și se oprise, palid, uluit de priveliștea neașteptată din fața lui.

Era ca o piață uriașă de oraș subteran, ale cărei limite se pierdeau în spatele a nenumărați stîlpi care susțineau bolțile. Acești pilaștri străluceau de parcă ar fi fost de cristal, în lumina a vreo mie de făclii purtate de o mulțime de oameni, înarmați fiecare cu ce apucase și răspîndiți pînă în străfundurile sălii. Văzînd toate aceste puncte luminoase și fețele înspăimîntătoare ale celor ce le purtau prin întuneric, ai fi crezut că era una din acele adunări fabuloase, de vrăjitori și demoni purtători de stele, luminînd noaptea codrii bătrîni și castelele năruite despre care pomenesc cronicile din alte vremuri.

Se auzi un strigăt :

— Un străin ! Să moară ! Să moară !

Sute de brațe îl amenințau pe Ordener. Duse mîna la șold să-și caute spada. Nobilul tînăr, în pornirea lui generoasă, uitase că este singur și dezarmat.

— Așteptați, așteptați ! strigă o voce, vocea celui pe care Ordener îl credea trimisul lui Schumacker.

Era un bărbat scund și gras, îmbrăcat în negru, cu privirea veselă și fățarnică. Se apropie de Ordener.

— Cine ești ? întrebă el.

Ordener nu răspunse ; era încercuit și simțea pe fiecare parte a trupului apăsarea unui vîrf de sabie sau a unei țevi de pistol.

— Ți-e frică ? întrebă rotofeiul zîmbind.

— Dacă ar fi mîna ta pe pieptul meu în locul acestor săbii, spuse liniștit tînărul, ai vedea că inima mea nu bate mai repede ca a ta — dacă ai una.

— Aha ! spuse bărbatul scund, face pe grozavul ! Foarte bine, să moară. Și-i întoarse spatele.

— Ucide-mă, îi răspunse Ordener, nici nu-ți cer altceva.

— O clipă, jupîne Hacket, spuse un moșneag cu barbă deasă, ce stătea rezemat de o flintă lungă. Ești la mine, aici, și numai eu am dreptul să-l trimit pe creștinul ăsta să povestească morților ce-a văzut.

Jupînul Hacket izbucni în rîs.

— Cum vrei, dragul meu Jonas ! Nu-mi pasă cine-l osîndește pe acest spion, numai să moară.

Bătrînul se întoarse către Ordener :

— Hai, spune-ne cine ești, tu care erai atît de dornic să afli cine sîntem noi.

Ordener tăcu mai departe. Înconjurat cum era de acei ciudați partizani ai aceluiași Schumacker, pentru care ar fi fost bucuros să-și verse sîngele, nu-și mai dorea altceva decît să moară.

— Domnia-sa nu vrea să răspundă, spuse bătrînul. Cînd vulpea este prinsă în capcană, nu mai are glas. Omorîți-l !

— Dragul meu Jonas, reluă Hacket, să fie moartea acestui om prima ispravă a lui Han din Islanda printre noi.

— Da, da ! răspunseră mai multe glasuri.

Ordener, mirat, dar tot neînfricat, îl căută din ochi pe acel Han din Islanda cu care se luptase atît de aprig în chiar dimineața aceea și văzu, cu uimire sporită, că se apropie de el un bărbat de statură uriașă, îmbrăcat ca un muntean. Acesta pironi asupra lui Ordener o privire îngrozitor de nătingă și ceru o secure.

— Tu nu ești Han din Islanda, strigă Ordener din răsputeri.

— Să moară ! să moară ! urlă Hacket furios.

Ordener înțelese că era pierdut. Își vîrî atunci mîna în sîn, vrînd să scoată șuvița de păr a Ethelei, s-o sărute pentru ultima oară, și mișcarea grăbită făcu să cadă o hîrtie împăturită pe care o purta în cingătoare.

— Ce-i cu hîrtia aceea ? întrebă Hacket. Norbith, ia-o.

Norbith era un tînăr cu față posomorîtă și aspră, dar vădind cinste și mîndrie. Ridică hîrtia și o desfăcu.

— Dumnezeule mare ! strigă el, ăsta e semnul bietului meu prieten Christophorus Nedlam, pe care l-au spînzurat acum o săptămînă în piața publică din Skongen pentru falsificare de bani.

— Fie ! spuse Hacket, parcă dezamăgit, păstrează-ți peticul de hîrtie. Gîndeam că e ceva mai însemnat. Dragul meu Han, fă-i de petrecanie !

Dar tînărul Norbith trecu în fața lui Ordener și strigă :

— Omul acesta este sub ocrotirea mea. Mai curînd are să cadă capul meu, decît un singur fir de păr de pe al lui. Nu îngădui ca semnul prietenului meu Christophorus Nedlam să fie nesocotit.

Ordener, scăpat de la moarte ca prin minune, plecă rușinat fruntea ; își amintea acum cu cît dispreț întîmpinase urarea blîndă a preotului Athanase Munder : „Darul muribundului să devină o binefacere pentru călător".

— Ce tot îndrugi, dragul meu Norbith, zise Hacket, ți-ai pierdut mințile ? Omul acesta este o iscoadă, trebuie să moară.

— Dați-mi securea, repetă uriașul.

— Nu, nu ! strigă Norbith. Ce-ar spune duhul bietului Nedlam, pe care l-au spînzurat ca pe un nemernic ? Nu trebuie să moară, pentru că Nedlam nu vrea ca el să moară.

— Norbith are dreptate, spuse bătrînul Jonas. Nu-l putem ucide pe acest străin, jupîne Hacket ! Are semnul lui Christophorus Nedlam.

— Dar este o iscoadă, o iscoadă, reluă Hacket.

Bătrînul se alătură tînărului, așezîndu-se în fața lui Ordener, și amîndoi rostiră cu gravitate.

— Are semnul lui Christophorus Nedlam, care a fost spînzurat la Skongen.

Hacket își dădu seama că trebuie să cedeze, căci toți ceilalți începuseră să murmure, spunînd că străinul nu putea fi ucis de vreme ce avea semnul lui Nedlam calpuzanul.

— Bine, bine, bombăni el printre dinți cu mînie reținută, să trăiască. Dealtfel, este treaba voastră.

— Chiar de-ar fi dracul însuși și tot nu l-aș ucide, zise Norbith triumfător.

Și se întoarse către Ordener.

— Ascultă-mă, îi spuse, trebuie să fii om bun dacă ai semnul lui Nedlam, bietul meu prieten. Noi sîntem minerii regelui. Ne răzvrătim ca să scăpăm de tutelă. Jupînul Hacket, pe care-l vezi aici, spune că luptăm pentru eliberarea unui anume conte Schumacker ; dar eu nu-l cunosc. Străinule, cauza noastră este dreaptă. Ascultă și răspunde-mi cum i-ai răspunde sfîntului tău ocrotitor. Vrei să fii de-ai noștri ?

Un gînd îi străfulgeră lui Ordener prin minte.

— Da, răspunse el.

Norbith îi dădu o sabie pe care o primi fără să scoată o vorbă.

— Frate, îi spuse tînărul șef, dacă vrei să ne trădezi, pe mine să mă ucizi primul.

În clipa aceea se auzi sunetul unui corn răsunînd sub bolțile minei, apoi glasuri îndepărtate care spuneau : Iată-l pe Kennybol.

XXXII

Anume gînduri urcă drept în ceruri.
Romanțe spaniole

SUFLETUL CUNOAȘTE UNEORI INspirații neprevăzute, străfulgerări neașteptate, al căror cuprins și a căror profunzime nu le-ar putea exprima nici un volum întreg de cugetări, așa cum nici lumina a o mie de făclii nu poate reda strălucirea uriașă și rapidă a fulgerului.

Nu vom încerca să analizăm aci impulsul imperios și tainic care l-a îndemnat pe nobilul fiu al vice-regelui Norvegiei să dea ascultare propunerii lui Norbith și să se alăture unor mineri răsculați în numele unui proscris. Era totodată dorința generoasă de a înțelege cu orice chip dedesubturile acestei sumbre aventuri, dezgustul amar de viață, o disperare căreia nu-i mai păsa de viitor ; poate cine știe ce îndoială cu privire la culpabilitatea lui Schu-

macker, îndoială trezită de tot ce i se părea dubios și fals în cele ce vedea, dar și un tainic instinct al adevărului ; apoi, mai ales, dragostea lui pentru Ethel. A mai fost îndemnat, poate, și de o revelație intimă a binelui pe care l-ar putea face lui Schumacker un prieten clarvăzător, aflat în mijlocul partizanilor săi orbiți.

XXXIII

Acesta-i șeful ? privirea lui mă înspăimîntă, nu aș îndrăzni să-i vorbesc.

MATURIN, *Bertram*

LA STRIGATELE CARE VESTEAU sosirea renumitului vînător Kennybol, Hacket se repezi să-l întîmpine, lăsîndu-l pe Ordener cu ceilalți doi șefi.

— Ai venit, în sfîrșit, dragul meu Kennybol ! Vino să te prezint viteazului vostru șef, Han din Islanda.

La auzul acestui nume, Kennybol, care sosise palid, gîfîind, cu părul vîlvoi, cu fața plină de sudoare și mîinile mînjite de sînge, se dădu înapoi.

— Han din Islanda !

— Haide, haide, spuse Hacket, liniștește-te ! Vine să vă ajute. Socotește-l prieten, tovarăș de luptă.

Kennybol nici nu-l auzea.

— Han din Islanda este aici ? repetă el.

— Da, bineînțeles, spuse Hacket, stăpînindu-și rîsul echivoc ; nu ți-o fi frică de el ?

— Ce-ai spus ? îl întrerupse vînătorul pentru a treia oară, vrei să zici... Han din Islanda aici, în mina asta ?

Hacket se întoarse înspre cei care îl înconjurau :

— Oare a înnebunit viteazul nostru Kennybol ? Apoi, către Kennybol : Înțeleg că de frica lui Han din Islanda ai întîrziat.

Kennybol ridică mîna :

— Jur, pe numele sfintei Etheldera, sfînta mucenică norvegiană, că nu frica de islandez m-a împiedicat să ajung aici mai devreme, jupîne Hacket, ci însuși Han din Islanda !

Cuvintele lui stîrniră un murmur de mirare prin mulțimea de munteni și mineri adunați în jurul vorbitorilor și tulburară pe Hacket, tot așa cum îl tulburaseră cu puțin înainte venirea și cuvintele lui Ordener.

— Ce vrei să spui ? întrebă el cu glas scăzut.

— Spun, jupîne Hacket, că de n-ar fi fost blestematul dumitale de islandez, aş fi ajuns aici înainte de primul ţipăt al cucuvelei.

— Nu zău ! şi ce ţi-a făcut ?

— Nici nu mă întreba ; atîta-ţi spun, să-mi albească barba într-o singură zi, ca blana cacomului, dacă mă mai prinde cineva la vînătoare de urşi albi.

— Nu cumva era să te mănînce un urs ?

Kennybol ridică din umeri în semn de dispreţ :

— Na-ţi-o bună, un urs ? Ia te uită ce duşman de temut ! Kennybol mîncat de un urs ? Drept cine mă iei, jupîne Hacket ?

— A ! iartă-mă, spuse Hacket zîmbind.

— Dacă ai şti ce mi s-a întîmplat, jupîne, îl întrerupse bătrînul vînător, cu glas scăzut, nu ai mai spune că Han din Islanda se află aici.

Hacket se arată din nou descumpănit. Îl prinse pe Kennybol de braţ, ca şi cum s-ar fi temut ca acesta să se apropie mai mult de locul unde, deasupra capetelor minerilor, răsărea acela, enorm, al uriaşului.

— Dragul meu Kennybol, spuse el cu glas aproape solemn, povesteşte-mi, rogu-te, pricina pentru care ai întîrziat. Înţelegi că, aşa cum stau lucrurile, orice lucru poate avea o mare însemnătate.

— Aşa este, răspunse Kennybol, după ce stătu puţin pe gînduri.

Atunci, ascultînd de rugăminţile repetate ale lui Hacket, îi povesti cum, ajutat de alţi şase tovarăşi, hăituise, în chiar dimineaţa aceea, un urs alb pînă în apropierea peşterii Walderhog, fără să-şi dea seama, în fierbinţeala urmăririi, că ajunsese atît de aproape de acel loc temut ; cum gemetele ursului chemaseră pe un omuleţ, un monstru, un demon care, înarmat cu o secure de piatră, se năpustise asupra lor, luînd apărarea ursului. Apariţia acelui diavol care nu putea fi altul decît Han, demonul islandez, îi îngheţase pe toţi şapte de groază ; în cele din urmă nefericiţii săi tovarăşi fuseseră, toţi şase, răpuşi de monstru, iar el, Kennybol, scăpase numai prin fugă, cu ajutorul sprintenelii lui deosebite, a oboselii lui Han şi mai ales, a milei sfîntului Silvestru, preafericitul ocrotitor al vînătorilor.

— Vezi, dar, jupîne Hacket, își sfîrși el povestirea îngrozitoare și împodobită cu toate florile retoricei munților, vezi dar că nu sînt eu de vină dacă am întîrziat, și că este cu neputință ca demonul din Islanda, pe care l-am lăsat azi-dimineață cu ursul lui sfîrtecîndu-i pe cei șase tovarăși ai mei, sărmanii, prin tufișurile din jurul peșterii Walderhog, să fie acum, ca prieten, la întrunirea de-aci, în mina Apsyl-Corh. Vă spun eu că nu se poate. Îl cunosc acum pe acest demon întruchipat, l-am văzut cu ochii mei!

Hacket, care-l ascultase cu mare atenție, vorbi atunci cu glas plin de gravitate:

— Dragul meu prieten Kennybol, cînd vorbești despre Han din Islanda sau despre iad, să știi că nimic nu este cu neputință. Eu știam tot ce mi-ai spus acum.

Uimirea, credulitatea cea mai naivă se puteau citi pe chipul aspru al bătrînului vînător din munții Kole.

— Cum de... ?

— ...Da, urmă Hacket, pe fața căruia un observator mai iscusit ar fi putut desluși o expresie de satisfacție diabolică, știam totul, afară doar de faptul că dumneata ai fost părtaș la această nefericită întîmplare. Han din Islanda mi-a povestit-o venind încoace.

— Cu adevărat ? spuse Kennybol, și privirea pe care o ațintise asupra lui Hacket deveni temătoare și plină de respect.

Hacket urmă, cu același sînge rece.

— Da, crede-mă că așa este ; și-acum fii liniștit, am să te duc la acest temut Han din Islanda.

Kennybol scoase un strigăt de groază.

— Fii liniștit, crede-mă, reluă Hacket. Privește-l de-acum încolo drept căpetenie și tovarăș ; dar nu cumva să-i amintești de cele petrecute azi-dimineață, mă auzi ?

Kennybol fu silit să se supună și consimți, în sfîrșit, deși nu fără o vie împotrivire lăuntrică, să se lase prezentat demonului. Se apropiară de grupul unde se aflau Ordener, Jonas și Norbith.

— Bunul meu Jonas, dragul meu Norbith, spuse Kennybol, Domnul să vă ocrotească.

— Fii binecuvîntat, Kennybol, căci avem nevoie de ocrotire, spuse Jonas.

În clipa aceea, privirea lui Kennybol o întîlni pe a lui Ordener, care de asemenea o căuta pe a lui.

— A ! tinere, ești aici, îi spuse el apropiindu-se cu grabă și întinzîndu-i mîna aspră și zbîrcită, fii binevenit. Se pare că îndrăzneala ta a dat roade bune.

Ordener, care nu înțelegea cum de acest muntean îl putea înțelege atît de bine, se pregătea să-i ceară lămuriri, cînd Norbith i-o luă înainte :

— Îl cunoști pe acest străin, Kennybol ?

— Cum să nu-l cunosc ? Îl iubesc și-l cinstesc. Este devotat ca și noi aceleiași cauze.

Și-i făcu din nou cu ochiul lui Ordener, în semn de complicitate. Acesta nu apucă să-i răspundă, căci Hacket, care se dusese după uriașul de care toți păreau a se feri cu groază, se apropie de cei patru, spunînd :

— Vajnicule vînător Kennybol, iată-vă căpetenia, vestitul Han din Klipstadur !

Kennybol aruncă spre tîlharul gigantic o privire în care era încă mai multă mirare decît teamă și se aplecă înspre urechea lui Hacket :

— Jupîne Hacket, demonul pe care l-am lăsat azi-dimineață la Walderhög era mic.

Hacket îi răspunse în șoaptă :

— Uiți, Kennybol, că este un demon !

— Așa-i, răspunse credulul vînător, și-o fi schimbat înfățișarea

Și se întoarse într-o parte, tremurînd, pentru a-și face pe furiș semnul crucii.

XXXIV

> Masca se apropie ; este chiar Angelo în persoană ; ticălosul își cunoaște bine meseria ; pare a fi sigur de el.
>
> LESSING

ÎNTR-O PĂDURE ÎNTUNECOASĂ DE stejari bătrîni, în care lumina palidă a dimineții răzbea cu greu, un bărbat scund de stat se apropia de un altul, singur, ce părea să-l aștepte. Vorbiră în șoaptă :

— Să mă ierte luminăția-voastră dacă am făcut-o să aștepte. Am întîrziat din pricina cîtorva incidente.

— Ce fel ?

— Șeful muntenilor, Kennybol, a sosit la întrunire

de-abia pe la miezul nopții ; în schimb ne-a tulburat prezența unui martor neașteptat.

— Cine ?

— Un bărbat tînăr, care s-a năpustit în mină ca un nebun, chiar în toiul sanhedrinului nostru. Am crezut mai întîi că era un spion și am încercat să-i conving să-l ucidă ; dar purta zapisul de liberă trecere al nu știu cărui spînzurat foarte respectat de mineri, și ei l-au luat sub ocrotirea lor. Cînd stau să mă gîndesc, îmi vine să cred că era vreun călător mai curios sau vreun zevzec de savant. Oricum, am luat măsurile care se impuneau.

— Altminteri, totul merge bine ?

— Foarte bine ! Minerii din Guldbransdal și din Faroer, comandați de tînărul Norbith și de bătrînul Jonas, și muntenii din Kole, conduși de Kennybol, trebuie să fie pe drum la ora aceasta. Tovarășii lor din Hubfallo și Sund-Moer îi vor întîlni la patru mile de Steaua-Albastră ; iar cei din Kongsberg, împreună cu ceata fierarilor de la Smiasen, care au și silit garnizoana din Walhstrom să se retragă, cum bine știe nobilul conte, îi așteaptă cîteva mile mai încolo. La noapte, dragul și respectatul meu stăpîn, toate aceste cete întrunite vor poposi la două mile de Skongen, în cheile Stîlpului-Negru.

— Cum l-au primit pe falsul Han din Islanda ?

— Cu desăvîrșită încredere.

— A ! De ce nu pot să răzbun moartea fiului meu nimicindu-l pe acest monstru ! Ce nenorocire că ne-a scăpat !

— Nobilul meu senior, folosiți-vă întîi de numele lui Han din Islanda pentru a vă răzbuna pe Schumacker ; apoi veți cugeta cum să vă răzbunați pe Han. Răzvrătiții vor merge toată ziua și vor poposi deseară în cheile Stîlpului-Negru.

— Ce spui ? Să lași să pătrundă atît de aproape de Skongen așa de mulți răzvrătiți ? Musdoemon !...

— Mă bănuiți de ceva, nobile conte ? Să binevoiască luminăția-voastră să trimită chiar acum la colonelul Voethaun, al cărui regiment trebuie să fie la Skongen ; să-l informeze că toate forțele răzvrătiților își petrec noaptea, fără nici o bănuială, în cheile Stîlpului-Negru care pare un loc făcut anume pentru o ambuscadă.

— Am înțeles ; dar dragul meu, de ce ai făcut totul pentru ca rebelii să fie atît de mulți ?

— Cu cît răscoala va fi mai înfricoșătoare, stăpîne, cu atît vina lui Schumacker și meritele domniei-voastre vor fi mai mari. Dealtfel răscoala trebuie zdrobită dintr-o dată.

— Bine! Dar de ce ai ales un loc de popas atît de apropiat de Skongen?

— Pentru că este singurul, din toți munții, în care apărarea nu este cu putință. Nu vor scăpa de acolo decît cei aleși ca să figureze la judecată.

— Minunat! Dar, Musdoemon, am o presimțire care mă îndeamnă să terminăm repede treaba asta. Aici totul pare să meargă bine, dar sînt foarte îngrijorat în alte locuri. Știi că am pus să se cerceteze pe ascuns la Copenhaga cam ce hîrtii ar fi putut să ajungă în mîinile lui Dispolsen?

— Și ce-ați aflat?

— Chiar acum am primit vestea că acest intrigant avusese legături misterioase cu blestematul ăla de astrolog, cu Cumbysulsum.

— Cel care a murit de curînd?

— Da; și că bătrînul vrăjitor, înainte de a muri, i-a dat lui Dispolsen niște documente.

— Blestemăție! Avea la el niște scrisori de-ale mele și proiectul scris al planului nostru.

— Al planului tău, Musdoemon!

— Vă cer iertare, nobile conte! Dar, ce va fi îndemnat pe luminăția-voastră să-și destăinuiască intențiile acestui șarlatan de Cumbysulsum? Trădătorul naibii!

— Pentru că, Musdoemon, nu sînt ca tine, lipsit de orice credință. Am avut întotdeauna încredere — și pe bună dreptate — în știința magică a bătrînului Cumbysulsum.

— Ce păcat că luminăția-voastră nu s-a îndoit de devotamentul lui, pe cît se încredea în știința lui. Dar, să nu ne pierdem cu firea. Dispolsen a murit, documentele s-au pierdut; iar peste cîteva zile nici nu se va mai pomeni de cei care s-ar fi putut servi de ele.

— Oricum, ce învinuire poate ajunge pînă la mine?

— Iar eu sînt ocrotit de luminăția-voastră.

— Poți să te bizui pe mine, dragul meu; dar să grăbim, rogu-te, deznodămîntul acestei tărășenii. Am să trimit o ștafetă colonelului. Vino acum, escorta mă așteaptă după desișurile acelea și trebuie să ne întoarcem la Drontheim, de unde sper că a plecat bătrînul mecklemburghez. Hai,

slujeşte-mă bine ca pînă acum şi, orice vor fi făcut toţi Cumbysulsumii sau Dispolsenii din lume, poţi să te bizui pe mine pînă în pînzele albe.

— Luminăţia-voastră să fie încredinţată... Drace !

Ajunşi aici îi înghiţi pădurea şi vocile lor se stinseră treptat ; curînd nu se mai auzi decît bătaia copitelor a doi cai ce se îndepărtau.

XXXV

— Bateţi, tobe ! Iată-i că vin !

...Au jurat cu toţii, şi toţi au făcut acelaşi legămînt, să nu se întoarcă în Castilia fără contele dezrobit, seniorul lor.

Au luat, într-o căruţă, statuia de piatră, şi sînt hotărîţi să nu se întoarcă decît dac-ar vedea statuia întorcîndu-se ea singură.

Şi toţi, în semn că cel care ar face un pas înapoi să fie socotit trădător, au ridicat mîna şi au jurat. . . . . .

Se îndreaptă către Arlançon, cît de repede pot merge boii care trag căruţa ; nu se opresc, cum nu se opreşte soarele.

Burgos rămîne pustiu ; afară de femei şi de copii, toţi au plecat ; la fel şi în satele dimprejur.

Merg, vorbind despre cai şi despre şoimi şi se întreabă dacă e bine să libereze Castilia de tributul pe care îl plăteşte Leonului.

Dar înainte de a intra în Navara, au întîlnit la graniţă...

Romanţe spaniole

În faţa lor apare acel uriaş puternic şi curajos, generalul lor, care se înalţă cu un cap deasupra tuturor tovarăşilor săi.

LOPE DE VEGA, *Araucanul îmblînzit*

ÎN TIMP CE SCHIMBUL DE CUVINTE de mai sus avea loc într-o pădure de pe malul Smiasenului, răzvrătiţii, împărţiţi în trei coloane, ieşiră din mina de plumb de la Apsyl-Corh prin intrarea principală, care se deschide în malul unei viroage adînci.

Ordener care, în ciuda dorinței lui de a fi aproape de Kennybol, se afla în ceata lui Norbith, nu văzu la început decît o lungă înșiruire de făclii, a căror lumină, luîndu-se la întrecere cu primele raze ale dimineții, se reflecta pe securile, furcile, sapele, măciucile țintuite cu fier, ciocanele uriașe, tîrnăcoapele, rângile și toate celelalte arme improvizate pe care munca le împrumută răscoalei, amestecate cu altele care vădeau caracterul de conspirație al mișcării: muschete, sulițe, săbii, carabine și archebuze. Cînd soarele răsări de-a binelea și lumina făcliilor nu mai fu decît fum, putu să observe mai bine înfățișarea acestei ciudate oștiri, care înainta în dezordine, cîntînd răgușit și scoțînd strigăte sălbatice, asemenea unei haite de lupi înfometați porniți să dobîndească un cadavru. Era împărțită în trei corpuri sau, mai bine zis, în trei gloate. În față mergeau muntenii din Kole, comandați de Kennybol, căruia îi semănau cu toții, îmbrăcați în piei de fiară, cu fețe dîrze și aspre. Veneau apoi minerii tineri ai lui Norbith și cei bătrîni ai lui Jonas, cu pălăriile lor mari de pîslă, nădragii largi, brațele goale și fețele înnegrite, privind buimăciți la soare. Deasupra acestor cete zgomotoase fluturau de-a valma steaguri de culoarea focului, cu lozinci ca: „Trăiască Schumacker!“ „Să-l salvăm pe liberatorul nostru!“ „Libertate minerilor!“ „Libertate contelui de Griffenfeld!“ „Moarte lui Guldenlew!“ „Moarte împilatorilor!“ „Moarte lui Ahlefeld!“ Răzvrătiții păreau să le socotească mai curînd niște poveri decît motive de fală, și ele treceau din mînă în mînă cînd stegarii osteneau, sau cînd voiau să alăture sunetul răgușit al cornului lor vociferărilor tovarășilor.

Ariergarda acestei ciudate oștiri se compunea din zece căruțe trase de reni și de măgari, pesemne pentru muniții; iar avangarda dintr-un singur om, uriașul adus de Hacket, înarmat cu o măciucă și o secure. Mult în urma lui și stăpînite de groază veneau primele rînduri, comandate de Kennybol, care nu-l slăbea din ochi pe pretinsul Han, parcă ar fi vrut să nu-i scape nici una din prefacerile prin care ar fi trecut diabolicul său șef.

Puhoiul răzvrătiților cobora astfel zgomotos și făcînd să răsune pădurile de cornul muntenilor din nord. Curînd i se alăturară cetele de la Sund-Moer, Hubfallo și Kongsberg și cea a fierarilor de la Smiasen, a căror înfățișare contrasta ciudat cu a celorlalți răsculați. Erau bărbați

înalți și puternici, înarmați cu ciocane și răngi, purtînd drept platoșe șorțuri mari de piele groasă și, în loc de stindarde, o cruce mare de lemn. Mărșăluiau grav, în cadență.

Oastea răsculaților nu întîlnea pe nimeni în cale. Cînd o auzea că se apropie, păstorul de capre își ascundea turma în vreo peșteră, țăranul își părăsea satul, căci locuitorul din cîmpie și din văi se temè de cornul tîlharilor la fel ca de oamenii legii.

Străbătură astfel dealuri și codri cu așezări omenești puține și îndepărtate, bătură drumuri șerpuite pe care erau mai multe urme de animale sălbatice decît de picior omenesc, ocoliră lagune, trecură pîraie repezi, viroage adînci și mlaștini. Toate acele locuri îi erau necunoscute lui Ordener. O singură dată, numai, privirea lui găsi, în zare, ceva ce semăna cu o stîncă mare și încovoiată. Se aplecă înspre unul din tovarășii lui de drum :

— Prietene, ce stîncă este cea de colo, înspre miazăzi, la dreapta ?

— Este *Gîtul-Vulturului*, stînca de la Oelmoe, răspunse acela.

Ordener oftă.

XXXVI

De ce-i în stare crima pentru a zdrobi virtutea ?

KOTZEBUE, *Adelaïde von Wolfingen*

MAIMUȚICĂ, PAPAGALI, PIEPTENI și panglici, totul era pregătit de contesa de Ahlefeld pentru a-l primi cu cinste pe locotenentul Frederic. Adusese, cu mare cheltuială, ultimul roman al vestitei domnișoare de Scudéry. Din porunca ei i se făcuse o legătură scumpă, ferecată cu argint aurit și frumos lucrat. Îl așezaseră printre flacoanele cu esențe mirositoare și cutiile de pudră, pe toaleta elegantă cu picioare poleite, împodobită cu mozaic de lemn cu care mobilase viitorul budoar al scumpului ei băiat, Frederic. După ce dădu roată pentru o ultimă oară la toate aceste mici fleacuri pregătite cu o grijă de mamă și pentru care își uitase cîteva momente ura, se gîndi că nu mai avea altceva mai bun de făcut decît să lucreze la

pierzania lui Schumacker și a Ethelei. Plecarea generalului Levin îi lăsa fără apărare în mîinile ei.

Multe lucruri se petrecuseră în donjonul de la Munckholm, despre care nu fusese lămurită decît foarte vag.

— Cine să fi fost șerbul, vasalul sau țăranul care cucerise dragostea fiicei fostului cancelar, așa cum lăsase să se înțeleagă cuvintele ambigue și încurcate ale lui Frederic ? Ce legături avea baronul Ordener cu prizonierii de la Munckholm ? Din ce motive de neînțeles dispăruse acesta, într-un fel atît de ciudat, tocmai atunci cînd cele două regate nu mai vorbeau decît de căsătoria lui apropiată cu Ulrica de Ahlefeld, de care părea să nu-i pese ? În sfîrșit, ce se petrecuse între Levin de Knud și Schumacker ? Contesa își frămînta în zadar mintea. În cele din urmă hotărî să se ducă personal la Munckholm, pentru a lămuri toate aceste mistere, mînată în același timp de curiozitatea femeii și de interesul dușmăniei.

Într-o seară pe cînd Ethel, singură în grădina donjonului, sfîrșea de zgîriat cu diamantul unui inel, pentru a șasea oară, nu se știe ce semn tainic pe stîlpul negru al ușii pe care plecase Ordener, acea ușă se deschise. Fata tresări. Ușa se deschidea pentru prima dată de cînd se închisese în urma lui.

I se înfățișă o femeie înaltă, palidă, îmbrăcată în alb, care se uita la Ethel cu un zîmbet dulce ca mierea otrăvită, iar sub privirea pașnică și binevoitoare se întrezărea o expresie de ură, de ciudă și de involuntară admirație.

Ethel o privi cu mirare, aproape cu teamă. De cînd bătrîna ei doică se prăpădise în brațele ei, era prima femeie pe care o vedea în lugubra incintă de la Munckholm.

— Copila mea, spuse blînd străina, ești fata prizonierului de la Munckholm ?

Ethel întoarse instinctiv capul ; simțea o neînțeleasă repulsie față de femeia străină : parcă vocea ei blîndă ar fi purtat un venin. Răspunse :

— Mă numesc Ethel Schumacker. Tatăl meu spune că la naștere mi se spunea contesă de Tonsberg și principesă de Wollin.

— Așa ți-a spus tatăl tău ? exclamă femeia cu o intonație pe care o stăpîni îndată. Apoi adăugă : Ai avut parte de multă nefericire.

— Nefericirea m-a cuprins la naștere în brațele ei de

fier, răspunse tînăra prizonieră ; tatăl meu mi-a spus că ea nu mă va părăsi decît la moarte.

Un zîmbet flutură pe buzele străinei, care urmă cu milă în glas :

— Și nu le porți pică celor care ți-au azvîrlit viața într-o temniță ? Nu-i blestemi pe cei care sînt cauza nefericirii tale ?

— Nu, de teamă ca blestemul nostru să nu cheme asupra lor nenorociri la fel cu cele pe care ni le-au adus nouă.

— Și, continuă cu fruntea senină femeia în alb, îi cunoști pe vinovații durerilor tale ?

Ethel se gîndi o clipă, apoi răspunse.

— Totul s-a făcut din voința Celui de sus.

— Tatăl tău nu ți-a vorbit niciodată despre rege ?

— Regele ? Mă rog pentru el dimineața și seara, fără să-l cunosc.

Ethel nu înțelese de ce străina și-a mușcat buzele auzind acest răspuns.

— Nefericitul tău tată nu ți-a pomenit niciodată, în momentele de necaz, despre dușmanii lui neînduplecați, generalul Arensdorf, episcopul Spollyson, cancelarul de Ahlefeld ?

— Nu știu despre cine vorbiți.

— Și nu ai auzit niciodată numele lui Levin de Knud ?

Amintirea scenei petrecute cu două zile mai înainte între guvernátorul Drontheimului și Schumacker era încă prea vie în mintea Ethelei, pentru ca numele lui Levin de Knud să nu i-o trezească.

— Levin de Knud ? spuse ea ; mi se pare că este acel om pentru care tatăl meu are atîta stimă și, aș zice chiar, atîta dragoste.

— Ce spui ? exclamă străina.

— Da, urmă fata, pe acest Levin de Knud îl apăra tata cu atîta însuflețire alaltăieri față de guvernatorul Drontheimului.

Cuvintele ei o uimiră și mai mult pe străină.

— Față de guvernatorul Drontheimului ? Nu-ți bate joc de mine, fata mea ! Am venit aici ca să te ajut. Tatăl

tău îl apăra pe generalul de Knud împotriva guvernatorului Drontheimului ?

— Pe general ? mi se pare că vorbea de un căpitan... Ba nu, aveţi dreptate. Tatăl meu, continuă Ethel, părea să-l iubească pe acel general Levin de Knud, tot atît pe cît părea să-l urască guvernatorul Drontheimului.

„Asta-i tare ciudat !“ îşi spuse în sinea ei străina a cărei curiozitate creştea văzînd cu ochii.

— Spune-mi, draga mea, ce s-a petrecut între tatăl tău şi guvernatorul Drontheimului ?

Interogatoriul acesta o plictisea pe biata Ethel, care se uită drept la femeia din faţa ei.

— Sînt oare o criminală, ca să-mi puneţi astfel de întrebări ?

La auzul acestor cuvinte, atît de fireşti, necunoscuta păru descumpănită, ca şi cum ar fi simţit că pierde tot folosul iscusinţei sale. Urmă totuşi, cu o voce uşor tulburată :

— Nu mi-ai vorbi astfel, dacă ai şti de ce am venit şi pentru cine.

— Veniţi cumva din partea lui ? strigă Ethel. Mi-a trimis vreo veste ?

Se îmbujoră toată ; inima îi bătea puternic, tulburată de nerăbdare, de nelinişte.

— ...Din partea cui ? întrebă cealaltă.

Fata se opri înainte de a rosti numele iubit. Văzuse lucind în ochii străinei o fulgerare de bucurie vicleană, ca o rază ieşită din iad. Spuse trist :

— Nu ştiţi despre cine vorbesc.

Faţa binevoitoare a străinei lăsă pentru a doua oară să se ghicească cît de amăgită îi fusese aşteptarea.

— Biată fată ! exclamă ea. Ce pot face ca să te ajut ?

Ethel nu asculta. Gîndul ei zburase dincolo de munţii de la miazănoapte, pe urmele călătorului îndrăzneţ, îşi plecase fruntea, şi mîinile i se împreunară de la sine.

— Tatăl tău nu speră să iasă din închisoare ?

Întrebarea, pe care străina trebui s-o rostească de două ori, o trezi pe Ethel din visare.

— Ba da, răspunse.

Şi în ochi i se iviră lacrimi.

În schimb, ochii străinei se aprinseră.

— Așa, speră, spui tu ! Și cum ? În ce fel ? Cînd ?

— Speră să părăsească temnița, pentru că speră să părăsească viața.

Există uneori în simplitatea unui suflet blînd și tînăr o putere care își rîde de șiretlicurile unei inimi îmbătrînite în răutate. Acest gînd păru s-o cutremure pe străină, căci expresia feței i se schimbă brusc ; atinse cu mîna-i rece brațul Ethelei :

— Ascultă-mă, spuse ea pe un ton care suna aproape a adevăr, nu știi tu oare că viața tatălui tău este din nou amenințată de o anchetă judecătorească ? Că este bănuit de a fi ațîțat o revoltă printre minerii din Nord ?

Cuvintele *revoltă* și *anchetă* nu erau limpezi pentru Ethel ; își ridică ochii negri asupra femeii străine :

— Ce vreți să spuneți ?

— Că tatăl tău complotează împotriva statului ; că vina lui este aproape dovedită ; că această crimă atrage după sine pedeapsa cu moartea.

— Moarte ! Crimă !... strigă biata copilă.

— Crimă și moarte, răspunse grav străina.

— Tatăl meu, nobilul meu tată ! urmă Ethel. Vai ! el care-și petrece zilele ascultînd cum îi citesc legendele Eddei și pildele Scripturii ! El, să uneltească ! Ce rău v-a făcut ?

— Nu mă privi așa ; îți repet, nu-ți sînt dușmană. Tatăl tău este bănuit de o mare crimă, iar eu te înștiințez de acest lucru. Și cred că mă puteam aștepta la puțină recunoștință, nu la ură.

Reproșul o tulbură pe Ethel.

— O, iertați-mă, nobilă doamnă ! iertați-mă ! Dar am întîlnit noi pînă acum un om care să nu ne fie dușman ? M-am îndoit de vorbele voastre. Mă iertați, nu-i așa ?

Străina zîmbi.

— Ce spui, fata mea, nu ai întîlnit nici un prieten pînă azi ?

O văpaie fierbinte cuprinse obrajii Ethelei. Stătu o clipă în cumpănă.

— Ba ba... Doar cerul cunoaște adevărul. Avem un prieten, nobilă doamnă, unul singur !

— Unul singur ! se repezi străina. Te rog, spune-mi

cum îl cheamă; nu știi cît este de important... pentru salvarea tatălui tău. Cine este acest prieten?

— Nu știu, spuse Ethel.

Străina păli.

— Îți bați joc de mine pentru că vreau să-ți vin în ajutor? Gîndește-te că este vorba de chiar viața tatălui tău. Spune-mi, cine este prietenul despre care vorbești.

— Dumnezeu mi-e martor, nobilă doamnă, că nu știu despre el decît că se numește Ordener.

Ethel spusese aceste cuvinte cu amărăciunea pe care o simți cînd rostești în fața unui indiferent numele sfînt ce trezește în noi tot ce-i în stare să iubească inima.

— Ordener! Ordener! repetă necunoscuta cu o tulburare stranie, în timp ce mîinile ei mototoleau febril broderia albă a vălului ei. Dar care-i numele tatălui său? întrebă apoi cu voce nesigură.

— Nu știu, răspunse fata. Dar ce-mi pasă de familie și de tatăl lui! Acest Ordener, nobilă doamnă, este cel mai bun dintre oameni.

Vai! vocea Ethelei îi trădase inima, străina îi pătrunsese taina.

Aceasta se prefăcu liniștită, se reculese și o întrebă pe fată, fără a o slăbi din priviri:

— Ai auzit vorbindu-se despre viitoarea căsătorie a fiului vice-regelui cu fiica marelui cancelar de Ahlefeld?

A trebuit să-și repete întrebarea înainte ca mintea lui Ethel să se poată fixa asupra unor lucruri care nu păreau s-o intereseze.

— Cred că da, răspunse ea.

Liniștea, nepăsarea ei, părură s-o surprindă pe necunoscută.

— Și ce gîndești despre această căsătorie?

Nu putu să descopere nici o urmă de tulburare în ochii mari ai Ethelei în timp ce aceasta răspundea:

— Nu cred nimic. Să aibă parte de noroc!

— Conții Guldenlew și Ahlefeld, tații celor doi logodnici, sînt doi mari dușmani ai tatălui tău.

— Fie căsătoria copiilor lor fericită! repetă blînd Ethel.

— Mă gîndesc, dacă viața tatălui tău este în primejdie, urmă șireata necunoscută, că poate ai reuși, cu pri-

lejul acestei înalte căsătorii, să-i obții grațierea prin bunăvoința fiului vice-regelui.

— Fiți binecuvîntată pentru grija ce-mi arătați, nobilă doamnă ; dar cum ar putea ajunge ruga mea pînă la fiul vice-regelui ?

Cuvintele acestea erau rostite cu o bună-credință atît de vădită, încît necunoscuta nu-și putu stăpîni un gest de mirare.

— Cum, nu-l cunoști ?

— Să-l cunosc eu pe acest senior atît de sus-pus ! exclamă Ethel. Ați uitat că nici o privire de-a mea nu a trecut vreodată de incinta fortăreței !

— Zău așa, șopti între dinți străina, ce-mi tot spunea smintitul acela bătrîn de Levin ? Nu-l cunoaște. Și totuși este cu neputință ! urmă ea, ridicînd vocea ; l-ai văzut negreșit pe fiul vice-regelui, a fost aici.

— Se prea poate, nobilă doamnă ; dar dintre toți bărbații care au venit aici, nu l-am văzut decît pe Ordener al meu.

— Ordener al tău ! o întrerupse necunoscuta. Și urmă părînd că nu observă îmbujorarea Ethelei : Cunoști tu un tînăr cu față nobilă, cu trup bine legat, cu mers grav și sigur ? Privirea lui este blîndă și serioasă, obrajii fragezi ca ai unei domnișoare, pletele castanii.

— Da ! exclamă biata Ethel, el este, logodnicul meu, iubitul meu Ordener ! Spuneți-mi, nobilă doamnă, mi-ați adus vești de la el ? Unde l-ați întîlnit ? V-a spus că mă iubește, nu-i așa ? V-a spus că-l iubesc mai presus de orice. Vai ! o nefericită fată întemnițată nu are nimic pe lume decît iubirea ei. Nobilul meu prieten ! Nu e nici o săptămînă de cînd era aici, chiar în acest loc, cu mantaua lui verde sub care bate o inimă atît de generoasă și cu pana neagră care se legăna cu atîta grație pe fruntea lui înaltă...

Se opri deodată. O văzu pe necunoscută tremurînd, schimbînd fețe-fețe ; o auzi strigînd cu o voce tunătoare :

— Nefericito ! Îl iubești pe Ordener Guldenlew, logodnicul Ulricăi de Ahlefeld, fiul dușmanului de moarte al tatălui tău, fiul vice-regelui Norvegiei !

Ethel se prăbuși la pămînt fără simțire.

XXXVII

CAUPOLICAN
Călcaţi cu atîta grijă, încît nici pămîntul să nu vă audă zgomotul paşilor... Fiţi cu ochii în patru, prieteni... Dacă ajungem fără a fi simţiţi, sîntem siguri de izbîndă.

TUCAPEL
Vălurile întunericului s-au aşternut pretutindeni, o beznă înfricoşătoare a cuprins pămîntul. Nu se aude nici o santinelă şi nu am văzut iscoade.

RINGO
Înainte !

. . . .

TUCAPEL
Ce se-aude ? Să ne fi descoperit !

LOPE DE VEGA, *Araucanul îmblînzit*

— IA SPUNE GULDON STAYPER, vechiul meu tovarăş, ce zici de crivăţul ăsta ? De cînd a început să coboare soarele, simt că mi se încurcă în căciulă !

Cel ce vorbea era Kennybol ; desprinzîndu-şi pentru o clipă privirile de la uriaşul din fruntea răsculaţilor, se întorsese pe jumătate către acel dintre munteni pe care întîmplarea unui marş neorînduit îl adusese lîngă el.

— Hm ! căpitane, cred că în cheile astea blestemate, în care vîntul se năpusteşte ca un puhoi, n-are să ne fie la noapte chiar aşa de cald cum îi este flăcării cînd se joacă pe jeratic.

— Va trebui să facem nişte focuri care să trezească şi cucuvelele bătrîne, sus pe stînci, în palatele lor prăbuşite. Nu-mi plac cucuvelele ; în noaptea aia blestemată cînd am văzut-o pe vrăjitoarea Ubfeu, se prefăcuse în cucuvea.

— Pe sfîntul Silvestru ! îl întrerupse Guldon Stayper, întorcînd capul, îngerul vîntului ne bate zdravăn cu aripile ! Dacă ar fi după mine, căpitane Kennybol, am arde la noapte toţi brazii de pe un munte. N-ar fi grozav să vezi o armată încălzindu-se cu o pădure ?

— Ferească sfîntul, dragul meu Guldon ! Ce s-ar întîmpla cu căprioarele ? Dar cu ereţii sau cu fazanii ? Să frigi vînatul, asta-i treabă bună, dar nu să-l arzi !

Bătrînul Guldon izbucni în rîs.

— Hei, căpitane, nu te-ai schimbat defel! Ești tot același împielițat de Kennybol, lupul căprioarelor, ursul lupilor și bivolul urșilor!

— Mai sîntem încă departe de Stîlpul-Negru? întrebă unul dintre vînători.

— Prietene, îi răspunse Kennybol, vom intra în chei pe înserat; uite acuși ajungem la Patru-Cruci.

Se lăsă tăcerea; cîtva timp nu se mai auzi decît tropotul pașilor, șuierul vîntului și cîntarea îndepărtată a fierarilor de la lacul Smiasen.

— Prietene Guldon Stayper, reluă Kennybol după ce fluierase melodia vînătorului Rollon, parcă ai stat de curînd cîteva zile la Drontheim?

— Da, căpitane; fratele meu, George Stayper, pescarul, era bolnav și m-am dus să-i țin locul în barcă cîteva zile, ca să nu-i moară biata familie de foame, și el de lipsă de îngrijire.

— Ia spune-mi, dacă tot vii de la Drontheim, n-ai avut cumva prilejul să-l vezi acolo pe acel conte, prizonierul... Stumacher... Glaffenhem... Cum i-o mai fi spunînd, c-am uitat? Adică omul în numele căruia ne răsculăm împotriva tutelei regale și a cărui stemă o fi cusută pe steagul ăsta mare de culoarea focului pe care îl duci?

— Tare-i greu! spuse Guldon. Vorbești de prizonierul din cetatea Munckholm, contele... mă rog! Și cum îți închipui, căpitane, că l-aș fi putut vedea? Mi-ar fi trebuit pentru asta, adăogă el coborîndu-și glasul, să am ochii acelui demon care calcă în fața noastră, măcar că nu lasă nici un miros de pucioasă în urma lui, ochii acelui Han din Islanda care vede prin ziduri, sau inelul fermecat al reginei Mab, care trece prin gaura cheii. Nu este acum decît unul singur printre noi, sînt sigur de asta, care să-l fi văzut pe conte... Mă rog, prizonierul despre care vorbești.

— Unul singur! A, da! seniorul Hacket! Dar seniorul Hacket nu mai este cu noi. Ne-a părăsit azi-noapte ca să se întoarcă...

— Nu despre seniorul Hacket este vorba, căpitane.

— Dar despre cine?

— Despre tînărul cu manta verde și pană neagră, care a picat printre noi ieri-noapte.

— El?

— Da el, spuse Guldon, el îl cunoaște pe contele... Mă rog, faimosul conte, sînt sigur de ce spun, cum te văd și cum mă vezi, căpitane !

Kennybol îl privi pe Guldon, îi făcu semn cu ochiul stîng, clănțăni din dinți și-l bătu pe umăr cu acea exclamație de mîndrie cu care arătăm că sîntem mulțumiți de perspicacitatea noastră :

— Îmi închipuiam eu !

— Da, căpitane, urmă Guldon Stayper, mutînd pe umărul odihnit steagul de culoarea focului, îți dau scris că acest tînăr l-a văzut pe contele... nu știu cum îi zice, ăla pentru care ne luptăm... chiar în donjonul de la Munckholm, și că ținea să intre în acea închisoare tot așa de mult cum ar dori unul din noi să intre într-o rezervație de vînătoare regală.

— Dar de unde știi tu toate astea, frate Guldon ?

Bătrînul muntean îl trase de braț pe Kennybol. Apoi, deschizîndu-și cu grijă bănuitoare cojocul din piele de vidră, zise :

— Privește !

— Nemaipomenit ! exclamă Kennybol, strălucește de parcă ar fi diamanturi !

Într-adevăr, cingătoarea grosolană a lui Guldon Stayper se închidea cu o pafta împodobită cu diamante.

— Și astea sînt diamante adevărate, îi răspunse Guldon, pe cît este de adevărat că luna este departe de pămînt cale de două zile de mers și că cingătoarea mea este din piele de bivol tăbăcită.

Dar fața lui Kennybol se posomorîse și trecuse de la mirare la severitate. Lăsă privirea în jos și spuse cu un fel de solemnitate sălbatică :

— Guldon Stayper din satul Chol-Soe, în munții Kole, tatăl tău, Medprath Stayper, a murit în vîrstă de o sută și doi ani, fără să aibă nici un păcat pe suflet, căci nu este un păcat să omori din greșeală vreun cerb sau vreun elan de-al regelui. Tu, Guldon Stayper, numeri pe capul tău încărunțit cincizeci și șapte de ani, ceea ce înseamnă tinerețe numai la bufnițe. Guldon Stayper, tovarășul nostru, aș fi mai mulțumit pentru tine dacă diamantele acestei paftale ar fi boabe de mei, dacă nu ai dobîndit-o tot așa de drept cum dobîndește fazanul regal alicele de plumb din pușcă.

Rostind această ciudată admonestare, tonul șefului muntenilor era în același timp amenințător și stăpînit.

— Diamantele acestea sînt ale mele pe drept, răspunse Guldon fără să se tulbure, tot așa precum adevărat este că vînătorul Kennybol, căpitanul nostru, este cel mai iscusit vînător din Kole.

— Așa să fie? întrebă Kennybol, parcă dorind să fie convins.

— Lucrurile s-au petrecut într-o seară, reluă Guldon, tocmai după ce îndrumasem spre Spladgest cîțiva oameni de treabă care aduceau trupul unui ofițer găsit pe plaja de la Urchtal. Sînt cam opt zile de atunci. Un tînăr s-a apropiat de barca mea: „La Munckholm!" zice. Mie nu-mi prea venea la îndemînă. Știi, căpitane, păsării nu-i place să zboare în jurul unei colivii. Dar tînărul senior se vedea că nu-i un oarecine, și avea după el un slujitor care ținea doi cai; sărise în barcă ca unul obișnuit să poruncească; mi-am apucat vîslele — adică vîslele fratelui meu. Așa voia pesemne îngerul meu ocrotitor. Cînd am ajuns, tînărul senior a vorbit întîi cu sergentul de la turn și-apoi mi-a aruncat drept plată, și Dumnezeu m-aude acum, căpitane, da, mi-a azvîrlit această pafta cu diamante pe care ți-am arătat-o, și care i s-ar fi cuvenit fratelui meu George și nu mie, dacă la ora cînd a venit călătorul nu ar fi fost încheiată ziua pe care o lucram pentru frati-meu George. Asta-i adevărul, căpitane Kennybol.

— Bine.

Fața șefului își redobîndise treptat seninătatea, pe cît i-o îngăduiau trăsăturile încruntate și aspre de felul lor, și-l întrebă pe Guldon, cu vocea îmbunată:

— Ești sigur, bătrîne prieten, că tînărul tău este unul și același cu cel care este acum în urma noastră, cu oamenii lui Norbith?

— Sigur. N-aș uita nici dintre o mie de fețe pe a celui care m-a îmbogățit. Dealtfel are aceeași manta, aceeași pană neagră.

— Te cred, Guldon.

— Și e lucru limpede că se ducea la faimosul prizonier; căci de nu era vorba de o taină mare, nu ar fi răsplătit așa pe barcagiul care l-a dus, și-apoi, de vreme ce se află acum printre noi...

— Așa-i.

— Iar eu cred, căpitane, că tînărul străin este cu mult mai apropiat de contele pe care mergem să-l izbăvim decît jupînul Hacket, care nu-i în stare, așa cum mi se pare mie, decît să miaune ca o pisică sălbatică.

Kennybol dădu din cap aprobator.

— Prietene, mi-ai luat vorba din gură. Aș fi, în toată povestea asta, mult mai ispitit să ascult de acel tînăr senior, decît de trimisul Hacket. Dacă demonul islandez se află acum în fruntea noastră, apoi asta cred că se datorează mult mai puțin cioroiului vorbăreț de Hacket decît acestui necunoscut.

— Zău, căpitane ? întrebă Guldon.

Kennybol deschidea gura ca să-i răspundă, cînd simți că-l bate cineva pe umăr. Era Norbith.

— Kennybol, sîntem trădați ! Gormon Woestroem sosește acum din Sud. Regimentul de archebuzieri vine împotriva noastră. Ulanii din Slesvig sînt la Sparbo ; trei companii de dragoni danezi își așteaptă caii în satul Loevig. De-a lungul drumului a văzut tot atîtea haine verzi cîte tufișuri. Să ne grăbim să ajungem la Skongen ; să nu ne oprim pînă nu intrăm în oraș. Acolo, cel puțin, ne putem apăra. Deși lui Gormon i se pare că a văzut strălucind muschete printre tufișuri, de-a lungul cheilor Stîlpului-Negru.

Tînărul șef era palid și agitat ; totuși privirea și sunetul vocii nu-și pierduseră îndrăzneala și dîrzenia.

— Nu se poate ! exclamă Kennybol.

— Ba da. Nu încape îndoială ! spuse Norbith.

— Dar seniorul Hacket...

— Este un trădător sau un mișel. Poți să mă crezi, Kennybol... Și unde e acest Hacket ?

Bătrînul Jonas se apropie și el de cei doi șefi. După descurajarea adîncă care i se citea pe față se vedea că aflase vestea îngrozitoare.

Privirile celor doi vîrstnici, Jonas și Kennybol, se încrucișară și amîndoi dădură din cap parcă s-ar fi înțeles fără vorbe.

— Ce părere ai Jonas ? Ce spui, Kennybol ? întrebă Norbith.

Dar bătrînul șef al minerilor din Faroer își trecuse încet palma peste fruntea brăzdată de cute și răspunse în șoaptă privirii bătrînului șef al muntenilor din Kole :

— Este prea adevărat, prea adevărat. Gormon Woestroem i-a văzut.

— Dacă-i așa, spuse Kennybol, ce-i de făcut ?

— Ce-i de făcut ? întrebă la rîndul lui Jonas.

— Cred, prietene Jonas, că ar fi mai cuminte să ne oprim.

— Și mai cuminte încă, frate Kennybol, să dăm înapoi.

— Să ne oprim, să dăm înapoi ? protestă Norbith. Trebuie să mergem înainte.

Cei doi bătrîni întoarseră spre tînăr o privire rece și mirată.

— Să mergem înainte ! întări Kennybol. Și ce facem cu archebuzierii din Munckholm ?

— Și cu ulanii din Slesvig ! adăogă Jonas.

— Și cu dragonii danezi, reluă Kennybol.

Norbith bătu din picior.

— Și cu tutela regală ? Și cu mama care moare de foame și de frig ?

— Pe toți dracii ! Tutela regală ! spuse minerul Jonas, cutremurat.

— N-are a face ! răspunse munteanul Kennybol.

Jonas îl prinse pe Kennybol de mînă.

— Ești vînător, prietene, nu ai cinstea să fii supus tutelei slăvitului nostru stăpîn, regele Christiern al IV-lea. Să ne izbăvească de ea sfîntul rege Olaf, din cer.

— Încrede-te mai curînd în sabia ta ! strigă Norbith cu voce aspră.

— Vorba îndrăzneață nu-l costă mult pe omul tînăr, prietene Norbith, răspunse Kennybol, dar gîndește-te că dacă mai înaintăm, toate aceste mundire verzi...

— Mă gîndesc că degeaba ne-am întoarce în munții noștri ca niște vulpi de frica lupilor ; ne cunosc numele și știu de răscoala noastră ; dacă tot e să mor, mai bine să fie de un glonț de archebuză decît de funia spînzurătorii.

Jonas încuviință, dînd din cap.

— Pe toți dracii ! Tutela pentru frații noștri ! Spînzurătoarea pentru noi ! Se poate ca Norbith să aibă dreptate.

— Strînge-mi mîna, viteazul meu Norbith, spuse Kennybol ; primejdia e de amîndouă părțile. Dar mai bine te avînți în prăpastie decît să cazi în ea de-a-ndăratelea.

— Înainte! Să mergem înainte! strigă bătrînul Jonas, lovind mînerul săbiei.

Norbith le strînse mîna cu putere.

— Fraților, ascultați-mă! Fiți îndrăzneți ca mine, voi fi cumpănit ca voi. Să nu ne oprim azi decît la Skongen; acolo garnizoana e neînsemnată și-i venim lesne de hac. Să trecem, dacă nu se poate altfel, prin cheile Stîlpului-Negru, dar într-o liniște desăvîrșită. Trebuie să le trecem, chiar dacă dușmanul le păzește.

— Cred că archebuzierii nu au ajuns încă la podul de pe Ordals, înainte de Skongen. Dar n-are a face. Tăcere desăvîrșită.

— Tăcere, fie, repetă Kennybol.

— Și-acum, Jonas, reluă Norbith, să ne întoarcem amîndoi la locurile noastre. Mîine, poate, sîntem la Drontheim, în pofida archebuzierilor, a ulanilor, a dragonilor și a tuturor mundirelor verzi din sud.

Cei trei șefi se despărțiră. Curînd cuvîntul de ordine: *Tăcere!* trecu din om în om și ceata de răsculați, atît de zgomotoasă pînă acum, nu a mai fost în acele singurătăți întunecate de căderea nopții decît ca o mulțime de fantome mute umblînd fără zgomot pe cărările întortocheate ale unui cimitir.

Drumul pe care mergeau se tot îngusta și părea că se afundă treptat între doi pereți stîncoși din ce în ce mai abrupți. Cînd luna roșietică se înălță în mijlocul unei îngrămădiri reci de nori, care-și depănau în jurul ei formele bizare cu o fantastică mobilitate, Kennybol se aplecă către Guldon Stayper:

— Intrăm acum în cheile Stîlpului-Negru. Tăcere!

Într-adevăr, începuse să se audă zgomotul torentului care însoțește, între cei doi munți, toate ocolișurile drumului, iar înspre miazăzi se vedea uriașa piramidă de granit, denumită Stîlpul-Negru, profilîndu-se pe cenușiul cerului și pe întinderile înzăpezite ale munților din jur, în timp ce spre apus zarea scăldată în negură era închisă de capul pădurii de la Sparbo și de un lung amfiteatru de stînci, etajate ca o scară de uriași.

Răsculații, nevoiți să-și lungească coloanele pe drumul care șerpuia sugrumat între pereții munților, mergeau înainte. Pătrundeau în acele chei adînci fără a aprinde făclii și fără a scoate o vorbă. Nici chiar zgomotul pașilor lor nu se auzea în larma asurzitoare a căderilor de apă și a

şuierăturilor unui vînt sălbatic, care încovoia pădurile druidice şi învolbura norii în jurul piscurilor acoperite de gheaţă şi zăpadă. Pierdută în întunecatele adîncimi ale cheilor, lumina lunii, adesea acoperită de nori, nu cobora pînă la vîrfurile suliţelor, iar vulturii albi care se roteau din cînd în cînd deasupra lor nu bănuiau că locurile lor singuratice sînt călcate de atîta mulţime de oameni.

Bătrînul Guldon Stayper atinse o dată umărul lui Kennybol cu patul puştii.

— Căpitane ! uită-te, căpitane, sclipeşte ceva pe după lăstărişul acela.

— Da, văd, răspunse şeful muntenilor ; se oglindeşte cerul în apa rîului.

Şi trecură mai departe.

Altă dată Guldon îl apucă brusc pe şef de braţ :

— Uită-te în partea asta, spuse, parcă ar luci nişte ţevi de puşcă colo sus, în umbra stîncii.

Kennybol scutură capul, apoi după o clipă de încordare :

— Fii fără grijă, frate Guldon. E o rază de lună pe un petec de gheaţă.

După aceea nimic nu le mai stîrni teama, şi mulţimea de oameni ce se furişa în tăcere prin şerpuirile cheilor uită încetul cu încetul de pericolul prin care trecea.

După două ore de mers, adesea anevoios, printre copacii răsturnaţi şi blocurile de granit care închideau calea, avangarda pătrunse în pădurea de brazi de la ieşirea din chei şi deasupra căreia stau spînzurate nişte stînci negre şi înalte acoperite cu muşchi.

Guldon Stayper se apropie de Kennybol să-i spună că era fericit să se vadă aproape ieşit din capcana aceea blestemată, fericit că scăpaseră cu bine din chei.

Kennybol începu să rîdă, jurînd că nici o clipă nu împărtăşise aceste spaime de babe ; într-adevăr, pentru cei mai mulţi dintre oameni, după trecerea pericolului, li se pare că el nici nu a existat, căutînd atunci să dovedească, prin negarea primejdiei, un curaj ce poate nu le-ar fi lipsit.

Dar chiar atunci îi atraseră atenţia două luciri rotunde, ca doi tăciuni aprinşi, ce se mişcau prin desimea lăstărişului.

— Pe mîntuirea sufletului meu ! spuse el în şoaptă, scuturîndu-l pe Guldon de braţ, ochii ăştia de jeratic tre-

buie să fie ai celui mai grozav rîs care a mieunat vreodată într-o pădure.

— Aşa-i, răspunse bătrînul Stayper, şi dacă el nu ar păşi acum în faţa noastră, aş crede mai curînd că sînt ochii blestemaţi ai demonului din Isl...

— Taci ! strigă Kennybol.

Apoi, apucîndu-şi flinta :

— Zău aşa, urmă el, nu se poate ca astfel de vînat să treacă nestingherit sub ochii lui Kennybol.

Nesocotitul vînător trase înainte ca Guldon Stayper să-l poată împiedica, deşi se repezise să-l oprească. Dar nu ţipătul ascuţit al pisicii sălbatice răspunse împuşcăturii, ci un groaznic mîrîit de tigru, urmat de un hohot de rîs omenesc, încă mai înfricoşător.

Nu s-a auzit zgomotul detunăturii prelungindu-se şi apoi murind din ecou în ecou în adîncul munţilor ; căci nici nu fulgerase bine prin beznă lumina împuşcăturii, nici nu răsunase bine, în mijlocul tăcerii, detunătura fatală a prafului de puşcă, şi o mie de glasuri formidabile se auziră deodată din munţi, din chei, din păduri. Strigătul de *Trăiască regele !*, imens ca un tunet, răsună deasupra capetelor răzvrătiţilor, în dreapta şi în stînga, în faţă şi în spatele lor. Lumina ucigaşă a unui înspăimîntător foc de muschete, trăgînd din toate părţile, lovindu-i şi luminîndu-i, le arătă, prin învolburările roşietice ale fumului, un batalion în spatele fiecărei stînci, un ostaş în spatele fiecărui copac.

XXXVIII

La arme ! La arme ! căpitani !

E.H., *Prizonierul lui Ochali*

ŞI-ACUM, BINEVOIASCĂ CITITORUL să înceapă încă o dată ziua care a trecut şi să-şi poarte gîndul la Skongen, unde regimentul de archebuzieri pe care l-am văzut mărşăluind în capitolul al treizecilea al acestei foarte adevărate povestiri intra în oraş, cam la aceeaşi oră la care răsculaţii părăseau mina de plumb de la Apsyl-Corh.

După ce împărţise poruncile cuvenite pentru încartiruirea soldaţilor pe care îi comanda, baronul Voethaun,

colonelul archebuzierilor, se pregătea să intre în hanul ce-i fusese rezervat lîngă poarta orașului, cînd simți o mînă grea apucîndu-l familiar de umăr. Se întoarse.

Văzu un bărbat scund, cu o pălărie mare de paie ce-i ascundea fața și nu lăsa să se vadă decît o barbă roșcată și stufoasă. Era înfășurat cu grijă într-un fel de manta de lînă cenușie, care, după restul de glugă ce-i atîrna pe spate, părea să fi fost o rasă călugărească, și de unde nu-i ieșeau decît mîinile ascunse de mînuși groase.

— Ce-i cu tine, omule, întrebă colonelul supărat, ce dracu mai vrei cu mine?

— Colonele al archebuzierilor din Munckholm, răspunse omul cu o voce ciudată, vino puțin cu mine, am să-ți dau un sfat.

La această stranie poftire baronul rămase mut de uluire.

— Un sfat însemnat, colonele, repetă omul cu mănuși groase.

Stăruința lui îl hotărî pe baronul Voethaun. În momentele grele prin care trecea provincia și cu misiunea ce avea de îndeplinit, nu putea trece cu vederea nici o informație.

— Haidem, spuse el.

Omulețul porni înaintea lui și se opri de îndată ce se găsiră în afara orașului:

— Colonele, întrebă el, ți-ar conveni să-i nimicești dintr-o dată pe toți răsculații?

Colonelul izbucni în rîs.

— Nu ar fi un început de campanie prea prost!

— Foarte bine! Atunci așază-ți oamenii chiar azi în ambuscadă în cheile Stîlpului-Negru, la două mile de acest oraș; cetele lor au de gînd să poposească acolo la noapte. Cînd se va aprinde primul foc, năpustește-te asupra lor cu oamenii tăi. Izbînda va fi ușoară.

— Omule, sfatul este bun și-ți mulțumesc. Dar de unde știi tot ce-mi spui?

— Dacă m-ai cunoaște, ar trebui mai degrabă să te întrebi cum ar fi cu putință să nu știu.

— Cine ești?

Omul bătu din picior.

— Nu am venit aici ca să-ți spun asta.

— Nu te teme. Oricine ai fi, serviciul pe care mi-l aduci îți este salvarea. Te numărai printre răzvrătiți ?

— Am refuzat să mă alătur lor.

— Atunci, de ce-ți ascunzi numele, dacă ești un supus credincios al regelui ?

— Ce-ți pasă ?

Colonelul încercă să mai scoată cîteva lămuriri de la acest ciudat sfătuitor.

— Spune-mi, să fie adevărat că vestitul Han din Islanda este în fruntea tîlharilor ?

— Han din Islanda ? întrebă omulețul cu o intonație ciudată.

Baronul își repetă întrebarea, dar nu putu obține alt răspuns decît un hohot de rîs ce părea mai curînd un răcnet de fiară. Mai puse cîteva întrebări despre numărul răzvrătiților și despre numele șefilor, dar omulețul i-o tăie scurt.

— Colonele al archebuzierilor din Munckholm, ți-am spus tot ce aveam să-ți spun. Încă de azi ascunde-te la cheile Stîlpului-Negru cu tot regimentul tău și ai să poți zdrobi toată turma asta de oameni.

— Nu vrei să-mi spui cine ești, și te lipsești astfel de recunoștința regelui, dar baronul Voethaun este dator să te răsplătească pentru serviciul făcut.

Colonelul își aruncă punga la picioarele omulețului.

— Păstrează-ți aurul, colonele, spuse acesta. Nu-mi trebuie ; și, adaogă el, arătînd un săculeț burdușit agățat de cingătoarea lui de funie, dacă ar trebui să te plătesc ca să ucizi acești oameni, aș mai avea aur, colonele, ca să le plătesc sîngele.

Înainte ca baronul să-și fi venit în fire din uluirea în care îl cufundaseră cuvintele de neînțeles ale ființei misterioase, acesta dispăruse.

Baronul Voethaun făcu încet cale-ntoarsă, întrebîndu-se dacă se cuvenea să dea crezare sfatului primit. Cînd să intre în locuința lui, i se aduse o scrisoare purtînd pecetea marelui cancelar. Era într-adevăr un mesaj de la contele de Ahlefeld, în care colonelul găsi, cu o uimire ușor de înțeles, aceeași veste și același sfat pe care le primise, la porțile orașului, de la făptura ciudată cu pălărie de paie și mănuși groase.

XXXIX

O sută de flamuri fîlfîiau deasupra capetelor vitejilor și moartea părea mai de dorit decît fuga. Un bard saxon ar fi numit acea noapte sărbătoarea săbiilor ; țipătul vulturilor năpustindu-se asupra prăzii, larma acelei lupte, i-ar fi sunat mai plăcut urechii decît cîntecele vesele ale ospățului nunții.

WALTER SCOTT, *Ivanhoe*

NU VOM ÎNCERCA SĂ DESCRIEM aici înfricoșătoarea învălmășeală care a cuprins coloanele răzvrătiților, destul de lipsite de ordine și pînă atunci, cînd fatalul defileu își arătă dintr-o dată toate culmile, toate adînciturile pline de dușmani neașteptați. Ar fi fost greu de deslușit dacă strigătul prelung, format din mii de strigăte, care a izbucnit din rîndurile lor, lovite astfel pe neașteptate, era un strigăt de deznădejde, de spaimă sau de furie. Ploaia de foc înspăimîntătoare pe care o revărsau din toate părțile căprăriile ieșite la iveală ale trupelor regale se întețea din clipă în clipă ; și înainte ca un singur foc să fi fost tras din rîndurile lor, în afară de împușcătura nefastă a lui Kennybol, nu mai vedeau de jur împrejur decît un nor înăbușitor de fum și de văpaie ; prin acest nor zbura moartea oarbă, în care fiecare dintre ei se simțea singur, despărțit de ceilalți, și de abia distingea, de departe, archebuzierii, dragonii și ulanii care apăreau nedeslușit, sus pe steiuri sau jos în zăvoi, ca niște diavoli într-o văpaie.

Cetele, răsfirate pe o distanță de aproximativ o milă, de-a lungul unui drum îngust și cotit, mărginit într-o parte de un torent adînc, iar în cealaltă de un perete stîncos, ceea ce le împiedica să se regrupeze, semănau cu un șarpe care a fost îmbucătățit cu lovituri date de-a curmezișul și ale cărui segmente încă vii se mai zvîrcolesc în țărînă, încercînd să se alipească din nou.

După ce trecu buimăceala dintîi, aceeași deznădejde păru să-i însuflețească din nou pe toți acei oameni, de felul lor aspri și îndrăzneți, unindu-i într-un singur cuget. Din gloata răzvrătiților, înfuriați de a fi astfel zdrobiți fără putință de apărare, izbucni dintr-o dată un urlet prelung, de parcă ar fi fost scos de o singură ființă, un

urlet care acoperi o clipă larma dușmanilor triumfători; iar cînd aceștia îi văzură, fără șefi, aproape fără arme, urcînd de-a valma pe stînci abrupte sub ploaia de gloanțe, prinzîndu-se cu dinții și cu unghiile de mărăcini deasupra prăpăstiilor, ca să lupte cu ciocane și furci de fier, acești oșteni atît de bine înarmați și orînduiți, ocupînd poziții atît de sigure și care nu pierduseră încă pe nici unul din ai lor, se înfiorară.

De cîteva ori s-a întîmplat ca unii dintre acei disperați, escaladînd grămezi de cadavre sau înălțîndu-se pe umerii tovarășilor lor, lipiți de peretele stîncii ca niște scări vii, să ajungă pînă la crestele ținute de ostași, dar de abia apucau să strige: „Libertate!", să-și ridice securile sau măciucile noduroase, să-și arate fețele aspre, chinuite de o furie oarbă, și erau aruncați înapoi în prăpastie, prăvălind odată cu ei pe acei dintre tovarășii lor pe care îi întîlneau în cădere, agățați de vreun tufiș sau colț de stîncă.

Orice strădanie pentru a se apăra sau a ieși din capcană era zadarnică; toate ieșirile defileului erau închise; toate locurile accesibile erau împănate cu oșteni. Cei mai mulți dintre nefericiții răsculați își dădeau duhul mușcînd țărîna drumului, după ce-și sfărîmaseră cuțitul sau securea pe vreo așchie de granit; unii, cu brațele încrucișate, cu privirea în pămînt, se așezau pe pietrele de la marginea drumului și așteptau acolo, în tăcere, nemișcați, glonțul care avea să-i azvîrle în torent. Acei dintre ei, care fuseseră înarmați, prin grija lui Hacket, cu archebuze proaste, trăgeau la întîmplare spre crestele stîncilor, spre gurile peșterilor de unde cădeau fără încetare asupra lor noi grindini de gloanțe. O larmă asurzitoare, din care se desprindeau strigătele mînioase ale șefilor și comenzile liniștite ale ofițerilor, se amesteca întruna cu răpăitul intermitent și des al salvelor, în timp ce o negură sîngerie se înălța și se învolbura deasupra locului măcelului, împrăștiind pe frunțile munților lungi luciri tremurătoare, iar torentul, albit de spumă, trecea ca un dușman între aceste două oștiri dușmane, ducîndu-și la vale prada de cadavre.

Încă din primele clipe ale luptei, sau, mai bine zis, ale măcelului, muntenii din Kole, comandați de bravul dar necugetatul Kennybol, fuseseră cei mai loviți. S-a arătat că ei formau avangarda armatei răsculaților și că apucaseră să intre în păduricea de pini de la gura defileului.

Nici nu trăsese bine nesocotitul Kennybol cocoșul archebuzei, și acea pădurice, populată dintr-o dată, parcă printr-o vrăjitorie, cu trăgători dușmani, îi cuprinse într-un cerc de foc ; în același timp, de pe o terasă înaltă, dominată de cîteva stînci uriașe aplecate, un batalion întreg al regimentului din Munckholm, așezat în unghi drept, îi trăsnea fără încetare cu rafale de gloanțe. În acea primejdie de moarte, Kennybol, îngrozit, își întoarse ochii către misteriosul uriaș, convins că nu există scăpare decît de la o putere supranaturală ca, de pildă, aceea a lui Han din Islanda ; dar nu-i fu dat să-l vadă pe înspăimîntătorul demon deschizînd dintr-o dată două aripi uriașe și ridicîndu-se deasupra luptătorilor, împroșcînd cu flăcări și fulgere pe archebuzieri ; nu-l văzu crescînd deodată pînă la nori și prăvălind un munte peste agresori, sau lovind pămîntul cu piciorul și deschizînd un hău sub poziția batalionului. Temutul Han din Islanda se dădu și el înapoi, încă de la prima salvă de gloanțe inamice, și se apropie de el cu o față aproape tulburată, cerîndu-i o carabină, căci, după cum susținea cu o voce destul de obișnuită, într-o asemenea împrejurare securea lui nu-i era mai de folos decît furca unei babe.

Kennybol, mirat, dar crezînd totuși că uriașul este într-adevăr Han din Islanda, îi întinse propria lui flintă, cu un sentiment de spaimă care-l făcea aproape să uite de ploaia de gloanțe din jurul lui. Tot spera să se întîmple o minune și se aștepta să-și vadă arma prefăcîndu-se în mîinile lui Han din Islanda fie într-un tun, fie într-un balaur înaripat, împroșcînd cu foc din ochi, din gură și din nări. Dar nu se petrecu nimic din toate acestea și uimirea bietului vînător atinse culmea cînd văzu demonul încărcînd flinta ca și el, cu pulbere și gloanțe obișnuite, și trăgînd, fără măcar să țintească la fel de bine ca el. Îl privi cu uimire și necaz cum repeta aceeași operație de mai multe ori ; convins, în sfîrșit, că din acea parte nu mai era de așteptat vreun miracol, se gîndi să caute un mijloc omenesc de a-și scoate tovarășii din situația deznădăjduită în care se aflau. Bătrînul lui prieten, Guldon Stayper, căzuse lîngă el, ciuruit de gloanțe ; toți muntenii lui, îngroziți și neavînd pe unde fugi, împresurați din toate părțile, se strîngeau unii lîngă alții, fără a se mai gîndi la apărare și scoțînd strigăte jalnice. Kennybol își dădu seama că acea îngrămădire de oameni era în folosul dușmanului,

care trăgea în plin, scoțînd din luptă, la fiecare salvă, vreo douăzeci de-ai lui. Porunci, deci, nefericiților săi tovarăși să se resfire, să se împrăștie prin hățișurile de pe marginile drumului, mult mai lat acolo decît în restul defileului Stîlpului-Negru, să se ascundă prin desișuri și să răspundă cît or putea mai bine focului nimicitor al soldaților. Muntenii, în general bine înarmați pentru că erau toți vînători, îndepliniră porunca șefului lor cu o repeziciune pe care poate nu ar fi obținut-o într-o situație mai puțin critică. Într-adevăr, în fața primejdiei, oamenii își pierd ușor capul și atunci sînt îndeobște bucuroși să asculte de cel care dovedește sînge rece și prezență de spirit pentru ceilalți.

Această măsură înțeleaptă era însă departe de a asigura victoria, sau măcar salvarea. Mai mulți munteni zăceau la pămînt decît rămăseseră în picioare și, în ciuda exemplului și a îndemnurilor șefului lor și ale uriașului, unii, rezemîndu-se de flinta lor inutilă sau întinzîndu-se alături de răniți, să resemnaseră să-și aștepte moartea fără a mai lupta. Poate unora li se va părea uluitor ca acești oameni, obișnuiți să înfrunte moartea în fiecare zi, alergînd din ghețar în ghețar pe urmele fiarelor, să-și fi pierdut așa de repede curajul. Dar să nu judecăm pripit. Pentru anumite suflete, curajul apare numai în anumite situații ; unii rîd în fața gloanțelor și tremură în întuneric sau pe marginea unei prăpăstii ; alții înfruntă în fiece zi fiarele sălbatice, trec peste o prăpastie dintr-o săritură, dar vor fugi din fața unei salve de artilerie. Astfel, îndrăzneala nu este adesea decît obișnuință, și nu înseamnă că nu te temi de moarte dacă te-ai obișnuit s-o disprețuiești sub o anumită înfățișare.

Înconjurat de trupurile fraților lui muribunzi, Kennybol începea și el să-și piardă nădejdea, deși nu fusese decît ușor rănit la brațul stîng și-l vedea pe diabolicul uriaș continuînd să încarce și să tragă cu același calm impresionant. Văzu deodată producîndu-se în rîndurile batalionului dușman, înșiruit pe creste, o învălmășeală nemaipomenită, care nu putea fi nicidecum rezultatul acțiunii firave a puștilor mînuite de muntenii săi. Auzi țipete fioroase de disperare, blesteme răcnite de muribunzi, urlete de spaimă izbucnind din mijlocul acelei cete victorioase. Împușcăturile se răriră, fumul se împrăștie, și el văzu deslușit bucăți mari de granit, prăvălindu-se pe ar-

chebuzierii din Munckholm de pe stînca înaltă care domina platoul pe care îl ocupau. Bolovanii veneau unul după altul, cu o iuțeală înspăimîntătoare ; se auzeau sfărîmîndu-se zgomotos unii de alții, se vedeau sărind printre soldații care, rupînd rîndurile, se grăbeau să părăsească în dezordine înălțimea, fugind în toate direcțiile.

Văzînd acest ajutor neașteptat, Kennybol întoarse capul ; dar uriașul era tot alături de ei ! Munteanul se simți descumpănit ; își închipuise că islandezul își luase în sfîrșit zborul și se așezase în vîrful acelei stînci de unde-i zdrobea pe dușmani. Ridică ochii spre locul de unde se rostogoleau stîncile și nu văzu nimic. Nu putea deci crede că unii dintre răzvrătiți ar fi ajuns în acea poziție puternică, de vreme ce nu se vedeau sclipiri de arme și nu se auzeau strigăte de triumf.

Între timp focul de pe platou încetase cu desăvîrșire ; desișul copacilor ascundea rămășițele batalionului care se regrupa probabil în vale. Dar și împușcăturile trăgătorilor din pădure se răriseră. Kennybol, căpitan destoinic, folosi acest avantaj neașteptat ; își încurajă tovarășii și le arătă, la lumina roșietică ce domnea peste toată această scenă de măcel, îngrămădirea de cadavre de pe terasa de sus, pe care mai cădeau în răstimpuri frînturi de stîncă. Atunci muntenii răspunseră, la rîndul lor, cu strigăte de victorie la tînguirile dușmanilor ; se adunară în coloană ; deși trăgătorii răsfirați prin hățișuri îi hărțuiau încă, se hotărîră, parcă înviorați de un curaj renăscut, să iasă cu orice preț din acel defileu blestemat.

Coloana era întocmită ; cornul lui Kennybol începuse să dea semnalul de pornire în mijlocul strigătelor de „Libertate ! Libertate ! Jos tutela !“ cînd se auziră din față tobe și goarne sunînd atacul ; restul batalionului de pe platou, împreună cu oarecari întăriri de soldați odihniți, apăru la cotitura drumului, cam la o bătaie de pușcă, înfățișînd muntenilor un zid de sulițe și de baionete, susținut în adîncime de rînduri dese de soldați. Întîlnindu-se pe neașteptate cu coloana lui Kennybol, batalionul se opri, iar acel care părea să-l comande flutură un steguleț alb și înaintă către munteni, însoțit de un gornist.

Apariția neprevăzută a trupei nu-l descumpăni pe Kennybol. Aflat în mare primejdie, omul ajunge uneori la un punct de care uimirea și teama nu-l mai ating. De cum auzise goarnele și tobele, bătrînul vulpoi din Kole își oprise

tovarășii. Cînd frontul batalionului se desfășură în fața lor într-o ordine desăvîrșită, își puse vînătorii să-și încarce flintele și-i așeză doi cîte doi, ca să ofere o suprafață mai mică gloanțelor dușmane. El însuși se așeză în frunte alături de uriaș cu care, în focul acțiunii, aproape că începuse să se obișnuiască, căci îndrăznise să bage de seamă că ochii nu-i străluceau chiar ca un foc de mangal și că pretinsele lui gheare nu se deosebeau prea mult de niște unghii omenești.

Cînd văzu pe comandantul archebuzierilor regali înaintînd înspre ei de parcă ar fi vrut să capituleze, iar împușcăturile trăgătorilor în desiș încetară cu totul, deși chemările lor care răsunau de pretutindeni le trădau prezența, el opri pregătirile de apărare.

Între timp, ofițerul cu stegulețul alb ajunsese în mijlocul spațiului care despărțea cele două tabere ; se opri, și gornistul care îl însoțea sună de trei ori somația. Atunci ofițerul strigă cu o voce puternică, pe care muntenii o auziră deslușit, în ciuda larmei luptei care se întețea în spatele lor, în interiorul defileului :

— În numele regelui ! Iertarea lui este acordată tuturor acelor dintre răzvrătiți care vor depune armele și-și vor preda conducătorii judecății drepte a Majestății-Sale !

De-abia rostise parlamentarul aceste cuvinte și se auzi o împușcătură dintr-un hățiș vecin. Ofițerul, lovit, se clătină, făcu cîțiva pași înainte, înălțîndu-și stegulețul, apoi căzu, strigînd : — Trădare !

Nimeni nu observase cine a tras lovitura mișelească.

— Trădare ! trădare ! repetă batalionul archebuzierilor, fierbînd de mînie.

Și o salvă ucigătoare îi trăsni pe munteni :

— Trădare ! strigară la rîndul lor muntenii furioși, văzîndu-și frații căzînd lîngă ei.

— Pe ei, camarazi ! moarte mișeilor ! moarte ! strigară ofițerii.

— Moarte ! Moarte ! repetară muntenii.

Și luptătorii ambelor tabere se năpustiră unii împotriva celorlalți cu săbiile goale, iar cele două coloane se întîlniră aproape peste trupul nefericitului ofițer, cu zăngănit înfiorător de arme și larmă cumplită.

Rîndurile luptătorilor se amestecară. Șefi răzvrătiți, ofițeri ai regelui, oșteni, munteni, toți, claie peste grămadă, se ciocniră, se înșfăcară, se cuprinseră, ca două

haite de tigri înfometați ce se înfruntă în pustiu. Sulițele lungi, baionetele, halebardele deveniseră inutile ; doar săbiile și securile străluceau deasupra capetelor ; și mulți dintre luptători, încăierați corp la corp, nici nu puteau folosi alte arme decît pumnalul sau dinții.

O furie identică, o indignare asemănătoare îi însuflețeau deopotrivă pe munteni și pe archebuzieri ; același răcnet : „trădare ! răzbunare !" pornea din toate gurile. Învălmășeala ajunsese la acel punct în care ferocitatea pătrunde în toate inimile, în care îți dai viața dorind să piară un dușman necunoscut și calci cu nepăsare peste mormanul de răniți și de cadavre, printre care muribundul se trezește o ultimă dată pentru a-l mușca pe cel ce-l calcă în picioare.

Tocmai atunci se întîmplă că un omuleț, pe care, prin negura fumegîndă de sînge, mulți luptători îl luaseră dintîi drept o fiară, din cauza pieilor de animal care-l acopereau, se avîntă în mijlocul măcelului, rîzînd în hohote și urlînd de bucurie. Nimeni nu știa de unde venea și de partea cui lupta, căci securea lui de piatră nu-și alegea victimele și crăpa deopotrivă capul unui răzvrătit sau pîntecele unui oștean. Părea totuși a-i nimici cu mai mare plăcere pe archebuzierii din Munckholm. Toți fugeau din fața lui ; alerga prin învălmășeală ca un kobold, iar securea lui însîngerată se învîrtea neîncetat azvîrlind în jur bucăți de carne sfîrtecată, mădulare rupte, oase sfărîmate. Striga „Răzbunare !" ca toți ceilalți, dar rostea și cuvinte ciudate, printre care numele lui Gill revenea mereu. Acest necunoscut înspăimîntător se avîntase în măcel ca la o sărbătoare.

Un muntean pe care-l țintuise privirea lui ucigașă se aruncă la picioarele uriașului în care Kennybol investise atîtea speranțe dezamăgite, strigînd :

— Han din Islanda, scapă-mă !

— Han din Islanda ? repetă omulețul.

Se îndreptă către uriaș :

— Tu ești Han din Islanda ? întrebă.

Drept răspuns, uriașul își ridică securea de fier. Omulețul se feri și tăișul securei se împlîntă chiar în țeasta nefericitului care implorase ajutorul uriașului.

Necunoscutul începu să rîdă.

— Ha, ha, ha ! Pe Ingolf ! Îl credeam pe Han din Islanda mai îndemînatic.

— Așa-l mîntuiește Han din Islanda pe cel care-l roagă ! spuse uriașul.

— Ai dreptate.

Cei doi luptători fără seamăn se năpustiră turbați unul împotriva celuilalt. Securea de fier și securea de piatră se întîlniră, se ciocniră cu atîta putere, încît cele două tăișuri se făcură țăndări aruncînd mii de scîntei.

Mai iute ca gîndul, omulețul dezarmat apucă cu amîndouă mîinile o măciucă grea de lemn, părăsită de vreun muribund și, ferindu-se de uriașul care se apleca să-l cuprindă în brațe, o repezi cu o putere cumplită în fruntea lată a colosalului său adversar.

Uriașul scoase un țipăt surd și se prăbuși. Omulețul, triumfător, îl călcă în picioare, spumegînd de bucurie.

— Purtai un nume prea greu pentru tine, spuse.

Și, rotind în jurul lui măciuca victorioasă, porni în căutare de noi victime.

Uriașul nu murise. Puterea loviturii îl năucise și se prăbușise aproape fără simțiri. Începea să deschidă ochii și să facă cîteva mișcări, cînd un archebuzier îl zări în mijlocul încăierării și se năpusti la el, urlînd :

— L-am prins pe Han din Islanda ! Victorie !

— Han din Islanda este prins ! repetară toate glasurile, triumfătoare sau disperate.

Omulețul dispăruse.

Numărul adversarilor începuse să-i covîrșească pe munteni ; trăgătorii din pădure se alăturaseră archebuzierilor din Munckholm, precum și detașamente de ulani și de dragoni descălecați, care soseau neîncetat din interiorul defileului, unde principalii capi ai răzvrătiților se predaseră, oprind astfel măcelul. Viteazul Kennybol, rănit la începutul luptei, căzuse prizonier. Prinderea lui Han din Islanda doborî și bruma de curaj pe care o mai aveau muntenii, și aceștia se predară.

Cînd zorile luminară vîrfurile ascuțite ale ghețarilor înalți, încă pe jumătate înecați în întuneric, în cheile Stîlpului-Negru domnea o liniște mohorîtă, o tăcere înfiorătoare, străbătută uneori de slabe tînguiri, pe care adierea dimineții le risipea. Nori de corbi negri se repezeau din toate părțile cerului către aceste chei blestemate ; iar cîțiva bieți păstori de capre, care trecură în

amurg pe lingă stînci, se întoarseră înspăimîntaţi la colibele lor. Ei povesteau că ar fi văzut în defileul Stîlpului-Negru o fiară cu chip omenesc care bea sînge, aşezată pe grămezi de cadavre

XL

Să mocnească ce-o vrea sub focul acoperit !

BRANTÔME

— FATA MEA, DESCHIDE FEREASTRA ; vitraliile sînt tare întunecate. Aş vrea să văd lumina zilei.

— Priveşte lumina zilei, tată ! Noaptea se lasă repede.

— Se mai zăresc cîteva raze de soare pe dealurile de pe marginea golfului. Simt nevoia să mai respir acest aer liber printre gratiile închisorii mele. Cerul este atît de senin.

— Tată, în spatele zării se pregăteşte de furtună.

— O furtună ! Ethel, unde-o vezi ?

— Mă aştept la furtună, tată, pentru că cerul este senin.

Bătrînul privi mirat la fată.

— Dacă aş fi gîndit aşa la tinereţe, n-aş fi acum aici. Apoi adăogă cu voce mai puţin îngîndurată : Ce spui este adevărat, dar nu se potriveşte cu vîrsta ta. Nu înţeleg cum de se aseamănă mintea ta crudă cu bătrîna mea experienţă.

Ethel lăsă ochii în jos, parcă tulburată de această cugetare simplă şi gravă. Mîinile ei se împreunară şi un oftat dureros îi umflă pieptul.

— Fata mea, spuse bătrînul prizonier, de cîteva zile încoace eşti palidă, ca şi cum viaţa nu ţi-ar fi încălzit nicicînd sîngele în vine. De mai multe zile mă întîmpini dimineaţa cu ochii roşii şi umflaţi, de parcă ai fi plîns toată noaptea. Şi vocea ta nu mai încearcă să mă scoată din tăcerea tristei meditaţii asupra trecutului în care mă cufund. Eşti, alături de mine, mai mîhnită decît mine, deşi asupra sufletului tău nu apasă, ca asupra inimii mele, greutatea unei vieţi zadarnice. Tristeţea îţi învăluie tinereţea, dar nu se poate să pătrundă pînă în sufletul tău.

Norii dimineţii se risipesc uşor. Eşti la o vîrstă în care îţi alegi în vise un viitor desprins de prezent, oricare ar fi. Ce-i cu tine, fata mea? Această captivitate searbădă te pune la adăpost de nenorociri neprevăzute. Ce greşeală ai săvîrşit? Nu pot să cred că eşti mîhnită din cauza mea; te-ai obişnuit cu nefericirea mea fără leac. E drept că de mult nu mai vorbesc de speranţă, dar asta nu-i motiv ca să citesc disperarea în ochii tăi.

Vorbind astfel, vocea severă a prizonierului se înduioşase şi suna aproape ca a unui părinte. Ethel stătea tăcută, în picioare. Deodată se întoarse cu o mişcare aproape convulsivă, căzu în genunchi pe piatră şi-şi ascunse faţa în mîini, parcă ar fi vrut să nu i se vadă lacrimile şi să înnăbuşe hohotele de plîns care o răscoleau.

Prea multă durere se îngrămădise în sufletul bietei fete. Ce rău făcuse ea oare acelei străine, pentru ca ea să-i dezvăluie taina care-i distrugea întreaga viaţă? Vai! de cînd aflase numele întreg al lui Ordener, nu-şi mai găsise nici odihna trupului nici a sufletului. Noaptea nu-i aducea altă uşurare decît a plînsului fără oprelişte. Pentru ea, totul se sfîrşise! Nu, nu era al ei cel de care o legau toate amintirile, toate durerile, toate rugile, cel din care visurile ei făcuseră un logodnic; căci acea seară în care Ordener o strînsese atît de duios în braţe nu mai dăinuia în mintea ei decît ca un vis. Un vis, mereu acelaşi, noapte de noapte. Dar dragostea pe care o păstra încă, fără voia ei, iubitului plecat, era o dragoste vinovată! Ordener era logodnicul alteia! Cine poate spune ce a resimţit sufletul ei feciorelnic cînd gelozia, acel simţămînt straniu pe care nu-l mai cunoscuse s-a furişat ca o viperă? Cînd se zvîrcolea în timpul lungilor nopţi de insomnie în aşternutul ce-o ardea, închipuindu-şi pe iubitul ei Ordener, poate chiar atunci, în braţele unei alte femei, mai frumoasă, mai bogată şi mai nobilă decît ea? „Eram nebună cînd credeam că s-a dus să caute moartea de dragul meu — îşi spunea ea. Ordener este fiul vice-regelui, al unui senior puternic, iar eu nu sînt decît o biată prizonieră, copila dispreţuită a unui proscris. A plecat, el care este liber! S-a dus, desigur, să se căsătorească cu frumoasa lui logodnică, fata unui cancelar, a unui ministru, a unui conte trufaş! Să mă fi înşelat, iubitul meu Ordener? O! Doamne, cine-ar fi zis că acea voce putea să înşele?"

Și biata Ethel plîngea, plîngea mereu, și-l vedea aievea pe iubitul ei Ordener, idolul întregei sale ființe, înveșmîntat în strălucirea rangului său, pășind către altar în mijlocul unei petreceri și întorcîndu-se spre alta cu zîmbetul care-i dăruise ei atîta bucurie.

Și totuși, în toată jalea ei, nu-și uitase nici o clipă îndatoririle de fiică. Făcuse, biata fată, sforțări eroice pentru a-i ascunde nefericitului ei tată suferința ce-o chinuia ; într-adevăr, cînd durerea te copleșește, cel mai mare chin este să fii nevoit s-o înăbuși, s-o împiedici să izbucnească, iar lacrimile pe care le înghiți sînt mult mai amare decît cele pe care le verși. Îi trebuiseră cîteva zile bătrînului tată ca să-și dea seama de schimbarea ce se petrecuse la draga lui Ethel, și întrebările aproape drăgăstoase pe care i le pusese făcuseră să țîșnească dintr-o dată lacrimile ei prea mult timp înăbușite.

Tatăl privi cîtva timp cu un zîmbet îndurerat și dînd din cap la fiica lui care plîngea.

— Ethel, spuse el în sfîrșit, tu, care nu trăiești printre oameni, de ce plîngi ?

De-abia-și sfîrșise vorba, cînd nobila și blînda fată se sculă. Oprise, prin nu se știe ce putere, lacrimile care-i curgeau și-și șterse ochii cu vălul.

— Tată, zise ea hotărît, scumpul meu tată, iartă-mă ; a fost o clipă de slăbiciune.

Apoi își ridică înspre el ochii.

Se duse într-un colț al încăperii să caute *Edda*, se întoarse să se așeze lîngă tatăl ei și deschise cartea la întîmplare. Atunci, stăpînindu-și tulburarea vocii, începu să citească, dar lectura ei se depăna în zadar, n-o ascultau nici ea, nici tatăl ei.

Acesta făcu un semn cu mîna.

— Ajunge, ajunge, fiica mea.

Închise cartea.

— Ethel, adăogă Schumacker, te mai gîndești tu uneori la Ordener ?

Fata, uimită, tresări.

— Da, urmă el, la acel Ordener care a plecat...

— Tată, îl întrerupse Ethel, de ce să ne gîndim la el ? Cred, ca și tine, că a plecat ca să nu se mai întoarcă.

— Ca să nu se mai întoarcă, fiica mea ? Nu am putut spune așa ceva. Nu știu ce presimțire îmi spune, dimpotrivă, că se va întoarce.

— Altfel gîndeai, tată, cînd vorbeai de el cu atîta îndoială.

— Am vorbit despre el cu îndoială ?

— Da, tată, și eu mă alătur părerii tale, cred că ne-a înșelat.

— Că ne-a înșelat, fiica mea ! Dacă l-am judeca așa, ne-am purta ca toți oamenii care condamnă fără dovezi. Nu am primit din partea lui Ordener decît mărturii de devotament.

— De unde știi, slăvitul meu tată, dacă vorba lui prietenoasă nu ascundea gînduri viclene ?

— De obicei oamenii nu sînt atrași de cei nefericiți și năpăstuiți. Dacă acest Ordener nu s-ar fi simțit aproape de mine, nu ar fi venit, fără scop, să mă vadă în închisoare.

— Și ești sigur, reluă Ethel cu voce vlăguită, că nu avea vreun scop venind aci ?

— Și ce scop ? o întrebă aprig bătrînul.

Ethel tăcu.

Îi venea prea greu să-l acuze mai departe pe iubitul ei Ordener, pe care altă dată îl apăra față de tatăl ei.

— Nu mai sînt conte de Griffenfeld, urmă acesta, și nici marele cancelar al Danemarcei și al Norvegiei, atotputernicul ministru prin mîinile căruia treceau toate favorurile regelui. Sînt un nefericit prizonier de stat, un proscris, un pestiferat politic. Trebuie curaj, chiar numai pentru a vorbi de mine fără a mă ponegri tuturor acelor pe care i-am umplut de binefaceri ; să calci pragul acestei temnițe cînd nu ești nici temnicer, nici călău este un act de devotament ; iar să-l calci numindu-te prietenul meu, înseamnă eroism. Nu, eu n-am să fiu nerecunoscător ca tot neamul omenesc. Acest tînăr este demn de recunoștința mea, de n-ar fi decît pentru că mi-a arătat o față binevoitoare și mi-a spus cuvinte de alinare.

Ethel asculta chinuită aceste vorbe care ar fi încîntat-o cu cîteva zile mai înainte, cînd Ordener mai era încă, în sufletul ei, iubitul ei Ordener. După un moment de tăcere, bătrînul reluă cu o voce solemnă :

— Ascultă-mă, fiica mea, căci ce am să-ți spun este grav. Simt cum mă lasă puterile ; încetul cu încetul viața mă părăsește ; da, fiica mea, sfîrșitul meu se apropie.

Ethel îl întrerupse cu un geamăt înăbușit.

— Doamne Dumnezeule, tată, nu vorbi așa! Cruţ-o pe fiica ta nefericită! Vrei și tu s-o părăsești? Ce are să se facă, singură pe lume, cînd va fi lipsită de apărarea ta?

— Apărarea unui proscris! spuse tatăl dînd din cap. De fapt, chiar la asta m-am gîndit. Da, fericirea ta viitoare mă preocupă mai mult decît nenorocirile mele trecute. Ascultă-mă dar, și nu mă mai întrerupe. Acest Ordener nu merită să-l judeci atît de aspru, fiica mea, și crezusem pînă acum că nu-ţi displace. Înfăţişarea lui este cinstită și nobilă, ceea ce, e adevărat, nu înseamnă nimic; dar trebuie să adaog că mi s-a părut a nu fi lipsit de cîteva virtuţi, deși este de ajuns să aibă un suflet de om ca să poarte în el germenul tuturor viciilor și al tuturor crimelor. Orice flacără dă și fum.

Bătrînul se mai opri o dată, apoi adăogă, privind-o ţintă pe fiica lui.

— Simţind că mi se apropie sfîrșitul, m-am gîndit mult la el, Ethel, și la tine; și dacă se întoarce, așa cum nădăjduiesc, vreau să ţi-l dau drept apărător și soţ.

Ethel păli, se cutremură; tatăl ei încerca să dea viaţă visului ei de fericire tocmai cînd acest vis zburase pentru totdeauna. Gîndul acesta, atît de amar „Aș fi putut să fiu fericită!" îi dezlănţui din nou disperarea. Tăcu, neputînd să rostească nici un cuvînt.

Tatăl aștepta.

— Cum! spuse în sfîrșit cu voce stinsă, mi-l hărăzeai de soţ, tată, fără să-i cunoști numele, familia, obîrșia?

— Nu ţi-l hărăzeam, fiica mea, ţi-l hotărăsc acuma.

Vocea bătrînului era aproape poruncitoare. Ethel oftă.

— ...Ţi-l hotărăsc. Și ce-mi pasă de obîrșia lui? Nu-mi trebuie să-i cunosc familia, de vreme ce-l cunosc pe el. Gîndește-te; este singura ancoră de salvare ce-ţi rămîne. Și mi se pare că, din fericire, are mai puţină aversiune pentru tine decît îi arăţi tu acuma.

Biata fată ridică ochii către cer.

— Mă auzi Ethel; îţi repet, ce-mi pasă de obîrșia lui? Este, fără îndoială, de rang mic, căci cei care locuiesc în palate nu sînt deprinși să umble prin închisori. Lasă deoparte mîndria și prejudecăţile, fiica mea; nu uita că Ethel Schumacker nu mai este prinţesă de Wollin și contesă de Tonsberg. Ai coborît și mai jos decît locul de unde s-a ridicat tatăl tău. Să fii deci fericită dacă acest om îţi va accepta mîna, oricare i-ar fi familia. Iar de-i este obîr-

şia joasă, cu atît mai bine, fiica mea ; zilele tale vor fi cel puţin la adăpost de furtunile care le-au chinuit pe ale tatălui tău. Vei duce, departe de invidia şi ura oamenilor, sub un nume necunoscut, o viaţă uitată, cu totul altfel decît a mea, căci se va sfîrşi mai bine decît a început.

Ethel se prăbuşise în genunchi la picioarele prizonierului.

— Vai, tată, îndurare !

Deschise braţele, uimit :

— Ce vrei să spui, fiica mea ?

— Nu-mi vorbi, rogu-te, de o astfel de fericire ; ea nu este făcută pentru mine.

— Ethel, reluă bătrînul cu asprime, nu-ţi bate joc de întreaga ta viaţă. Eu am refuzat mîna unei principese de sînge regesc, a unei principese de Holstein-Augustenburg, auzi ? Şi înfumurarea mea a fost aspru pedepsită. Dispreţuieşti mîna unui om necunoscut, dar cinstit ; vezi să nu-ţi fie mîndria pedepsită cum a fost a mea.

— De-ar fi voit cerul, şopti Ethel, ca acest om să fi fost necunoscut şi cinstit !

Bătrînul se sculă tulburat şi începu să umble prin încăpere.

— Fiica mea, îi spuse, necăjitul tău tată te roagă şi-ţi porunceşte. Nu mă lăsa să mor îngrijorat de viitorul tău ; făgăduieşte-mi că-l vei accepta pe acest străin de soţ.

— Te voi asculta întotdeauna, tată, dar nu-i spera întoarcerea.

— Am cîntărit toate posibilităţile, şi cred, după felul în care acest Ordener îţi pronunţa numele...

— Că mă iubeşte ! îl întrerupse Ethel cu amărăciune ; o ! nu, să nu crezi asta.

Tatăl răspunse cu răceală :

— Nu ştiu dacă, pentru a-ţi folosi cuvintele de copilă, te iubeşte ; dar ştiu că se va întoarce.

— Nu te mai gîndi la asta, tată. Dealtfel, poate că nici nu ţi l-ai mai dori drept ginere, dacă l-ai cunoaşte.

— Ethel, îmi va fi ginere, oricare i-ar fi numele şi rangul.

— Dar tată, reluă ea, dacă acest tînăr care ţi-a alinat necazul, acest tînăr în care ai voi să găseşti un sprijin pentru fiica ta, dacă ar fi vlăstarul unui duşman de moarte, al vice-regelui Norvegiei, al contelui de Guldenlew ?

Schumacker făcu doi paşi înapoi.

— Ce spui! Ordener! acest Ordener! Nu este cu putință.

Lucirea de ură nespusă care se aprinsese în ochii stinși ai bătrînului îngheță inima tremurătoare a Ethelei care se căi prea tîrziu de vorba nesăbuită care îi scăpase.

Dar lovitura fusese dată. Schumacker rămase întîi nemișcat, cu brațele încrucișate; trupul îi zvîcnea de parcă ar fi stat pe jeratic, ochii aprinși îi ieșeau din orbite, iar privirea, țintuită pe lespezile pardoselii, parcă ar fi vrut să le sfredelească. În sfîrșit, buzele lui învinețite lăsară să le scape cîteva cuvinte, rostite cu o voce slabă, ca cea a unui om care visează.

— Ordener! Da, asta-i, Ordener Guldenlew! Bravo! Hai, Schumacker, bătrîn smintit, deschide-i brațele, acest tînăr cinstit a venit ca să te înjunghie!

Deodată bătu cu piciorul în pămînt și vocea lui deveni tunătoare.

— Mi-au trimis tot neamul lor de mișei să mă insulte în decădere și în temnița mea! Mai întîi pe Ahlefeld; cît pe ce să-i zîmbesc unui Guldenlew! Monștrii! Cine ar fi crezut despre acel Ordener că ar avea așa suflet și așa nume. Vai mie! Vai lui!

Căzu, zdrobit, pe un fotoliu, și în timp ce-și răcorea năduful prin lungi suspine, biata Ethel, cutremurată de groază, plîngea la picioarele lui.

— Nu plînge, fiica mea, spuse cu un glas sinistru, vino să te strîng la pieptul meu.

Și o cuprinse în brațe.

Ethel nu știa cum să-și explice această mîngîiere, tocmai într-un moment de mînie, cînd el urmă:

— Tu, cel puțin, fiica mea, ai fost mai clarvăzătoare decît bătrînul tău tată. Nu te-ai lăsat înșelată de năpîrca cu ochii blînzi și otrăvitori. Vino să-ți mulțumesc pentru ura ce i-o porți acestui ticălos de Ordener.

Ethel tremură auzind acea laudă care, vai! nu era îndreptățită.

— Scumpul meu tată, spuse, liniștește-te.

— Jură-mi, continuă Schumacker, jură-mi că vei nutri mereu aceleași sentimente pentru fiul lui Guldenlew. Jură-mi.

— Dumnezeu interzice jurămîntul, tată.

— Jură, fiica mea, repetă Schumacker cu vehemenţă. Aşa-i că vei păstra întotdeauna aceleaşi simţăminte pentru acest Ordener Guldenlew ?

Lui Ethel nu-i fu greu să răspundă :

— Întotdeauna.

Bătrînul o strînse la pieptul său.

— Aşa-i bine, fiica mea ! îţi va rămîne, cel puţin, după urma mea, ura împotriva lor, de vreme ce nu-ţi pot lăsa bunurile şi onorurile de care m-au văduvit. I-au răpit bătrînului tău tată şi rangul şi gloria, l-au dat jos de pe eşafod ca să-l lege în fiare, parcă pentru a-l murdări cu toate înjosirile şi trecîndu-l prin toate chinurile. Nemernicii ! Şi puterea pe care au întors-o împotriva mea, de la mine o aveau. O ! să mă audă cerul şi iadul ! blestemaţi să fie în viaţa lor ! blestemaţi să fie în copiii şi nepoţii lor !

Tăcu apoi, sărutîndu-şi fiica îngrozită de blestemele lui.

— Ethel, tu eşti singura mea mîndrie, singura mea avuţie ; spune-mi cum de-ai descoperit că cel ce purta unul din acele nume detestate, scrise cu fiere în inima mea este un trădător ? Cum ai pătruns taina ?

Ethel işi aduna puterile ca să-i răspundă, cînd se deschise uşa.

Un bărbat îmbrăcat în negru, purtînd în mînă o vergea de abanos şi la gît un lanţ de oţel înnegrit, apăru în pragul uşii, înconjurat de halebardieri, îmbrăcaţi de asemenea în negru.

— Ce vrei de la mine ? întrebă prizonierul, acru şi mirat.

Omul nu-i răspunse, nu-l privi, ci desfăşură un sul lung de pergament de care atîrna, cu un şnur de mătase, o pecete de ceară verde şi citi cu glas tare :

— *În numele majestăţii-sale, preamilostivul nostru rege Christiern, se porunceşte lui Schumacker, prizonier de stat, în fortăreaţa regală Munckholm, precum şi fiicei sale, să-l urmeze pe purtătorul acestui ordin.*

Schumacker îşi repetă întrebarea.

— Ce vrei de la mine ?

Omul negru, netulburat, dădu din nou citire poruncii.

— Ajunge ! spuse bătrînul.

Se sculă şi-i făcu semn Ethelei, uluită şi înspăimîntată, să urmeze împreună cu el escorta lugubră.

XLI

> Un semnal de moarte este dat, un slujitor abject al justiţiei bate în uşă şi-l înştiinţează că este nevoie de el.
>
> JOSEPH DE MAISTRE

SE LĂSASE NOAPTEA; UN VÎNT rece şuiera în jurul Turnului Blestemat şi uşile ruinei de la Vygla tremurau în ţîţînile lor, de parcă aceeaşi mînă le-ar fi scuturat pe toate deodată.

Sălbaticii locuitori ai turnului, călăul şi familia sa, erau adunaţi în jurul focului, aprins în mijlocul sălii de la etajul întîi, care-şi arunca lucirile pîlpîitoare pe obrajii lor posomorîţi şi pe hainele lor stacojii. Feţele copiilor trădau aceeaşi ferocitate ca şi rîsul tatălui lor şi aceeaşi rătăcire ca privirea mamei. Îşi îndreptaseră, ca şi Bechlie, privirea către Orugix, aşezat pe un scăunel de lemn, care gîfîia şi ale cărui picioare prăfuite arătau că abia se întorsese de la un drum lung.

— Ascultă, muiere, ascultaţi, copii. Nu am lipsit de acasă două zile încheiate ca să vă aduc veşti proaste. Să nu mai ştiu eu să strîng un nod de ştreang şi nici să mînuiesc securea, dacă pînă într-o lună nu sînt numit călău regal. Bucuraţi-vă, lupişorii tatei, s-ar prea putea să vă las moştenire chiar eşafodul din Copenhaga.

— Nychol, întrebă Bechlie, ce se întîmplă?

— Iar tu, ţigancă bătrînă, reluă Nychol, cu rîsul lui gros, bucură-te şi tu! Ai să-ţi poţi cumpăra mărgele de sticlă albastră pentru gîtul tău de barză sugrumată. Contractul nostru se sfîrşeşte curînd dar n-ai tu grijă, peste o lună, cînd ai să mă vezi prim-călău al celor două regate, nu ai să pregeţi să mai spargi un ulcior cu mine *

— Ce se întîmplă, ce se întîmplă, tată? întrebară copiii, dintre care cel mare se juca cu un scaun de tortură plin de sînge, în timp ce mezinul se distra jumulind de viu un pui de pasăre pe care îl furase dintr-un cuib.

---

* Cînd o ţigancă se mărita, se mulţumea drept singur ritual, să spargă un ulcior de pămînt în faţa omului cu care voia să se însoţească, şi trăiau împreună tot atîţia ani cîte cioburi se făcuseră. După trecerea acelui timp, soţii erau liberi să se despartă sau să spargă alt ulcior. Călăul din Drontheim face, desigur, aici aluzie la acest obicei ciudat. (N.A.)

— Ce se întîmplă, copii ? Dar Haspar, omoară dracului pasărea aia ; țipă ca un ferăstrău stricat ; și dealtfel nu trebuie să fii crud. Omoar-o. Ce se întîmplă ? Nimic, mai nimic într-adevăr, decît numai că s-ar putea, coană Bechlie, ca pînă într-o săptămînă, socotind de azi, fostul cancelar Schumacker, care e închis la Munckholm și care mi-a văzut fața de-aproape, pe vremuri, la Copenhaga, și vestitul tîlhar islandez, Han din Klipstadur, să-mi încapă pe mînă, amîndoi deodată.

Privirea rătăcită a femeii deveni mirată și curioasă.

— Schumacker ! Han din Islanda ! Cum așa, Nychol ?

— Așa bine ! Am întîlnit ieri-dimineață, pe drumul de la Skongen, la podul peste Ordals, tot regimentul de archebuzieri din Munckholm, care se întorcea cu mutre triumfătoare. L-am luat la întrebări pe unul din soldați, care pesemne nu știa de ce hainele și căruța îmi sînt roșii, și am aflat că archebuzierii se întorceau de la cheile Stîlpului-Negru, unde făcuseră piftie o ceată de tîlhari, adică de mineri răzvrătiți. Or, vei ști, Bechlie, țiganco, că acești rebeli se răsculaseră în numele lui Schumacker și că erau comandați de Han din Islanda. Și află că această revoltă cu armele în mînă înseamnă pentru bunul Han din Islanda acuzația de răzvrătire împotriva autorității regale, iar pentru Schumacker cea de înaltă trădare ; ceea ce-i duce de-a dreptul pe acești onorabili seniori care la spînzurătoare, care la secure. Mai adaogă la aceste două strălucite execuții, care nu-mi pot aduce mai puțin de cincisprezece ducați de aur fiecare și mare cinste în cele două regate, pe celelalte, mai puțin însemnate, ce-i drept, ale altor cîtorva...

— Cum așa, îi tăia Bechlie vorba, l-au prins pe Han din Islanda ?

— De ce-l întrerupi pe soțul și stăpînul tău, muiere destrăbălată ? răcni călăul. Da, l-au prins pe vestitul, pe vrăjitul Han din Islanda, și odată cu el alte cîteva căpetenii de-ale tîlharilor de sub ascultarea lui, care tot o să-mi aducă și ei vreo doisprezece scuzi de căciulă, bașca vînzarea cadavrelor. Vă spun că l-au prins, și dacă vreți să știți l-am văzut cu ochii mei umblînd între șirurile de soldați.

Femeia și copiii se apropiară curioși de Orugix.

— Cum ! chiar l-ai văzut, tată ? întrebară copiii.

— Tăceți din gură, copii. Țipați la fel ca un ticălos care zice că-i nevinovat. Da, l-am văzut. Este un fel de uriaș; mergea cu brațele ferecate cruciș la spate și era legat la cap. O fi fost rănit, pesemne. Dar să n-aibă grijă, că-l vindec eu curînd.

Și călăul urmă, după ce ilustrase groaznica glumă cu un gest și mai fioros.

— Dealtfel, acest uriaș de spaimă mi s-a părut destul de abătut. În spatele lui veneau patru tovarăși de-ai lui, răniți și ei, pe care-i duceau tot la Drontheim, unde au să fie judecați, împreună cu fostul mare cancelar Schumacker, de către un tribunal din care va face parte înaltul-sindic și pe care-l va prezida actualul mare-cancelar.

— Tată, cum arătau ceilalți prizonieri?

— Primii doi erau bătrîni; unul purta o pălărie de pîslă ca minerii, iar celălalt căciulă de muntean. Arătau amîndoi deznădăjduiți. Ceilalți doi erau — unul un tînăr miner care mergea cu capul sus, fluierînd, iar celălalt... ți-aduci aminte, afurisito de Bechlie, de călătorii ceia care au nimerit în turnul nostru, acum vreo zece zile, în noaptea aia cu furtună mare?

— Țin minte, așa cum ține minte Satana ziua căderii lui, răspunse femeia.

— Ai băgat de seamă că printre ei se afla un tînăr ce-l însoțea pe bătrînul doctor smintit cu perucă mare? un tînăr îmbrăcat cu o manta verde și purtînd o pălărie cu pană neagră?

— Da, parcă-l văd și-acum cînd zicea: Femeie, avem aur...

— Ei bine, bătrîno, să nu fi sugrumat eu pînă azi decît cocoși sălbatici, dacă nu era el al patrulea. Nu i-am văzut fața, ce-i drept, că-i era ascunsă de pălărie, de pană și de păr; dealtfel mai ținea și capul plecat. Dar erau aceleași haine, aceleași cizme, același port. Uite-așa, să-nghit spînzurătoarea de piatră de la Skongen, dacă nu era tot el! Ce mai zici de asta, Bechlie? N-ar avea haz dacă, după ce l-am ajutat pe acest străin să-și țină zilele, tot eu să i le scurtez și să-mi cunoască îndemînarea după ce mi-a cunoscut ospitalitatea?

Rîsul înspăimîntător al călăului ținu mult; apoi urmă:

— Hai, bucurați-vă cu toții și să bem ceva; hai, Be-

chlie, dă-mi și mie un pahar din berea aceea care-ți zgîrie gîtlejul, de parca-i bea pile, să-l golesc în cinstea avansării mele viitoare. Hai ! sănătate și glorie seniorului Nychol Orugix, viitor călău regal ! Îți mărturisesc, babo păcătoasă, că nu mi-a fost ușor să mă duc la Noes să spînzur, în tîrgul acela uitat, un pîrlit de hoț de varză și cicoare. Cînd m-am gîndit mai bine, mi-am zis că nici treizeci și doi de ascalini nu sînt de lepădat, și pînă n-am să-i decapitez pe nobilul conte fost mare-cancelar și pe vestitul demon Han din Islanda nu mă înjosesc dacă execut niște hoți de rînd și alți ticăloși de același fel. Așa că, pînă să-mi vină diploma de călău regal, m-am dus să-l trimit pe lumea cealaltă pe păcătosul acela din Noes ; na, babo, adăogă el, scoțînd o pungă de piele din traistă, ți-am adus treizeci și doi de ascalini.

Trei sunete prelungi de goarnă răsunară atunci la picioarele turnului.

— Muiere, strigă Orugix sculîndu-se, sînt oamenii marelui-sindic.

Și se repezi să-i întîmpine.

Se întoarse curînd cu un pergament mare, căruia îi rupsese pecetea.

— Uite, muiere, asta-i de la marele-sindic. Ia citește-mi ce scrie aci, tu, care ai desluși și slovele Satanei. O fi avansarea mea ; căci, dacă președintele tribunalului este un mare-cancelar, iar pîrîtul tot un mare-cancelar, s-ar cuveni ca sentința să fie îndeplinită de un călău regal.

Femeia luă pergamentul și, după ce-l parcurse mai întîi cu privirea, îl citi cu glas tare, în timp ce copiii se zgîiau la ea cu ochi rătăciți și nătîngi.

— *„În numele înaltului-sindic din Drontheim, se poruncește lui Nychol Orugix, călăul provinciei, să se deplaseze de îndată la Drontheim și să aducă cu el securea de onoare, butucul și draperiile negre."*

— Asta-i tot ? întrebă călăul nemulțumit.

— Da, asta-i tot, răspunse Bechlie.

— Călăul provinciei ! bombăni Orugix printre dinți.

Stătu cîtva timp supărat cu ochii la pergament.

— Hai ! zise în sfîrșit, trebuie să mă supun și să plec. Și totuși îmi cer securea de onoare și draperiile negre... Ai grijă, Bechlie, să cureți rugina de pe secure și vezi dacă

draperiile nu sînt pătate. De fapt, să nu pierdem nădejdea, poate că nu mă vor avansa decît ca răsplată, după această frumoasă execuție. Atîta pagubă pentru condamnați! nu au să aibă cinstea să fie executați de un călău regal.

XLII

ELVIRA
Ce s-a întîmplat cu bietul Sancho?
Nu a fost văzut în oraș.

NUNO
S-o fi pus la adăpost!

LOPE DE VEGA, *Regele este cel mai bun judecător*

CONTELE DE AHLEFELD, TRĂGÎND după sine o mantie largă din mătase neagră îmblănită cu cacom, purtînd pe cap o perucă de judecător și pe piept mai multe stele și decorații, printre care străluceau colanele ordinelor Elefantului și Danebrogului, purtînd adică ținuta completă de mare-cancelar al Danemarcii și Norvegiei, se plimba îngrijorat în apartamentul contesei de Ahlefeld. Erau singuri.

— E ora nouă, tribunalul intră în ședință și nu pot să-l las să aștepte, căci sentința trebuie dată chiar în seara asta, ca să fie îndeplinită mîine dimineață cel mai tîrziu. Înaltul-sindic m-a asigurat că pînă în zori călăul va fi aici. Elphège! ai poruncit să fie pregătită barca cu care să mă duc la Munckholm?

— Te așteaptă de cel puțin o jumătate de oră, răspunse contesa, ridicîndu-se ușor din fotoliul ei.

— Lectica este la ușă?

— Da, bineînțeles.

— Ei!... și cum ziceai, adăogă contele, lovindu-se peste frunte, există o legătură de dragoste între Ordener Guldenlew și Ethel Schumacker?

— Da, și foarte serioasă, crede-mă, răspunse contesa zîmbind cu mînie și dispreț.

— Cine putea să-și închipuie? Și totuși, parcă bănuiam ceva.

— Și eu, spuse contesa. Ne-a copt-o blestematul acela de Levin.

— Mecklemburghez ticălos! mormăi cancelarul; lasă, pun eu o vorbă bună pentru tine la Arensdorf! Poate te alegi cu o disgrație. A! dar ia ascultă Elphège, mi-a venit o idee.

— Ce anume?

— Știi că judecăm azi la Munckholm șase indivizi: pe Schumacker, de care sper că mîine pe vremea asta voi fi scăpat pentru totdeauna; pe acel muntean uriaș, falsul nostru Han din Islanda, care a jurat să-și joace rolul pînă la capăt, în nădejdea ca Musdoemon, de la care a și primit mulți bani, îi va aranja o evadare. Musdoemon are niște idei într-adevăr diabolice! Ceilalți patru acuzați sînt cei trei șefi ai răzvrătiților și un ipochimen care a picat nu se știe cum și de ce în mijlocul adunării de la Apsyl-Corh, iar nouă în mînă prin grija lui Musdoemon. Musdoemon crede că este un spion de-al lui Levin de Knud. Și, într-adevăr, de cum a fost adus aici, prizonierul a întrebat de general, și cînd a aflat că este plecat, a părut foarte necăjit. Dealtminteri, nu a vrut să răspundă la nici una din întrebările pe care i le-a pus Musdoemon.

— De ce nu l-ai interogat chiar tu, dragul meu, îl întrerupse contesa?

— Dar bine, Elphège, cînd să mai apuc s-o fac, cu toate grijile care-mi stau pe cap de cînd am sosit? L-am lăsat pe Musdoemon să se ocupe de treaba asta, care-l privește la fel de mult ca și pe mine. Dealtfel, draga mea, omul acesta nu prezintă în sine vreo importanță; trebuie să fie un vîntură-țară oarecare. Dar ne putem folosi de el, prezentîndu-l drept agent al lui Levin de Knud și, cum a fost prins printre răzvrătiți, asta ne va permite să dovedim că există o complicitate între Schumacker și mecklemburghez, ceea ce va fi de ajuns pentru a provoca, dacă nu punerea sub acuzare, cel puțin dizgrația blestematului de Levin.

Contesa stătu puțin pe gînduri.

— Ai dreptate. Dar ce ne facem cu pasiunea nesăbuită a baronului de Thorvick pentru Ethel Schumacker?...

Cancelarul își frecă din nou fruntea; apoi dădu din umeri:

— Ascultă-mă, Elphège, nu mai sîntem nici unul, nici altul tineri și nepricepuți în ale lumii, și totuși parcă nu i-am cunoaște pe oameni! Cînd Schumacker va fi pentru a doua oară stigmatizat de o judecată pentru înaltă

trădare, cînd va fi suferit pe eșafod o condamnare infamantă, cînd fiica lui, decăzută mai prejos de cei din urmă oameni, va purta în fața lumii toată rușinea tatălui ei, crezi tu, Elphège, că Ordener Guldenlew își va mai aminti măcar de această dragoste de copilandru, pe care tu o numești pasiune, luîndu-te după vorbele exaltate ale unei biete nebune în închisoare? Și crezi tu că va sta în cumpănă, măcar o zi, între fiica dezonorată a unui criminal și fiica slăvită a unui mare-cancelar? Trebuie să-i judecăm pe oameni după noi înșine, draga mea; unde ai mai văzut astfel de suflete omenești?

— Aș dori din tot sufletul să ai dreptate și de data asta. Dar nu crezi că am făcut bine cînd l-am rugat pe sindic ca fiica lui Schumacker să asiste la procesul tatălui ei și să fie așezată în aceeași tribună cu mine? Sînt curioasă s-o studiez mai de aproape.

— Tot ce ne poate lămuri cu privire la afacerea asta poate fi de folos, răspunse liniștit cancelarul. Dar spune-mi, știe cineva pe unde umblă acum acest Ordener?

— Nimeni pe lume nu știe; este un vrednic discipol al bătrînului Levin, un cavaler rătăcitor ca și el. Cred că se plimbă prin regiunea Ward-Hus.

— Bine, bine, Ulrica noastră are să știe să-l potolească. Dar uit că mă așteaptă tribunalul.

Contesa îl reținu pe marele cancelar.

— Încă o vorbă, numai. Te-am întrebat și ieri, dar mintea ți-era prea ocupată și nu mi-ai răspuns. Unde este Frederic?

— Frederic? spuse contele, posomorîndu-se și ducîndu-și mîna la față.

— Da, iubitul nostru Frederic! Te rog răspunde-mi! Regimentul lui s-a întors în Drontheim, dar fără el. Jură-mi că Frederic nu se afla în groaznicul defileu de la Stîlpul-Negru. De ce te-ai schimbat la față cînd am pomenit numele de Frederic? Sînt moartă de grijă.

Fața cancelarului redevenise de piatră.

— Liniștește-te, Elphège. Îți jur că nu se afla în defileul de la Stîlpul-Negru. Dealtfel, s-a publicat lista ofițerilor morți sau răniți acolo.

— Da, așa este, răspunse contesa mai calmă. Numai doi ofițeri au murit acolo, căpitanul Lory și tînărul baron Randmer, care a petrecut atît de nebunește cu Frederic al nostru la balurile din Copenhaga! O! am citit și răs-

citit lista, crede-mă. Totuşi, spune-mi, te rog, Frederic a rămas la Walhstrom ?

— Da, a rămas acolo, răspunse contele.

— Atunci, dragul meu, spuse contesa cu un zîmbet care se silea să fie drăgăstos, îţi cer şi eu un singur hatîr : adu-l cît mai repede pe Frederic înapoi din regiunea aceea groaznică.

Cancelarul se desprinse cu greu din îmbrăţişarea ei rugătoare.

— Doamnă, spuse, mă aşteaptă tribunalul. Adio. Ce-mi ceri nu depinde de mine.

Şi se grăbi să iasă.

Contesa rămase singură şi gînditoare.

— Nu depinde de el ! îşi spunea ea ; dar nu ar avea decît un cuvînt de spus ca să-mi aducă băiatul înapoi ! Da, într-adevăr, o ştiu de mult, omul ăsta este rău.

XLIII

Aşa se vorbeşte cu un om care are funcţia mea ? Aţi pierdut respectul cuvenit justiţiei ?

CALDERON, *Luiz Perez de Galicia*

BIATA ETHEL, PE CARE SOLDAŢII au despărţit-o de tatăl ei la ieşirea din donjonul Leului din Slesvig, a fost dusă prin coridoare întunecoase, necunoscute de ea pînă atunci, într-un fel de celulă lipsită de lumină, a cărei uşă a fost închisă în urma ei. În partea opusă uşii se află o deschizătură mare, cu zăbrele, prin care pătrunde lumina faclelor şi luminărilor. În faţa zăbrelelor se află o banchetă pe care şade o femeie îmbrăcată în negru şi cu faţa ascunsă de un văl, care-i face semn să se aşeze lîngă ea. Nedumerită, Ethel i se supune în tăcere.

Îşi îndreaptă privirea dincolo de zăbrele. Priveliştea este sumbră, impunătoare.

La capătul unei săli îmbrăcată toată în draperii negre şi slab luminată de lămpi de alamă agăţate de boltă, se înalţă un tribunal negru, în formă de potcoavă, unde sînt aşezaţi şapte judecători în robe negre, dintre care unul, care şade la mijloc pe un jilţ mai înalt, poartă pe piept

lanțuri de diamante și plăci de aur care strălucesc. Judecătorul din dreapta lui se deosebește de ceilalți printr-un brîu alb și o manta de hermină, însemnele înaltului-sindic al provinciei. La dreapta tribunalului, pe o estradă cu baldachin, stă un bătrîn în haine pontificale; la stînga, o măsuță cu dosare și documente, în spatele căreia stă în picioare un om mic de stat, purtînd o perucă uriașă și înfășurat într-o robă neagră lungă și largă.

În fața judecătorilor se află o bancă de lemn înconjurată cu halebardieri purtînd facle, a căror lumină, reflectată de o pădure de suliți, muschete și halebarde se răspîndește deasupra unei mulțimi zgomotoase de spectatori, îngrămădiți lîngă grilajul de fier care-i desparte de tribunal.

Ethel privea acest spectacol de parcă ar fi asistat trează la un vis; și totuși era departe de a se simți nepăsătoare la ceea ce avea să se petreacă sub ochii ei. I se părea că o voce lăuntrică îi spune să fie atentă, pentru că se apropie de unul din momentele hotărîtoare ale vieții ei. Inima îi era frămîntată în același timp de două tulburări diferite; ar fi vrut să știe numaidecît în ce măsură o privea scena din fața ei, sau să nu știe niciodată. De cîteva zile gîndul că-l pierduse pe Ordener o făcea să dorească să i se sfîrșească viața, și totodată să poată citi dintr-o privire întreaga carte a soartei sale. De aceea, înțelegînd că intra în momentele hotărîtoare ale vieții ei, privi tabloul lugubru ce i se înfățișa mai puțin cu silă decît cu un fel de bucurie nerăbdătoare și funebră.

Îl văzu pe președinte sculîndu-se și declarînd, în numele regelui, deschiderea ședinței.

Îl auzi pe omul cel scund îmbrăcat în negru, din stînga tribunalului citind cu voce scăzută și grăbită un lung discurs, în care numele tatălui ei era adesea pomenit, alături de alte cuvinte precum *conspirație, revolta minelor, înaltă trădare.* Își aminti atunci de spusele necunoscutei în grădina donjonului, de acuzația care amenința pe tatăl ei; și se cutremură auzindu-l pe omul în robă neagră sfîrșindu-și discursul prin cuvîntul *moarte,* rostit apăsat.

Se întoarse, cuprinsă de groază, înspre femeia cu fața acoperită care, fără să-și dea seama de ce, îi inspira teamă.

— Unde sîntem? Ce se întîmplă aici? întrebă ea sfios.

Un gest al făpturii misterioase o îndemnă să tacă și să fie atentă. Privi din nou înspre tribunal.

Bătrînul venerabil, în veșminte episcopale, se ridică și Ethel auzi deslușit toate cuvintele pe care le rostea :

— În numele Dumnezeului atotputernic și îndurător, eu, Pamfil Eleuteriu, episcop al orașului regal Drontheim și al provinciei regale Drontheimhus, salut respectabilul tribunal care judecă în numele regelui. Și deoarece am văzut că pîrîții aduși în fața acestei judecăți sînt oameni și creștini și nu au apărători legali, declar respectabililor judecători că intenția mea este să-i ajut, după slabele mele puteri, în această cumplită împrejurare în care cerul a vrut să-i aducă. Rugîndu-l pe Dumnezeu să binevoiască să ne ajute în nevolnicia noastră cu puterea lui și în orbirea noastră cu lumina lui, eu, episcop al acestei eparhii regale, salut cinstitul și înțeleptul tribunal !

După ce vorbi astfel, episcopul coborî din jilțul pontifical și se duse să se așeze pe banca de lemn hotărîtă acuzaților, în timp ce un murmur de aprobare se ridica din norod.

Președintele se sculă și spuse cu un ton sec :

— Halebardieri, să fie liniște ! Seniore episcop, tribunalul mulțumește sfinției-voastre în numele acuzaților. Locuitori ai Drontheimhusului, fiți cu luare-aminte la înalta dreptate a regelui ; tribunalul va judeca fără apel. Străjeri, să fie aduși acuzații.

Se așternu peste auditoriu liniștea grea a așteptării și a spaimei ; dar toate capetele se mișcau în umbră, precum valurile întunecate ale mării furtunoase deasupra căreia tunetul se pregătește să bubuie.

Curînd Ethel auzi o rumoare surdă și o mișcare neobișnuită prelungindu-se sub locul unde se afla, prin sinistrele culoare ale sălii ; apoi auditoriul se dădu la o parte, înfiorat de nerăbdare și curiozitate ; răsunară pași ; luciră halebarde și muschete ; curînd șase oameni în lanțuri, cu capul gol și înconjurați de străjeri, pătrunseră în incinta tribunalului. Ethel nu-l văzu decît pe primul dintre ei : un bătrîn cu barba albă și îmbrăcat într-un caftan negru ; era tatăl ei.

Se rezemă, aproape fără simțiri, de balustrada de piatră din fața banchetei ; i se părea că lucrurile din fața ei se pierd ca într-o ceață și că își aude bătăile inimii. Spuse cu glas pierdut :

— Doamne, ajută-mă !

Femeia voalată se aplecă spre ea și îi dădu să miroase niște săruri care o treziră la realitate.

— Nobilă doamnă, spuse înviorată, fie-vă milă și rostiți un cuvînt, unul singur, să mă conving că nu sînt pradă fantasmelor iadului.

Dar necunoscuta, surdă la rugămințile ei, se întorsese din nou către tribunal ; iar biata Ethel, care-și mai venise în fire, se resemnă să-i urmeze pilda în tăcere.

Președintele se sculase și rostise cu voce înceată și solemnă :

— Acuzați, ați fost aduși în fața noastră pentru ca să cercetăm dacă sînteți vinovați de înaltă trădare, de conspirație, de revoltă cu armele în mînă împotriva autorității regelui, stăpînul nostru. Cercetați-vă cugetul, căci atîrnă asupra voastră învinuirea de lezmajestate.

În clipa aceea o rază de lumină căzu pe fața unuia dintre cei șase acuzați, un tînăr care stătea cu capul plecat, de parcă ar fi vrut să-și ascundă fața sub pletele lungi. Ethel tresări și o sudoare rece o broboni ; i se păruse că recunoaște... Dar nu, nu putea fi decît o cruntă iluzie ; sala era slab luminată și oamenii se mișcau ca niște umbre ; de abia se deslușea un mare crucifix din abanos lustruit, atîrnat deasupra fotoliului președintelui.

Și totuși tînărul purta o manta care, de departe, părea verde, părul lui nepieptănat avea luciri castanii, și raza neașteptată care-i luminase trăsăturile... dar nu, nu era cu putință, nu putea fi adevărat, era o iluzie înfiorătoare.

Prizonierii se așezaseră pe banca pe care se așezase episcopul. Schumacker ședea la un capăt ; cei patru tovarăși de nenorocire, îmbrăcați în haine grosolane, îl despărțeau de tînărul cu păr castaniu. Printre prizonieri atrăgea atenția un individ uriaș. Episcopul ședea la celălalt capăt al băncii.

Ethel îl văzu pe președinte întorcîndu-se înspre tatăl ei :

— Bătrîne, spuse el cu voce aspră, spune-ne care ți-e numele și cine ești.

Bătrînul își înălță fruntea venerabilă.

— Pe vremuri, răspunse el, privindu-l țintă pe președinte, mi se spunea contele de Griffenfeld și de Tonsberg, prinț de Wollin, prinț al Sfîntului-Imperiu, cavaler al ordinului regal al Elefantului, cavaler al ordinului regal al Danebrogului, cavaler al Lînei de Aur

din Germania și al Jartierei din Anglia, prim-ministru, inspector general al universităților, mare-cancelar al Danemarcii și al...

Președintele îl întrerupse :

— Acuzat, tribunalul nu te-ntreabă nici cum te-ai numit, nici ce-ai fost, ci cum te numești și ce ești acum.

— Foarte bine, răspunse vioi bătrînul, acum mă numesc Ioan Schumacker, am șaizeci și nouă de ani și nu sînt nimic, decît fostul tău binefăcător, cancelare de Ahlefeld.

Președintele păru descumpănit.

— Te-am recunoscut, seniore conte, adăugă fostul cancelar, și cum mi s-a părut că domnia-ta nu mă recunoaște, mi-am îngăduit să-ți reamintesc că sîntem cunoștințe vechi.

— Schumacker, spuse președintele, cu vocea încordată de o mînie stăpînită, cruță timpul tribunalului.

Bătrînul prizonier îl întrerupse din nou :

— S-au schimbat rolurile, nobile cancelar ; pe vremuri eu te numeam simplu *Ahlefeld* și-mi spuneai *seniore Conte*.

— Acuzat, replică președintele, îți faci singur rău amintind osînda rușinoasă pe care ai primit-o.

— Osînda a fost rușinoasă, conte de Ahlefeld, dar nu pentru mine.

Bătrînul se sculase pe jumătate rostind cu tărie aceste cuvinte. Președintele întinse mîna înspre el.

— Așează-te. Nu insulta, în fața acestui tribunal, atît pe judecătorii care te-au condamnat, cît și pe regele care ți i-a hotărît. Adu-ți aminte că majestatea-sa a binevoit să-ți dăruiască viața și mulțumește-te acum s-o aperi.

Schumacker se mulțumi să dea din umeri.

— Ai vreo mărturisire de făcut, întrebă președintele, privitoare la crima capitală de care ești învinuit ?

Văzînd că Schumacker tace, președintele își repetă întrebarea.

— Cu mine vorbești ? tresări fostul mare-cancelar. Credeam că nobilul conte de Ahlefeld vorbește cu sine însuși. Despre ce crimă este vorba ? Am dat eu vreodată unui prieten sărutarea Iscariotului ? Am întemnițat, condamnat sau dezonorat eu vreodată un binefăcător ? Într-adevăr, seniore cancelar actual, nu știu de ce am fost

adus aici. Probabil pentru a vedea cu ce dibăcie faceți să cadă capete nevinovate. Chiar aș fi curios să văd dacă veți ști să mă duceți la pieire tot așa de bine cum duceți țara de rîpă, și dacă o virgulă are să vă fie de ajuns pentru osîndirea mea, așa cum o literă din alfabet v-a fost de ajuns pentru a ajunge la război cu Suedia. *

Nici nu sfîrșise bine această batjocură amară cînd omul așezat la masa din stînga tribunalului se sculă.

— Domnule președinte, spuse el, după ce se aplecă adînc, domnilor judecători, cer să i se interzică cuvîntul lui Ioan Schumacker dacă continuă să jignească în acest fel pe înălțimea-sa președintele acestui respectabil tribunal.

Vocea liniștită a episcopului se făcu auzită:

— Domnule secretar de taină, nu puteți interzice acuzatului să vorbească.

— Aveți dreptate, sfinția-voastră, se grăbi să spună președintele, intenția noastră este de a acorda apărării toată libertatea cuvenită. Îl poftesc doar pe acuzat, în propriul său interes, să-și modereze limbajul.

Schumacker dădu din cap și răspunse cu răceală:

— S-ar părea că nobilul conte de Ahlefeld este mai sigur de izbîndă decît în 1677.

— Nu aveți acum cuvîntul, spuse președintele; și, adresîndu-se îndată prizonierului de lîngă bătrînul Schumacker, îl întrebă cum îl cheamă.

Acesta, un muntean de o înălțime colosală, legat la cap, se sculă și răspunse:

— Sînt Han, din Klipstadur, în Islanda.

Un freamăt de groază agită cîtva timp asistența, în timp ce Schumacker, ridicîndu-și de pe piept capul gînditor, aruncă deodată o privire vecinului său înspăimîntător, de care toți ceilalți acuzați păreau a se feri.

---

* Intr-adevăr, un conflict grav izbucnise între Danemarca și Suedia, deoarece contele de Ahlefeld pretinsese, în cadrul unei negocieri, ca regelui Danemarcii să i se atribuie, în textul tratatului, titlul de *rex Gothorum*, ceea ce părea a-i atribui suveranitatea asupra provinciei suedeze Gothia; suedezii nu vroiau să-i recunoască decît calitatea de *rex Gotorum*, denumire vagă, echivalînd cu fostul titlu al suveranilor danezi: *rege al Goților*.

Din cauza acestui *h* urmaseră, nu un război, ci lungi și amenințătoare negocieri, la care făcea aluzie, fără îndoială, Schumacker. (N. A.)

— Han din Islanda, întrebă președintele, după ce groaza tuturor mai trecu, ce-ai de spus tribunalului ?

Dintre toţi spectatorii, Ethel nu fusese cea mai puţin tulburată de prezenţa acelui tîlhar renumit, care de atîta vreme era prezent în toate spaimele ei. Își aţinti privirea cu o curiozitate amestecată cu teamă asupra uriașului monstruos cu care Ordener se luptase poate, şi de care, fusese ucis. Acest gînd îi răscoli toată durerea din inimă. De aceea, copleșită de o emoţie sfîşietoare, abia dacă auzi răspunsul ce-l dădea preşedintelui, într-un grai grosolan şi încurcat, acel Han din Islanda pe care ea îl socotea aproape ucigașul lui Ordener. Înţelese doar că tîlharul declara că fusese căpetenia cetelor răzvrătite.

— Şi ai luat şefia răsculaţilor, îl întrebă preşedintele, din imbold propriu, sau la îndemnul altcuiva ?

Tîlharul răspunse :

— Nu de la mine a venit imboldul.

— Cine te-a îndemnat ?

— Un om, pe nume Hacket.

— Cine era acel Hacket ?

— Omul lui Schumacker, pe care-l numea şi conte de Griffenfeld.

Preşedintele se adresă lui Schumacker :

— Schumacker, îl cunoşti pe acest Hacket ?

— Mi-ai luat-o înainte, conte de Ahlefeld, răspunse bătrînul. Voiam să-ţi pun eu această întrebare.

— Ioan Schumacker, spuse preşedintele, ura nu este un bun sfătuitor. Tribunalul va aprecia felul în care înţelegi să te aperi.

Episcopul luă cuvîntul.

— Domnule secretar de taină, spuse el întorcîndu-se către bărbatul mic de stat, care părea a fi totodată grefier şi procuror, se află acest Hacket printre clienţii mei ?

— Nu, sfinţia-voastră, răspunse secretarul.

— Ştie cineva ce s-a întîmplat cu el ?

— Nu a putut fi prins ; a dispărut.

S-ar fi zis că, răspunzînd astfel, secretarul de taină îşi prefăcea vocea.

— Eu cred că s-a făcut nevăzut, spuse Schumacker.

Episcopul reluă :

— Domnule secretar de taină, a fost pus sub urmărire acest Hacket ? Aveţi semnalmentele lui ?

Înainte ca secretarul de taină să poată răspunde, unul dintre prizonieri se sculă. Era un tînăr miner, cu fața aspră și mîndră.

— Vi le putem da ușor, spuse el cu voce tare. Acest ticălos de Hacket, omul lui Schumacker, este un ins mic de stat, cu fața deschisă, dar „deschisă“ precum gura iadului. — Și uite, sfinția-voastră, glasul îi seamănă mult cu al domnului de colo, care scrie la masa aceea și pe care sfinția-voastră l-a numit, paremise, *secretar de taină*. Ba chiar, dacă ar fi mai multă lumină aici și dacă domnul secretar de taină ar avea mai puțin păr care să-i ascundă chipul, parcă aș spune chiar că seamănă cu trădătorul Hacket.

— Așa-i, fratele nostru are dreptate, spuseră cei doi prizonieri așezați lîngă tînărul miner.

— Într-adevăr ! șopti Schumacker, cu o expresie triumfătoare.

Între timp secretarul făcuse o mișcare involuntară, fie din teamă, fie din indignarea de a fi comparat cu acest Hacket. Președintele, care păruse și el încurcat, se grăbi să vorbească.

— Acuzați, nu uitați că nu vă este îngăduit să vorbiți decît cînd sînteți întrebați ; și, mai ales, nu-i jigniți pe slujitorii dreptății cu comparații umilitoare.

— Și totuși, domnule președinte, spuse episcopul, nu este vorba aici decît de a da un semnalment. Dacă vinovatul Hacket are vreo asemănare cu secretarul, ar putea fi de folos să...

Președintele îl întrerupse :

— Han din Islanda, tu care ai avut atît de des de-a face cu Hacket, spune-ne, pentru a liniști pe sfinția-sa, dacă acel om seamănă într-adevăr cu mult stimatul nostru secretar de taină.

— Deloc, seniore, răspunse uriașul, fără ezitare.

— Vedeți, sfinția-voastră ! spuse președintele.

Episcopul dădu din cap în semn că era mulțumit ; iar președintele, adresîndu-se unui alt acuzat, rosti întrebarea obișnuită :

— Cum te cheamă ?

— Wilfrid Kennybol, din munții Kole.

— Erai printre răsculați ?

— Da, seniore ; adevărul este mai de preț decît viața.

Am fost prins în cheile blestemate de la Stîlpul-Negru. Eram șeful muntenilor.

— Cine te-a îndemnat la răzvrătire ?

— Frații noștri, minerii, se plîngeau de tutela regală, și este firesc, nu-i așa, înălțimea-voastră ? Chiar dacă nu ai decît o colibă de pămînt și două piei răpănoase de vulpe, vrei să fie ale tale. Stăpînirea nu le-a ascultat rugămințile. Atunci, înălțimea-voastră, s-au gîndit să se răscoale și ne-au rugat să-i ajutăm. Asemenea ajutor mărunt nu se refuză între frați care se închină la fel și țin aceleași sărbători. Asta-i tot.

— Nimeni, spuse președintele, nu a stîrnit, îndemnat și condus răzvrătirea voastră ?

— Apăruse un senior Hacket, care ne vorbea mereu de izbăvirea unui conte închis la Munckholm și se zicea trimisul său. Noi i-am promis, pentru că o libertate mai mult nu ne costa nimic.

— Se numea cumva acel conte Schumacker sau Griffenfeld ?

— Întocmai, înălțimea-voastră.

— L-ați văzut vreodată ?

— Nu, seniore, dar dacă-i vorba de acest bătrîn care v-a încondeiat în fel și chip adineauri, nu pot decît să recunosc...

— Ce ? îl întrerupse președintele.

— Că are o barbă albă tare frumoasă, seniore, aproape la fel de frumoasă ca a tatălui soțului surorii mele, Maase, din cătunul Surb, care a trăit o sută douăzeci de ani.

Semiîntunericul din sală nu lăsă să se vadă dacă președintele fusese sau nu dezamăgit de răspunsul naiv al munteanului. Porunci străjerilor să desfășoare cîteva stindarde de culoarea focului, ce se aflau depuse în fața tribunalului.

— Wilfrid Kennybol, spuse el, recunoști aceste steaguri ?

— Da, înălțimea-voastră ; ne-au fost date de Hacket, în numele contelui Schumacker. Contele a pus să se împartă și arme minerilor ; că noi muntenii, care trăim cu pușca și tolba, nu aveam nevoie. Chiar eu, seniore, așa cum mă vedeți acum, legat ca o găină gata de tăiere, nu o dată am lovit, din fundul văilor noastre, vulturi bătrîni în zborul lor cel mai înalt, cînd nu se vedeau mai mari decît o ciocîrlie sau un sturz.

— Aţi auzit, domnilor judecători, se amestecă secretarul de taină ; acuzatul Schumacker a împărţit răzvrătiţilor, prin Hacket, arme şi steaguri.

— Kennybol, reluă preşedintele, mai ai ceva de declarat ?

— Nimic, înălţimea-voastră, decît că nu am meritat moartea. Nu am făcut altceva decît să dau ajutor minerilor ca un frate bun şi îndrăznesc să afirm tuturor domniilor voastre că niciodată un plumb din puşca mea nu a lovit o căprioară de a regelui, cît de bătrîn vînător oi fi eu.

Preşedintele, fără a răspunde acestei apărări, trecu la interogarea celor doi tovarăşi ai lui Kennybol. Erau şefii minerilor. Cel mai tînăr declară că se numeşte Jonas şi repetă, cu alte cuvinte, tot ce mărturisise Kennybol. Celălalt, un tînăr, cel care prinsese asemănarea dintre secretarul de taină şi perfidul Hacket, spuse că se numeşte Norbith, îşi mărturisi cu mîndrie rolul jucat în timpul răscoalei, dar refuză să răspundă la orice întrebare privitoare la Hacket şi la Schumacker. Jurase să tacă, spunea el, şi nu-şi mai amintea decît de acea juruinţă. Degeaba încercă preşedintele, cu ameninţări şi rugăminţi, să-l facă să vorbească ; îndărătnicul tînăr nu se lăsă înduplecat. Dealtfel, adăogă el, nu se revoltase pentru Schumacker, ci numai pentru că bătrîna lui mamă suferea de foame şi de frig. Nu nega că meritase, poate, moartea ; dar afirma că s-ar săvîrşi o nedreptate condamnîndu-l, pentru că, dacă l-ar ucide, ar ucide-o totodată şi pe sărmana lui mamă, care nu avea nici o vină.

Cînd Norbith tăcu, secretarul de taină rezumă în puţine cuvinte dovezile zdrobitoare, care-i copleşeau pînă atunci pe acuzaţi, şi mai ales pe Schumacker. Citi cîteva din lozincile îndemnînd la răzvrătire înscrise pe steaguri şi sublinie, în defavoarea fostului mare-cancelar, unanimitatea răspunsurilor complicilor săi, pînă şi tăcerea tînărului Norbith, legat de o juruinţă fanatică.

— Nu ne mai rămîne, adăogă el, în încheiere, decît un acuzat de interogat, şi avem motive temeinice să-l credem un agent secret al autorităţii care a vegheat cu atîta neglijenţă la liniştea Drontheimhusului. Această autoritate a favorizat, dacă nu de-a dreptul prin complicitate, cel puţin prin vinovată delăsare, izbucnirea revoltei care va duce la pieire pe toţi aceşti nenorociţi, şi-l va reda eşafodului

pe acest Schumacker, pe care îndurarea regelui îl cruțase odinioară cu atîta mărinimie.

Ethel, care trecuse printr-o dureroasă tranziție, de la temerile pentru Ordener, la frica pentru viața tatălui ei, se cutremură auzind acele vorbe sinistre și lacrimi amare îi înecară ochii cînd îl văzu pe tatăl ei sculîndu-se și spunînd liniștit :

— Cancelare de Ahlefeld, admir toate acestea. Ai avut prevederea să trimiți după călău ?

Nefericita crezu în clipa aceea că ajunsese la capătul durerii ; se înșela.

Se sculase al șaselea acuzat ; mîndru și cu nespusă măreție, dăduse la o parte pletele care-i acopereau fața și răspunse la întrebările președintelui cu glas sigur și răsunător :

— Mă numesc Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului.

Un strigăt de uimire îi scăpă secretarului.

— Fiul vice-regelui !

— Fiul vice-regelui ! repetară toate glasurile, de parcă sala ar fi avut o mie de ecouri.

Președintele se dăduse înapoi în jilțul lui ; judecătorii, pînă atunci nemișcați pe scaunele lor, se aplecau unii către alții, ca niște copaci bătuți deodată de vînturi opuse. Tulburarea era și mai mare în mulțimea auditoriului ; se cățăraseră pe cornișele de piatră și pe grilajul de fier ; mulțimea vorbea într-un glas ; iar străjerii, uitîndu-și datoria, se amestecau în zarva generală.

Ce suflet destul de obișnuit cu neașteptatele emoții ale vieții ar putea concepe ce se petrecea în sufletul lui Ethel? Cine ar putea să redea acel neînchipuit amestec de bucurie sfîșietoare și de durere dulce ? acea așteptare neliniștită, totodată teamă și speranță, și nici una și nici alta ? Era acolo, în fața ei și ea nu era în fața lui ! Îl vedea, dar el nu o vedea ! Era iubitul ei Ordener, Ordener pe care-l crezuse mort, pierdut pentru ea, prietenul care o înșelase și pe care-l iubea nespus, cu o dragoste nouă. Era acolo ; da, acolo. Nu o înșela nici un vis ; da, el era, cu adevărat, acel Ordener, vai ! pe care îl visase mai des decît îl văzuse. Dar apărea în această incintă solemnă ca un înger mîntuitor sau ca un demon vrăjmaș ? Trebuia oare să-și pună nădejdea în el, sau să tremure pentru dînsul ? O mie de presupuneri îi fulgerau deodată prin minte, o înăbușeau

cum este înăbușită flacăra de prea mult ulei ; toate aceste gînduri, toate senzațiile pe care le-am descris îi trecuseră deodată prin minte cînd fiul vice-regelui Norvegiei își rostise numele. Fusese prima care-l recunoscuse, iar pînă să-l recunoască ceilalți, ea leșinase.

Își reveni pentru a doua oară datorită îngrijirilor necunoscutei de lîngă ea. Deschise ochii, în care lacrimile secaseră dintr-o dată. Aruncă lacom spre tînărul, în picioare și liniștit în mijlocul larmei generale, una dintre acele priviri care cuprind ființa întreagă ; rumoarea se potolise printre judecători și în mulțime, dar numele lui Ordener Guldenlew mai răsuna la urechile ei. Își dădu seama, cu o dureroasă neliniște, că el avea un braț rănit și legat de gît, că mîinile îi erau încătușate ; văzu că mantia îi era ruptă în mai multe locuri și că sabia lui credincioasă nu-i mai atîrna la șold. Nimic nu-i scăpă, căci ochiul femeii îndrăgostite este la fel de ager ca al mamei. Cuprinse cu tot sufletul pe cel pe care nu-l putea acoperi cu trupul ei ; și, trebuie s-o spunem, întru rușinea și slava iubirii că în acea sală unde se aflau tatăl ei și persecutorii lui, Ethel nu mai vedea decît un singur om.

Liniștea se restabili treptat. Președintele începu interogatoriul fiului vice-regelui.

— Seniore baron... spuse el cu voce nesigură.

— Nu mă numesc aici *seniore baron*, răspunse Ordener cu voce dîrză, mă numesc Ordener Guldenlew, după cum cel care a fost conte de Griffenfeld se numește Ioan Schumacker.

Președintele rămase o clipă descumpănit.

— Foarte bine ! spuse el, Ordener Guldenlew, bănuiesc că te-a adus în fața noastră o întîmplare nefericită. Răzvrătiții te vor fi prins în timpul unei călătorii, te-au silit să-i urmezi, și desigur că de aceea te afli printre ei.

Secretarul se sculă :

— Înalți judecători, însuși numele fiului vice-regelui Norvegiei constituie o mărturie suficientă în favoarea lui. Baronul Ordener Guldenlew nu poate fi un răzvrătit. Înălțimea-sa, domnul președinte, a lămurit prea bine nefericita lui arestare printre rebeli. Singura greșeală a prizonierului este aceea de a nu-și fi spus mai curînd numele. Cerem să fie eliberat pe dată, și renunțăm la orice acuzație împotriva lui, cu părerea de rău că a stat pe

banca pîngărită de prezența criminalului Schumacker și a complicilor săi.

— Ce vrei să spui ? strigă Ordener.

— Secretarul de taină, spuse președintele, renunță la orice urmărire în ceea ce vă privește.

— Greșește, replică Ordener cu voce tare și răsunătoare ; sînt aici singurul care trebuie acuzat, singurul care trebuie judecat și singurul care trebuie condamnat... Se opri o clipă, apoi adăogă cu glas mai puțin hotărît : căci sînt singurul vinovat.

— Singurul vinovat ! strigă președintele.

— Singurul vinovat ! repetă secretarul de taină.

Un nou val de uimire tulbură auditoriul. Biata Ethel se cutremură ; nu se gîndi că această declarație a iubitului îl salva pe tatăl ei. Nu vedea decît moartea lui Ordener.

— Halebardieri, restabiliți ordinea ! spuse președintele, profitînd de tumultul iscat pentru a-și aduna gîndurile și a-și recăpăta sîngele rece. Ordener Guldenlew, reluă el, lămurește-ne mai bine.

Tînărul rămase întîi visător, apoi oftă adînc și vorbi, cu glas liniștit și resemnat.

— Da, știu că m-așteaptă o moarte înjositoare ; știu că viața mi-ar putea fi frumoasă și glorioasă. Dar Dumnezeu va citi adevărul ascuns în străfundul sufletului meu ! Voi răspunde acum primei îndatoriri a vieții mele ; îi voi jertfi sîngele meu, poate onoarea mea ! dar știu că voi muri fără remușcări și fără căință. Nu vă mirați de vorbele mele, domnilor judecători ; în sufletul și în soarta oamenilor se află taine pe care nu le puteți pătrunde și pe care doar cerul are să le judece. Ascultați-mă deci, și faceți apoi cu mine cum vă îndeamnă conștiința, dar descărcați mai întîi de orice învinuire pe acești nefericiți și mai ales pe Schumacker, care a ispășit în timpul îndelungatei sale întemnițări mai multe păcate decît poate face un om. Da, sînt vinovat, domnilor judecători, și singurul vinovat. Schumacker nu este vinovat, iar ceilalți sînt doar niște bieți rătăciți. Eu sînt cel care a răzvrătit minerii.

— Domnia-ta ! strigară amîndoi deodată și cu stranie intonație, președintele și secretarul de taină.

— Eu ! Și nu mă mai întrerupeți, domnilor. Aș vrea să sfîrșesc cît mai repede, căci acuzîndu-mă, îi dezvinovățesc pe acești nefericiți. Eu i-am răsculat pe mineri în numele lui Schumacker ; eu am pus să li se distribuie

steaguri răzvrătiților; le-am trimis, în numele prizonierului de la Munckholm, aur și arme. Hacket era agentul meu de legătură.

La numele de *Hacket*, secretarul de taină făcu un gest de uimire. Ordener urmă :

— Vă cruț timpul, domnilor. Am fost prins printre minerii pe care îi îndemnasem la revoltă. Am făcut totul singur. Acum, judecați. Dacă mi-am dovedit vina, am dovedit deopotrivă nevinovăția lui Schumacker și cea a bieților oameni pe care îi socotiți complicii lui.

Ethel, pierită, nici nu mai sufla ; i se părea numai că, justificîndu-l pe tatăl ei, Ordener îi rostea numele cu amărăciune. Vorbele tînărului o uimeau și o înspăimîntau, fără ca să le poată înțelege. Din tot ce vedea și auzea, nu-și dădea limpede seama decît de nenorocire.

Președintele părea răscolit de gînduri asemănătoare. S-ar fi zis că nu-i venea să-și creadă urechilor. Îi spuse totuși fiului vice-regelui :

— Dacă ești într-adevăr singurul autor al acestei revolte, spune în ce scop ai făcut-o ?

— Nu pot să spun.

Un fior o străbătu pe Ethel, cînd îl auzi pe președinte replicînd mînios :

— Aveai vreo legătură cu fiica lui Schumacker ?

Dar Ordener, în lanțuri, făcuse un pas înspre tribunal și strigase, indignat :

— Cancelare de Ahlefeld, mulțumește-te cu viața mea pe care ți-o predau ; respectă o fată nobilă și nevinovată. Nu încerca s-o dezonorezi pentru a doua oară !

Biata Ethel, căreia sîngele i se urcase în obraz, nu pricepu tîlcul cuvintelor a *doua oară,* rostite mai apăsat de apărătorul ei ; dar mînia aprinsă pe fața președintelui arăta că el înțelesese.

— Ordener Guldenlew, nu uita nici tu respectul cuvenit dreptății regelui și reprezentanților ei supremi. Te admonestez în numele tribunalului. Acum, te somez, din nou, să-mi declari în ce scop ai comis crima pe care o recunoști.

— Vă repet, nu pot s-o spun.

— Nu cumva, reluă secretarul, pentru a-l elibera pe Schumacker ?

Ordener tăcu.

— Vorbește, acuzat Ordener, spuse președintele ; este dovedit că întrețineai legături cu Schumacker, și mărturisirea culpabilității tale mai mult îl acuză decît îl dezvinovățește pe prizonierul de la Munckholm. Te duceai des la Munckholm, și desigur nu îndemnat de o simplă curiozitate, ci de un interes mai deosebit. Dovadă această pafta de diamante.

Președintele luă de pe masă și-i arătă lui Ordener o pafta de diamante.

— Recunoști că ți-a aparținut ?

— Da. Prin ce întîmplare... ?

— Unul dintre rebeli a dat-o, înainte de a muri, secretarului nostru de taină, declarîndu-i că o primise de la tine, drept plată pentru că te-a dus cu barca din portul Drontheim la fortăreața Munckholm. Or, vă întreb, domnilor judecători, o astfel de plată dată unui barcagiu nu arată cît de mult ținea acuzatul Ordener Guldenlew să intre în acea închisoare, în închisoarea lui Schumacker ?

— A ! exclamă Kennybol, ceea ce spune înălțimea-sa este adevărat, recunosc paftaua ; este povestea bietului nostru frate Guldon Stayper.

— Taci, spuse președintele, lasă-l pe Ordener Guldenlew să răspundă.

— Într-adevăr, răspunse Ordener, voiam să-l văd pe Schumacker. Dar paftaua nu înseamnă nimic. Nu se poate intra cu diamante în fortăreață ; barcagiul care mă adusese se plînsese pe drum de sărăcia lui. I-am dat paftaua, pe care nu o puteam păstra asupra mea.

— Cer iertare înălțimii-voastre, îl întrerupse secretarul de taină, regulamentul exceptează de la această măsură pe fiul vice-regelui. Puteați, deci...

— Nu voiam să-mi spun numele.

— De ce ? întrebă președintele.

— Nu pot să vă răspund.

— Legăturile domniei-tale cu Schumacker și cu fiica lui dovedesc cu prisosință că scopul complotului vostru era de a-i elibera.

Schumacker, care se mulțumise pînă atunci să dea din umeri din cînd în cînd cu dispreț, se ridică :

— Să mă elibereze ! Scopul acestei mașinații infernale era, și mai este încă, să mă compromită și să mă piardă. Credeți voi că Ordener Guldenlew și-ar fi mărturisit participarea la crimă dacă nu ar fi fost prins prin-

tre revoltați ? O ! văd că a moștenit ura tatălui său împotriva mea. Și cît despre legăturile care se presupun că le are cu mine și cu fiica mea, să știe bine acest odios Guldenlew că fiica mea a moștenit și ea ura ce-o port neamurilor Guldenlew și Ahlefeld !

Ordener oftă adînc, în timp ce Ethel îl dezaproba în gînd pe tatăl ei, iar acesta se așeza înapoi pe bancă, tremurînd încă de mînie.

— Tribunalul va judeca, spuse președintele.

Ordener, care plecase ochii în tăcere la vorbele lui Schumacker, păru că se trezește.

— Domnilor judecători, ascultați-mă. Veți cere curînd sfatul conștiinței voastre ; nu uitați că Ordener Guldenlew este singurul vinovat ; Schumacker este nevinovat. Ceilalți nefericiți au fost înșelați de Hacket, agentul meu. Eu am făcut tot restul.

Kennybol îl întrerupse :

— Înălțimea-sa spune adevărat, domnilor judecători, căci și-a luat asupră-și să ni-l aducă pe vestitul Han din Islanda, al cărui nume să nu-l spun într-un ceas rău. Știu că acest tînăr senior a îndrăznit să se ducă după el chiar în peștera Walderhog pentru a-i propune să ne fie șef. Mi-a încredințat această taină în cătunul Surb, la fratele meu Braal. Și toate cîte le-a mai spus sînt adevărate : am fost înșelați de blestematul ăla de Hacket ; de unde urmează că nu merităm moartea.

— Domnule secretar de taină, spuse președintele, dezbaterile s-au încheiat. La ce concluzii ați ajuns ?

Secretarul se sculă, salută de cîteva ori tribunalul, își răsfiră cutele horbotei de dantelă, fără a-l slăbi din ochi pe președinte. În sfîrșit vorbi cu glas surd și lugubru.

— Domnule președinte, domnilor judecători ! acuzarea rămîne victorioasă. Ordener Guldenlew, care și-a pîngărit pe veci măreția gloriosului nume, nu și-a putut dovedi decît culpabilitatea, fără însă a demonstra nevinovăția ex-cancelarului Schumacker și a complicilor săi Han din Islanda, Wilfrid Kennybol, Jonas și Norbith. Cer tribunalului ca cei șase acuzați să fie declarați vinovați, mai presus de orice altă vină, de crima de înaltă trădare și de lezmajestate.

O rumoare surdă cutremură asistența. Președintele voia să pronunțe formula de încheiere a dezbaterilor, cînd episcopul ceru și el cuvîntul.

— Domnilor judecători, cuvine-se ca apărarea acuzaţilor să vorbească ultima. Aş fi dorit să fie mai bine reprezentată, căci sînt bătrîn şi vlăguit şi nu mai am multă putere în mine. Mă miră rechizitoriul atît de aspru al secretarului de taină. Nimic din tot ce-am auzit aci nu dovedeşte vina clientului meu Schumacker. Nu poate fi stabilită împotriva lui nici o participare directă la insurecţia minerilor ! Iar de vreme ce clientul meu Ordener Guldenlew a declarat că s-a folosit pe nedrept de numele lui Schumacker şi că este singurul făptaş al acestei condamnabile răzvrătiri, toate prezumţiile care apasă asupra lui Schumacker cad de la sine ; trebuie deci să-l achitaţi. Îi recomand îngăduinţei voastre pe ceilalţi acuzaţi, rătăciţi numai precum mielul bunului păstor ; de asemenea chiar şi pe tînărul Ordener Guldenlew, care are cel puţin meritul, foarte mare, de a-şi fi mărturisit greşeala. Gîndiţi-vă, domnilor judecători, că se află încă la vîrsta cînd omul poate greşi şi chiar cădea, fără ca să i se refuze sprijinul sau îndreptarea. Ordener Guldenlew abia dacă duce un sfert din povara vieţii ce-mi apasă întreagă pe umeri. Cîntăriţi, judecîndu-l, şi tinereţea lui şi puţina cunoaştere a lumii, şi nu curmaţi atît de devreme viaţa pe care Domnul abia i-a dăruit-o.

Bătrînul tăcu şi se aşeză lîngă Ordener care zîmbea, iar judecătorii, la invitaţia preşedintelui, se sculară de la locurile lor şi trecură în tăcere pragul înfricoşător al camerei de deliberare.

În timp ce cîţiva oameni hotărau soarta a şase vieţi în acel sanctuar de spaimă, acuzaţii rămaseră nemişcaţi pe banca lor, între două rînduri de halebardieri. Schumacker, cu capul lăsat pe piept, părea cufundat într-o visare adîncă ; uriaşul plimba în jur priviri tîmpe şi sigure de sine ; Jonas şi Kennybol, cu mîinile împreunate, se rugau în şoaptă, în timp ce Norbith lovea din cînd în cînd pămîntul cu piciorul sau îşi scutura lanţurile cu tresăriri convulsive. Între el şi venerabilul episcop, care citea psalmii pocăinţei, şedea Ordener, cu braţele încrucişate.

În spatele lor se auzea zgomotul mulţimii, care se dezlănţuise după plecarea judecătorilor. Vestitul prizonier de la Munckholm, fiorosul demon din Islanda, dar mai ales fiul vice-regelui puseseră stăpînire pe toate gîndurile, vorbele, privirile. Larma, amestecată cu tînguiri, rîsete şi

țipete nedeslușite, venind din rîndurile auditoriului, se ridica și se cobora ca o flacără unduind în bătaia vîntului.

Astfel trecură mai multe ceasuri de așteptare, atît de lungi încît fiecare se mira că încăpeau toate într-o singură noapte. Cînd și cînd, privirile se îndreptau spre ușa camerei de deliberare, dar nu se vedea nimic în afară de cei doi oșteni. Ei se plimbau dintr-o parte într-alta cu halebardele lor strălucitoare, în fața pragului fatal, ca două stafii mute.

În sfîrșit, cînd făcliile și lămpile începură să pălească iar cîteva raze albe ale zorilor pătrunseră prin vitraliile înguste ale sălii, ușa înfricoșătoare se deschise. O tăcere adîncă se așternu de îndată, înlocuind ca prin minune larma din sală, și nu se mai auzi decît gîfîitul și mișcarea vagă și surdă a mulțimii înfrigurate.

Judecătorii ieșiră cu pași măsurați din sala deliberărilor și-și reluară locurile, cu președintele în frunte.

Secretarul de taină, care păruse cufundat în gînduri în timpul absenței lor, făcu o plecăciune :

— Domnule președinte, care este hotărîrea pe care Tribunalul, judecînd fără apel, a dat-o în numele regelui ? Sîntem gata s-o ascultăm cu nețărmurit respect.

Judecătorul așezat la dreapta președintelui se ridică, cu un pergament în mînă :

— Înălțimea-sa, gloriosul nostru președinte, ostenit după această lungă ședință, a binevoit să ne însărcineze pe noi, înaltul-sindic al provinciei Drontheimhus, președinte obișnuit al acestui cinstit tribunal, să citească în locul său sentința dată în numele regelui. Vom îndeplini această datorie onorabilă și dureroasă, reamintind auditoriului să păstreze tăcere în fața dreptății infailibile a regelui.

Vocea marelui-sindic luă atunci un ton solemn și grav, și toate inimile începură să tremure.

— În numele slăvitului nostru stăpîn și rege Christiern, iată sentința pe care noi, judecătorii înaltului tribunal din Drontheimhus o dăm după drept cugetul nostru cu privire la Ioan Schumacker, prizonier de stat ; Wilfrid Kennybol, locuitor din munții Kole ; Jonas, miner al regelui ; Norbith, miner al regelui ; Han din Klipstadur, în Islanda, și Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, toți acuzați de crimă de înaltă trădare și lez-majestate, iar Han din Islanda, în plus, de numeroase crime, asasinate, incendii și tîlhării.

1. Ioan Schumacker nu este vinovat ;

2. Wilfrid Kennybol, Jonas și Norbith sînt vinovați, dar tribunalul ține seamă că au fost înșelați ;

3. Han din Islanda este vinovat de toate crimele de care este acuzat ;

4. Ordener Guldenlew este vinovat de înaltă trădare și de lezmajestate.

Judecătorul se opri un moment, parcă să mai tragă aer în piept. Ordener îl privea cu o bucurie nețărmurită.

— Ioan Schumacker, continuă judecătorul, tribunalul te achită și te trimite înapoi în închisoare de unde ai venit. Kennybol, Jonas și Norbith, tribunalul reduce pedeapsa ce vi s-ar fi cuvenit la închisoare pe viață și la o amendă de o mie de scuzi regali fiecare.

Han din Klipstadur, ucigaș și incendiar, vei fi dus chiar astă-seară în piața de arme a cetății Munckholm și spînzurat.

Ordener Guldenlew, trădător, după ce vei fi degradat în fața acestui tribunal de toate titlurile tale, vei fi dus chiar astă-seară, în același loc, cu o făclie în mînă, capul îți va fi retezat și trupul ars ; cenușa îți va fi apoi azvîrlită în vînt, iar capul expus pe o leasă.

Și-acum, retrăgeți-vă cu toții. Aceasta este hotărîrea dată de tribunalul regelui.

Nici nu sfîrșise bine înaltul sindic sinistra citire și se auzi un țipăt care îngheță mulțimea mai mult chiar decît înfiorătoarea ceremonie a osîndirii ; acest țipăt făcu să pălească o clipă fruntea senină și luminoasă a condamnatului Ordener.

XLIV

Nefericirea îi făcuse egali.

CHARLES NODIER

TOTUL SE SFÎRȘISE : TOTUL SE împlinise, sau, mai curînd, avea să se împlinească. L-a salvat pe tatăl iubitei lui, a salvat-o și pe ea, păstrîndu-i sprijinul părintesc. Nobila luptă dusă de tînăr pentru viața lui Schumacker, izbutise ; acum nu-i mai păsa de nimic, putea să moară.

Cei care l-au crezut vinovat sau smintit, să-l judece acum pe mărinimosul Ordener, așa cum se judecă el sin-

gur, în adîncul cugetului său, cu bucurie sfîntă. Căci la asta se gîndise necontenit cînd a acceptat să se alăture răzvrătiților : dacă nu putea împiedica săvîrșirea crimei organizate de Schumacker, putea cel puțin să-l scape de pedeapsă, atrăgînd-o asupra sa.

Schumacker este, desigur, vinovat, își spusese el ; dar are scuza că l-au înrăit captivitatea și nenorocirea. Nu-și dorește decît libertatea ; încearcă s-o capete, chiar prin rebeliune. Dealtfel, ce s-ar întîmpla cu Ethel dacă-și pierde tatăl ; dacă moare pe eșafod și o nouă rușine îi va întina viața, ce se va întîmpla cu ea, lipsită de sprijin, de ajutor, singură în temnița ei sau rătăcind într-o lume dușmănoasă ? Gîndul acesta îl hotărîse să se jertfească și aștepta clipa cu bucurie ; căci fericirea cea mai mare a unei ființe care iubește este să-și dăruiască viața nu numai pentru a cruța ființa iubită, ci chiar pentru un singur zîmbet de-al ei, pentru o lacrimă.

A fost prins între rebeli, a fost tîrît în fața judecătorilor care urmau să-l condamne pe Schumacker, și-a rostit minciuna generoasă, a fost condamnat, va muri de o moarte cruntă, rușinoasă, amintirea îi va fi pătată ; dar ce-i pasă tînărului cu suflet nobil ? L-a salvat pe tatăl scumpei sale Ethel.

Stă acum legat în lanțuri, într-o celulă umedă, unde lumina și aerul de-abia pătrund prin ferestruici înguste ; lîngă el, un codru de pîine neagră, o cană cu apă, hrana ultimelor sale ceasuri. Un cerc de fier îi sugrumă gîtul, altele îi strîng încheieturile mîinii și gleznele. Fiece oră ce trece îi ia mai mult din viață decît ia un an din a celorlalți muritori. Dar visul lui îl fericește.

— Poate că amintirea-mi nu se va sfîrși odată cu mine, măcar în inima unei singure ființe ! Poate că va vărsa o lacrimă pentru sîngele meu ! Poate că se va gîndi vreodată cu părere de rău la cel care i s-a jertfit ! Poate că-n visurile ei feciorelnice va întrezări uneori chipul prietenului ei ! Dealtfel, cine știe ce urmează după moarte ? Cine știe dacă sufletele eliberate din încătușarea materiei nu se întorc uneori să vegheze asupra sufletelor dragi, să țină o legătură nevăzută cu cele încă nedesprinse de pămînt și să le aducă în taină vreun leac sau vreo bucurie.

Uneori gîndurile lor alinătoare erau străbătute de idei amare. Ura ce-i arătase Schumacker, tocmai cînd se jert-

fea pentru el, îl apăsa. Țipătul sfîșietor pe care îl auzise cînd i se rostise osînda îl tulburase adînc ; din toată sala, el singur recunoscuse vocea și îi înțelesese durerea. Și-apoi, nu mai avea oare s-o vadă niciodată pe Ethel ? Își va petrece ultimele clipe de viață chiar în închisoarea în care este și ea, fără să mai atingă o dată blînda mînă, fără măcar să audă dulcele glas al celei pentru care avea să moară ?

Își lăsa sufletul în voia acestei visări triste și vagi, care este pentru gîndire ceea ce este somnul față de viață, cînd zgomotul zăvoarelor ruginite îi izbi neplăcut urechea. Ușa grea de fier a celulei se deschidea, scîrțîind din țîțîni. Tînărul condamnat se sculă, liniștit, aproape vesel, căci credea că era călăul venit după el, și-și lepădase de un timp viața precum mantaua pe care o călca în picioare.

Așteptarea îi fu înșelată. O siluetă albă și sveltă apăruse în pragul celulei, ca o arătare luminoasă. Ordener nu-și credea ochilor. Era ea, Ethel.

Fata se aruncase în brațele legate în lanțuri. Vărsa pe mîinile lui Ordener lacrimi amare pe care le ștergeau pletele ei negre, răsfirate ; săruta fiarele osînditului, își strivea buzele pure pe rușinoasele cătușe ; nu vorbea, dar inima ei toată se destăinuia astfel, odată cu prima vorbă pe care avea s-o rostească printre plînsete.

Era mai fericit ca niciodată, de cînd se știa pe lume. O strîngea duios pe Ethel la pieptul lui și nici puterile întrunite ale pămîntului și ale iadului nu ar fi putut în acea clipă să-i desfacă brațele care o îmbrățișau. Gîndul morții apropiate adăuga un simțămînt solemn fericirii lui, și o ținea pe Ethel de parcă ar fi primit-o pentru veșnicie.

Nu o întreba cum a reușit să pătrundă pînă la el. Era cu el, mai putea oare să se gîndească la altceva ? Dealtfel nici nu se mira. Nu se întreba cum de putuse această fată tînără, proscrisă, slabă, izolată, să treacă de cele trei uși de fier și de cele trei rînduri de pază, să iasă din închisoarea ei, să pătrundă în cea a iubitului ; i se părea simplu ; avea conștiința intimă a ceea ce poate dragostea.

La ce bun să folosești cuvinte cînd poți vorbi cu sufletul ? De ce să nu lași trupul să asculte în tăcere graiul tainic al cugetului ? Tăceau amîndoi, pentru că sînt emoții care nu se pot exprima decît tăcînd.

Totuși, fata își ridică în sfîrșit capul de pe pieptul agitat al tînărului.

— Ordener, spuse, am venit să te salvez ; și rosti vorbele speranței cu o dureroasă strîngere de inimă.

Ordener scutură din cap zîmbind.

— Să mă salvezi, Ethel ? Îți faci iluzii ; fuga nu este cu putință.

— Asta știu prea bine, din păcate. Castelul este plin de soldați, și toate ușile prin care a trebuit să trec pînă la tine sînt păzite de străjeri și de temniceri care nu dorm. Adăugă, cu voce sugrumată : Dar ți-aduc alt mijloc de scăpare :

— Speranța ți-e deșartă. Nu te amăgi cu himere, Ethel ; peste cîteva ore o lovitură de secure ți le-ar împrăștia prea nemilos.

— Taci ! Ordener, nu ai să mori ! O ! cruță-mă de acest gînd îngrozitor, sau, mai bine zis, ba da, înfățișează-mi-l în toată oroarea lui, ca să am puterea să-mi împlinesc jertfa.

Vocea fetei suna straniu. Ordener o privi cu duioșie :

— Jertfa ta ! Ce vrei să spui ?

Își ascunse fața între mîini și izbucni în plîns, rostind cu voce slabă :

— O Doamne !

Descumpănirea ei nu dură mult ; se îndreptă ; ochii îi străluceau, gura zîmbea. Era frumoasă ca un înger.

— Ascultă-mă, Ordener, nu are să ți se mai ridice eșafodul. Ca să trăiești, este de-ajuns să făgăduiești că o vei lua de soție pe Ulrica de Ahlefeld.

— Ulrica de Ahlefeld ! Numele ei pe buzele tale, Ethel !

— Nu mă întrerupe, urmă ea, cu liniștea mucenițel supusă ultimelor cazne ; m-a trimis aici contesa de Ahlefeld. Mi-a făgăduit că va obține de la rege grațierea ta, dacă tu accepți să te căsătorești cu fiica marelui cancelar. Am venit aici să-ți cer să te legi prin jurămînt că o vei lua de soție pe Ulrica și că vei trăi alături de ea. Mi-au cerut să vin eu să-ți fac această propunere pentru că au socotit că te-aș putea mai ușor îndupleca s-o faci.

— Ethel, spuse condamnatul cu o voce de gheață, adio ! Cînd vei ieși din această celulă, spune să cheme călăul.

Ea se sculă, stătu o clipă în fața lui, palidă și fără putere ; apoi, cu mîinile împreunate căzu în genunchi pe pardoseala de piatră.

— Ce i-am făcut ? șopti ea cu voce stinsă.

Ordener, mut, privea țintă lespezile.

— Seniore, spuse ea, tîrîndu-se pe genunchi pînă la el, nu-mi răspunzi ? Nu vrei să-mi mai vorbești ? Nu-mi mai rămîne decît să mor.

O lacrimă se rostogoli din ochii tînărului.

— Ethel, nu mă mai iubești.

— O, Doamne, strigă biata fată, strîngînd în brațe genunchii prizonierului, nu-l mai iubesc! Spui că nu te mai iubesc, Ordener ? Ai spus într-adevăr acest lucru ?

— Nu mă mai iubești, de vreme ce mă disprețuiești.

Se căi de îndată ce rostise această vorbă cruntă ; căci vocea lui Ethel devenise sfîșietoare cînd îi petrecu brațele în jurul gîtului, strigînd printre lacrimi :

— Iartă-mă, iubitul meu Ordener, iartă-mă, așa cum te iert și eu. Eu, să te disprețuiesc! Doamne Dumnezeule! Nu ești tu iubirea mea, mîndria și idolul meu ? Spune-mi, ai simțit tu în vorbele mele altceva decît o dragoste adîncă, o admirație nețărmurită pentru tine ? Vai ! Vorbele tale aspre m-au durut mai mult, iar eu venisem ca să-ți salvez viața, dragul meu Ordener, jertfindu-mi toată ființa pentru tine.

— Bine, răspunse tînărul îmbunat și ștergîndu-i lacrimile cu sărutări, nu însemna oare să-mi arăți prea puțină stimă, cînd îmi propuneai să-mi răscumpăr viața părăsindu-te pe tine, Ethel, uitînd mișelește jurămintele mele, jertfindu-mi dragostea ? Și adăogă, privind-o țintă pe Ethel : Dragostea mea pentru care îmi dau azi tot sîngele.

Ethel gemu adînc și-i răspunse :

— Ascultă-mă, Ordener, nu mă acuza atît de repede. Am poate mai multă tărie decît au îndeobște femeile. De sus, de pe donjon, se poate vedea cum ți se ridică eșafodul în piața de arme, Ordener! Tu nu cunoști acea neînchipuită durere să vezi cum se pregătește încet moartea celui care reprezintă pentru tine însăși viața ! Contesa de Ahlefeld, lîngă care mă aflam cînd ți-au citit osînda, a venit după mine în donjon, unde mă întorsesem cu tata. M-a întrebat dacă vreau să-ți salvez viața și mi-a oferit acest mijloc odios ; Ordener al meu, trebuia ori să-mi distrug singură tristul viitor, să renunț la tine pe vecie, să-l dau alteia pe Ordener și toată fericirea mea,

sau să te las să-ți suferi osînda ; mi s-a dat să aleg între nefericirea mea și moartea ta : n-am stat în cumpănă.

Ordener îi sărută mîna cu respect.

— Nici eu nu stau în cumpănă, Ethel. Nu ai fi venit să-mi oferi viața odată cu mîna Ulricăi de Ahlefeld, dacă ai fi știut de ce mor.

— Cum ? Ce taină ?

— Dă-mi voie s-o păstrez pentru mine, Ethel, iubita mea. Vreau să mor fără ca tu să știi dacă trebuie să-mi fii recunoscătoare sau să mă urăști.

— Vrei să mori ! Vrei într-adevăr să mori? O, Doamne! e cu neputință ! iar eșafodul se ridică acum și nici o putere omenească nu te poate salva. Spune-mi, Ordener, privește o clipă pe sclava ta, soția ta, și promite-mi, iubitule, să mă asculți fără să te mînii. Ești sigur, răspunde-mi cum ai răspunde la spovedanie, ești sigur, Ordener, că nu ai putea trăi fericit alături de femeia aceea Ulrica de Ahlefeld ? Este poate, ba chiar sigur, frumoasă, blîndă, virtuoasă ; este mai bună decît cea pentru care îți dai viața. Nu întoarce capul, dragul meu Ordener. Ești prea nobil și prea tînăr pentru ca să te urci pe eșafod ! Te-ai putea duce să trăiești cu ea în vreun oraș strălucit, unde ai uita de jalnicul donjon de aici ; ți-ai lăsa zilele să se scurgă în liniște, fără să te mai îngrijești de soarta mea ; da, accept să mă alungi din sufletul tău, chiar din amintirea ta, Ordener, dar să trăiești. Lasă-mă aici singură, lasă-mă pe mine să mor. Și, crede-mă, cînd te voi ști în brațele alteia, nu va trebui să-mi porți de grijă ; nu voi avea mult de suferit.

Se opri ; vocea i se îneca în plîns. Și totuși, i se citea în ochii deznădăjduiți dorința dureroasă de a cîștiga victoria fatală cu prețul vieții ei.

Ordener îi răspunse :

— Ethel, nu-mi mai vorbi despre asta. Să nu mai fie acum pe buzele noastre alt nume decît al tău și al meu.

— Așadar, îi răspunse ea, chiar vrei să mori ?

— Trebuie. Voi urca cu bucurie pe eșafod pentru tine; aș merge cu silă în fața altarului pentru a mă uni cu oricare altă femeie. Nu-mi mai vorbi despre asta ; mă întristezi și mă jignești.

Ea plîngea, șoptind întruna :

— Doamne ! are să moară ! și de o moarte rușinoasă !

Condamnatul răspunse zîmbind :

— Crede-mă, Ethel, este mai puțin rușinos să mor, decît să trăiesc așa cum îmi propui.

De-abia atunci, desprinzîndu-și privirea de Ethel, observă un bătrîn în haine preoțești, care stătea în picioare în umbră, sub bolta joasă a ușii :

— Ce vrei ? întrebă el aspru.

— Seniore, am venit aici cu trimeasa contesei de Ahlefeld. Nu m-ai văzut și așteptam în tăcere să-ți cadă ochii asupra mea.

Într-adevăr, Ordener nu o văzuse decît pe Ethel, iar aceasta, privindu-și iubitul, își uitase însoțitorul.

— Sînt, continuă bătrînul, preotul însărcinat...

— Am înțeles, spuse tînărul, sînt gata.

Preotul se apropie de el.

— Și Dumnezeu este gata să te primească fiule.

— Părinte, reluă Ordener, chipul dumitale îmi este cunoscut. Te-am mai văzut undeva.

Preotul se înclină.

— Și eu te recunosc, fiule. Te-am întîlnit în turnul Vygla. Amîndoi, atunci, am dovedit ce puțin temei au cuvintele oamenilor. Mi-ai făgăduit atunci grațierea celor doisprezece nefericiți condamnați, iar eu nu m-am încrezut în făgăduiala dată, căci nu puteam ghici că erai însuși fiul vice-regelui ; iar tu, seniore, care te bizuiai pe puterea și pe rangul tău, dîndu-mi această asigurare...

Ordener sfîrși gîndul pe care Athanase Munder nu îndrăznea să-l spună pînă la capăt :

— Eu nu pot azi să obțin nici o grațiere, nici măcar pe a mea ; ai dreptate părinte. Respectam prea puțin viitorul, și viitorul m-a pedepsit, arătîndu-mi că este mai presus de mine.

Preotul își plecă fruntea. Ordener, care părea muncit de un gînd, spuse, după o scurtă tăcere :

— Ascultă-mă, părinte, vreau să-mi împlinesc făgăduința pe care ți-am făcut-o în turnul Vygla. Cînd voi fi murit, du-te la Bergen, la tatăl meu, vice-regele Norvegiei, și spune-i că ultima dorință a fiului său este să-i grațieze pe cei doisprezece protejați ai dumitale. Sînt sigur că-i va ierta.

Fața venerabilului Athanase se tulbură de înduioșare :

— Fiule, nobile gînduri îți umplu sufletul dacă poți, în aceeași oră, să respingi cu dîrzenie propria-ți salvare și să te îngrijești de a dobîndi pe a altora. Căci ți-am auzit

refuzul adineauri, și oricît aș dezaproba rătăcirile la care pot duce patimile omenești, am fost adînc tulburat. Și-acum mă întreb : *Unde scelus ?* Cum se poate ca un om atît de drept să se fi întinat cu fapta pentru care este osîndit ?

— Părinte, nu am destăinuit-o acestui înger, nu ți-o pot spune nici dumitale. Atîta doar să știi că nu am fost osîndit pentru o faptă ticăloasă.

— Cum ? lămurește-mă mai bine, fiule.

— Nu mai pune întrebări, răspunse tînărul cu hotărîre. Lasă-mă să duc în mormînt taina morții mele.

— Acest tînăr nu poate fi vinovat, șopti preotul.

Scoase atunci din sîn un crucifix negru pe care-l așeză pe un soi de altar închipuit de o lespede de granit rezemată de zidul umed al închisorii. Lîngă crucifix așeză o lampă mică de fier, aprinsă, pe care o adusese cu el, și o Biblie deschisă.

— Fiule, roagă-te și cugetă. Mă voi întoarce peste cîteva ceasuri. Și-acum, adăogă el, întorcîndu-se către Ethel, care păstrase tăcerea reculegerii la timpul convorbirii lui cu Ordener, trebuie să-l părăsim pe prizonier. Timpul trece.

Ethel se ridică, luminoasă și liniștită ; o flacără îi ardea în privire.

— Părinte, nu te pot urma încă. Trebuie, înainte de a pleca să unești prin căsătorie pe Ethel Schumacker cu Ordener Guldenlew.

Îl privi pe Ordener.

— Dacă ai fi încă puternic, liber și glorios, Ordener iubit, aș plînge și aș îndepărta soarta mea nefericită de a ta. Dar acum, cînd nenorocul meu nu te mai poate atinge, cînd ești și tu închis, înjosit și împilat, cînd te afli în fața morții, vin către tine, cu speranța că vei primi, cel puțin, Ordener, stăpînul meu, ca cea care nu ar fi putut să-ți fie soție în viață să-ți fie soție în moarte ; căci mă iubești destul, nu-i așa, ca să nu te fi îndoit că odată cu tine mor și eu.

Condamnatul îi căzu la picioare și-i sărută poala rochiei.

— Părinte, urmă ea, vei ține locul familiilor noastre, al taților noștri ; celula asta va fi templul ; lespedea din fața noastră, altarul. Iată-mi inelul, sîntem în genunchi în fața Domnului și în fața dumitale. Binecuvintează-ne și

citeşte vorbele care-o vor uni pe Ethel Schumacker cu Ordener Guldenlew, domnul şi stăpînul ei.

Îngenuncheaseră amîndoi în faţa preotului care-i privea cu uimire şi cu milă.

— Copiii mei, ce faceţi ?

— Părinte, spuse fata, timpul ne zoreşte.

Uneori întîlnim în viaţă puteri irezistibile, voinţe cărora ne supunem, de parcă ar fi mai presus de cele omeneşti. Preotul ridică ochii către cer cu un oftat.

— Să mă ierte Domnul dacă îngăduinţa mea este vinovată ! Vă iubiţi şi nu mai aveţi mult timp ca să vă mai iubiţi pe pămînt ! Nu cred că păcătuiesc consfinţind iubirea voastră.

Ceremonia dorită se împlini. Se ridicară amîndoi după ultima binecuvîntare a preotului. Erau uniţi.

Faţa condamnatului strălucea de o bucurie dureroasă ; s-ar fi zis că începea să simtă amărăciunea morţii, acum cînd i se părea că gustă din fericirea vieţii. Trăsăturile Ethelei erau sublime ; sfioasă ca o tînără fecioară şi totodată mîndră ca o tînără soţie.

— Ordener, spuse ea, aşa-i că sîntem acum fericiţi să murim, de vreme ce viaţa nu putea să ne unească ? Ştii, dragule, ce-am să fac ? Am să stau la fereastra donjonului, ca să te văd urcînd pe eşafod şi pentru ca sufletele noastre să zboare împreună. Dacă mor înainte să cadă securea, te voi aştepta, căci sîntem uniţi, iubitule, şi deseară sicriul ne va fi patul nupţial.

El o strînse la pieptul lui plin de dor şi nu putu rosti decît aceste cuvinte, ţinta întregei sale vieţi :

— Ethel, eşti a mea !

— Copii, spuse vocea înduioşată a preotului, luaţi-vă rămas-bun. A sosit timpul.

— Vai ! strigă Ethel.

Puterea-i îngerească o însufleţea din nou şi se închină în faţa condamnatului.

— Adio ! iubitul meu Ordener, stăpînul meu, binecuvintează-mă.

Prizonierul îi împlini dorinţa, apoi se întoarse pentru a-şi lua rămas-bun de la venerabilul Athanase Munder. Bătrînul preot îngenunchease şi el în faţa lui.

— Ce aştepţi, părinte ? întrebă el, uimit.

Bătrînul îl privi sfios şi blînd :

— Să mă binecuvintezi şi pe mine, fiule.

— Să te binecuvinteze cerul și să cheme asupra-ți toate fericirile pe care rugăciunile tale le cheamă asupra fraților tăi, ceilalți oameni, răspunse Ordener cu o voce tulburată și solemnă.

Curînd, sub bolta sepulcrală, răsunară ultimele cuvinte de rămas-bun și ultimele sărutări ; curînd zăvoarele grele fură trase zgomotos și ușa de fier îi despărți pe tinerii soți, care urmau să moară după ce-și dăduseră întîlnire în veșnicie.

XLV

Cine-mi va preda pe Luis Perez, mort sau viu, are două mii de scuzi de la mine.

CALDERON, *Luis Perez de Galicia*

Am învățat să bat din palme și să scot strigăte de triumf cînd flăcările pîrjoleau castelele. Îmi muiam mîinile în sîngele dușmanilor mei, și cu acest sînge îmi sulemeneam obrajii.

WALTER SCOTT, *Harold Viteazul*

Viața-mi este un copac uscat și nu face s-o mai menajez.

KOTZEBUE, *Moartea lui Rolla*

— BAROANE VOETHAUN, COLONEL al archebuzierilor de la Munckholm, care dintre soldații ce au luptat sub ordinele voastre la Stîlpul-Negru este cel care l-a prins pe Han din Islanda ? Numiți-l în fața tribunalului, ca să primească mia de scuzi regali promiși pentru prinderea lui.

Așa-i vorbește președintele tribunalului colonelului archebuzierilor. Tribunalul este încă întrunit, căci după legea veche din Norvegia, judecătorii care dau o sentință fără apel trebuie să rămînă pe locurile lor pînă la îndeplinirea ei. În fața lor se află uriașul adus din nou în sala de ședință, avînd la gît funia care-l va purta, la rîndul ei, peste cîteva ore.

Colonelul, așezat lîngă masa secretarului de taină, se scoală, salută tribunalul, apoi pe episcop, care șade din nou pe tronul său.

— Domnilor judecători, soldatul care l-a prins pe Han din Islanda se află în această incintă. Se numește Toric Belfast și este archebuzier secund în regimentul meu.

— Să vină, spuse președintele, să-și primească răsplata.

Un soldat tînăr, purtînd uniforma archebuzierilor din Munckholm, se înfățișă.

— Ești Toric Belfast? întrebă președintele.

— Da, înălțimea-voastră.

— Tu ești acela care l-ai prins pe Han din Islanda?

— Da, cu ajutorul sfîntului Belzebut, cu voia înălțimii-voastre.

Se aduse pe masa tribunalului un săculeț destul de greu.

— Îl recunoști pe acest om drept vestitul Han din Islanda? adăogă președintele arătîndu-i pe uriașul în lanțuri.

— Îi cunoșteam mai bine fața frumoasei Cattie decît mutra lui Han din Islanda; dar afirm, pe slava sfîntului Belzebut, că dacă Han din Islanda se află undeva, trebuie să se găsească sub înfățișarea demonului ăsta mare.

— Apropie-te, Toric Belfast, reluă președintele. Iată mia de scuzi făgăduită de marele-sindic.

Soldatul se repezi lacom spre tribunal, cînd o voce se făcu auzită în mijlocul mulțimii:

— Archebuzier din Munckholm, nu l-ai prins tu pe Han din Islanda!

— Pe toți diavolii din lume! strigă soldatul întorcîndu-se, nu am altă avere pe lume decît pipa mea și clipa în care vorbesc, dar făgăduiesc să plătesc zece mii de scuzi de aur celui care a vorbit acuma, dacă poate dovedi cele spuse.

Și, încrucișîndu-și brațele, privi în jur cu multă siguranță de sine.

— Să poftească aici cine a vorbit, să iasă la iveală!

— Eu sînt! spuse un omuleț care își făcea loc prin mulțime ca să pătrundă în incintă.

Noul-venit era înfășurat într-o rogojină împletită din papură și păr de vițel de mare, îmbrăcămintea obișnuită a groenlandezilor, care-l acoperea precum acoperișul conic

al unei colibe. Avea barbă neagră și părul stufos, de asemenea negru, care-i cădea peste sprîncenele roșcate, și-i ascundea fața hidoasă. Nu i se vedeau nici brațele nici mîinile.

— Tu ești ăla ? strigă oșteanul cu un hohot de rîs. Ia spune-mi, frumosule, după părerea ta, cine a avut cinstea să-l prindă pe acest uriaș blestemat ?

Omulețul dădu din cap cu zîmbet șugubăț :

— Eu sînt acela !

În clipa aceea, baronul Voethaun crezu că recunoaște în acel omuleț ciudat ființa misterioasă care-l înștiințase la Skongen de venirea răzvrătiților ; cancelarului de Ahlefeld i se păru că-l vede pe cel care-l întîmpinase în ruina Arbar ; iar secretarului de taină pe un anumit țăran din Oelmoe, care purta un veșmînt asemănător și care-l îndrumase așa de bine spre vizuina lui Han din Islanda. Dar, departe unul de altul, nu-și putură comunica impresiile lor fugare, iar deosebirile de îmbrăcăminte și de trăsături pe care le observau acum îi făcură curînd să le uite.

— Nu zău ! tu să fii ? ironiză oșteanul. Dacă nu ai purta haina ta de focă din Groenlanda, aproape c-aș zice, după privirea cu care vrei să mă sfîșii, că ești același pitic caraghios care s-a legat de mine la Spladgest acum vreo două săptămîni, și anume în ziua în care au adus trupul minerului Gill Stadt...

— Gill Stadt ! îl întrerupse omulețul cu o tresărire.

— Da, Gill Stadt, afirmă soldatul cu indiferență, îndrăgostitul respins de o fată care trăia cu unul din camarazii noștri, și pentru care a murit ca un neghiob.

Omulețul spuse cu voce surdă :

— Nu se afla în ziua aceea la Spladgest și trupul unui ofițer din regimentul tău ?

— Ba da, și o să-mi amintesc ziua aceea cît oi trăi. Acolo la Spladgest, am uitat de ora cînd se sună retragerea și cît pe ce să-mi pierd gradul cînd m-am întors la fortăreață. Ofițerul de care spui era căpitanul Dispolsen.

La auzul acestui nume, secretarul de taină se sculă :

— Acești doi indivizi abuzează de răbdarea tribunalului. Îl rugăm pe domnul președinte să pună capăt acestei convorbiri inutile.

— Pe onoarea iubitei mele Cattie, n-am nimic împotrivă, spuse Toric Belfast, doar să hotărască înălțimile-

voastre să mi se dea mia de scuzi promiși pentru prinderea lui Han, căci eu l-am prins.

— Minți ! strigă omulețul.

Soldatul își căută sabia la șold.

— Poți să te socoți fericit, netrebnicule, că ne aflăm în fața tribunalului unde orice oștean, fie chiar archebuzier la Munckholm, trebuie să stea dezarmat, ca un cocoș bătrîn.

— Mie mi se cuvin banii, spuse rece omulețul, căci fără mine Han din Islanda n-ar putea fi prins.

Soldatul, furios, jură că el îl capturase pe Han din Islanda, care zăcea rănit pe cîmpul bătăliei, cînd acesta începea să-și redeschidă ochii.

— Foarte bine, îi spuse adversarul, se prea poate ca tu să-l fi prins atunci, dar eu l-am răpus ; fără mine nu ai fi putut pune mîna pe el ; mia de scuzi este a mea.

— Minți, replică oșteanul, nu tu l-ai răpus, ci un duh îmbrăcat în piei de animale.

— Ba eu l-am răpus !

— Ba nu !

Președintele porunci celor două părți să tacă din gură ; apoi îl întrebă din nou pe colonelul Voethaun, dacă într-adevăr Toric Belfast i-l adusese pe Han din Islanda prizonier, și auzindu-i răspunsul afirmativ, declară că răsplata făgăduită i se cuvine soldatului.

Omulețul scrîșni din dinți, în timp ce archebuzierul întindea lacom mîinile pentru a primi săculețul cu bani.

— O clipă, strigă atunci omulețul. Domnule președinte, această sumă nu se cuvine, după înștiințarea marelui-sindic, decît acelui care-l va preda pe Han din Islanda.

— Așa-i, și ce-i cu asta ? spuseră judecătorii.

Omulețul se întoarse către uriaș :

— Acest om nu este Han din Islanda.

Un freamăt de uimire trecu prin sală. Președintele și secretarul de taină se foiau pe scaunele lor.

— Nu, repetă cu tărie omulețul, banii nu se cuvin acestui blestemat de archebuzier din Munckholm, căci omul acesta nu este Han din Islanda.

— Halebardieri, spuse președintele, luați-l pe nebunul ăsta. Și-a pierdut mințile.

Episcopul interveni :

— Să-mi îngăduie respectabilul președinte să-i atrag atenția că refuzînd să-l asculte pe omul acesta, s-ar putea să înlăture orice posibilitate de salvare pentru condamnatul aci de față. Cer, dimpotrivă, să se continue confruntarea.

— Sfinția-voastră, tribunalul vă va satisface cererea, răspunse președintele ; și, adresîndu-se uriașului, adăugă : Ai declarat că ești Han din Islanda. Îți menții declarația, chiar și în fața morții ?

Condamnatul răspunse :

— O mențin, sînt Han din Islanda.

— L-ați auzit, sfinția-voastră ?

Dar omulețul strigă odată cu președintele :

— Minți, munteanule din Kole ! minți ! Nu te încăpățîna să porți un nume care te zdrobește ; gîndește-te ce năpastă ți-a adus.

— Sînt Han din Klipstadur, în Islanda, repetă uriașul cu ochii la secretarul de taină.

Omulețul se apropiă de soldatul din Munckholm, care privea scena, ca și restul auditoriului, cu mare curiozitate.

— Munteanule din Kole, se spune că Han din Islanda bea sînge omenesc. Dacă ești într-adevăr Han, bea de aici...

De abia sfîrșise vorbele și, desfăcîndu-și mantaua, înfipsese un jungher în inima archebuzierului și-i aruncă cadavrul la picioarele uriașului.

Un strigăt de groază izbucni în sală ; oștenii care-l păzeau pe uriaș se dădură în lături. Iute ca trăsnetul, omulețul se năpusti asupra munteanului neapărat și, cu o a doua lovitură de jungher, îl prăvăli peste trupul archebuzierului. Atunci, lepădîndu-și mantaua de rogojină, părul și barba neagră, își descoperi trupul vînjos, îmbrăcat în piei de animale, și un chip care îngrozi pe cei de față încă mai mult decît pumnalul ridicat de pe care picura sîngele celor doi oameni uciși.

— Hei, judecătorilor, unde este Han din Islanda ?

— Oșteni, puneți mîna pe această fiară ! strigă președintele îngrozit.

Han își aruncă pumnalul.

— Nu-mi mai trebuie, dacă nu mai sînt aci soldați de la Munckholm !

Și cu aceste vorbe, se dădu prins, fără împotrivire, în mîna halebardierilor și străjerilor care-l înconjurau, pregătindu-se să-l asedieze ca pe o cetate. L-au ferecat atunci pe monstru în lanțuri pe banca acuzaților și au scos din sală, pe o targă, victimele sale, dintre care una, munteanul, mai respira încă.

Este cu neputință de zugrăvit teroarea, uimirea și indignarea care au agitat mulțimea, oștenii de pază și judecătorii în timpul acestei scene de groază. Dar cînd tîlharul se așeză, calm și nepăsător, pe bancă, o curiozitate adîncă înlocui orice altă impresie, și liniștea se restabili.

Venerabilul episcop se sculă și spuse :

— Domnilor judecători...

Tîlharul îl întrerupse :

— Episcop al Drontheimului, sînt Han din Islanda ; nu te osteni să mă aperi.

Secretarul de taină se sculă :

— Domnule președinte...

Monstrul îi tăie vorba :

— Secretarule de taină, sînt Han din Islanda, nu te osteni să mă acuzi.

Atunci își plimbă privirea fioroasă și îndrăzneață asupra tribunalului, a străjerilor și a mulțimii, și ai fi zis că toți acești oameni tremură de spaimă sub privirea acestui om dezarmat, singur și ferecat în lanțuri.

— Ascultați-mă, judecători, și să nu vă așteptați la vorbărie multă din partea mea. Sînt demonul din Klipstadur. Maică-mea este bătrîna Islanda, insula vulcanilor. Pe vremuri nu era decît un munte, dar care a fost turtit de mîna unui uriaș ce s-a sprijinit de vîrful lui cînd a căzut din cer. Nu este nevoie să vă vorbesc despre mine ; sînt urmașul lui Ingolf Nimicitorul și duhul lui sălășluiește în mine. Am ucis de mai multe ori și am aprins mai multe incendii decît judecăți nedrepte ați putut da în viața voastră. Am niște taine cu cancelarul de Ahlefeld. Aș bea cu desfătare tot sîngele care vă curge în vine. Firea mea urăște oamenii, țelul meu este să le fac rău. Colonele al archebuzierilor din Munckholm, eu te-am înștiințat de trecerea minerilor pe la Stîlpul-Negru, fiind sigur că aveai să măcelărești mulți oameni în acele chei ; eu am zdrobit

un batalion din regimentul tău, prăvălind asupra lui bucăți de stîncă : îmi răzbunam fiul. Și-acum, judecătorilor, fiul meu a murit ; am venit să-mi caut moartea. Sufletul lui Ingolf mă apasă, pentru că îi duc singur greutatea și nu-l mai pot trece unui moștenitor. Sînt sătul de viață, de vreme ce n-am urmaș să-i fie pildă și învățătură. M-am săturat de băut sînge ; nu-mi mai e sete. Iată-mă în fața voastră. Mi-l puteți bea pe al meu.

Tăcu, și toate vocile îi repetau în șoaptă vorbele înfricoșătoare.

Episcopul îl întrebă :

— Fiule, cu ce scop ai făptuit atîtea crime ?

Tîlharul izbucni în rîs.

— Zău, crede-mă, episcope, că nu le-am făcut precum confratele tău, episcopul de Borhglum, cu gîndul să mă îmbogățesc *. Mă împingea ceva lăuntric.

— Dumnezeu nu sălășluiește întotdeauna în toți slujitorii săi, răspunse cu umilință cucernicul bătrîn. Vrei să mă insulți, dar eu aș vrea să te apăr.

— Îți pierzi timpul. Du-te de-l întreabă pe celălalt confrate al tău, episcopul de Scalholt, în Islanda. Pe numele lui Ingolf, ciudat lucru să vezi că doi episcopi s-au îngrijit de viața mea ; unul aproape din leagăn, celălalt pe marginea mormîntului ! — Episcope, ești un bătrîn smintit.

Episcopul se așeză la locul lui, adînc tulburat.

— Hai, judecătorilor, urmă Han din Islanda, ce așteptați ? Dacă aș fi fost în locul vostru și voi în locul meu nu v-aș fi făcut să așteptați așa de mult osînda.

Tribunalul se retrase. După o scurtă deliberare se întoarse în sală și președintele citi cu voce tare sentința prin care Han din Islanda era condamnat, după termenii legii, *să fie spînzurat de gît pînă i se va trage moartea.*

— Așa-i bine, spuse tîlharul. Cancelare de Ahlefeld, știu destule lucruri pe seama ta ca să-ți dobîndesc o osîndă asemănătoare. Dar te las să trăiești, de vreme ce

* Cîțiva cronicari spun că prin 1525 un episcop de Borghlum s-a făcut vestit prin acte de tîlhărie. Luase în slujba lui, zice-se, niște pirați care jefuiau corăbii pe coastele Norvegiei. Faptul este însă foarte îndoielnic. (N. A.)

faci pe oameni să sufere prin răutatea ta. Oricum, sînt sigur că n-am să ajung în Nifflheim *.

Secretarul de taină porunci paznicilor să-l ducă deocamdată în donjonul Leului din Slesvig, pînă ce i se va pregăti o celulă în care să-și aștepte execuția, care va avea loc în cazarma archebuzierilor din Munckholm.

— În cazarma archebuzierilor din Munckholm ! repetă fiara cu un mîrîit de bucurie.

XLVI

> Cum cadavrul lui Ponce de Leon, care rămăsese lîngă fîntînă, fusese desfigurat de soare, Maurii din Alpuxares l-au ridicat și l-au dus la Grenada.
>
> E.H., *Prizonierul lui Ochali*

> Ciudățeniile soartei fac să răsară, din cauzele cele mai neprevăzute, întîmplări importante, sau schimbă mersul lucrurilor.
>
> Baronul de EKSTEIN

ÎNTRE TIMP, ÎN ZORII ACESTEI zile în care am și înaintat destul de mult, ba chiar la ora la care se rostea la Munckholm osînda lui Ordener, noul paznic al Spladgestului din Drontheim, Oglypiglap, fostul ajutor și actualul succesor al lui Benignus Spiagudry, fusese trezit brusc în culcușul lui de zgomotul unor lovituri puternice în ușa clădirii. Se sculase în silă, își apucase lampa de alamă, a cărei lumină slabă îi supăra totuși ochii adormiți, și, blestemînd umezeala din sala morților, se duse să deschidă celor care îi stricau somnul atît de devreme.

Erau niște pescari de pe lacul Sparbo care aduceau pe o targă acoperită cu trestii, alge și brădiș, un cadavru găsit în apele lacului.

Și-au depus povara în interiorul edificiului funebru, și Oglypiglap le dădu o dovadă de primire, ca să-și poată încasa plata pentru mort.

* După superstițiile populare. Nifflheimul era iadul celor care mureau de boală sau de bătrînețe. (N. A.)

Rămas singur în Spladgest, începu prin a dezbrăca mortul extraordinar de lung și de slab. Primul lucru care-i izbi privirea, cînd ridică pînza care îl acoperea, fu o perucă enormă.

„Zău așa, își spuse el, am mai văzut eu această perucă de formă străină, era a francezului acela tînăr și elegant... Dar astea, urmă el, continuîndu-și investigațiile, sînt cizmele bietului surugiu Crammer călcat de caii lui și... ce dracu o mai fi și asta ? Iată haina neagră a profesorului Syngramtax, bătrînul savant care s-a înecat nu de mult. Cine o fi acest nou-venit care îmi vine îmbrăcat cu straiele vechilor mele cunoștințe ?“

Își plimbă lampa pe fața mortului, dar în zadar ; trăsăturile descompuse își pierduseră și forma și culoarea. Scotoci în buzunarele hainei și scoase la iveală cîteva pergamente vechi, îmbibate de apă și mînjite de mîl ; le șterse cu șorțul lui de piele și reuși să citească pe unul din ele aceste cuvinte fără șir pe jumătate șterse :

„*Rudbeck, saxonul grămătic. Arngrim, episcop de Holun. Nu există în Norvegia decît două comitate, Larvig și Jarlsberg, și o singură baronie... mine de argint se găsesc numai la Konsberg ; piatră de magnet și aspeste numai la Sundmoer ; ametiste numai la Guldbransdal ; calcedonii, agate și jasp numai în insulele Faroer... La Nukahiva, pe vreme de foamete, bărbații își mănîncă femeile și copiii... Thormodus Thorfoeus ; Isleif, episcop de Scalholt, primul istoric islandez... Mercur a jucat șah cu Luna și i-a cîștigat a șaptezeci și doua parte a zilei... Malstrom, abis...* Hirundo, hirundo... *Cicero, năut ; glorie... Frode cel învățat... Odin consulta capul lui Mimer, înțelept... (Mohammed și porumbelul său, Sertorius și căprioara)... Cu cît solul... mai puțin conține gips...*“

„Nici nu-mi vine să-mi cred ochilor ! exclamă el, scăpînd pergamentul din mîini ; este scrisul fostului meu stăpîn, Benignus Spiagudry !“

Atunci, privind mai de-aproape cadavrul, recunoscu mîinile prelungi, părul rar și toată înfățișarea nefericitului.

„Nu degeaba, își spuse el dînd din cap, a fost învinuit de sacrilegiu și necromanție. L-a răpit diavolul și l-a înecat în Sparbo. Ce ți-e și cu oamenii ! Cine ar fi zis vre-

odată că doctorul Spiagudry, care i-a păzit atîta vreme pe alții în acest han al morților, avea să vină aici într-o zi să fie la rîndul lui păzit de alții!"

Micul lapon filozof ridică trupul ca să-l ducă pe unul din cele șase paturi de granit, cînd observă că de gîtul nefericitului Spiagudry atîrna ceva greu, prins cu o curea.

„Este, desigur, piatra cu care demonul l-a aruncat în lac, șopti el."

Se înșela; era o casetă mică de fier pe capacul căreia desluși, după ce o șterse cu grijă, o stemă gravată.

„Nu-i lucru curat cu această cutie, își zise el în gînd; omul era sacrileg și vrăjitor. Mă duc să depun caseta la episcop, o fi în ea vreun duh necurat."

O desprinse de la gîtul cadavrului pe care-l depuse pe piatră, ieși în grabă și se îndreptă către palatul episcopal, tot bolborosind pe drum rugăciuni să-l apere de temuta cutie pe care o ducea.

XLVII

> Om este, sau duh din iad, cel ce vorbește așa ? Ce duh necurat te chinuie ? Arată-mi, dar, dușmanul neîmpăcat care-ți sălășluiește în inimă.
>
> MATURIN

HAN DIN ISLANDA ȘI SCHUMACKER se află în aceeași sală a donjonului Slesvig. Fostul cancelar absolvit se plimbă cu pași rari, cu ochii arși de lacrimi amare; tîlharul condamnat și înconjurat de paznici rîde de lanțurile care-l leagă.

Cei doi deținuți se privesc multă vreme în tăcere; ai zice că se simt și se recunosc amîndoi drept dușmani ai oamenilor.

— Cine ești? întreabă în sfîrșit fostul cancelar pe tîlhar.

— Îți voi spune numele meu, răspunde acesta, ca să te fac să fugi de mine. Sînt Han din Islanda.

Schumacker se duse înspre el.

— Ține mîna mea ! îi spuse.

— Vrei s-o mănînc ?

— Han din Islanda, continuă Schumacker, te iubesc pentru că urăști pe oameni.

— De aceea te urăsc și pe tine.

— Ascultă-mă ; eu urăsc pe oameni, ca și tine, pentru că eu le-am făcut bine, iar ei mi-au răspuns cu rău.

— Nu-i urăști ca mine ; eu îi urăsc pentru că mi-au făcut bine, iar eu le-am plătit cu rău.

Schumacker se cutremură sub privirea fiarei. În zadar își dă osteneală să-și înfrîngă firea ; sufletul lui nu se poate apropia de al lui Han.

— Da, continuă Schumacker, îi detest pe oameni pentru că sînt fățarnici, nerecunoscători și cruzi. Le datorez toată nefericirea vieții mele.

— Cu atît mai bine ! Eu le datorez fericirea !

— Ce fericire ?

— Fericirea de a le simți în dinți carnea proaspătă, sîngele aburind încălzindu-mi gîtlejul însetat ; voluptatea de a sfărîma ființe vii de colțurile stîncilor, de a auzi țipetele victimelor amestecîndu-se cu zgomotul oaselor rupte. Iată plăcerile pe care mi le-au dat oamenii.

Schumacker se dădu înapoi îngrozit în fața fiarei de care se apropiase aproape mîndru că-i semăna întrucîtva. Năpădit de rușine, își acoperi cu mîinile fața venerabilă, căci ochii îi erau plini de lacrimi de indignare, nu împotriva seminției omenești, ci împotriva lui însuși. Sufletul său nobil și mare începea să se îngrozească de ura pe care o nutrea de atîta vreme pentru oameni, văzînd-o în inima islandezului ca într-o oglindă înfiorătoare.

— Ei bine, dușman al oamenilor, spuse monstrul rîzînd, îndrăznești să te lauzi că te asemeni cu mine ?

Bătrînul se cutremură.

— O, Doamne ! decît să-i urăsc ca tine, mai bine i-aș iubi.

Atunci intrară străjerii să-l ducă pe monstru într-o celulă mai sigură. Schumacker, cufundat în gînduri, rămase singur în donjon ; dar acum nu se mai afla în donjon nici un dușman al oamenilor.

XLVIII

Pregătind cu grijă sărbătoarea
însîngerată,
Vezi, lîngă butucul ce cu negru postav
se acoperă
Călăul meditînd la lovitura ce va da,
Şi care-şi cercetează securea cu fier nou
întremat,
Ca nu cumva să joace cînd va lovi
cu ea.
Hugo, cu privire senină îşi întîmpină
moartea.

J. LEFÈVRE, *Parisina*

...Cînd vicleanul mă pîndeşte,
Doamne, în mîinile lui mă vei împinge
oare ?
El mi-a abătut paşii de la calea
dreaptă,
Nu mă pedepsi, căci vina mea este a lui.

A. DE VIGNY, *Închisoarea*

SOSISE ORA FATALĂ; SOARELE nu-şi mai arăta la orizont decît jumătatea discului. Paza era îndoită în toată citadela Munckholm ; în faţa fiecărei uşi se plimbau sentinele tăcute şi neînduplecate. Zgomotul oraşului ajungea, mai puternic şi mai năvalnic, pînă la turnurile întunecate ale fortăreţei în care domnea, de asemenea, o fierbere neobişnuită. Se auzea în toate curţile zgomotul lugubru al tobelor acoperite cu zăbranic negru ; tunul turnului mic bubuia din cînd în cînd ; clopotul greu al donjonului se legăna încet, cu sunete grave şi prelungite şi din toate părţile portului se grăbeau ambarcaţiuni pline cu oameni înspre temuta stîncă.

Un eşafod acoperit cu văluri negre, în jurul căruia se strîngea mulţimea tot mai numeroasă şi nerăbdătoare, se înălţa în mijlocul curţii de arme a castelului, înconjurată de un careu de soldaţi. Pe eşafod se plimba un om îmbrăcat în postav roşu care, cînd se rezema de o secure, cînd mai împingea butucul şi leasa ce se aflau lîngă el pe estradă. Alături se pregătise un rug, în faţa căruia ardeau cîteva facle din răşină. Între eşafod şi rug fusese împlîntat un par, de care atîrna o tăbliţă : *Ordener Guldenlew, trădător*. Din acea curte se putea zări, fluturînd deasupra donjonului Slesvig, un drapel negru.

Atunci fu înfăţişat şi condamnatul Ordener tribunalului, încă întrunit în sala judecăţii. Numai episcopul lipsea ; rolul său de apărător încetase.

Fiul vice-regelui purta haine negre şi, la gît, colanul ordinului Danebrog. Era palid, dar mîndru. Era singur, căci fusese scos din temniţă pentru execuţie, înainte ca preotul Athanase Munder să se fi întors.

Ordener îşi îndeplinise în suflet jertfa. Şi totuşi, soţul Ethelei se mai gîndea cu oarecare amărăciune la viaţă, şi poate că ar fi dorit să-şi aleagă pentru prima noapte a nunţii o altă noapte decît a mormîntului. Se rugase, dar mai ales visase în temniţa lui. Acum stătea în picioare, trecut dincolo de orice rugăciune, de orice vis. Se simţea puternic, cu puterea pe care o dau credinţa şi dragostea.

Mulţimea, mai tulburată decît condamnatul, îl privea cu un fel de curiozitate lacomă. Strălucirea rangului său, grozăvia soartei lui trezeau invidia şi mila. Toţi aşteptau să-l vadă ispăşindu-şi crima fără a putea să o înţeleagă. Există în sufletul oamenilor un sentiment de neînţeles, care-i îndeamnă să asiste la execuţii ca la nişte petreceri. Caută, cu oribilă înfrigurare, să citească gîndul distrugerii pe trăsăturile descompuse ale celui ce va să moară, ca şi cum revelaţiile cerului şi ale iadului ar trebui să se arate, în acele clipe solemne, în ochii nefericitului ; parcă ar vrea să vadă ce umbră aruncă aripa morţii rotindu-se deasupra unui cap omenesc ; parcă ar vrea să cerceteze ce rămîne dintr-un om cînd l-a părăsit speranţa. Acea fiinţă puternică şi sănătoasă care se mişcă, respiră, trăieşte, şi care, peste o clipă, va înceta să se mişte, să respire, să trăiască, înconjurată de fiinţe asemenea lui, cărora nu le-a făcut nimic, care o compătimesc cu toatele şi dintre care nimeni nu o va ajuta ; acel nefericit, în pragul morţii fără a-şi trăi agonia, încovoiat totodată sub o putere materială şi sub o forţă nevăzută ; această viaţă pe care societatea nu a putut-o da şi pe care o ia cu fast, toată acea ceremonie impunătoare a omorului judiciar, zguduie imaginaţia mulţimii. Condamnaţi cu toţii la moarte, cu soroace necunoscute, găsim în acel nefericit care ştie exact clipa în care îi vine sorocul un obiect de stranie şi dureroasă curiozitate.

Cititorul îşi aminteşte că înainte de a merge la eşafod, Ordener trebuia adus în faţa tribunalului pentru a fi de-

gradat de toate titlurile și onorurile. Nici nu se potolise bine rumoarea provocată în asistență de sosirea lui, și i se aduse președintelui cartea heraldică a celor două regate și statutul ordinului Danebrog.

Atunci, după ce îl pofti pe condamnat să pună un genunchi la pămînt, ceru tuturor de față liniște și respect, deschise cartea cavalerilor de Danebrog și începu să citească cu voce tare și severă :

„Noi, Christiern, prin grația și milostivirea Atotștiutorului, rege al Danemarcei și al Norvegiei, al Vandalilor și al Goților, duce de Slesvig, de Holstein, de Stormarie și de Dytmarse, conte de Oldenburg și de Delmenhurst, aducem la cunoștința tuturor că am restabilit la propunerea marelui-cancelar, conte de Griffenfeld (vocea președintelui trecu atît de repede peste acest nume, încît aproape nimeni nu-l auzi), *ordinul regal al Danebrogului, înființat de străbunul nostru ilustru, sfîntul Waldemar ;*

Iar considerînd că acest ordin venerabil a fost înființat în amintirea stindardului Danebrog, trimis de ceruri regatului nostru binecuvîntat,

ar însemna o nesocotire a divinei întemeieri a ordinului, dacă vreunul dintre cavaleri ar putea, nepedepsit, să-și păteze onoarea și să calce sfintele legi ale bisericii și ale statului,

poruncim, în genunchi în fața Domnului, că oricine dintre cavalerii ordinului își va fi vîndut sufletul demonului, săvîrșind vreo faptă rușinoasă sau trădare, va fi mustrat în public și pe veci degradat din rangul de cavaler al ordinului nostru regal al Danebrogului.“

Președintele închise cartea.

— Ordener Guldenlew, baron de Thorvick, cavaler al Danebrogului, te-ai făcut vinovat de înaltă trădare, crimă pentru care capul îți va fi retezat, trupul ars și cenușa aruncată în vînt. Ordener Guldenlew, trădătorule, te-ai arătat nedemn de a te număra printre cavalerii Danebrogului. Te chem să te umilești, pentru că te voi degrada acum în fața tuturor și în numele regelui.

Președintele întinse mîna spre cartea ordinului și se pregătea să rostească formula împotriva lui Ordener, liniștit și nemișcat, cînd o ușă laterală se deschise la dreapta

tribunalului. Un aprod bisericesc apăru, anunţîndu-l pe sfinţia-sa episcopul Drontheimhusului.

Episcopul intră zorit în sală, însoţit de un preot care-i susţinea mersul.

— Opreşte, domnule preşedinte! strigă el cu o putere care nu se potrivea cu vîrsta lui; opreşte! Cerul fie binecuvîntat, am sosit la timp.

Adunarea îşi încordă atenţia, aşteptîndu-se la vreo nouă întorsătură a evenimentelor.

Preşedintele se întoarse mînios către episcop:

— Sfinţia-voastră să-mi îngăduie să-i atrag atenţia că prezenţa sa nu-şi mai are rostul aci. Tribunalul îl va degrada pe condamnat care îşi va primi osînda cuvenită.

— Fereşte-te, strigă episcopul, să te atingi de cel care este neîntinat în faţa cercurilor. Condamnatul acesta este nevinovat.

Nimic nu se poate asemui cu strigătul de uimire care izbucni în asistenţă, decît cel de groază scos de preşedinte şi de secretarul de taină.

— Da, domnilor judecători, cutremuraţi-vă, urmă episcopul, înainte ca preşedintele să-şi fi recăpătat sîngele rece; cutremuraţi-vă, căci eraţi să vărsaţi sînge nevinovat.

În timp ce tulburarea preşedintelui se mai potolise, Ordener se ridică, înmărmurit şi disperat. Nobilul tînăr se temea ca nu cumva minciuna lui mărinimoasă să fi fost descoperită şi să se fi găsit dovezi despre culpabilitatea lui Schumacker.

— Sfinţia-voastră, spuse preşedintele, în tot timpul acestui proces crima pare că vrea să ne scape, trecînd de la unul la altul. Nu vă lăsaţi amăgit. Dacă Ordener Guldenlew este nevinovat, atunci cine este făptaşul?

— Înălţimea-sa are să afle îndată, răspunse episcopul. Apoi, arătînd tribunalului o casetă de fier pe care un slujitor o aducea în urma lui: Nobili seniori, aţi judecat în întuneric; aici, în această casetă, se află lumina miraculoasă care are să-l împrăştie.

Preşedintele, secretarul de taină şi Ordener tresăriră cu toţii în acelaşi timp la vederea misterioasei casete. Episcopul urmă:

— Domnilor judecători, ascultaţi-mă. Azi, pe cînd ne întorceam la palatul nostru episcopal ca să ne odihnim

după oboseala nopții și să ne rugăm pentru osîndiți, ni s-a înmînat această cutie de fier sigilată. Paznicul de la Spladgest o adusese, așa ni s-a spus, azi-dimineață la palatul nostru, pentru a ne fi înmînată, afirmînd că, desigur, conținea vreo taină satanică, de vreme ce o găsise pe trupul sacrilegului Benignus și Spiagudry, al cărui cadavru a fost scos din lacul Sparbo.

Atenția lui Ordener crescu. Adunarea păstra o liniște desăvîrșită. Președintele și secretarul plecau fruntea precum doi osîndiți. S-ar fi zis că-și uitaseră amîndoi șiretenia și îndrăzneala. Există o clipă, în viața omului rău, cînd toată puterea i se duce.

— După ce am binecuvîntat caseta, continuă episcopul, am sfărîmat pecetea care purta, așa cum se mai vede, fosta stemă a lui Griffenfeld. Și într-adevăr, am dat înlăuntrul ei de un secret satanic. Veți judeca singuri, venerabili seniori. Fiți atenți, căci este vorba aci de sîngele oamenilor, și cerul cîntărește fiece picătură.

Atunci, deschizînd temuta casetă, scoase dintr-însa un pergament, pe dosul căruia stătea scrisă următoarea atestare :

„*Eu, Blaxtham Cumbysulsum, doctor, declar, înainte de a muri, că-i încredințez căpitanului Dispolsen, procurator la Copenhaga al fostului conte de Griffenfeld, următorul document scris în întregime de mîna lui Turiaf Musdoemon, slujitor al cancelarului conte de Ahlefeld, pentru ca sus-numitul căpitan să se folosească de el cum va crede de cuviință. Și-l rog pe Atotputernic să-mi ierte toate păcatele.*

Scris la Copenhaga, în ziua a unsprezecea a lunii ianuarie una mie șase sute nouăzeci și nouă.

Cumbysulsum“

Secretarul de taină era scuturat de un tremur convulsiv. Dădu să vorbească, dar nu putu. Episcopul, între timp, îi înmînă pergamentul președintelui palid și agitat.

— Ce văd aici ? strigă acesta, desfăcînd pergamentul *Notă către nobilul conte de Ahlefeld, despre mijlocul prin care poate fi distrus juridic Schumacker !...* Vă jur, sfinția-voastră...

Pergamentul îi scăpă președintelui din miini.

— Citește, citește, seniore, urmă episcopul. Nu mă îndoiesc că nevrednicul tău slujitor ți-a folosit numele, așa cum l-a folosit pe cel al nefericitului Schumacker. Vezi numai pînă la ce grozăvie a dus ura ta puțin milostivă față de predecesorul căzut în dizgrație. Unul dintre slujitorii tăi i-a uneltit pierzania în numele tău, sperînd desigur, să-i fie socotită de înălțimea-ta, apoi, ca un merit.

Președintelui îi mai veni inima la loc cînd înțelese, din cuvintele episcopului, că bănuielile acestuia, după ce luase cunoștință de tot conținutul casetei, nu cădeau asupra lui. Ordener, de asemenea, se simțea liniștit. Începea să întrevadă că nevinovăția tatălui Ethelei avea să fie dovedită odată cu a lui. Se simțea adînc uimit de acea soartă ciudată care-l aruncase pe urmele unui tîlhar fioros, în căutarea casetei pe care Benignus Spiagudry, bătrîna sa călăuză, o purta asupra lui ; astfel încît ea îl urma, în timp ce el o căuta. Mai gîndea și la tîlcul adînc al evenimentelor care îl aduseseră la eșafod din cauza casetei și tot prin ea îl salvau.

Regăsindu-și sîngele rece, președintele dădu atunci citire, cu toate semnele unei indignări pe care o împărtășea întreaga adunare, unei lungi expuneri, în care Musdoemon explica urzeala groaznicului plan, la a cărui desfășurare cititorul a asistat în cadrul acestei povestiri. Secretarul de taină a dat de mai multe ori să se scoale ca să se apere ; dar de fiecare dată clocotul sălii l-a obligat să rămînă pe loc. În sfîrșit, lectura se sfîrși, în mijlocul unui freamăt de indignare.

— Halebardieri, puneți mîna pe acest ticălos ! spuse președintele, arătîndu-l pe secretarul de taină.

Nefericitul, vlăguit și mut de groază, fu dat jos de pe locul său și tîrît pe banca infamiei, însoțit de huiduielile mulțimii.

— Domnilor judecători, urmă episcopul, cutremurați-vă și bucurați-vă. Adevărul, care v-a fost înfățișat va fi întărit și de ceea ce ne spune cucernicul nostru frate, aci de față, Athanase Munder, preot al închisorii.

Într-adevăr, Athanase Munder era acela care-l întovărășise pe episcop. Se înclină în fața mai-marelui său și în fața tribunalului, apoi, la un semn al președintelui, vorbi astfel :

— Ce voi spune aci este adevărul curat. Să mă pedepsească cerul dacă rostesc acum un singur cuvînt altfel decît din îndemnul de a face bine ! Încă de azi-dimineață, după cele ce văzusem în celula fiului vice-regelui, mă gîndisem în sinea mea că acest tînăr nu poate fi vinovat, cu toate că domniile voastre l-ați osîndit chiar pe temeiul mărturisirilor sale. Dar am fost chemat, acum cîteva ceasuri, să dau ultimele ajutoare duhovnicești nefericitului muntean ucis cu atîta cruzime în fața domniilor voastre și pe care l-ați condamnat, domnilor judecători, ca fiind Han din Islanda. Iată ce mi-a spus muribundul : „Nu sînt Han din Islanda, și greu am fost pedepsit pentru că am luat acest nume. Acela care m-a plătit pentru a juca acest rol este secretarul de taină al marei-cancelarii ; se numește Musdoemon, și a organizat toată revolta sub numele de Hacket. Cred că este singurul vinovat." Mi-a cerut să-l binecuvîntez și să mă duc degrabă să comunic tribunalului ultimele lui cuvinte. Cerul îmi este martor la cele ce spun. Dorința-mi fierbinte este să salvez sîngele nevinovat și să nu duc la vărsarea celui vinovat.

Încheie salutînd din nou pe episcop și pe judecători.

— Înălțimea-voastră vede acum, spuse episcopul președintelui, că acel client al meu care observase asemănarea dintre Hacket și secretarul vostru nu se înșelase.

— Turiaf Musdoemon, întrebă președintele pe noul acuzat, ce ai de spus în apărarea ta ?

Musdoemon ridică spre stăpînul său o privire care-l înspăimîntă pe acesta. Era din nou sigur de el, ca mai înainte. Răspunse, după o scurtă tăcere :

— Nimic, seniore.

Președintele reluă cu voce alterată și slabă :

— Te recunoști deci vinovat de crima ce ți se impută ? Mărturisești că ai uneltit totodată împotriva statului și a unei persoane cu numele de Schumacker ?

— Da, seniore, răspunse Musdoemon.

Episcopul se sculă :

— Domnule președinte, ca să nu mai dăinuie nici un dubiu în această afacere, să-l întrebe înălțimea-voastră pe acuzat, dacă a avut complici.

— Complici ? repetă Musdoemon.

Stătu pe gînduri. Pe fruntea președintelui se putea citi o teribilă îngrijorare.

— Nu, sfinţia-voastră, spuse el în cele din urmă.

Preşedintele îi aruncă o privire uşurată care se întîlni cu a noului acuzat.

— Nu, nu am avut complici, repetă Musdoemon cu mai multă tărie. Am uneltit totul din credinţă faţă de stăpînul meu, fără ştirea lui, pentru a-l duce la pieire pe Schumacker, duşmanul lui.

Privirile acuzatului şi ale preşedintelui se întîlniră din nou.

— Înălţimea-voastră, reluă episcopul, trebuie să recunoască, aşadar, că de vreme ce Musdoemon nu a avut complici, baronul Ordener Guldenlew nu poate fi vinovat.

— Dar atunci, sfinţia-voastră, de ce ar fi mărturisit o vină pe care nu o avea ?

— Domnule preşedinte, de ce s-a încăpăţînat oare acel muntean din Kole să-şi pună capul în primejdie dîndu-se drept Han din Islanda ? greu de ştiut ce se află în străfundul inimilor.

Ordener spuse atunci :

— Domnilor judecători, pot s-o mărturisesc acum cînd adevăratul făptaş a fost descoperit. Da, m-am învinuit de bunăvoie pentru a-i salva viaţa fostului cancelar Schumacker, a cărui moarte i-ar fi lăsat fiica fără apărător.

Preşedintele îşi muşcă buzele.

— Cerem tribunalului, spuse episcopul, să proclame nevinovăţia clientului nostru Ordener.

Preşedintele făcu un gest de aprobare ; şi, la cererea înaltului sindic, tribunalul cercetă tot conţinutul casetei, în care nu mai erau decît diploma şi titlurile lui Schumacker, amestecate cu cîteva scrisori ale prizonierului din Munckholm către căpitanul Dispolsen, scrisori amare dar care nu-l învinovăţeau, şi care nu-l puteau speria decît pe cancelarul de Ahlefeld.

Curînd tribunalul se retrase, şi după o scurtă deliberare, în timp ce curioşii adunaţi în piaţa de arme aşteptau cu nerăbdare şi perseverenţă pe fiul vice-regelui condamnat şi călăul se plimba cu un aer de nepăsare pe eşafod, preşedintele rosti cu voce aproape stinsă hotărîrea care-l condamna la moarte pe Turiaf Musdoemon şi-l reabilita pe Ordener Guldenlew, repunîndu-l în toate titlurile, drepturile şi privilegiile sale.

XLIX

Ce gînd înspăimîntător te umple de bucurie ?
Cu cît vrei să-ţi vinzi hoitul, mocofane ?
Pe legea mea, nu ţi-aş da nici o leţcaie pe el !

Sf. Mihail către Satana, mister

CEEA CE MAI RĂMÎNEA DIN REgimentul de archebuzieri de la Munckholm se întorsese în vechea lui cazarmă, clădire izolată în mijlocul unei curţi mari, pătrate, în incinta fortăreţei. La căderea nopţii se ferecară, după obicei, toate uşile clădirii în care se retrăseseră toţi soldaţii, cu excepţia sentinelelor, împărţite pe turnuri, şi a plutonului de gardă în faţa închisorii militare lipite de cazarmă. În această închisoare, cea mai sigură şi mai bine supravegheată din toate închisorile de la Munckholm se aflau cei doi condamnaţi ce urmau să fie spînzuraţi a doua zi dimineaţă — Han din Islanda şi Musdoemon.

Han din Islanda este singur în celula sa. Stă întins pe jos, legat în lanţuri, cu capul rezemat de-o piatră ; o lumină slabă pătrunde pînă la el prin deschizătura dreptunghiulară, zăbrelită, din uşa de stejar masiv care-i desparte celula de sala învecinată unde îi aude pe paznici rîzînd şi înjurînd la zgomotul sticlelor pe care le golesc şi al zarurilor pe care le rostogolesc pe o tobă. Monstrul se agită tăcut, în umbră, braţele lui se strîng şi se desfac, genunchii i se contractă şi se întind, dinţii muşcă fierul.

Deodată ridică glasul, cheamă ; un paznic se arată în dreptul ferestruicii zăbrelite.

— Ce vrei ? îl întrebă el pe tîlhar.

Han din Islanda se ridică în capul oaselor.

— Prietene, mi-e frig ; patul de piatră este tare şi umed ; dă-mi un braţ de paie să pot dormi şi puţin foc să mă încălzesc.

— Este drept, îi răspunde paznicul, să-i uşurăm măcar ultimele ceasuri unui nefericit care mîine va fi spînzurat, chiar dacă este diavolul din Islanda. Am să-ţi aduc ce-mi ceri. Ai ceva bani ?

— Nu, răspunde tîlharul.

— Cum așa? tu, cel mai vestit hoț din Norvegia, nu ai în pungă nici măcar cîțiva ducați de aur?

— Nu, răspunse tîlharul.

— Cîțiva scuzișori regali?

— Nici atît.

— Cum, nici chiar cîțiva pîrliți de ascalini?

— Nu, nu, chiar nimic; nici măcar cu ce să cumpăr o piele de șobolan sau un suflet de om.

Paznicul dădu din cap:

— Asta schimbă lucrurile; și nu trebuie să te mai vaiți; celula asta nu-i așa de rece ca cea în care ai să dormi mîine, și încă fără să-ți dai seama de tăria patului, pe cinstea mea.

Și paznicul plecă, urmărit de blestemele monstrului care continuă să se agite în lanțurile lui, din zalele cărora se auzeau uneori sunete slabe, ca și cînd s-ar fi rupt cîte una în urma unor sforțări violente și repetate.

Ușa de stejar se deschise; un bărbat înalt, îmbrăcat în postav roșu și ținînd în mînă un felinar orb intră în celulă împreună cu paznicul care se arătase surd la rugămințile prizonierului. Acesta încetă orice mișcare.

— Han din Islanda, spuse omul îmbrăcat în roșu, sînt Nychol Orugix, călăul provinciei Drontheimhus; mîine dimineață în zori am cinstea să spînzur de gît pe excelența-ta, de o spînzurătoare frumoasă nou-nouță, în piața publică din Drontheim.

— Ești sigur că ai să mă spînzuri? îi răspunse tîlharul.

Călăul izbucni în rîs.

— Aș vrea să fii tu la fel de sigur că ai să urci drept în ceruri pe scara lui Iacob, pe cît de sigur este că ai să urci mîine la spînzurătoare pe scara lui Nychol Orugix.

— Nu zău! spuse monstrul privindu-l batjocoritor.

— Îți repet, domnule tîlhar, că sînt călăul provinciei.

— Dacă n-aș fi ce sînt, aș fi vrut să fiu ce ești, reluă tîlharul.

— Eu parcă n-aș spune același lucru, îi răspunse călăul; apoi urmă, frecîndu-și mîinile cu trufie măgulită: Prietene, ai dreptate! meseria noastră nu-i de lepădat. Eh! Știe mîna mea cît cîntărește o căpățînă de om.

— Ai băut vreodată sînge? îl întrebă tîlharul.

— Nu; dar am schingiuit de multe ori.

— Ai mîncat vreodată măruntaiele unui copil încă viu?

— Nu, dar am făcut să pîrîie oase între scîndurile unei menghine; am răsucit mădulare pe spițele unei roți; am știrbit dinții de oțel ai ferăstrăului pe cranii de pe care smulgeau părul cu piele cu tot; am strîns carnea vie în clești înroșiți în foc; am ars sîngele din vine căscate, în care vărsam rîuri de plumb topit și de ulei fierbinte.

— Da, spuse tîlharul, pus pe gînduri, ai avut și tu parte de destule plăceri.

— De fapt, continuă călăul, deși ești Han din Islanda, cred că mîinile mele au despărțit de trup mai multe suflete decît ale tale, fără a pune la socoteală cel pe care-l vei da mîine.

— Dacă am un suflet! Dar, crezi tu, călău al Drontheimhusului, că ai să poți alunga spiritul lui Ingolf din trupul lui Han din Islanda, fără ca la plecare să-l ia și pe al tău?

Călăul răspunse întîi printr-un hohot de rîs.

— Zău așa? Vedem noi mîine!

— Vedem noi, răspunse tîlharul.

— Dar, zise călăul, n-am venit aici să trăncănesc despre suflet, ci să vorbim despre trupul tău, Ascultă-mă bine! Cadavrul tău îmi aparține de drept după ce vei muri; totuși legea îți dă voie să mi-l vinzi; cît vrei pe el?

— Cît vreau pe cadavrul meu? întrebă tîlharul.

— Da, și fii cinstit.

Han din Islanda se întoarse către paznic.

— Spune-mi, amice, cît mă costă un braț de paie și nițel foc?

Paznicul se gîndi puțin.

— Doi ducați de aur, răspunse.

— Prea bine, îi spuse tîlharul călăului, ai să-mi dai doi ducați de aur pe cadavrul meu.

— Doi ducați de aur! strigă călăul, dar este scump al dracului. Doi ducați de aur pe un nenorocit de cadavru! Nici nu mă gîndesc să dau atîta.

— Atunci, răspunse liniștit monstrul, nu ți-l vînd.

— Ai să fii aruncat la gunoi, în loc să împodobești muzeul regal din Copenhaga sau galeria de curiozități din Bergen.

— Și ce-mi pasă?

— Multă vreme după moartea ta s-ar fi îmbulzit lumea să-ți vadă scheletul și ar fi spus : *Astea sînt rămășițele vestitului Han din Islanda!* Ți s-ar lustrui cu grijă oasele, și-apoi le-ar prinde frumos în sirmă ; ai fi pus într-o cutie mare de sticlă și șters de praf în fiecare zi. În loc de atîta cinste, gîndește-te bine la ce te așteaptă dacă nu vrei să-mi vinzi cadavrul : ai să putrezești cine știe în ce osuar, unde au să te mănînce și viermii și vulturii.

— Foarte bine, voi semăna cu oamenii în viață, care sînt deopotrivă roși de cei mici și jupuiți de cei mari.

— Doi ducați de a r! repetă călăul printre dinți ; auzi dumneata ce pretenție! Dacă nu scazi din preț, dragă Han din Islanda, nu putem să ne înțelegem.

— Este prima și probabil ultima negustorie din viața mea ; și țin să fie un tîrg bun.

— Gîndește-te că-mi stă în putere să te fac să te căiești amarnic pentru încăpățînarea ta. Mîine vei fi în mîinile mele.

— Crezi tu ?

Aceste cuvinte au fost rostite cu o expresie pe care călăul n-a observat-o.

— Da, este un fel de a strînge nodul lațului... pe cînd, dacă ești mai înțelegător, te spînzur mai bine.

— Nu-mi pasă de ce-ai să faci mîine cu gîtul meu! răspunse monstrul cu o expresie batjocoritoare.

— Ei hai, nu te poți mulțumi cu doi scuzi regali ? La ce mai ai nevoie de ei ?

— Întreabă-l pe colegul tău, spuse tîlharul arătîndu-l pe paznic ; îmi cere doi ducați de aur pentru puține paie și puțin foc.

— Pe cinstea mea, spuse călăul întorcîndu-se supărat către paznic, chiar e rușine să ceri doi ducați de aur pentru niscaiva foc și paie. Doi ducați!

Paznicul răspunse acru :

— Sînt și-așa tare cumsecade că nu cer patru. Dumneata, meștere Nychol, ești un zgripțuroi dacă nu vrei să-i plătești pe cadavru doi ducați de aur, știind bine că-l poți vinde cel puțin cu douăzeci unui savant sau unui doctor.

— N-am plătit niciodată un cadavru mai mult de cincisprezece ascalini, spuse călăul.

— Da, i-o întoarse paznicul, așa o fi cînd e vorba de cadavrul unui potlogar sau al vreunui ovrei ticălos ; dar oricine știe că poți lua cît vrei pe trupul lui Han din Islanda.

Han din Islanda încuviință din cap.

— Ce te bagi ? se răsti Orugix, eu nu mă amestec în hoțiile voastre, nu vă socotesc hainele sau bijuteriile pe care le furați prizonierilor și nici apa murdară pe care o turnați în ciorba lor și-așa chioară bine, și nici tot ce îi faceți să îndure ca să le smulgeți ceva bani ! Nu ! eu nu dau doi ducați de aur.

— Nu dau paie și nici foc fără doi ducați de aur, stărui paznicul încăpățînat.

— Nu-ți dau cadavrul fără doi ducați de aur, repetă tîlharul nemișcat.

Călăul tăcu, apoi bătu mînios din picior.

— Fie ! Sînt grăbit. Am treabă într-altă parte !

Scoase din haină un săculeț din piele pe care-l deschise încet, cu părere de rău.

— Na doi ducați, blestematule demon din Islanda. Satana nu ți-ar plăti sufletul cît îți plătesc eu trupul.

Tîlharul privi aurul. Paznicul întinse mîna să-l ia.

— Stai ușor, prietene, adu-mi întîi ce ți-am cerut.

Paznicul ieși și se întoarse curînd cu un braț de paie noi și un mangal aprins, pe care-l puse lîngă condamnat.

— Așa-i bine, spuse tîlharul dîndu-i banii, o să mă încălzesc la noapte, Dar încă o vorbă, adaogă el cu o voce sinistră. Celula asta n-o fi cumva lipită de cazarma archebuzierilor din Munckholm ?

— Ba da, răspunse paznicul.

— Și de unde bate vîntul ?

— De la răsărit, cred.

— Asta-i bine, spuse tîlharul.

— Ce vrei să spui, prietene ? întrebă paznicul.

— Nimic, îi răspunse tîlharul.

— Adio prietene, pe mîine dimineață în zori.

— Da, pe mîine, repetă tîlharul.

Și zgomotul ușii grele care se închidea îi împiedică pe călău și pe paznic să audă rîsul sălbatic și batjocoritor care însoțea cuvintele rostite.

L

Numai puterea răului este oarbă și nu-și cunoaște scopul, deși știe foarte bine să-și judece intențiile și să-și ticluiască uneltirile.

Baronul de EKSTEIN

Credeai că sfîrșitul avea să-ți fie altul ?

Alex. SOUMET

SĂ ARUNCĂM ACUM O PRIVIRE ÎN cealaltă celulă a închisorii militare lipită de cazarma archebuzierilor, în care se află întemnițată vechea noastră cunoștință, Musdoemon.

Cititorul se va fi mirat auzindu-l pe acel Musdoemon atît de șiret, atît de laș, mărturisindu-și cu atîta sinceritate secretul crimei sale în fața tribunalului care l-a condamnat, și tăinuind cu atîta generozitate participarea nerecunoscătorului său stăpîn, cancelarul de Ahlefeld. Să fie el liniștit : Musdoemon nu se schimbase. Mărinimoasa lui sinceritate era, poate, cea mai mare dovadă de șiretenie pe care o dăduse vreodată. Cînd își văzuse infernala urzeală atît de neașteptat dezvăluită și de complet dovedită, încremenise și fusese cuprins de groază. Dar, îndată după primul șoc, logica lui desăvîrșită îl făcu să înțeleagă că, nemaiputînd să-și ducă victimele la pieire, trebuia să se străduiască, în primul rînd, să-și scape pielea. Avea două posibilități ; sau să dea toată vina pe contele de Ahlefeld, care-l părăsea cu atîta lașitate, sau să ia asupra sa toată povara crimei la care era părtaș cu contele. O minte oarecare s-ar fi repezit la prima soluție. Musdoemon o alese pe a doua. Cancelarul era cancelar ; și dealtfel nimic nu-l compromitea direct în acele documente care-l osîndeau pe secretarul său ; și-apoi schimbaseră cîteva priviri grăitoare ; i-au fost de-ajuns lui Musdoemon pentru a-l hotărî să se lase condamnat, sigur fiind că Ahlefeld avea să-i înlesnească evadarea, mai puțin din recunoștință pentru serviciile trecute, cît din nevoie pentru viitor.

Se plimba deci în temnița lui, abia luminată de o lampă sepulcrală, convins că avea să iasă dintr-însa chiar în noaptea aceea. Cerceta forma acelei vechi celule din pia-

tră, clădită de regi din alte vremuri, pe care istoria deabia îi menționează, mirîndu-se doar că avea dușumea de lemn care suna sub pașii lui de parcă ar fi acoperit vreo cavitate subterană. Văzu un inel gros de fier prins în zidăria bolții ogivale, de care atîrna o bucată de frînghie veche și ruptă. Timpul se scurgea, iar el asculta cu nerăbdare orologiul donjonului marcînd tacticos orele și sunetul lor lugubru stingîndu-se treptat în tăcerea nopții.

În sfîrșit auzi un zgomot de pași apropiindu-se de celula lui ; speranța îi iuți bătăile inimii. Broasca uriașă scîrții, lacătele se mișcară, lanțurile căzură ; și cînd ușa se deschise, fruntea i se lumină de bucurie.

Venise aceeași persoană în haine stacojii care fusese și în celula lui Han. Purta sub braț un colac cu frînghie de cînepă și era întovărășit de patru halebardieri îmbrăcați în negru și înarmați cu săbii și sulițe.

Musdoemon mai purta încă roba și peruca magistraților. La vederea acestor straie, omul în roșu păru impresionat. Îl salută cu respect pe prizonier.

— Seniore, îl întrebă el cu oarecare sfială, cu domnia-ta avem treabă ?

— Da, da, răspunse grăbit Musdoemon, care vedea în această introducere politicoasă confirmarea speranței lui de evadare și nu luase seama la culoarea sîngerie a veșmintelor celui ce vorbea.

— Vă numiți, spuse omul, cercetînd cu ochii un hrisov pe care-l desfăcuse, Turiaf Musdoemon.

— Exact. Veniți cumva din partea marelui-cancelar ?

— Da, domnule.

— Să nu uitați, după ce vă veți fi îndeplinit misiunea, să-i transmiteți înălțimii-sale toată recunoștința mea.

Omul cu haine roșii îl privi mirat :

— Recunoștința... voastră ?

— Da, desigur, prieteni ; căci îmi va fi probabil imposibil să i-o exprim personal numaidecît.

— Probabil, răspunse ironic omul.

— Și vă dați seama, urmă Musdoemon, că nu trebuie să mă arăt nerecunoscător după o asemenea binefacere.

— Pe crucea tîlharului celui drept, exclamă celălalt rîzînd gros, s-ar zice, pentru cine vă ascultă, că seniorul cancelar v-a îndatorat cu totul altfel.

— Desigur, și-o face dintr-un spirit de strictă dreptate.

— Strictă așa este ! Și totuși dreptate, cum o recunoaște și domnia-voastră. Este prima mărturisire de acest fel pe care o aud de douăzeci și șase de ani, de cînd îndeplinesc această funcție. Ei, haide, domnule, timpul trece cu vorbe de clacă ; ești gata ?

— Da, sînt, spuse vesel Musdoemon, făcînd un pas înspre ușă.

— Stai, stai o clipă, strigă omul roșu, aplecîndu-se ca să pună jos colacul de frînghie.

Musdoemon se opri.

— De ce atîta funie ?

— Domnia-voastră are dreptate să-mi pună această întrebare ; am aici mult mai multă decît îmi trebuie ; dar, cînd a început procesul, credeam că o să am parte de mai mulți condamnați.

Și vorbind astfel omul desfăcu frînghia.

— Hai mai repede, spuse Musdoemon.

— Ce grăbit ești... Nu mai ai vreo rugăciune de spus ?

— Nimic altceva decît ce te-am rugat înainte : să-i mulțumești slăvitului conte. Dar, pentru Dumnezeu, hai mai repede, adăogă Musdoemon, sînt nerăbdător să ies de aici. Avem mult drum de făcut ?

— Mult drum ? reluă omul în haine stacojii, îndreptîndu-se din șale și măsurînd cîțiva metri de funie. Drumul ce-l mai ai de făcut nu o să te obosească prea mult ; vom sfîrși totul fără să ieșim de aici.

Musdoemon tresări.

— Ce vrei să spui ?

— Ce vrei tu să spui ? întrebă celălalt.

— O, Doamne, rosti Musdoemon pălind ca și cum ar fi văzut o nălucă ; cine ești ?

— Călăul.

Mișelul începu să tremure ca o frunză uscată purtată de vînt.

— N-ai venit ca să mă ajuți să evadez ? șopti el cu voce stinsă.

Călăul izbucni în rîs :

— Ba zău că da ! să te fac să evadezi în lumea duhurilor, unde te asigur că nu mai poate nimeni să te prindă.

Musdoemon se închinase în fața lui, cu fruntea la pămînt.

— Îndurare ! fie-ți milă de mine ! Îndurare !

— Pe legea mea, răspunse rece călăul, este prima dată cînd mi se cere așa ceva. Dar ce crezi că sînt, regele ?

Nefericitul se tîrî în genunchi, murdărindu-și roba în praf, lovind podeaua cu fruntea pe care era atîta mulțumire cu un moment mai devreme și sărutînd picioarele călăului, scoțînd țipete surde și hohote înăbușite.

— Dar taci odată ! reluă călăul. N-am mai văzut pînă acum roba neagră înjosindu-se în fața hainelor mele roșii.

Și-l împinse pe nefericit cu piciorul.

Musdoemon rămase în genunchi, cu fața ascunsă în palme, plîngînd amarnic. Între timp, călăul, ridicîndu-se în vîrful picioarelor, petrecuse funia prin inelul prins de boltă ; o lăsă să atîrne pînă la podea, apoi o opri, înnodînd-o de inel, și pregăti lațul la capătul care atingea pămîntul.

— Sînt gata, spuse el condamnatului, cînd aceste pregătiri înfricoșătoare fură terminate ; ți-ai luat rămas-bun de la viață ?

— Nu, spuse Musdoemon ridicîndu-se, nu, nu se poate, nu e cu putință ! Este o greșeală cumplită. Cancelarul de Ahlefeld nu este chiar atît de netrebnic... Are prea multă nevoie de mine. Nu se poate să te fi trimis la mine. Lasă-mă să scap, teme-te de mînia cancelarului.

— Nu ne-ai spus, îi răspunse călăul, că ești Turiaf Musdoemon ?

Prizonierul tăcu o clipă :

— Nu, strigă el dintr-o dată, nu, nu mă cheamă Musdoemon ; mă numesc Turiaf Orugix.

— Orugix ! exclamă călăul, Orugix !

Smulse în grabă peruca care acoperea fața condamnatului și scoase un strigăt de uimire :

— Fratele meu !

— Fratele tău ! răspunse condamnatul cu o uimire amestecată cu rușine și bucurie, n-ai fi... ?

— Nychol Orugix, călău al provinciei Drontheimhus, ca să te servesc, frate Turiaf.

Condamnatul se aruncă de gîtul călăului, numindu-l fratele lui, fratele lui iubit. Această recunoaștere frățească nu ar fi putut înduioșa inima cuiva care ar fi fost de față. Turiaf îl dezmierda pe Nychol în mii de feluri cu un zîmbet afectat și temător, la care Nychol răspundea cu priviri sumbre și încurcate ; ai fi zis un tigru gudurîn-

du-se pe lîngă un elefant în timp ce piciorul acestuia începe să-i apese pieptul.

— Ce bucurie, frate Nychol!... Ce bine îmi pare să te revăd.

— Mie însă îmi pare rău pentru tine, frate Turiaf.

Condamnatul se prefăcea că nu înțelegea și continua cu o voce tremurătoare :

— Ești însurat, ai nevastă, desigur și copii ? O să mă duci să-mi văd iubita soră și să-i sărut pe drăgălașii nepoți.

— Închinăciune diavolească ! mormăi călăul.

— Vreau să le fiu un al doilea tată. Ascultă-mă, frate, sînt puternic, am trecere...

Fratele răspunse cu glas sinistru :

— Știu că aveai !... Dar acum nu te mai gîndi decît la cea pe care vei fi reușit să ți-o dobîndești la sfinții cerului.

Orice speranță dispăru de pe fruntea condamnatului.

— Vai, Doamne ! ce înseamnă asta, dragă Nychol ? Sînt salvat, de vreme ce te-am regăsit. Gîndește-te că ne-am născut din același pîntec, că ne-a hrănit același sîn, că ne-am jucat împreună în copilărie ; amintește-ți, Nychol, că-mi ești frate.

— Pînă acu, tu nu ți-ai amintit de asta, răspunse fiorosul Nychol.

— Nu, nu pot muri de mîna fratelui meu.

— Este vina ta, Turiaf. Tu mi-ai stricat cariera ; tu m-ai împiedicat să fiu călău regal la Copenhaga și m-ai surghiunit călău de provincie în ținutul ăsta nenorocit. Dacă nu te-ai fi purtat ca un frate vitreg, nu te-ai putea plînge de ce te îngrozește azi. Nu aș fi acum în Drontheimhus, și altul ți-ar face de petrecanie. Dar să sfîrșim cu toată vorbăria asta, frate, trebuie să mori !

Condamnatul se zvîrcoli pe podea, frîngîndu-și mîinile și văitîndu-se mai jalnic decît jeluirea veșnică a osîndiților din iad.

— Dumnezeule mare, îndură-te de mine ! Îngeri din ceruri, de sînteți într-adevăr, fie-vă milă de mine ! Nychol, iubitul meu Nychol, în numele mamei noastre, lasă-mă să trăiesc.

Călăul îi arătă hrisovul.

— Nu pot ; ordinul este clar.

— Ordinul nu mă privește pe mine, bolborosi disperatul prizonier; vorbește de un anume Musdoemon, și eu nu sînt ăla: sînt Turiaf Orugix.

— Glumești, spuse Nychol, ridicînd din umeri. Știu prea bine că de tine este vorba. Dealtfel, adăogă el, cu voce dură, ieri nu te-ai fi dat drept fratele meu, Turiaf Orugix; azi nu ești pentru mine decît Turiaf Musdoemon.

— Fratele meu, fratele meu! reluă mișelul, bine, dar așteaptă pînă mîine! Este imposibil ca marele-cancelar să-mi fi poruncit moartea. E o groaznică neînțelegere la mijloc. Contele de Ahlefeld mă iubește mult. Te implor, dragul meu Nychol, dăruiește-mi viața! Voi avea curînd trecere din nou și voi putea, la rîndul meu, să-ți dau un ajutor...

— Nu mai poți să-mi dai decît unul singur, Turiaf, îl întrerupse călăul. Am pierdut acum cele două execuții pe care contam cel mai mult: aceea a fostului cancelar Schumacker și cea a fiului vice-regelui. Mă urmărește ghinionul. Nu vă mai am decît pe tine și pe Han din Islanda. Execuția ta, avînd loc noaptea și pe ascuns, îmi aduce doisprezece ducați de aur. Lasă-mă dar s-o îndeplinesc liniștit, asta-i tot binele pe care-l aștept de la tine.

— Doamne Dumnezeule! spuse condamnatul deznădăjduit.

— Va fi, într-adevăr, primul și ultimul bine pe care mi-l vei face; în schimb, îți făgăduiesc că nu ai să suferi. O să te spînzur ca pe un frate. Resemnează-te.

Musdoemon se sculă; nările i se umflaseră de turbare, buzele înverzite tremurau; dinții îi clănțăneau, gura-i spumega de disperare.

— Satana! L-am scăpat pe Ahlefeld, mi-am sărutat fratele! și ei mă ucid! Să mor eu, noaptea, într-o celulă neștiută, fără ca lumea să-mi poată auzi blestemele, fără ca glasul meu să tune de la un capăt la altul al regatului, fără ca mîna mea să le poată dezvălui toate fărădelegile! Să-mi fi pîngărit eu în halul ăsta viața ca s-ajung la așa moarte! Mișelule! continuă el, adresîndu-se fratelui său, vrei să fii fratricid?

— Sînt călău, răspunse liniștit Nychol.

— Nu se poate! strigă condamnatul. Și se aruncă ca un smintit asupra călăului; ochii îi scăpărau înotînd în lacrimi, ca la un taur încolțit. Nu, n-o să mor așa! N-am trăit ca un balaur năprasnic ca să sfîrșesc ca o rîmă

călcată în picioare! Voi muri mușcînd o ultimă oară, dar mușcătura va fi otrăvită.

Și se înverșună cu dușmănie împotriva celui pe care-l îmbrățișase ca pe un frate. Lingușitorul și dezmierdătorul Musdoemon își dădea în sfîrșit arama pe față. Disperarea îi răscolise toată drojdia din suflet și, după ce se tîrîse ca tigrul, se ridica cu furie tot ca el. Ar fi fost greu de hotărît care dintre cei doi frați încăierați era mai groaznic, unul luptînd cu ferocitatea brutală a fiarei, celălalt cu mînia vicleană a demonului.

Dar cei patru halebardieri, pînă atunci nepăsători, nu stătură cu mîinile în sîn. Dădură ajutor călăului și curînd Musdoemon, susținut pînă atunci numai de turbarea lui oarbă, fu silit să-i dea drumul călăului. Se aruncă atunci pe burtă, lîngă zid, urlînd și rupîndu-și unghiile pe piatră.

— Să mor! demoni ai iadului! Să mor fără ca țipetele mele să străpungă bolțile, fără ca brațele mele să răstoarne zidurile!

Îl prinseră fără să mai întîmpine împotrivire. Sforțările lui zadarnice îl sleiseră. Îi scoaseră roba ca să-l poată lega. Un pachet sigilat căzu pe podea.

— Ce-i asta? întrebă călăul.

O speranță diabolică străluci în ochii rătăciți ai condamnatului.

— Cum de uitasem asta? murmură el. Ascultă, frate Nychol, adăugă el cu o voce aproape prietenească; aceste documente aparțin marelui-cancelar. Făgăduiește-mi că i le vei duce, pe urmă fă cu mine ce vrei.

— Acum că te-ai liniștit, îți făgăduiesc să-ți împlinesc ultima dorință, deși nu te-ai purtat cu mine ca un frate. Am să-i duc hîrtiile cancelarului, pe cuvîntul lui Orugix.

— Insistă ca să i le dai personal, continuă osînditul, zîmbind călăului, care de felul lui nu prea înțelegea zîmbetele. Poate că de bucurie, cancelarul să-ți facă vreun hatîr.

— Zău, frate? spuse Orugix. Mulțumesc. Poate capăt diploma de călău regal, nu-i așa? Ei hai acum, să ne despărțim ca doi buni prieteni. Te iert pentru zgîrieturile de adineauri; iartă-mă pentru colanul de funie pe care ți-l voi petrece de gît.

— Cancelarul îmi făgăduise alt colan, răspunse Musdoemon.

Halebardierii îl aduseră, legat fedeleș, în mijlocul celulei ; călăul îi petrecu ștreangul de gît.

— Ești gata, Turiaf ?

— O clipă ! o clipă ! spuse condamnatul cuprins din nou de groază ; pentru Dumnezeu, nu trage de funie înainte ca să-ți spun.

— Nu am nevoie să trag de funie, răspunse călăul.

Un minut se scurse. Își repetă întrebarea :

— Ești gata !

— Mai așteaptă puțin ! Vai, trebuie să mor !

— Turiaf, nu mai am timp să aștept.

Şi vorbind astfel, Orugix le făcu semn halebardierilor să se îndepărteze de osîndit.

— Încă o vorbă, frate ! Nu uita să-i duci pachetul contelui de Ahlefeld.

— Nici o grijă, replică fratele. Apoi adăogă, pentru a treia oară : Haide, ești gata ?

Nefericitul deschidea gura pentru a cere un nou răgaz de viață, dar călăul nerăbdător se aplecă. Întoarse un buton de aramă care ieșea din podea.

Podeaua dispăru sub picioarele condamnatului ; nenorocitul dispăru într-un chepeng pătrat și nu se mai auzi decît zgomotul surd produs de funia ce se întinse brusc, cu groaznice vibrații, datorate în parte ultimelor convulsii ale muribundului. Nu se mai vedea decît funia care se mișca în întunecoasa deschizătură, din care ieșea un vînt rece și un zgomot de apă curgătoare. Chiar și halebardierii îngroziți făcură un pas înapoi. Călăul se apropie de abis, apucă funia care se mai clătina și se agăță deasupra hăului, sprijinindu-se cu ambele picioare pe umerii condamnatului. Funia se întinse cu un scîrțîit și rămase nemișcată. Un oftat surd se mai auzi din gaură.

— S-a făcut, zise călăul, urcînd înapoi în celulă. Adio, frate !

Scoase un cuțit de la brîu.

— Du-te de hrănește peștii golfului. Să-ți fie trupul prada apei, iar sufletul mistuit de foc.

Spunînd acestea, tăie funia întinsă. Destinzîndu-se, bucata rămasă lovi bolta ca un bici, în timp ce corpul cădea cu zgomot în apa adîncă și neagră care își continua calea subterană spre golf.

Călăul închise la loc chepengul așa cum îl deschisese. Cînd se ridică, văzu că celula era plină de fum.

— Asta ce mai e? întrebă el pe halebardieri; de unde vine fumul?

Nici ei nu știau. Mirați, deschiseră ușa celulei; culoarele închisorii erau de asemenea năpădite de un fum des și rău mirositor. O ieșire secretă îi duse, speriați, pînă în curtea pătrată, unde îi aștepta un spectacol înspăimîntător.

Un incendiu uriaș, ințețit de furia vîntului de răsărit, mistuia închisoarea militară și cazarma archebuzierilor. Flăcările, împinse în vîrtejuri, se întindeau de-a lungul zidurilor de piatră, încununau acoperișurile aprinse, ieșeau ca dintr-o gură deschisă din ferestrele arse; și turnurile negre ale cetății Munckholm, cînd se înroșeau într-o lumină sinistră, cînd dispăreau în nori deși de fum.

Un paznic, ieșit în fugă, îi lămuri pe scurt că focul izbucnise în timpul somnului paznicilor lui Han din Islanda, din chiar celula monstrului, căruia avuseseră nesăbuința să-i dea paie și un mangal.

— Vai ce ghinion pot să am! exclamă Orugix la această veste; îmi scapă acum și Han din Islanda. O fi ars, ticălosul! Și-i pierd trupul pe care l-am plătit cu doi ducați!

Între timp nefericiții archebuzieri din Munckholm, treziți brusc de moartea iminentă, se buluceau în fața porții mari, care din nefericire era baricadată temeinic; se auzeau de afară urletele lor de groază și disperare; unii își frîngeau mîinile la ferestrele năpădite în flăcări, alții se aruncau de acolo pe lespezile curții, scăpînd de o moarte ca să dea de alta. Flăcările învingătoare cuprinseseră toată clădirea înainte ca restul garnizoanei să poată interveni. Dealtfel orice strădanie ar fi fost zadarnică. Din fericire cazarma era izolată; cei de afară reușiseră doar să spargă cu topoarele poarta principală, dar prea tîrziu, căci tocmai cînd îi veniseră de hac, toată cheresteaua în flăcări a acoperișului cazarmei se prăbuși cu zgomot mare asupra nefericiților soldați, tîrînd după ea podul și etajele incendiate. Toată clădirea se nărui într-un vîrtej de praf fierbinte și de fum arzător, din care se auzeau tot mai puține strigăte slabe.

A doua zi dimineață nu mai rămăseseră din turnul pătrat decît patru ziduri înalte și negre, încă fierbinți, încon-

jurînd un morman înfricoșător de ruine fumegînde, care continuau să se mistuie unele pe altele precum fiarele închise într-o arenă de circ. Cînd totul se mai răci întrucîtva, începu căutatul prin dărîmături. Sub un strat gros de pietre, bîrne și fiare deformate de foc se găsi o grămadă de oase albite și de cadavre desfigurate ; era tot ce rămăsese, în afară de vreo treizeci de soldați, mai toți schilodiți, din frumosul regiment de la Munckholm.

Cînd, răscolind printre dărîmăturile închisorii, s-a ajuns la celula fatală din care pornise focul și care îl găzduise pe Han din Islanda, s-au găsit acolo rămășițele unui trup omenesc, culcat lîngă un mangal de fier, peste niște lanțuri rupte. S-a constatat numai că în mijlocul cenușii se găseau două cranii, deși nu se afla decît un singur cadavru.

LI

SALADIN

Bravo, Ibrahim ! Ești într-adevăr vestitorul fericirii ; îți mulțumesc pentru vestea bună.

MAMELUCUL

Cum ? Doar atîta ?

SALADIN

Ce aștepți ?

MAMELUCUL

Atîta tot pentru vestitorul fericirii ?

LESSING, *Nathan Înțeleptul*

Și astfel, toate fărădelegile și-au primit răsplata !

Ed. GÉRAUD, *Copiii din pădure*, baladă

PALID, CU FAȚA DESCOMPUSĂ, contele de Ahlefeld se plimbă cu pași mari prin odaia lui ; mototolește în mîini un pachet de scrisori a căror citire a sfîrșit-o și bate cu piciorul marmura lustruită și covoarele cu franjuri din fir aurit.

La capătul celălalt al încăperii, Nychol Orugix stă în picioare, într-o atitudine de respect, îmbrăcat în respingătoarele sale haine sîngerii, cu pălăria de pîslă în mînă.

— Tare mi-ai fost de folos, Musdoemon ! spune cancelarul printre dinţi, cu buzele pungite de furie.

Călăul îşi ridică sfios privirea neghioabă :

— Înălţimea-voastră este mulţumită ?

— Tu ce vrei ? întreabă cancelarul întorcîndu-se brusc înspre el.

Călăul, mîndru de a fi atras privirea cancelarului, zîmbeşte, plin de nădejde.

— Ce vreau, înălţimea-voastră ? Postul de călău la Copenhaga, dacă binevoiţi a răsplăti cu această înaltă favoare veştile pe care le-am adus.

Cancelarul îi cheamă pe cei doi halebardieri ce stau de pază la uşa lui.

— Luaţi-l pe aceste ticălos care are obrăznicia să-şi bată joc de mine.

Paznicii îl tîrăsc afară pe Nychol, uluit şi disperat, care mai încearcă totuşi o vorbă :

— Înălţimea-voastră...

— Nu mai eşti călăul ţinutului Drontheimhus ! Îţi anulez diploma ! ţipă cancelarul, trîntind mînios uşa.

Cancelarul deschide din nou scrisorile primite, le citeşte, le reciteşte cu furie, parcă s-ar îmbăta din scormonirea ruşinei lui, căci aceste scrisori sînt corespondenţa de altădată dintre contesă şi Musdoemon. Este scrisul Elphegei. Află acum că Ulrica nu-i fiica lui, că acel Frederic, atît de plîns, poate nici el nu-i era fiu. Nefericitul conte este lovit tocmai în orgoliul care l-a îndemnat la toate fărădelegile lui. Nu-i de ajuns să vadă că i-a scăpat din mînă răzbunarea ; mai vede spulberîndu-se şi toate visurile lui ambiţioase ; trecutul îi este veştejit, viitorul mort. A vrut să-şi ducă duşmanii la pieire, nu a reuşit decît să-şi piardă autoritatea, sfătuitorul, pînă şi drepturile sale de soţ şi de părinte.

Vrea totuşi s-o mai vadă o dată pe ticăloasa care l-a înşelat. Străbate sălile mari cu pas iute, fluturînd scrisorile de parcă ar ţine trăsnete în mînă. Deschide ca un nebun uşa apartamentului Elphegei. Intră...

Soţia vinovată aflase pe neaşteptate de la colonelul Voethaun moartea îngrozitoare a fiului ei Frederic. Biata mamă înnebunise.

ÎNCHEIERE

Ceea ce spusesem în glumă, tu ai luat-o în serios.

Romanțe spaniole,
regele Alfons către Bernard

DE CINCISPREZECE ZILE, EVENIMENTELE pe care le-am povestit erau subiectul tuturor conversațiilor din Drontheim și din Drontheimhus, tălmăcite și răstălmăcite după diferitele aspecte înfățișate la timpul lor. Locuitorii orașului, care se așteptaseră să asiste la șapte execuții, începeau să înțeleagă că trebuie să renunțe la această plăcere; babele pe jumătate oarbe încă mai povesteau că văzuseră în noaptea năprasnicului incendiu al cazărmii pe Han din Islanda luîndu-și zborul în vîlvătaie, rîzînd în pîrjol și împingînd cu piciorul acoperișul aprins al clădirii peste archebuzierii din Munckholm, cînd, după o lipsă care lui Ethel i se păruse nespus de lungă, Ordener apăru din nou în donjonul Leului din Slesvig, însoțit de generalul Levin de Knud și de preotul Athanase Munder.

Schumacker se plimba în grădină, rezemat de brațul fiicei lui. Tinerii soți își înfrînseră cu greu pornirea de a se arunca unul în brațele celuilalt; trebuiră să se mulțumească cu o privire. Schumacker îi strînse afectuos mîna lui Ordener și salută cu bunăvoință pe cei doi străini.

— Tinere, spuse prizonierul, binecuvîntată să-ți fie întoarcerea!

— Seniore, răspunse Ordener, abia am sosit. Am fost să-l văd pe tatăl meu din Bergen, m-am întors să-l îmbrățișez pe tatăl meu din Drontheim.

— Ce vrei să spui? întrebă bătrînul nedumerit.

— Aș vrea să-mi dai fiica de soție, nobile senior.

— Fiica mea! exclamă prizonierul întorcîndu-se către Ethel care se făcuse stacojie la față și tremura toată.

— Da, seniore, o iubesc pe Ethel; mi-am legat viața de a ei; este a mea.

Schumacker se posomorî:

— Ești un tînăr nobil și cinstit, fiule; deși tatăl tău mi-a făcut mult rău, îl iert de dragul tău și aș vedea cu ochi buni această căsătorie. Dar există o piedică.

— Ce piedică, seniore? întrebă Ordener, aproape neliniștit.

— O iubești pe fiica mea ; dar ești sigur că te iubește și ea ?

Cei doi îndrăgostiți se priviră, muți de uimire.

— Da, urmă tatăl. Mie îmi pare rău ; căci mi-ești drag și aș fi vrut să te pot numi fiul meu. Dar fiica mea este împotrivă. Nu-i mult de cînd mi-a spus că nu te poate suferi. De cînd ai plecat tace de cîte ori îi vorbesc de tine, și-mi pare că alungă din minte orice gînd în legătură cu persoana ta. Renunță deci la dragostea ta, Ordener. Și crede-mă, iubirea trece, ca și ura.

— Seniore... spuse Ordener uluit.

— Tată !... spuse Ethel împreunîndu-și mîinile.

— Fiica mea, fii liniștită, o întrerupse bătrînul ; căsătoria asta mi-ar place, dar ție îți displace. Nu vreau să-ți chinui sufletul, Ethel. Crede-mă, ultimele cincisprezece zile m-au schimbat mult. Nu te silesc să te căsătorești cu Ordener, ești liberă.

Athanase Munder zîmbea :

— Nu este liberă, spuse el.

— Te înșeli, dragul meu tată, adaogă Ethel, căpătînd puțin curaj. Nu-l urăsc pe Ordener.

— Cum așa ? întrebă tatăl.

— Sînt... reluă Ethel, și se opri.

Ordener îngenunche în fața bătrînului.

— Este soția mea, tată ! Iartă-mă, așa cum m-a iertat și celălalt tată al meu, și binecuvintează-ți copiii.

Schumacker, uimit la rîndul său, binecuvîntă tînăra pereche înclinată în fața lui.

— Am blestemat așa de mult în viața mea, spuse el, încît acum mă bucur de orice prilej de a binecuvînta. Dar, lămuriți-mă și pe mine...

Îi povestiră totul. Plîngea de înduioșare, de recunoștință, de dragoste.

— Mă credeam înțelept, sînt bătrîn, și n-am priceput ce se petrece în sufletul unei fete !

— Port acum numele lui Ordener Guldenlew ! spuse Ethel cu o bucurie de copil.

— Ordener Guldenlew, reluă bătrînul Schumacker, ești mai bun decît mine ; căci pe vremea prosperității mele nu m-aș fi coborît din rang, pentru a mă însoți cu fiica săracă și umilită a unui nefericit proscris.

Generalul strînse mîna prizonierului și îi dădu un sul de hrisoave :

— Senior conte, nu vorbiți așa. Iată titlurile voastre pe care regele vi le înapoiase încă prin căpitanul Dispolsen. Majestatea-sa vă mai dăruiește iertarea și libertatea. Aceasta va fi zestrea contesei de Danneskjold, fiica voastră.

— Iertare! Libertate! repetă Ethel încîntată.

— Contesă de Danneskjold! adaogă tatăl.

— Da, conte, continuă generalul, vă recăpătați toate drepturile și bunurile.

— Cui îi datorez toate acestea? întrebă fericitul Schumacker.

— Generalului Levin de Knud, răspunse Ordener.

— Levin de Knud! Nu vă spuneam eu, generale guvernator, că Levin de Knud este cel mai bun dintre oameni. Dar de ce nu a venit chiar el să-mi aducă această bucurie? Unde este?

Ordener îl arătă mirat pe generalul care zîmbea și plîngea:

— Iată-l!

A fost înduioșătoare regăsirea celor doi bătrîni tovarăși de putere și de tinerețe. Lui Schumacker îi creștea inima de bucurie. Cunoscîndu-l pe Han din Islanda, încetase să mai urască oamenii; cunoscîndu-l pe Ordener și pe Levin, începea să-i iubească.

Sărbători vesele și duioase întăriră curînd dureroasa căsătorie din temniță. Viața începea să-i surîdă tinerei perechi care știuse să zîmbească în fața morții. Contele de Ahlefeld îi văzu fericiți: a fost pedeapsa lui cea mai cruntă.

Athanase Munder își avu și el partea de bucurie. Obținu grațierea celor doisprezece condamnați, căreia Ordener o adăogă și pe cea a foștilor tovarăși de suferință, Kennybol, Jonas și Norbith, care se întoarseră, liberi și veseli, să le vestească minerilor că regele îi slobozea din tutelă.

Schumacker nu se bucură multă vreme de fericirea Ethelei și a lui Ordener; libertatea recîștigată, bucuriile îl zdruncinaseră prea mult. A părăsit viața în același an 1699 și a fost îngropat în biserica din Veer, o moșie din Jutland a ginerelui său, iar mormîntul îi păstrează toate titlurile pierdute odată cu întemnițarea. Din căsătoria lui Ordener cu Ethel se trage neamul Danneskjold.

Lector : DAN RĂDUCANU
Tehnoredactor : ION TUDOR

Apărut 1976. Bun de tipar 31.VIII.1976. Tiraj 250.000. Broşate 140.000. Legate 10.000 Coli tipar 21.

Comanda nr. 60 323
Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii",
Bucureşti — Piaţa Scînteii nr. 1,
Republica Socialistă România

Lei 9,75

Colecția
« Romanul de dragoste »
131

Roman de tinerețe, realizat de Hugo în 1823 — deci la vîrsta de 21 de ani — Han din Islanda ilustrează prodigioasa capacitate de invenție, ingeniozitatea construcției romanești și, în general, acele calități literare care l-au determinat pe Baudelaire să-l califice pe autor un «geniu fără frontiere».
Acțiunea cărții se desfășoară într-un regat imaginar din Islanda secolului al XVII-lea, reînviind farmecul ambianței mitologice a țărilor scandinave, pe fundalul cărora se proiectează figura fabuloasă a crudului Han. Cititorului contemporan îi vorbește însă mai mult și mai direct dragostea pură dintre Ethel și Ordener, o transpoziție literară a propriilor obstacole pe care le-a avut de biruit dragostea lui Hugo pentru Adèle Foucher. Iar în ordine morală, concluzia romanului este că dragostea semnifică de fapt devotament nemărginit.

ULTIMELE APARIȚII:

121 I. Peltz ■ Nopțile domnișoarei Mili
122 George Meredith ■ Rhoda Fleming
123 Jan Kozák ■ Mariana
124 Gilbert Cesbron ■ O albină se zbate în fereastră
125 Gala Galaction ■ Roxana ● Doctorul Taifun
126 Füst Milán ■ Povestea nevestei mele
127 Alexandre Dumas ■ Gemenele
128 Emile Zola ■ Creație
129 A. De Lamartine ■ Raphaël ● Graziella
130 Ion Brad ■ Descoperirea familiei